

ሸክም የማይከብደው ሕዝብ

**በአስናቀ እንግዳ
(ኮሎኔል)**

**ዋሽንግተን ዲ.ሲ.
መጋቢት 1994 ዓ.ም**

ማውጫ

መቅድም	i-iii
መግቢያ	1-21

ክፍል አንድ

የዓፄ ኃይለ ሥላሴ ዘመን መንግሥት

ምዕራፍ 1 የዓፄ ኃይለ ሥላሴ መንግሥታዊ አስተዳደር	22-61
ምዕራፍ 2 የዓፄ ኃይለ ሥላሴ መንግሥት ጠንካራና ደካማ ጎኖች	26-33
ምዕራፍ 3 የሥልጣን ብልጽና ገትዘት	34-44
ምዕራፍ 4 ሹመት ሽልማት በሰብቀት ፍርድ በትዕዛዝ	45-53
ምዕራፍ 5 የአዲስ አበባ ዓለም በቃኝ ወህኒ ቤት ትዝታዎች	54-63
ምዕራፍ 6 የኢትዮጵያ ጎሳዎች ገብረታዊ መሠረት	64-87
ምዕራፍ 7 እውን ዜጎች እኩል ናቸው?	88-94

ክፍል ሁለት

የጎንደር ክፍለ ሀገር ሕዝብ

ምዕራፍ 8 የጎንደር ሕዝብ የነፃነት ትግል በአምስቱ የጠላት ወረራ ዘመን	95-102
ምዕራፍ 9 ጎንደር ከተማ ምዝብራ በነፃነት ማግለት	103-109
ምዕራፍ 10 የጎንደር ሕዝብ በደርግ አስተዳደር ላይ ያደረገው ትግል	110-114
ምዕራፍ 11 ጣናን የቱሪስት መላዕብ ለማድረግ የጣሊያን እቅድ	115-118

ክፍል ሦስት

አስተዋጽኦ ያደረጉ የጎንደር ክፍለ ሀገር ተወላጆች

ምዕራፍ 12 ላም ባልዋለበት ከብት ለቀማ	119-137
ምዕራፍ 13 የትግንት ሕዝብ አርበኝነት	138-149
ምዕራፍ 14 ገራማ ታፈረ	150-156
ምዕራፍ 15 ኮሎኔል ወርቅነህ ዝቦሁ	157-172
ምዕራፍ 16 የብጽዕ አቡነ መልክ ጸደቅ መንፈሳዊ ትግል	173-191

ክፍል አራት

የደርግ መንግሥትና ተቃዋሚዎች

ምዕራፍ 17 ደርግና አብዮቱ	192-204
ምዕራፍ 18 የኢሕአፓ የትግል ጎዳና	205-219
ምዕራፍ 19 ሰው መሳይ በሸጎነት	220-228
ምዕራፍ 20 በሞት ቀጠና ጉዞ	229-246
ምዕራፍ 21 ፍትሕ ጠያቂው አወዛጋቢ ግድያ	247-259

ክፍል አምስት

የጎሣ ድርጅቶች

ምዕራፍ 22 ወያኔ ደግሞ ደጋግሞ ወደ ጥፋቱ ሲመላለስ	260-284
ምዕራፍ 23 የኤርትራ ምስቅልቅል ሁኔታዎች	285-294

ክፍል ስድስት

ኢትዮጵያ ያፈራቻቸው ተደናቂ ዜጋዎች

ምዕራፍ 24 የአገር ወዳድ መኮንኖች ገጸ ባሕሪ	295-303
ምዕራፍ 25 የአገር ወዳድ ዓርበኞችና የፖለቲካ ሰዎች ገጸ ባሕሪ	304-316
ግጠቃሲያ	317-340
አባሪዎች	341-359
ምሥጋና	360-373

**የሽፋኑ ሥዕል
በመሠረቱ ወንዴ**

**የሽፋኑን ሥዕል በኮምፒውተር ያስተካከለ
ጥበቡ አስፋ**

መቅደም

ዓላማ፡- የዚህች መጽሐፍ ዓላማ ሸክም የማይከብደውን ሕዝብ ጭነት ለማራገፍ በግልጽ በቡድን ተጋድሎ ካደረጉት አገር ወዳድ ኢትዮጵያውያን ውስጥ አንዳንዶቹን ለማያውቃቸው አዲሱ ትውልድ ለማስተዋወቅ ነው።

ግብ፡- 1/ የመጽሐፍዋ ዋነኛ ግብ የተኛ ሕሊናን ቀስቅሶ እያንዳንዱ ለሰብዓዊ መብቱ እየታገለ ሠፊውን ሕዝብ ከዴሞክራሲ ማማ ላይ ማውጣት።

2/ በጨቋኞችና በበዝባዦች በአድር ባዮችና ባንብዳጆች መቃብር ላይ የሠፊውን ሕዝብ ዓርማ ማቆም።

ይዘት፡- መጽሐፍዋ በስድስት ክፍሎች በ25 ምዕራፎች በአጭር ድርሰቶች የተዘጋጀት ናት። መጽሐፍዋ በማኅበራዊ ሥርዓትና በአስተዳደር ላይ የተኮረች ብትሆንም ፖለቲካውንም ኢኮኖሚውንም ሃይማኖቱንም አብዮቱንም ትዳስሳለች።

ኢትዮጵያን ወደ ጓላ ኅትቶ ያስቀራት በአንድ ሰው ቆራጭ ፈላጭ ሥልጣን ዴሞክራሲ ታፍኖ መፈናፈኛና መንቀሳቀሻ በማሳጣት የፈለፈላቸው አምባገነኖች በክፍል አንድ ከምዕራፍ 1 እስከ ምዕራፍ 7፤ በክፍል ሁለት ከምዕራፍ 8 እስከ ምዕራፍ 11፤ በክፍል አራት ከምዕራፍ 17 እስከ ምዕራፍ 21፤ በክፍል አምስት ከምዕራፍ 22 እስከ ምዕራፍ 23 ተገልጸዋል።

በክፍል ሦስት ከምዕራፍ 12 እስከ ምዕራፍ 16 አስተዋጽዖ ያደረጉ የጎንደር ክፍል አገር ተወላጆች፤ በክፍል ስድስት ምዕራፍ 24 እና ምዕራፍ 25 ኢትዮጵያ ካፈራቻቸው ተደናቂ ዜጎች የአንዳንዶቹ ገጸ ባሕርይ ተንጸባርቋል። ማጠቃለያ አባሪዎችና ምሥጋና የመጨረሻውን ክፍል ይዟል።

የሕግና የነፃነት ግንኙነት

የገዢ መደቦች ሕግንና ነፃነትን ለያይተው ይፈርጃቸዋል።

- የገዢ መደቦች የሚሉት የመንግሥት ባለ ሥልጣን በቆራጭ ፈላጭነት ያለ ገደብ የፈለገውንና ያሻውን የማድረግ መብት ያለው መሆኑን እርስ በርሳቸው ይተማመኑበታል።

- የገዢ መደቦች ስለ ሕግ የሚሰጡት ትርጓሜም ከሕግ ተፈጥሮአዊ ባሕርይ የተለዩ ነው። "ሲቮም ያልበላ ሲሻር ይቆጠዋል" በሚል የመዝረፊያ ዘይቤአቸው፤ ሕግ የሚሉት ዴሞክራሲን አፍኖ ሰብአዊ መብትን ረገጦ "ነጭ ድጋ ነጭ ብር ይወልዳል" በሚል መመሪያቸውምንም የሌለውን መናጢ ድጋ ሳይቀር እያስገደዱና እያስጨነቁ ጉበ መቀበልንና በጭቆና መግዛትን እንደ ሕጋዊ መብት ቆጥረው፤ በየዋሁ ሕዝብ ላይ ቀምበር መጫንን ነው።

በመሠረቱ በሕግና ነፃነት መካከል ልዩነት የለም፤ እንደሰምና ወርቅ የተዋሃዱ ናቸው። ሕግ በፀሐይ ትመሰላለች። ፀሐይ ለሁሉም እኩል ናትሐዊ ብያኔ ትሰጣለች። ነፃነትም በአየር (አክሲዲን) ይመሰላል። አየር ለሁሉም እኩል (እስትንፋሺ) የሕይወት ምግብ እንደሚሰጥ እንዲሁም ነፃነት ለሁሉም እኩል ኑሮ እኩል ሥራ እኩል የዜግነት መብት ይሰጣል። እንዲሁም የመናገርና የመጻፍ የመሰብሰብና የመቃወም መብቶች በመሣሪያና በባለሥልጣን ድንጋጌ የማይታገዱ ተፈጥሮአዊ መብቶች ናቸው። ይሁን እንጂ ሌላ ፍጡርና ሌላ ዓለም ካልተፈጠረ በቀር አሮጌው ዓለም የጥቂት አጭበርባሪዎችና መልቲዎች መኖሪያ ናት።

በፃፄ ኃይለ ሥላሴ መንግስት ዲሞክራሲ ለባለ ሥልጣን ጥቅም ብቻ የተከለለ ሲሆን፤ በደርግ ደግሞ ዲሞክራሲ በጥይት ቆሰለች። በወያኔ ዘመን መንግሥት በዘር ልዩነት በነግ ዱላ መገደል በየምዕራፎቹ ተገልጿል። ነፃነት ያለ ሕግ፤ ሕግ ያለ ነፃነት ሕይወት ፈፅሞ የላቸውም። እንዲሁም ሕዝብ ዲሞክራሲያዊ መብቶቹ ተጠብቀውለት በሕግ ጥላ ስር በሰላምና ፀጥታ በተደላደለ ኑሮ ነፃ ሁኔታ ካልኖረ እንዳለለ አይቆጠርም። ስለዚህም ነው ብዙ አገር ወዳዶች ሕግ ከሌለ ነፃነት የለም ብለው፤ ሕግን ለማስከበር መሷይት ሲከፍሉ የናሩት።

የግፍ ድርጊቶች ከፃፄ ኃይለ ሥላሴ የዲሞክራሲ አፈና ጀምሮ እስከ ደርግ የመደዳ ጭፍጨፋ (ቀይ ሽብር) እና እስከ ወያኔው ማፍያዊ ሥርዓት (እያፈኑ መግደልና ዝርፊያ) ያለው በትክክል ቢጻፍ አያሌ መጻሕፍት ይወጣዋል።

ከልታማዋ ውድ ባለቤቱ

"ልባም ሴት ለባሏ ዘውድ ናት" (ምግሌ 12፤ 4) ብዙ ኢትዮጵያዊት ሴቶች ለቤተሰቦቻቸው መመኪና መኩሪያ ለባለቤታቸውም ቅን አስተሳሰብና የምኞቱም ተካፋይና ረዳት ከመሆን አልፈው እንደ እናት አፍቃሪ እንደ እሕት መካሪ ሆነው ይኖራሉ። ከነዚያም ባለቤቱ አንዱዋ ናት!

የታሰቡና ያልታሰቡ አደጋዎች በሰው ላይ ሲደርሱ በተጨማሪም ልዩ ልዩ ችግሮች ይደራረባሉ። እምነትን የሚያስከዱ ክፉ ፈተናዎችም ይከተላሉ። አስቀድሞ በጠንካራ ሞራልና እምነት የታነጸ መንፈስ ያላት ሴት መከራም ሆነ ሥቃይ ቢደራረብባት ከመሠረታዊ እምነቷና አቋሟ አትለወጥም። ይህንን የምልበት ምክንያት አለኝ። ለሁሉም ነገር መነሻ አለውና።

የተከበረችው ባለቤቱ ወይዘሮ አበባ ንጉሜ የተደራረቡ ችግሮች ገጥመዋት "እምነት አስከ ሞት" ብላ በጠንካራ ሞራል ተቋቁማ በአቸናፊነት ዘልቃለች። እኔ ከአንድ ጊዜ ሁለት ጊዜ መንግሥት ልትገለብጥ አሲረሃል ተብዬ ስታሠር ደመወዜ ሲቆም ሌላ የገቢ ምንጭ ያልነበራት ባለቤቱ ለእህል ያልሠነፉ ለሥራ ያልደረሱ ስድስት ልጆቿን



ህጻናት አስናቀው እንግዳ ከቤተሰባቸው ጋር
 "... በአፄ ኃይለ ሥላሴ መንግሥት በፖለቲካ ስታሰር እነዚህ ስዕላቸው የሚታየው ልጆቹ ከ6 ወር
 እስከ 14 ዓመት ዕድሜ ነበራቸው፡፡"

ሰብሰባ ይዛ ለማሳደግ የራስ ዳሽን ተራራን የሚያህል ችግር ግብግብ ገጥሟት ነበር። ይሁን እንጂ ችግር ብዙ መላዎች እንዲከሰቱ ያደርጋልና "እውነትን ለዘለዓለም በሚጠብቅ ለተራቡ ምግብ የሚሰጥ የታሠሩትን የሚፈታና የወደቁትን የሚያነሳ እግዚአብሔር" (መዝ 145 ፡ 67) ረዳትነት በአዲስ አበባ ዙሪያ ከሚገኙ የገጠር ገበያዎች እህል እየሸመተች ልጆቿን በመመገብ አሳድጋለች። በተጨማሪም ለእኔ ምግብ አዘጋጅታ ወህኒ ቤት ድረስ ከአሰካለ ማርያም ጋር በመመላለስ የመጀመሪያውን ትልቅ ፊተና ተቋቁማለች።

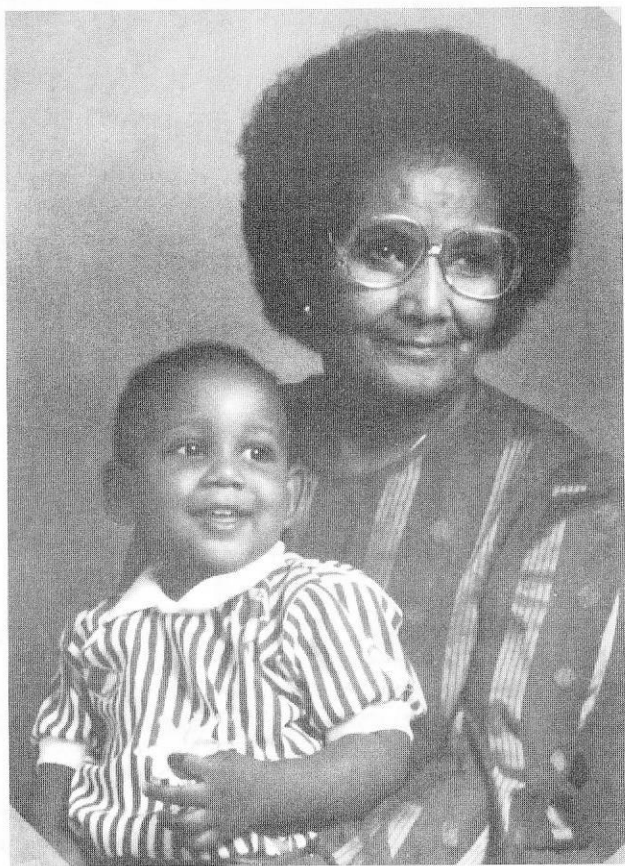
ሁለተኛው ፊተና ፡- የደርግን ኢሰብአዊ ድርጊት በመቃወም ትቻት ወደ ገጠር ስሔድ ደሮ ጫጩቶቿን አሞራ እንዳይወስድባት በከንፎቿ ውስጥ እንደምትይዝ ደርግ በመደዳ በሚጨፈጭበት ግዚያት ልጆቿን ሰብሰባ ይዛ በመጠበቅ አድናለች፡ ችግሩንም ተቋቁማለች።

ሦስተኛው ፊተና፡- የትግራይ ነፃ አውጭ ነኝ ባዩ ወያኔ ትግራይን ለመገንጠል ሲዋጋ ሳያሰበው ባጋጣሚ ሥልጣን ሲይዝ ተቃዋሚ ስለሆንኩ ባለቤቴን በጎኗ ሆኜ ሳልረዳት አሁንም በብቸኝነት ቤተሰብ በማስተዳደር ኃላፊነትን እንደ ተሸከመች ናት። ባለቤቴ ወደዘሮ አበባ ንጉሤ ከ 1953.ዓ.ም. እስከ 1994.ዓ.ም. ለ41 ዓመታት የደረሰባት ችግርና ውጣ ውረድ ተተንትኖ ቢጻፍ ራሱን የቻለ ትልቅ መጽሐፍ ይሆናል።

ዛሬ በእርጅናዬ አባቴ ብለው የሚንከባከቡኝ ልጆቼን የሞት ፍርድ ፈርጀባቸው ነበር ። ቀደም ብሎ የፃፄ ኃይለ ሥላሴ ቆራጭ ፈላጭ መንግሥት በኋላም የደርግን የጭራቅ መንግሥት ለመቃወም ቆርጧል። ስነሳ ደሞክራሲ በታፈነበት ሰብአዊ መብት በተረገጠበት በግፋዊ አስተዳደር በችግር የጉስቁልና ኑሮ ከሚሰቃዩ ልጆቼም ሆኑ እኔ አለመኖራችንን ምርጫዬ አድርጌ ነበር።

በ1957.ዓ.ም. አሁን በሕይወት ካለ ወዳጅ ጋር ከሐረር ወደ ድሬዳዋ በአንድ ጂፕ መኪና ስንሄድ ንጉሡ የአየር ኃይልን ትርጉት ለማዩት ድሬዳዋ መጥተዋል፤ ሁኔታው አመች ከሆነ አስፈላጊ ርምጃ መወለድ ያስፈልጋል የሚል ቃል ብስነዝር ያ የማምነው ወዳጄ ሞትን ደፍረህ በእርሳቸው ላይ ርምጃ ብትወስድ ልጆችህን ይገድሏቸዋል፤ ይህን ሃሳብህን ብትተወው ይሻላል ብሎ መከረኝ። እኔም ቀጠል አድርጌ በግፋዊ አስተዳደር ውስጥ በመኖርና አለመኖር መካከል ልዩነት የለውም፤ በአድሎአዊ ሥርዓት ታፍኖ ከመኖር አለመኖር ይመረጣል፤ ብዬ መልሼለት ነበር። ሆኖም ያሰብኩት ባለመሳካቱ ያ የፈራሁት ችግር ልጆቼንና ባለቤቴን ገርፎአቸዋል።

በዚህ ክህደትና ውስልትና በሞላበት 20ኛው ምዕተ ዓመት በእምነት ፀንቶ መቆም የታላቅነትና የስብዕና መለኪያ በመሆኑ ወደር ለማይገኝላት ለታማኝና ለቆራጧ ውድ ባለቤቴ ወደዘሮ አበባ ንጉሤ ከጫማዋ በታች ዝቅ ብዬ ይቅርታ እጠይቃለሁ።



ባለቤቱ ወዘሮ አበባ ንጉሤ
ከልጅ ልጇ ከሀጻን ቆም ዓለም አንተ ጋር

የሰዎች ምስክራቸው ሥራቸው ነው።
በጎ ሕሊና የታመነ የእውነት ቁልፍ ነው።

መግቢያ

ማየት ከመስማት መስማት ከማየት ጋር ይገጣጠማሉ። መስማትና ማየት ሲገናኙ ወፍና ድንጊያ ይሆናሉ። ወፍ የሰማ ድንጊያ ያየ ነው። የተሰወረ ወንጀለኛን ለማውጣት ሕዝብ በአፈርሳታ ተሰብስቦ ሲወያይ ወንጀሉ ሲፈጸም ከቦታው የነበረ በአይኔ አይቻለሁ የሚል ድንጊያ ይባላል። ወንጀሉ ሲፈጸም ከቦታው ያልነበረ ወንጀል አድራጊው ማን እንደሆነ የሰማ ወፍ ይባላል። ወፍና ድንጊያ ተብለው የሚሰየሙበት ዋናው ምክንያት የወንጀለኛው ዘመዶች ምስክሮችን ጠላት አድርገው የበቀል እርምጃ እንዳይወስዱ ነው። ምስክሮችን ለመሰወር የተሰጠ ስም ነው። በዚህ አኳኋን ወፍና ድንጊያ ሁነው የመሰከሩበት ሰው ወንጀል አድራጊነቱ ተረጋገጠ ማለት ስለሆነ ወንጀለኛው ተይዞ ፍርድ ቤት ቀርቦ አስፈላጊው ትግት ይበየንበታል።

እኔም እንደዚሁ እንደ ድንጊያ ከቦታው ሁኝ ድርጊቶች ሲፈፀሙ በዓይኔ ያየኋቸውን እንደ ወፍ በጆሮ የሰማኋቸውን ተከታትሎ እርግጠኛ ሁነው ያገኛቸውን መረጃዎች በግዜው ከነበረው ውጣ ውረድ ጋር በማዛመድ አምስት አበይት ነገሮችን አቀርባለሁ። 1ኛው፡ ምን ዓይነት መንግሥታዊ አስተዳደር እንደነበረ ጠቅላላ ባለ መልክ ገጽታውን ለቀጣዩ ትውልድ ለማሳወቅ፤

2ኛው፡ ኢትዮጵያዊነት እንዴት እየተዛባና እየተሸሸረ እንደ ሔደ፤ 3ኛው፡ ኢትዮጵያዊ ባህልን የውጭ አገር የባዕድን ባህል እንዴት እንዳወቀውና እንደተፈታተነው። እየነቃ የሚሄደው የወደፊቱ ትውልድ ሊያውቀው ይገባል የምለውን በመጠኑም ቢሆን ገጽታውን ለማሳየት ነው። እየቀጠለ የሚሔደው አዲስ ትውልድ ከአለፈው ስህተት ትምህርት በመቅሰም ከስህተት ላይ እንዳይወድቅ ብርቱ ጥንቃቄ እንዲያደርግ ለማሳሰብ ያህል ነው።

4ኛው፡ ተጋድሎ ከአደረጉት ኢትዮጵያውያን አገር ወዳዶች ውስጥ በቅርብ የማውቃቸውን የአንዳንዶችን ወደፊት ታሪክ በሠፊው ለሚጽፉ ማስታወሻ እንዲሆን በአጭር ዘገባዎች ቀርበዋል።

5ኛው፡ ኢትዮጵያን ነቀዝና ቅንቅን ሁነው (በኮራብሽን) እንከተው ለዚህ አሁን ላለችበት ውድቀት የዳረጉት የአንዳንዶች በመጠኑም ቢሆን ተገልጸዋል።

ኃያሉ አምላካችን በሰጠኝ ረጅም እድሜ ያየሁትንና የሰማሁትን ለትውልድ ማስተላለፍ ተገቢነት ብቻ ሳይሆን ግዳጅም በመሆኑ የታወቁና የተገለጹ ድርጊቶችን ሸሽን ወደ መቃብር ምውረድ ብርቱ ወንጀል መሆኑንም በመረዳት ይህችን ከዚህም ከዚያም የተቀነሟልበ ችውን አጭር ድርሰት እንዳቀርብ ያስገደደኝ ሕሊናዬ ብቻ ሳይሆን ወዳጆቼም ስለጎተጎቱኝ ነው። በተለይም አቶ መጽሐፈ ሲራክ ስልክ በመደወል "እርስዎ የሚኖሩት በሰው እድሜ ነው፤ የራሳዎን ጨርሰዋልና የሚያውቁትን ለምን ትተው አይሔዱም" እያለ በጆሮ

እያንቀረቀረ ሕሊናዬን ነካክቶ ስለቀሰቀሰኝ ወደ መጨረሻው ቤቴ ለመሔድ የምጣደፍበት ጊዜ በመሆኑ አሟልቶ ማቅረብ ባልችም ከማውቃቸው ብዙ ትዝታዎች በጣም አነስተኛ የሆኑትን አጠር አድርጌ አቅርቢያለሁ።

በተለይ የማተኩረው ተወልጄ ባደግሁበት ጎንደር ክፍለ አገር ላይ ይሆናል። ከጎንደር ክፍለ አገር ውጣ ብዬም አንዳንድ ነገሮችን አስታውቃለሁ።ከአሳለፍኩት 85 ዓመት ዕድሜዬ ጋር 20 ዓመት የከነፍኩበት ሲቀነስ ቀሪው 60 ዓመት ውስጥ 17 ዓመት ሳልነቃ ገዥዎችን ያገለገልኩበት ከ 1943 ዓ.ም. እስከ ዛሬ 1991 ዓ.ም. በፖለቲካው ውሽንፍር የተጓዝኩበት በዓመት አንድ መጽሐፍ ብጽፍ 65 መጽሐፍ ይሆን ነበር።

በ65 ዓመታት ውስጥ የደረሰኝቸው 5 ብቻ ናቸው እነርሱም

1. ወህኒ ቤት በእስር ሳለሁ አውክና ሰጥ አርጋቸው (ንጉሠን በተመለከተ)
2. ከወህኒ ቤት ከውጣሁ ማነው በደለኛው (ሀይማኖትን በተመለከተ)
3. ሱዳን በስደት ሳለሁ ከነበልባል ወደ ረመጥ (ሱዳንን በተመለከተ)
4. " " " አረባዊ አጼነት (አረብን በተመለከተ)
5. አሜሪካ ከጣሁ በመጽሔት መልክ "ሐሳዊ መሣሪያ" (ወያኔን በተመለከተ)

ከንቃት በፊትና ከንቃት በኋላ ባለ ዕድሜ መካከል የተፃራሪነት ባሕሪ ይታያል።ከንቃት በፊት ገዥዎች እንደ አምላክ ይታያሉ፤ ይሰገድላቸዋል፤ይፈራሉ። ከንቃት በኋላ ግን ገዥዎች በሚያደርጉት ሕገ ወጥ ተግባርና በስግብግብነት ይናቃሉ።እንደ ወንበዴ ዘራፊዎች ቀማኛ ሁነው ይታያሉ። ከበርቴም የ40 ቀን እድሉ የሰጠው ነው እየተባለ ይተረክለታል፤ይነገርለታል። ዘርፎ አጭበርብሮና አታሉ የሚከብር መሆኑን ያልነቃ ሕሊና አያስተውለውም። የነቃ ሕሊና ግን ከበርቴውን ነፍስ ቢስ ጨካኝ፤ ርሕራሔ የሌለው ደም መጣጭ ብሎ በከፋ ዐይን ይመለከተዋል።

ሹመት ሺህ ሞት የሚባልለት መኮንን ይባላል። የተሾመ ሁሉ በሚያዘው በሚያስተዳድረው ወይም በሚዳኘው ሕዝብ እድልዎ ያደርጋል። ፍርድን ያጣምማል። አስተዳደርን ያዛባል። አስሮ ያሰቃያል። ምክንያት ፈጥሮ ንብረት ይወርሳል። ሰብአዊና ሕሊናዊ ነፃነትን ይገፋል። በጠቅላላው ይህን መላዩን ወንጀል ስለሚፈጽም መኮንን ተባለ። የተኮነነ ነፍስ ደግሞ የመጨረሻ ዕድሉ ገሃነም መሆኑን የሃይማኖት መሪዎች ይናገራሉ። የተሾመ ሁሉ ፍጻሜው አያምርም።

እንግዲህ ሹመት መኮነኛ ኃጢአት መሸመቻ እንጂ ገነት ወይም መንግሥተ ሰማያት የማያስገባ ብርቱ ጠላት መሆኑ እየታወቀ ለሰብዓዊ መብት ተቆርቋሪ ዲሞክራቶችና አገር ወዳዶችን እንዳሻን ብናደርግ ምን አገባችሁ እያሉ የግፍ ግፍ ፈጽመውባቸዋል። መቼም ከሥልጣን ለአለመውረድ ወይም ወደ ሥልጣን ለመውጣት የማይደረግ ወንጀል የለም።

አንዲት መስፍንዊት ወይም ድንቂቱ ጉግሃ ከሰሜን መሳፍንት ወገን የሆኑ ብዙ ርስት ጉልት የዘረዘሩት አቻ የሆኑት ቤት ከትግራ መሳፍንት ወገን ፈልገው ወንድ ልጃቸውን ፈታውራሪ ነጋሽ አሉላን አጋብተዋል። ልጆች ከተወለዱ በኋላ በአካባቢው ከሚገኙት የተገፉ ግንዛቤ ሰብ ውስጥ ቤት ፈልገው ልጃቸው ከዚህ ልጅ እንዲወልድ ያደርጋሉ። ዋናዋ ሚስት ባዳሪው ከሌላ ቤት ልጅ መውለዳቸውን ሲሰሙ በእኔ ላይ ሌላ ተደቀለብኝ በማለት ባላቸውን ፈትተው ለመሄድ መነሳታቸውን የባል እናት ሲሰሙ፤ አስጠርተው "ለምንድን ነው እፋታለሁ የምትይው?" ብለው ይጠይቃሉ። "ባለቤቴ ከእኔ በላይ ቤት ወድዶ ደቅሏል" የሚል መልስ ሲሰጡ፤ "እሱን ማን እኔ ነኝ እንዲወልድ ያደረግሁት። ምክንያቱም የነገሥታቱ የመሳፍንቱና የመኳንንቱ ቤት ግፍ የተፈጸመበት ስለሆነ የማይደረገው ሠፈራቸው ተደፍሮ ንብረታቸው ጠፍቶ ዝናቸው ተረሰቷል። እነርሱን የሚተካ ልጅ አልወጣም። አንቺ ለወለድሻቸው ልጆች ሞገዚት የምትሆን ከተገፉት ወገኖች አንድ ትውለድ ብዬ ነው። እናንተ ሁለታችሁም ግፍ ከተፈጸመበት ቤት የተወለዱትሁ ስለሆነ ልጅ አይወጣምና ነው" ብለው ስለ አስረዱ ቤትተዋም በጉዳዩ ተሰማምትው የተውለደችውን ልጅ ወስደው አላድገው ጎንደር ነርስ ት/ቤት አስተምረዋት ሥራ እየሠራች ቤተሰቡን በመርዳት ላይ ናት።

ይህ ለስልጣን ለሚንጠብቡ ሰዎች ጥሩ ምሳሌ ነው። ለልጅ ለማይተላለፍ ሀብት ለምን ወንጀል ይሰራል? ከሰው ጋር ሳትገናኝ የምትኖር እውነት በእግዚአብሔር እጅ ናት። ሰው በተፈጥሮው መልካምና መጥፎ ጎኖች አሉት። አንድ ጊዜ እሳት ሌላ ጊዜ ውኃ ይሆናል። በሚገልበትና በሚቀዘቅዝበት ጊዜ የተለያየ ባሕርይ ይገነባረቅበታል። መንፈሱ ሲገል በደም ፍላት ከፋ ሥራዎችን ይሠራል። መንፈሱ ሲቀዘቅዝ በአስተዋይነት ትክክለኛ ያልተዛባ ሥራዎች ያከናውናል።

ታዲያ ለመልካም ሥራውም ሆነ ለመጥፎ ድርጊቱ በየፈርጁ አግልቶ ለመፍረድ ወይም ትክክለኛ ምስክርነት ለመስጠት እጅግ ከባድና አስቸጋሪ ነው። በተለይ ራሱን ከፖለቲካ ተጽዕኖ እና ከገልጥላች ነፃ ያላደረገ ሰው ያለ አድልዎ ትክክለኛ ፍርድ ለመፍረድም ሆነ ታሪካዊ ምስክርነት ለመስጠት ያዳግተዋል። በተለይም ታሪክ እሐፊዎች ራሳቸውን ከማንኛውም ነገር ነፃ ሳያደርጉ የሚጽፉት "ቂም ይዞ እሱት ማል ይዞ ስርቆት" እንደተባለው ያለ አድልዎ ትክክለኛውን መግለጽ አይችልም። ታሪክ እሐፊው እርሱን ወይም ወዳጁን የሚመለከት መጥፎ ድርጊት ካለ ይደብቃል እንጂ ደፍሮ ራሱንም ሆነ የወዳጁን ድርጊት አያጋልጥም። ካሉም ልዕለ አእምሮ ያላቸው ናቸው። በፖለቲካ ተቃራኒው ወይም በጥቅም ተፃራሪው ላይ ብቻ ጥፋትን ይከምርበታል።

አንድ ሰው ታሪክ ለመጻፍ ሂሳብ እውነትን ገጭ ሐሰትንና ይሉኝታን ገዳይ፤ ደፋርና ቆራጥ፤ ግብዝነት የማይጠቃው ሊሆን ይገባዋል። እነ እገሌን ባጋልጥ ይተየሙኛል። ራሴም የሠራሁትን

ወንጀል ባጋልጥ እዋረዳለሁ። ወይም የአደጋ ሰለባ እሆናለሁ ብሎ ሳይሰጋ ሕሊናውን ዳኛ አድርጎ እያንዳንዱ የፈጸማቸውን ደግና ከፋ እውነተኛውን ነገር ሳልደብቅ እጽፋለሁ። ውሸት አልቀላትልም ብሎ ቃል በመግባት ታሪኩን ሊጀምር ይገባዋል። ምናልባት ቅዱስ መንፈስ ልመናውን ሰምቶ ሲረዳው ይችል ይሆናል። እንጂ ከሰጋ ለባሽ፤ መቶ በመቶ እውነት አይገኝም። ከመቶ ሰላሳ እውነት ከተገኘም የተሻለ ደራሲ ነው። ታሪክ እውነተኛ የተፈጸሙ ድርጊቶች መግለጫ እንጂ የሐሰት ወይም የጥላቻና የቂም በቀል መውጫ ሊሆን አይገባውም። ብርሃን የብርሃንን ሥራ እንደሚሰራ ደጎችም በደግ ሥራቸው ይወሳሉ። ጨለማም የጨለማነት ሥራውን እንደሚሰራ ከፍጆችም በከፋ ሥራቸው ይፈረጃሉ።

ታሪክ የሚወዱትን ማቆለማመጫና ማሞገሻ፤ የጠሉትን ማዋረጃና ማከሰሻ አይደለም። ሲወደድ፤ ደንቆሮውን ዓዋቂ ደደብን ብለህ ፈረውን ደፋር ደካግውን ብርቱ ጨካኝን ሩጎህሩጎ፤ ወዘተ. ሲጠሉ ደግሞ ጀግናውን ፈሪ ብርቱውን ኮሳሳ ብለሁን ደደብ በእግሩ እንደማይሄድ በእጁ እንደማይዝ መንቀሳቀስ የማይችል ሰነፍ ወይም ጨካኝ ተንኮለኛ ርገራጌ የሌለው አድርጎ ያለመያው ሙያ ያለ ችሎታ ችሎታ ያለ ጠባዩ ጠባይ መስጠት የልጆች ተረት እንጂ ታሪክ ሊሆን አይችልም። (ታሪክና ፕሮፓጋንዳ እንደ እውነትና ሐሰት ተቃራኒ ናቸው።)

በ1941 ዓ.ም. ጎንደር ስምንተኛ ብርጌድ የአስተዳደር መኮንን በነበርኩበት ጊዜያት የታዘብኩትን የአዛዦች የምስክር አስጣጥ አንዱን ከዚህ ብዝሃው ተገዢ ይመስለኛል። ከዕውነት የራቁ አንዳንድ መሪዎች በሚያስተዳድሯቸው በበታችቻቸው ላይ በጥላቻ ይሰጡት የነበረውን ምስክርነት አጠቃላይ መልኩን ሊያሳይ ይችላል ብዬ እንምታለሁ።

ሻለቃ ገብራይ ዕቁባ ጊዮርጊስ (ሌክ) የሻለቃ አዛዥ የነበሩ ከሚያስተዳድሯቸው መኮንኖች ውስጥ ለሻምበል ኃይሌ ወልደ ሚካኤል (ሌክ) በኃለ ወዳጅነት ተያይዘው በነበረ ጊዜ የሻለቃነት ማዕረግ እንዲሰጣቸው ብለው የማዕረግ እድገት እንዲያገኙ ጽፈውላቸው ነበር። በሁለቱ መካከል የነበረው ልዩ ወዳጅነት ሲያበቃለት ግን ሻምበል ኃይሌ ምንም ዓይነት ችሎታ ስለ ሌለው የማዕረግ እድገት አይገባውም። ለያዘውም ማዕረግ ብቁነት የለውም ብለው ሌላ ደብዳቤ ወደ ብርጌዱ መምሪያ ጽፈው ነበር። ታዲያ ይህ በአንድ ራስ ሁለት ምላሳ ግለት አይመስልምን?።

ይህን እንደ ምሳሌ ጠቅሰኩት እንጂ ይህን የመሰለ አሠራር በሲቪል መሪዎችም ሆነ በጦር ኃይል አዛዦች ላይም በአንዳንዶቹ ላይ ይንፀባረቅ ነበር። ለወደዱቸው የጠቀሟቸው እየመለሳቸው የሚሰጡት የተዛባ ምስክርነት ብዙዎቹን ከአደጋ ላይ ጥፏል።

ለምሳሌም ገንዘብ አባዛኝን ንብረት እውዳሚውን ጉድለቱን ሳይገልጹ በደፈናው ታማኝ ትጉ ሠራተኛ ስለሆነ ለላቀ ማዕረግና ሥራ የሚገባ ነው ብለው በሚሰጡት ምስክርነት መሠረት ብቃት አለው ተብሎ ገንዘብና ንብረት ባለበት ሲመደብ ገንዘብ እየባከነ ንብረት

እያጠፋ ተከሶ ከጉዳት ላይ የወደቀው ጥቂት አይደለም።

ከመሪዎች መካከል አንዳንድ አስተዋዮችና እውነተኛች ለሚያዙትም ሆነ ለሌላው በግል ባይውዱትም ጠላት ነው ብለው ጠንካራ ጎኑን ሸፍነው ደካማ ጎኑን ብቻ በጭፍን አይገልጽም። የመምራትና የማስተዳደር ችሎታውን ደፋርነቱንና ቆራጥነቱን ሃሳብ አፍላቂነቱንና መለኛነቱን ብርታቱንና ዜገራችንን በመግለጽ በመሪነት ላይ ቢመደብ ብቃት ስለ አለው የማዕረግ ዕድሉ ሰፊ ነው፤ በማለት ሲገልጽ በአንፃሩ ደግሞ ብኩንነት ስለ ሚያጠቃው ገንዘብና ንብረት ባለበት ቢመደብ ካደጋ ላይ ይወድቃል። ብለው ምስክርነታቸውን ይሰጣሉ።ይህም ደካማ ጎኑን መግለጽ ሰውዬውን ከአደጋ ላይ እንዳይወድቅ ለመርዳት እንጂ ሆነ ተብሎ ሰውዬውን ለመጉዳት አይደለም።

እያንዳንዱ የተለያዩ የሃሳብ መንገዶች አሉት ለጠላቱ ወዳጅና ታማኝ መስሎ በመቅረብ ጠላቱን የሚወዳጅ የትግዕስት ፃላማና እምነት ተግዥ አለ። ጠላቱን ፊትለፊት የሚጋፈጥ መንበርከክን እንደ ሞት የሚቆጥር ግትር ደግሞ የራሱ የሆነ መንገድ አለው።ሌላው ደግሞ "እናቱን ያገባ አባቱ" ብሎ በፍርሃት ጠላትን የሚያገለግል አለ። እንግዲህ ፍሬ ከገለባ ቢወጣም ሲበጠር እንደ ማሳያ ተለያይተው ሊፈረዱ ይገባቸዋል።ተጨማሪም ባልሆኑ ተበጥረው በማይታወቁ ድቡልቡል ነገሮችን በሰሜታዊ አመለካከት ግለ ሰቡ ወይም ድርጅት ወይም ማኅበር አደረገ የተባለው በትክክል ተመርምሮ እውነተኛው ነገር ሳይደረስበት ስም ማጥፋት የሚጎዳው ይበልጥ ስም አጥፊውን ነው።

ጠላትም ቢሆን ደካማና ብርቱ ጎኖች አሉት። የኢትዮጵያ ብርቱ ጠላት ኢጣሊያንን እንኳ ብንመለከት ጭንጭና ብርቱ ጎን ነበራት ነፃይቱን አገር ሉዐላዊነቷን ደፍራ ሕዝብን በመርዝ ጭስ በመጨረሷ ደካማ ጎኗ ሲሆን ኢትዮጵያ ውስጥ መንገዶችን በመሥራትና ሕንፃዎችን በመገንባት ፋብሪካዎችን በማቋቋም ደግሞ ደጎና ጎን ነበራት።የዓፄ ኃይለ ሥላሴ መንግሥትን ብንመለከት፤ በውጪ ፖሊሲው ዘመናዊ ትምህርት ቤቶችን በመክፈት ቀላል ፋብሪካዎችን በማቋቋም ብሔረ ሰቦችን አስተቃቅፎ በማስተዳደር የአገርን ሉዐላዊነት በመጠበቅ ጠንካራ ጎን ነበረው። በአንፃሩም የአፄ ኃይለ ሥላሴ መንግሥት በሥልጣን ብልግና የተበከለ አስተዳደርና ዳኝነት የተጓደለበት አድልዎ የሰፈነበት ባሕል የተናጋበት አገር ወዳዶች የሚጋዙበትና የሚታሰሩበት፤ ወዘተ. ደካማ ጎን ነበረበት።

ደርግ (ኢሲፓ) የተመለከትን እንደሆነ እንደዚሁ ብርቱና ደካማ ጎን ነበረው። መሃይምነትን ለማጥፋት የዘረጋው ትምህርት የአገር ሉዐላዊነት ለማስከበር ያደረገው ትግል፤ የአገር እድገትን ለመገንባት የዘረጋው የልማት መርሃ ግብርና አዳዲስ ፋብሪካዎችን ማቋቋም ጠንካራ ጎኑ ሲሆን፤ህዝብ በእድገት ያልደረሰበትን የሶሻሊስት ሥርዓት በግብታዊነት ማወጃ፤ የከተማ ቤትና መሬት መውረሱ፤ የአገር መከላከያና ዋና ምሽግ የነበረውን የጠር ርስት ወርሶ አገር ወዳድነትን በማጥፋቱ፤ አገር ወዳዶችን ያለ ርገራጌ (በቀይ ሽብር) በጀምላ

በመጨረሻና የጠር መሪዎችን ያለ ፍርድ በመረሸት የተማሩትን በመገደልና በማሠር አጥፍቶ አገሪቱንም ወደ ጥፋት መምራቱ ደካማ ጎኑ ነበር።

በሾህ መካከል ጣፋጭ እንደሚገኝ ሁሉ በመጥፎም ሥራዎችም ውስጥ በጎ ሰራዎች አይጠፉምና ታሪክ ጸሐፊዎች ከፋውንም ደጉንም በማነጻጸር ሲሰጥ የሚገባውን ሳይነፍጉ ለመግለጽ ሕሊናዊ ግዳጅ አለባቸው።ጨለማን ብርሃን፤ብርሃንን ጨለማ ማለት አይደለምና። ለጥፋትም እድገት አለው፤ ጥፋት ከትንሽ ወንጀል ተነስቶ ወደ ትልቅ ወንጀል በሂደት ይጓዛል። ዓፄ ኃይለ ሥላሴ ከስደት ከተመለሱ በኋላ ያቋቋሙት መንግሥት ጥፋት የጀመረው ጎንደርን በመውረር ነው።

እኔም ገና በብላቴናነት ዕድሜዬ ጎንደርን ከተማ ዝርፊያ ወረራ ያዩ አይኖቼ ከቅንድቤ አልፎ የአስተዳደሩን ንቅዝት በዕለቱ አፍጥጦ ለማየትና ለመስማት ለሕሊናዬ ንቃት መሠረት የሆነው በጎንደር ከተማ ላይ የተካሄደውን ዝርፊያ፤ ገሪማ ተፈራ ያደረገውን ትግል በቅርብ ሁኔ በማየቱ ነው። የዓፄ ኃይለ ሥላሴ መንግሥት የጥፋት ሂደቶቹን ከዚያ ተንደርድሮ ነው የቀጠለበት።

ጠባቂ የሌለው በግ አውሬ እንደሚናጠቀው የኢትዮጵያ ሕዝብ የሚዘርፈውና የሚቀማው እንጂ ለሰላማዊ ኑሮው ለዕድገቱና ለጤንነቱ የሚያስብለት ገና አልተፈጠረም። "ሲሾም ያልበላ ሲሻር ይቆጫዋል" እየተባለ ሹመት ማስተዳደሪያና ማገልገያ መሆኑ ቀርቶ እንደ ተናካሽ አውሬ የሚያስፈራ የሚያስደነግጥ የሚያሸሽፍ የሚያርቅ እንጂ ፍትሓዊ አስተዳደር የማይታይበት እንደ ነፍሰ በላ ጨካኝ አውሬ ይታይ ነበር።

ነፃነት በራስ ጨቋኞች መገዛት ነው ካልተባለ በስተቀር እንዳይደራጅ የተከለከለ ሕዝብ ነፃነት አለውን? የመጸሰና የመናገር ተፈጥሮአዊ የሕሊና መብቶቹን ሳንሰራ በሚሉት ወጥመድ የታሰረ ሕዝብ የዜግነት መብት አለውን? ለመኖርም አህያና ፈረስም እየተጫኑ በገረ ይኖሩ የለምን? ሃሳቡን መግለጽ የማይችል የታፈነ ሕዝብ ነፃነት አለን ማለት አይችልም። ካለም ሕሊናው ያልነቃ እንሰሳ ማለት ነው።

አቶ አሸብር ገ/ሕይወት በዘመኑ ተማሩ ከተባሉት ሰዎች አንዱ ነበሩ። አባታቸው ነጋድራሰ ገብረሕይወት ባይከዳኝ መንግሥትና አስተዳደር የሚል መጽሐፍ ጽፈውዎቻችን ሕሊና በመቀስቀስ ትልቅ አስተዋፅዖ አድርገው ስለ ነበር እርሳቸውም ያባታቸውን ምሳሌ ተከትለው ለሕዝብ ንቃት የሚሰጥ መጽሐፍ ለማሳተም የደረሱትን ፊታውራሪ መንገሻ በዛብህ (የአፄ ቴዎድሮስ የልጅ ልጅ) በማስተካከል እረድተዋቸው በሳንሱር ኬላ በኩል አልፎ እንዲታተሙላቸው የሳኩት ድርሰት ወንጀል ሆኖባቸው እንዳይታተም ከመከላከል አልፎ ታትሞ ከሥራ ላይ ባልዋለ መጽሐፍ ተከሰው፤ ደራሲውን አቶ አሸብር ገብረ ሕይወትን በማስተካከል የረደቸው ፊታውራሪ መንገሻ በዛብህ ወደ ግዞት ተልከዋል።

መቼም በጥልቀት ጉዳዩ ከተመረመረ የዓፄ ኃይለ ሥላሴ የደርግና የወያኔ አገዛዝ የባሕሪይ ተመሳሳይነት አለው። የዲሞክራሲ መብትን አፍኖ በቆራጭ ፈላጭነት ሕዝብን ጨቁኖ በመያዝ የጊዜያትና የሰልጥ ካልሆነ በስተቀር አንድ አይነት ዕመርታ አሳይቷል። በነዚህ መሪዎች ያልተመረረና ያላዘነ አይገኝም።

በድርሰቴ ያሰፈርኳቸው ከስተቶች ይበልጡን የሚያተኩሩት በጎንደር ክ/ሀገር ላይ በመሆኑ በወገኛነት ሳይሆን በቅርብ ሁኔ ድርጊቶችን በመከታተል እንጂ ዘረኝነትንና ጎሰኝነትን አጥብቂ የምኮንን ነኝ። በጎንደር ክፍለ አገር ላይ የተፈጸመው በደልና ግፍ በሌሎች ክፍለ አገር አልተደረገም የምል አይደለሁም፤ መግረፊያው ጅራፍ (የአስተዳደሩ መመርሪያው) አንድ ከሆነ አንዱ ከሌላው የተሻለ አስተዳደር አልነበረውም። እንዲያውም ነገሩ በጥልቅ ሲመረመር ተጨቁኗል የሚባለው የደቡብ ክፍል የልማድ ተፅዕኖ ስለሌለበት ገብሮና ቀቅሎም ቢሆን በኑሮው ረገድ የሚያርሰበት በሬ የሰርከና የበዓል ቀን ተለዋጭ ልብሶች ነበሩት። ስለዚህ የነበረበት አንድ ዓይነት የአስተዳደር ጭቆና ነበር።

የሰሜኑ ክፍል ግን የማያራምድ ስር የሰደደ ድርብርብ ጭቆና ያለበት የበሬ መግሣ እንኳን እያጣ ከመቶ 25% ያህሉ የሚገለገለው በመግፈያ ነው። ምክንያቱም ደክሞ ከሚያፈራው አብዛኛውን እንዲያወጣ ይገደዳል። በመንፈሣዊና በባህል ተጽኖ የተነሣ ለምሳሌ ተዝካር ሙት ዓመት ዝክር ማህበርና ግብረ ሰላም በመሳሰሉት ኑሮው ሲጻክምበት ኑሯል። ከነዚህም ሌላ በባዕላት አትረስ እየተባለ ስለሚዝት የዕህል መዝሪያው ጊዜ እየተላለፈበት በወቅቱ ባለ መዝራቱ በቂ ምርት ለማምረት አይችልም። "አንድ ሰኔ የነቀለው እስሮ ሰኔ አይተክለውም" የተባለውም ለዚህ ነው። ይህም እህል በሚዘራበት ወቅት አንድ ቀን እንኳ ብትጓደል የብዙ ዓመት ችግር ያስከትላል እንደ ማለት ነው።

ታዲያ ይህን ሕዝብ ከድህነት ላይ የጣለ ሰው ሠራሺ ጎጆ ባህል የሚቀነስበትን ዘዴ ፈልገው የሃይማኖት መሪዎች በጉባዔ መክረው ካላሻሻሉት በስተቀር የሰሜኑ ክፍል ምን ጊዜም በኢኮኖሚ ወደፊት መራመድ አይችልም። የ21ኛው ምዕተ ዓመት የሃይማኖት መሪዎች አብዮት ከሚካሄድባቸው እራሳቸውን ቀድመው አብዮት እንዲያደርጉ፤ ዘመኑ ያስገድዳቸዋል። ይህ በተለይም የኦርቶዶክስ ክርስቲያንን ማህበረ ሰብ የሚመለከት ነው። ሕዝቡም የማንነት መታወቂያውን እምነቱንና ባሕሉን ይወዳልና የሚጓዝበትን ጎዳና ማቃናት ያስፈልጋል።

ለአንድ ነገር መነሳት ገፊ ያስፈልገዋልና ወደ ፖለቲካው ዓለም ከገፋኝ አንዱ በዘፋ ክ/ሀገር በሊሙ አውራጃ በመሬቱ ላይ የነበሩ ሰዎች የዜግነት መብታቸውን በሚገፍ አኳኋን መሬታቸው በላያቸው እየተሸጠባቸው ሲቸገሩና ሲጉላሉ በማየቴ ነው።

"የታፈነ ጢስ መውጫ አያጣም" እንዲሉ የታፈነ ህዝብም ግፍ ሲበዛበት ውሎ አድሮ ፈንድቶ ይወጣል። ጊዜውን ጠብቆ የሚፈነዳ በምብ ማለት ነው። በኢትዮጵያ በ1966 ዓ.ም. እንደ ታየው ሕዝባዊ

አመጽ ከፈነዳ በኋላ ቁጣውን የሚያበርድ የለም። ማንኛውም ነገር ከቁጥጥር ውጭ ይሆናል። መሬት ትጠባለች መደቁያም አይገኝ።

"የማይነጋ መስሏት ከቋት ተፀዳጃች" አንዴ በሥልጣን ያሉ ሁሉ አይታወቅብንም ብለው የሚፈጽሙት ኢስብአዊ ድርጊት የነገ መጥፊያ መሣሪያቸው ይሆናል። መቼም የሰህተት ሁሉ ምንጭ - የአመራር ጓላ ቀርነት ነው። አንድ መሪ ያለበት ትልቁ ኃላፊነት የሕዝብን ኑሮ ዕለት በዕለት እየተቆጣጠረ ችግሮችን ማስወገድ እንጅ የፖለቲካ ተቀናቃኝን በመከታተል ሕዝብን መርሳት የለበትም።

እርጉማን በፈጸሟቸው ጥፋቶች ሁሉ በዙሪያቸው ያሳለፉአቸውን የነሱን ግፍ ተሸክመው እንዲቅበዘበዙ ያደረጓቸው አያሌ ናቸው። ታዲያ የጥፋት ተጋሪ የሆኑት ወደው ተቀብለውና የእነርሱን ወንጀል ተሸካሚዎች የነበሩ ሁሉ ከደሙ ጉዳህ ናቸው ተብሎ ለመከራከር ፍጆታ አይሰጣቸውም ማለት ለመከራከር መንገድ የላቸውም። የጥፋት ምንጭ የሆነው የዓፄ ኃይለ ሥላሴ መንግሥት የጥፋት መድብል አዘጋጅቶ በማለፉ በታሪክ የመጀመሪያውን ምዕራፍ ይይዛል። ከብረነክ ዘለፋ እያለ የሕዝብን ዓፍ በሰባቂ ለጉሞ እንዳይጽፍ እንዳይደራጅ በሳንቡር ዘግቶ አእምሮን በፍርሃት በማሸበር ሰልቦ አብዛኛውን ሕዝብ ለመብቱ እንዳይቆም አድረጎ እርስ በርስ የሚጠፋፋባቸውን ሁኔታዎች አመቻችቶ በደርግ ተጠልፎ ወድቋል።

ደርግ የዓፄ ኃይለ ሥላሴን ዙፋናቸውን ብቻ ሳይሆን ቆራጭ ፈላጭነትንና የሕግ የበላይነትን ጨምሮ ነው የወረሰው። ደርግም ወራሽነቱን በተግባር የገለጸው ራሱን ከሕግ በላይ በማድረግ ያለ ፍትህ የፈለገውን ርምጃ እንዳሻው በመውሰድ ነው። ወያኔም በተራው የደርግን ሥልጣን ሲወርስ "የወደዱትን ከነገፍው" እንዲባል የደርግን ፋሽሽታዊ መመሪያ እንዳለ ውጤታል።

ደርግ የተከለውን ሥርዓት አልነቀለም፤ ወይም አላሻሻለም ከገበሬና ከቀበሌ ማኅበር ጀምሮ ርስትና ቤት መውረስን፤ የዲሞክራሲ አፈናና እያፈሱ ማሰርን ቀጥለውታል። መቼም ያልነቃን ሕዝብ እንዳሣር መረገጥን እንጂ ያለፈ ያገደመ ይረገጠዋል። ተርጉሞ ብሎ እንዳይጮኸም አንደበት የለውም። ታዲያ እነዚያ የጥፋት ተጋሪ የሆኑ ወደው ተቀብለውና የግፍ አድራጊዎችን ወንጀል ተሸካሚዎች ከደሙ ጉዳሕ ነን ብለው ለመከራከር ፍጆታ አያገኙም ማለት ማስተባበያ መንገድ የላቸውም።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ዘማዊቷን ሴት ጥፋተኛ አድርገው ሲያቀርቡለት ከእናት ኃጢአት የሌለበት ይውገራት ሲላቸው ሁሉም ኃጢአት ሠርተዋልና ከሳሾጽ ጥለዋት እንደሌላ እንዲሁም በዓፄ ኃይለ ሥላሴ መንግሥት በደርግና ወያኔ መዋቅር ውስጥ ተሰግስንም ሆነ በሌላ አኳኋን ደጋፊ የሆነ ሁሉ የጥፋት ተባባሪ ሁኖ ይጠየቃል። አገሩ ስትጠፋ ማፍረሻውን ድንጊያ ያቀረበና ዝም ብሎ የተመለከተም ጥፋት የለብኝም ማለት አይችልም። መንፈሱን ገድሏልና በጥፋት ይፈረጃል። ልጁ በቀይ ሽብር እየተገደለ ከበሩ ላይ ሲጣል ንብረቱ ሲወሰድበት

አገሩ በሥነ ስነ-ምግባር ታሪክና ከብሮዋ ሲዋረድ ዝም ብሎ የተቀመጠ ከግፍ አድራጊዎች ጥፋት ሲብስ እንጂ አያንስምና ታሪክ ይጠይቀዋል።

ተቃዋሚ ኃይላት ምንም እንኳ ግፊኖችን ተቃውመው ለዲሞክራሲና ለፍትህ የታገሉ ቢሆንም በነብረት ግንባር ፈጥረው ግፊኖችን መቃወም ሲገባቸው ከውስጣቸው አንጃ እየተፈጠረ ድርጅትም ከድርጅት ጋር እርስ በርስ እየተፋለሙ የግፍ ሰሪዎችን ዕድሜ በማራዘማቸው ድክመት ታይተዋል።ሆኖም በዓላማቸው እስከ መጨረሻ ፀንተው በትግል ላይ ላሉት እውነተኛ አገር ወዳጆች የተለዩ ከብር ሊሰጣቸው ይገባል።

በዚህች ድርሰት ላይ ከጠቀስኳቸው ግለ ሰቦች የጥፋት ተዋናይ የሆኑት ለምን ጥፋታችን ተገለጸ በማለት ሊቀየሙ ይችላሉ።ሌሎችም ለአገራቸውና ለወገናቸው የተንገላቱና የላቀ ጀግንነት ያላቸውን ታሪካቸውን በመጻፍህ ውስጥ አላካተትኩም የሚሉም ሊኖሩ ይችላሉ።በእርግጥም አሟልቶ ማቅረብ ይገባ ነበር። ይሁን እንጂ ያለሁበት ሁኔታ ታሪካዊ ሰነዶችንም ሆነ የአካባቢ መረጃዎችን ለማሰባሰብ ባለመቻሉ ለታሪክ ፀሐፊዎች መንደርደሪያ ይሆናል በሚል በሕሊናዬ ውስጥ ታምቆ የቆየውን ብቻ አቅርቢያለሁ። በተረፈ ባለወረተራው ትውልድ የዚህን ዓለም ሩጫውን ጨርሶ ከማለፉ በፊት በድክመቱ ያደረሰውን ጉዳት በጠንካራ ኅጉም ያሰኘውን ጥቅም እውነተኛውን ድርጊት ግልጽ ለድርጊት ጽፎ ለሚቀጥለው ትውልድ ማስተላለፍ ይገባል እላለሁ።

እግዚአብሔር በኢትዮጵያ ላይ በገሃድ እየወሰደ ያለው የበቀል (አፀፋዊ) ርምጃ አስገራሚ ነው። እግዚአብሔር ሰውን ሲፈጥረው እኩል አድርጎ ነው።

ሰው በአፈጣጠር ረገድ የማይበላለጥ እኩል ከሆነና አንዱ ከሌላው ካልበለጠ ለምንድን ነው እሱን የመሰለው ሰው ደክሞ በጉልበቱ ያፈራውን ነጥቆ በመውሰድ የሚያሰቃየውና ኢሰብአዊ ድርጊት የሚፈጽምበት? ለሁሉም ዜጎች እኩል አድል ባለመሰጠቱም ትልቅነቱና ነፃነቱ በታሪክ ከተነገረለት የኢትዮጵያ ሕዝብ ደኅንነት ተነቅሎ ሊጠፋ ያልቻለው እኔን ብቻ ይድላኝ በሚል የመሪዎች ስግብግብነት ነው።

የሰው ልጅ በመጀመሪያ ሕይውቱ የተጓዘው በነፃነትና በውገን ፍቅር ሰሜት እንደ ነበር የጥንተ ሰብእ ተመራማሪዎች ያሰርዳሉ።በዚያን ዘመን በጦር ሚዳ የተዋጋው መከራና ስቃይ የተቀበለው ለወገኖቹ ነፃነትና መብት ነበር።

የወገን ፍቅር አብዮት ሐይቱን አክትሞ ሲሰናበት የተተካው

ሃይማኖታዊ አብዮት ነበር። በሃይማኖትም እምነት አብዮት ዘመን ግንም ቤተሰቦቹንና ወገኖቹን ጥሎ በመሔድ ለሃይማኖቱ እምነት መከራና ሥቃይ እየተቀበለ ሞትም ስደትም ደርሶበታል።አውሮፓውያን እንዲህ ዛሬ በሃይማኖት ደንታ ቢሰ ሊሆኑበት በ11ኛው ምዕተ ዓመት "የመስቀል ጦርነት" ከአረቦች ጋር ያደረጉት ዐውደ ሃይማኖት ስለ ነበረ ነው።በዘመናታቸው አንዳንድ የዓረብ አገሮች ሕይወታቸውን ለሃይማኖታቸው ፍቅር እየሰጡ ነው ያሉት።

በዛሬው ሳይንሳዊ ዘመን ደግሞ ሃይማኖት ዑደቱን ጨርሶ የስንብት ጉዞውን ሲጀምር የሰው ልጅ ደም ሥሩን ከነዋይ ጋር አስተሳሰርታል።ይኸው በራሱ ዑደት ላይ መሸከርከር የጀመረው ነዋይ እያካሄደ ባለው አብዮት የሰውን ልጅ ከወገኑም ከእምነቱም ከባህሉም ከአጋር ፍቅርም ከሞራልም ከነፃነትም ከወኔም ከማንነት መታወቂያውም አስፈንጥሮታል።

ሳይንትስቶች ህይወት ያለው አስመስለው (ግሪኮች BIOMIMETICS የሚሉት)በሰሩት ቁሳቁስ (ማቴሪያል) የሰው ልጅ እንዲህ አድርጎታል።በ20ኛው ምዕተ ዓመት ቱክናሎጂና ሳይንስ ተአምራዊ እድገቱን በቆሳቁሳዊ (በማቴሪያላዊ)ጉዞው እንዳለ ቢሾንም። በ21ኛው ምዕተ ዓመትም ሐይቱን እንደሚቀጥል በዋዜማው እየታዩ ነው።ሁሉም ለነዋይ እራሱን እየሸጠ ነውና።

ሕዝብ ለረሃብና በሽታ ተጋልጦ የአገር ሉዐላዊነት ተደፍሮ አገር በጎሣ መመሪያ ሲመሰቃቀልና ሲተረጎመስ ታሪክ ተከዶ ባህል ተረግጦ ቅርሶች ሲመዘገቡ ምዕመኖን በእምነታቸው ሲገደሉ ህዝብ በነሳና ተለያይቶ በጥላቻ ተፋጥጦ ከመኖር ወደ አለመኖር በመገፋት ላይ በመሆኑ እየታዩ የግል ኑሮን ለሚሟላት ከፍተኛ እሸቅድድም ጎልቶ ይታያል።

አትንኩኝ ባይነት ጀግንነትና ወኔ ቅጣቸው ጠፍቶ በአሁኑ ግዜ ፖለቲካን ከተፈጠረበት ጽንሰ ሃሳብ አስፈንጥሮ በንግድ ማክበር ውስጥ ከትቶ በመሸከርከር ላይ ያለው የንዋይ አብዮት በመሆኑ በዚህ የንዋይ አብዮት ወቅት የሁሉም ሕሊና ያተኮረው በንዋይ ላይ በመሆኑ መሰደድም መከራ መቀበልም መዋረድም መታሠርም መንገሳታትም ግፈኝና መሳሰሉ መሆንም መናቅና መዋረድም ቅጥረኝነትም ገንዘብ ለግግኝነት ወይም ከገንዘብ ጋር በሚያያዙ ሁኔታዎች ነው።

ሰው በተፈጥሮው በተሰጠው የዕውቀት ፀጋ መጠቀሙን ዘንግቶ ሌላ አዳኝ ወይም ጥግ የሚሆነው ይፈልጋል በየ ዘመናቱ ከአንድ ጥገኝነት ወደ ሌላው ጥገኝነት ከአንድ በላተኛ ወደ ሌላው በላተኛ ከአንድ አጥፊ ወደሌላው አጥፊ እየተሸጋገረ እንደ ምጣድ ቂጣ እየተገባጠ ሲጠበስ ሲያርና ሲተክን ይታያል።ነፍስ አጥፍቶ መብላት የለመደ ግለት እንሰሶችን አርዶ የሚበላ የሚባለው ሁሉ ጨካኝ ነው።

ርገራጌ የለውም ሳሟ ወተቷን እየሰጠች ልጆች ያሳደገች እናት በሬው እያረሰ አምርቶና ወቅቶ የሚመግብ አባት የሰጡትን አገልግሎት ከምንም ሳይቆጥርላቸው አርጅተው አገልግሎት መስጠት ሲሳናቸው መጦር ሲገባቸው ጌታቸው ካራውን ይዞ ሳይዘገንነው በጭካኔ

የሚያርዳቸው። ሰው ለሌላው ርገራቴ ሊኖረው አይችልም።

ስለዚህም ነው እንደምንም ብሎ የመንግሥት ሥልጣን ሲይዝ ግብር እየከፈለ የሚያገለግለውን ሕዝብ ያለ ርገራቴና አዘኔታ የግፍ ሥራዎችን የሚፈጽምባቸው በሕዝብ ሀብት ከቀማሩትም ምሁራን ውስጥ አንዳንዶቹ ያን እየተቸገረ ያስተማራቸውን ሕዝብ ውለታውን እንከፈለው ሳይሉ ተመርቀው ወጥተው ሥራ እንደ ያዙ በቅድሚያ የሚያስቡት ስለ ራሳቸው ግላዊ ሕይወት ብልጽግናና ጤነነት ብቻ ነው።

ያን እየተራቡና እየተራቆቱ ያስተማራቸውን ወገኖቻቸውን ዘወር ብለው አያዩትም። እንዲያውም ለደንቆሮ ምንም ለማያውቅ ባላገር መብት አልደክምም ሕይወቴን አልሰጥ በተማርኩበት በሰለጠነው አገር እየሰራሁ ገንዘብ በማፍረት በሰላም እኖራለሁ "የምን ፖለቲካ" ብለው ገንዘብ የሚያከማቹም አሉ አንዳንዶቹ ደግሞ "እናቴን ያገባ ሁሉ አባቴ ነው። ለሕዝብ ኑሮ ደንታ የሌላቸው ለግፈኞች መሳሪያ በመሆን እራሳቸውን ለገንዘብ ሽጠው የሚያገለግሉ አሉ።

የዓፄ ኃይለ ሥላሴ መንግሥት ባለ ሥልጣናት ብዙ ወንጀሎችን ፈጽመው የሰበሰቡት የግል ሀብት ፍጻሜው ምን እንደሆነ ታይቷል። ከዚያ በግል ከወሰዱት መሬት በእገኙት ገንዘብ የሠሯቸው ቤቶች ያቋቋሟቸው የማምረቻ ድርጅቶች የድሆች የድሆች እንባ የፈሰሰት በመሆኑ ሳይጠቀሙበት ለልጆቻቸውም ሳያስተላልፉላቸው አይኖቸው እያየ ተቀመ።

ሕዝብ እንዳስቃዩ እነርሱንም ደርግ አስቃይቶአቸዋል። በሕዝብ ላይ ዳኝነት እንዳንደሉ በነርሱም ላይ ደርግ ዳኝነት አንድሎ ያለ ፍትሕ ገደላቸው። በእስራትም አስቃያቸው ያው እነርሱ በሕዝብ ላይ የፈጸሙት ግፍ በነርሱም ላይ ተመሳሳይ ተፈጽሟል መቸም የእግዚአብሔር ፍርድ ድንቅ ነው። ዓፄ ኃይለ ሥላሴም መንግሥት ጉጉሥ እንደመራቸው ባጠፋትም ሁሉ የጥፋት ጉጉሥ ሁነው ተፈረጁ።

1ኛ. ልጅ ካሣ (አፄ ቴዎድሮስ) የመስፍንን የራስ አሊን ልጅ ወይዘሮ ተዋበችን (እቴጌ) አግብተው ከመስፍን ጋር በጋብቻ ተሳለረው ነበር። በዚያን በመሳፍንቱ በብላ ተባላ ዘመን ወታደሩ በየገበሬው ቤት ተሠሪ እየሆነ ሕዝቡን ከመጠን በላይ በማስቸገሩ የተማረረው ህዝብ ደንቢያ ጃንዳ ከተባለው ቦታ ተሰብስቦ ሲወያይ ያገኘው መፍትሔ የጎበዝ አለቃ መርጦ በመሾም ተሠሪን መቋቋም ከሚል ውሳኔ ላይ ደረሰ ልጅ ካሣን የጎበዝ አለቃ አድርጎ በመሾም ልጃቸውንም አብረው እንዲታገሉ በማድረጋቸው ልጅ ካሣም የሕዝብን ውሳኔ ተቀብለው ከመታገል በስተቀር ሌላ አማራጭ አልነበራቸውም።

2ኛ አፄ ዮሐንስ ከሁሉም በላይ ያገር ፍቅር እንደነበራቸው ግልጽ ነው መንፈሳዊነትን አጥባቂና አክራሪ በመሆናቸውም "አንድ አገር አንድ ሃይማኖት የሚለው እምነታቸውም ለእገራቸው አንድነትና ለዐላዊነት አስተማማኝነቱን በመረዳታቸው ይመስላል። ለእገራቸው ከብርና ነፃነት እየዘመቱ ከውጭ ጠላት ጋር ተዋግተዋል ዳሩ ግን አርቆ ካለማስተዋልና ከገቃት ጉድለት እንግሊዞችን እነ ጄኔራል ናፔየርን

ከቀይ ባህር ጠረፍ ጀምሮ እየመሩ መቅደላ ድረስ ወስደው ዓፄ ቴዎድሮስን እንዲወጡ በማድረጋቸውና ኢትዮጵያን በውጭ አገር ኃይል ማስደፈራቸው ትልቅ ስህተት ነበር። እርሳቸውም የንጉሠ ነገሥታቱን ሥልጣን ተቀናቃኝ የነበሩት ጉጉሥ ምኒልክ ከድተዋቸዋል። ዓፄ ዮሐንስ ብቻቸውም ዘምተው መተማ ከድርቡሾች ጋር ሲዋጉ ተሰውተው ከዳትም በከህደት ተመለሰ።

3ኛ ድርቡሶች እየተመላለሱ ጎንደርን በመውረራቸው ወደ ጎንደር ዘምተው የድርቡሾችን ወረራ እንዲመክቱ ዓፄ ምኒልክን የኢትዮጵያ ንጉስ ነገሥት አፄ ዮሐንስ አዛዎቸው ጎንደር አጠገብ አምባ ጫራ ከደረሱ በኋላ ወደ መተማ ሳይዘምቱ ዓፄ ዮሐንስን የጎዳሁ መስሎአቸው ከድተው ወደ አዲስ አበባ በመመለሳቸው ድርቡሺ በድጋሚ ጎንደርን ወሯል። በዚያን ወቅት ዓፄ ዮሐንስ ኢትዮጵያን ለመውረር በምፅዋ በኩል ከዘለቀው ከኢጣሊያን ወራሪ ኃይል ጋር ይዋጉ ነበር።

ድርቡሾችም ጎንደርን የወረሩት ይህንን አጋጣሚ ተጠቅመው ነበር ምኒልክ የውጭውን ጠላት ተባብሮ ከመውጋት ይልቅ የመረጡት የዮሐንስን መሸነፍ እንጂ አገራቸው በውጭ ወራሪ መደፈሯ አልታያቸውም። ዓፄ ዮሐንስም በሁለት ግንባር የመጣባቸውን የውጭ ጠላት በአንድ ግዜ ሁለቱንም ለመቋቋም ባለ መቻላቸው ያላቸውን ሰራዊት ከምፅዋ ግንባር አንስተው ወደ መተማ በማዛወር ከድርቡሾች ጋር ሲዋጉ በጦር ሚዳ ተሰጧ። ኢጣሊያም አጋጣሚውን ተጠቅማ ከምፅዋ ወጥታ ደጋውን ምድሪ ሐማሴንን ያዘች። እርትራ በኢጣሊያ ከመወረር የደረሰችው በዓፄ ምኒልክ ከዳተኝነት በመሆኑ ታሪክ ዓፄ ምኒልክን ኃላፊ ያደርጋቸዋል።

የጉጉሥ ምኒልክ ከዳት በእርሳቸው ባይደርስም በልጃቸው በንግሥት ዘውዲቱና በልጅ ልጃቸው በልጅ ኢያሱ ሚካኤል ላይ አልፎ ደርሶባቸዋል። ልጅ ኢያሱን ከድተው ከዙፋኑ ያወረዱት የራሳቸው የዓፄ ምኒልክ መኳንቶች ናቸው። ንግሥት ዘውዲቱንም እራሳቸው ያላደገባቸው የንግስትቱ ነገሥተ ነገሥታት ዘውዲቱ ምንሊክ እንደራሴና አልጋ ወራሽ የነበሩት ተፈሪ መኮንን ናቸው። በተንኮል ሕይወታቸውን ያስጠፏቸው። በዚህ አይነት ነበር። ብድሩና ከዳት በከዳት ግድያ በግድያ የተመለሰው።

ዓፄ ኃይለ ሥላሴም በልጅ ኢያሱ ላይ የፈፀሙት ከህደት አፀፋው በከደት ተመልሷል ግድያው በግድያ ሲመለስ የልጅ ኢያሱን መቃብር በመስወራቸው የዓፄ ኃይለ ሥላሴም መቃብ ተሰውሮአል። ልጅ ኢያሱን በእስር እንዳሉ አስቃይተዋቸዋል። ዓፄ ኃይለ ሥላሴም ደርግ አስሮ አስቃይቶአቸዋል። ንግሥት ነገሥታት ዘውዲቱ ምኒልክ ታመው ሞቱ ብለው እንዳስወሩት ዓፄ ኃይለ ሥላሴም ደርግ ታመው ሞቱ ብሎ ነው ያስወራው። የሚገርመው የብድሩ አመላለስ (ዓይን በዓይን ጥርስ በጥርስ እንደሚባለው) በዚያው በተደረገው ዓይነት ሳይዛና መፈፀሙ ነው።

4ኛ ደርግ የድሮ ባለሥልጣናትን እጃችሁን ስጡ ባትሰጡ ግን በንብረታችሁ ላይ እርምጃ ይወስዳል። ብሎ በአወጀው መሠረት

ባለሥልጣት ሁሉ ንብረቱ እንዳይወሰድበት የተደበቀው እየወጣ ከተማውን ጥሎ ወደ ተጠር የሔደው እየተመለሰ ተከልኩሎ በሰልፍ እጁን ሰጥቶ እንደ ታሰረ እንዲሁም ትግራይን ለመገንጠል ሲያቀነቅን የነበረው ወያኔ አዲስ አበባ እንደ ገባ የኢትዮጵያ ሰራተኛ ፓርቲ (ኢሠፓ) አባሎችን እጃችሁን ሰጡ ባትሰጡ ግን እርምጃ እንወስዳለን ብሎ በማወጃ በየቤቱ አድፍጦ የነበረው የ ኢ.ሠ.ፓ. አባል ተከልኩሎ በሰልፍ እጁን ለወያኔ ሰጥቶ በእስር ቤት ይግቅቃል።

ደርግ የዱሮ ባለሥልጣናትን በእስር እንዳስቃየ ወያኔም የኢሠፓን ባለሥልጣናትንም አስር እያሰቃየ ነው። ደርግ የዱሮ ባለ ልማናትን እንዳላዋረደ እንዲሁም የደርግ ባለ ሥልጣናትን ወያኔ ለማቸውን እያጠፋ አዋርዷል።ደርግ የዱሮ ባለሥልጣናትን ንብረት እንደወረሰ ወያኔም የኢሠፓን አባላትን ንብረት ወርሷል።

ደርግ የኮምዩኒስትን ድል አድራጊነት በማብሰር የማርክስን የኤንግልስንና የሌኒን የድል ሀውልት አዲስ አበባ ላይ እንዳቆመ እንዲሁም ወያኔ ኢትዮጵያን ድል አደረኩ ያለበትን የግንጠላ የድል ሀውልት መቀሌ ላይ አቋቁሟል። የኃያሉ የኢትዮጵያ ጠባቂዋማ አምላካ የእግዚአብሔር ፍርድ የግፉ ዕዋ ሲሞላ ብድሩን በዚያው መልክ እንዲከፈል ያደርጋል። በዘመናችን እግዚአብሔር ተበቃይነቱን አሳይቶናል።

ይኸውና በወያኔና ሻዕቢያ የአምላክ ፍርድ እየታዩ ነው።ወያኔና ሻዕቢያ ኢትዮጵያን ለማጥፋት ያሴሩት ሤራ ወደራሳቸው ተመልሶ እርስ በርሳቸው እየተጠፋፉ ነው። ኢትዮጵያዊያንን እርስ በርስ በግፍ እንዳገዳደሉም ይኸውና እርስ በርሳቸው በመገዳደል ላይ ናቸው።

የኢትዮጵያውንን ታሪክ እንዳጠፋ የነርሱም ታሪክ አሳፋሪ እየሆነ ነው።ኢትዮጵያን በዓለም ለማስጠላት ያካሐዱት ፕሮፓጋንዳ ወደ ራሳቸው ተመልሶ አንዱ ሌላውን በመወንጀል የሚያሐዱትን ፕሮፓጋንዳ እንዲጠሉ አድርጓቸዋል።ከዚያም የተነሳ ኢትዮጵያን ከፋፍሎ ለማጥፋት የቋጠሩት የአድማ ከረጢት ቋጠሮው ተፈትቶባቸዋል የዘረጉት ገመድም ተበጥሶ በዓለም አደባባዮች እየተዘነከሰ ገመናቸው ተጋልጧል።

ግፍ አድራጊዎች እንደ አንበጣ አጥፍተው የሚጠፉ መሠረተ የሌላቸው ናቸው።የቋቋሙት ሥርዓት ይጠፋል። የመሠረቱት ይናፋል።የሰበሰቡት ይበተናል።ደም አፍሳሽ ግፈኞች አወዳደቃቸው እጅግ የከፋና የከረፋ ይሆናል በመጨረሻዋ ወቅት ሁሉም ይርቃቸዋል።መጠጊያም አያገኙ እግዚአብሔርም ከተጠቀመባቸው በኋላ እንኳ ዋንጫ ቂጥ ከመንጋው አውልቆ ይጥላቸዋል።ለአስተዋለውና ለመረመረው እግዚአብሔር አስደናቂ ተዓምር እያደረገ ነው።

የኢትዮጵያ አንድነት ሊድን የሚችለው ረሃብና በሽታ እንዲሁም ሥደት የሚጠፋው ሰላምና ፀጥታ የሚሰፍነው ኢትዮጵያዊያንን የቋንቋ የዘረኝነትና የአድልዎ የተንኮልና ምቀኝነት ተግባርን አስወግደው ፊታተውን ወደ ጠባቂያቸውና ፈጣሪያቸው ወደ ልዑል እግዚአብሔር ሲመልሱ ብቻ ነው።ይህን ካላደረጉ ግን ኢትዮጵያ ጠፊ ናት ሕዝቡም

እርስ በርሱ ይተላለቃል።ረሃብና በሽታም በከፋ መልኩ ይቀጥላል።

"ለትውልድም ቢሆን ለታሪ የሚያምረው ከውጭ ጠላት ጋር መዋጋት ብቻ ነው።

ወሰኑ እየራቀ አገር የሚጠበው ኃይልና ሥልጣን የሚመነጭው ኑሮን ለማሻሻል የሰው ልጅ ያልቻለው

ሃብት እየተነሳው ድህነት የዋጠው የአገር ውስጥ ብጥብጥ በሚያስከትለው ነው። በማለት ጽራግ ማሰራ ዘሚካኤል የተባሉ ተቀኝተዋል።

የዚህ ዓለም ነገር ብዙነው መዘዙ አንዱ ለሞት ሲቀድም ሌላው ወደጓዙ።

ጠብቀው ያቆዩን ያን ሁሉ ዘመን ወንዶች በሃራዲ ሴቶች በደጋን እንዴት ይደፈራል የያዘነው ውልን። በማለት አሣዥ ላዕሉ የተባሉም ተቀኝተዋል።

አዲስ ፍልስፍናን የሚቀበል አብዛኛውን ጊዜ ብዙ ነገሮችን በአንጎሉ ውስጥ ያላዘነግቶ ያልበሰለ ሮርቃ ሲሆን ነው።ማናቸውንም የሃይማኖት ይሁን ፖለቲካዊ ፍልስፍና ሳይመርጥ ጉዳትና ጥቅሙን ሳያመዛዝን በባዶ አንጎሉ የባዕዳዊያንን ሸቀጥ ይሞላበታል። ባይ ካልሆነ አዲስ ነገር ሊቀበል አይችልም። በሃይማኖት መንገድ የተመለከትን እንደሁ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ደቀ መዝሙር ያደረጋቸው ወጣቶችን ነበር። ነብዩ መሐመድም የጦር መሪዎቹ ወጣቶች ነበሩ።ብፖለቲካም ቢሆን የሥርዓት ለውጥ የሚፈልጉ ወጣቶች ናቸው።ማርክስዝምንና ሌኒንዝምንም ቀድመው የተቀበሉ ወጣቶች እንደነበሩ የተረጋገጠ ነው። ከ30 ዓመት ዕድሜ በላይ ያለው በሰብከት አኳሽቶና በተለያዩ ጥቅሞች ደላሎ አይለውጥም አይበገርም።በቀሰመው እምነትና ባህል ተሞልቷልና እንደ ደረቀ ተክል ግለት ነው።አይለውጥም አንድ ተክል ከጠነከረ በኋላ በኃይል ለማስተካከል ቢሞክር ይሰበራል። በሊጋነቱ ግን እንደ ፈለጉ አድኅ ማስተካከል ይቻላል። ኮምፒውተር የተሞላውን እንደሚይዝ ሰውም እንደዚያው ነው።ጠንካራ ባህልና እምነት ያለውን በምንም ጥቅም ቢያባብሉት ፈቃድኛ ሆኖ አይለወጥም።ብኃይል ቢያስገድዱትምይሞታል።እንጂ ህሊናው እጂ ብሎ አይገራም።

ጠንካራ ባህልና እምነት ያለው ህዝብ ልጁን በአገር ፍቅር አንድ ባህሉንና እምነቱ ያሳደገው ከሆነም ወጣትም ቢሆን በተለይ የባዕድንን እምነትና ፍልስፍና አይቀበልም።ለምሳሌ ዓረቦችና ቱርኮች እየተፈራረቁ 450 ዓመት ያህል ግሪክን በኃይልና በጭቆና ሲዝዙ አንድም የግሪካዊ የዓረብን ባህልና እምነት አልተቀበለም።የግሪክ ሕዝብ በሥልጣኔ የገፋና

ጠንካራ ባሕል ስለ ነበረውና ዓረቦች በሥልጣኔ ጎሳ ቀር ስለ ነበሩ የሰለጠነውን የግሪክ ሕዝብ ከእምነቱና ከባህሉ በኃይል ሊያፈናቅሉት አልቻሉም። የሚያስገርመው ከ450 ዓመት በኋላ ግሪክ ነፃነቱን ሲያገኝ ባህሉንና እምነቱን ሳይለውጥ ግሪክ ግሪክ እንደሆነ ተነኝቷል።

ሰላቮችም እንደ ግሪክ በቱርክ ተወረው ነበር። እንደ የዩጎዝላቪያ ዶክተር ጳውሎስ ሆስፒታል ውስጥ ይሠራ የነበረ የሚዘገን ታሪክ ነገረኝ ቱርኮች ሰላቮችን በሚገዙ በት ዘመን የታዉች ልጅ አገረድ በምታገባበት ዕለት መጀመሪያ ሙሽራዊ ከቱርክ ወይም ከዓረቡ ጋር እንድታድር የግዴታ አዋጅ ነበር። ከብረ ንጽሕናዋን ካስፈረረች በኋላ ሙሽራዊ ወደ ባሏ ትሔድ ነበር። ይሁን እንጂ ግፍ ሁሉ ቢፈጸምባቸውም ሰርሻውያን ጠንካራ ባሕል ያላቸው በመሆኑ ከጥቂት ቤተሰቦች በስተቀር የአረባዊ እምነትን ባህልን አልተቀበሉም። ብሉ ነግሮቻል።

በኢትዮጵያም በዓፄ ሱለንጉሉ ዘመነ መንግሥት በ17ኛው ምዕተ ዓመት መግቢያ አካባቢ በፖርቱጋል መነኮሳት ተገፋፍቶ ንጉሡ ሱለንጉሉ ካቶሊካዊነትን እንደ ብሔራዊ ሃይማኖት አድርጎ በመቀበሉና ኢትዮጵያዊያን ካህናትን መነኮሳትን ምዕመናንን ጭምር የንጉሡን ፈለግ እንዲከተሉ በአወጀበት ወቅት የኢትዮጵያ ኅብረተሰብ በተለያየ መንገድ ተቃውሞውን ገልጿል። ንጉሡ ካዋጁ ፈቀቅ የማይል በመሆኑ ድርጊቱን ተቃውመው የተነሱትን መነኮሳት አንገታቸውን በሰይፍ በመምተር መግደሉን ሲረዱ ያለማመንታት አምፀው ነፍጣቸውን አንስተው ተዋግተዋል። የንጉሡን ልጅ ፋሲል ሳይቀር የሕዝብ ተቃውሞ በመደገፍ ያስተዳድረው የነበረውን የሰሜን ክፍል ሕዝባዊ አመፅ በመምራት ንጉሡ ከሥልጣኑ በፈቃዱ እንዲለቅ ተገድዷል።

ሃይማኖት ሲባል ለአንዳንዶች ቀላል መስሎ እየታያቸው ሃይማኖት ከፖለቲካ አይገባም ይላሉ። ሃይማኖት የርዕዮተዓለም ጠባይ ያለው መሆኑንም አይገነዘቡም ትምሃይማኖትን በነፃነት ከማምለክ መታገል መብትንም ከመነፈግ የተለየ ሁኖ አይታይም።

በዚያን ግዜው የነበሩ የኢትዮጵያ ኅብረተሰብ ለችግሩ መፍትሔ ማግኘት የቻሉት የባዕዳንን ሃይማኖት ብሔራዊ ችግር አድርጎ በመውሰድ ለእምነታቸውና ለባሕላቸው ቀናኤ በመሆን ባልጠቃ ባይነት በጠንካራ መንፈስ ቆርጠው በመታገል ባባዕዳን ሃይማኖታዊ ፍልስፍና ወይም ፖለቲካዊ ርዕዮት ሳይንበረከኩ የማንነት መታወቂያቸውን የሆኑትን ሃይማኖታቸውንና ባህላቸውን ይዘው ከሙሉ ነፃነት ጋር ቆይተዋል።

መቼም አዕምሮው ጤናማ የሆነ ትክክል የሚያስብ ሰው የራሱን ማንነት ከደ ለባዕዳን ባህልና እምነት ወይም ፖለቲካዊ አስተሳሰብ አይንበረከክም። የሃይማኖት ፍልስፍና ከውጭ ቢመጣም ራሳቸውን አንቱ ያሰኙ ጀግኖች ኢትዮጵያዊያን ወላጆች ወዲያውኑ ወደ ኢትዮጵያዊነት ለውጧታል። እንዴት ለወጡት ተብሎ ለሚነሳው ጥያቄ መልሱ በራሳቸው ቋንቋ በራሳቸው ፊደል በራሳቸው ዜማ በራሳቸው አቋቋም በራሳቸው ድገና ቅኔ በመሳሰሉት ለውጠውታል። የግሪክን

የላቲንን የዕብራይስጥንና የዓረብን ቋንቋ አልተከተሉም። ዜማውም ቅኔና ድገም እምነትና ባህልም ምኑም አልተለወጠም። እጅግ ሲበዛ ኩሩና ተፀያፊዎች ስለነበሩ በራሳቸው ተጠቀሙ እንጂ የማንም ተቀጽላ አልሆኑም።

ኢትዮጵያዊያን ወላጆች ጀግንነታቸውን በተሰማሩበት መስክ ሁሉ አስመስክረዋል። ለአገራቸው ነፃነትና ለወገናቸው ደኅንነት ተሰውተዋል። ዳሩ ግን ወጣቶች ያለ አቅጣጫ ያለመሪ ኃይል መካች ኃይል በመንዛቸው ለባዕዳን ሰውር ሜራ ተጋልጠዋል። ወጣቶች ከወላጆቻቸው መንገድ ፈቀቅ በማለታቸው የባዕዳን ሰውር ሜራ ስለባ ሆኑ። የባዕዳን ሕቡዕ ተንኮል በእምነታቸውና በባህላቸው (ኋላ ቀር ብለው) እንዲያፍሩበት አድርጎአቸዋል።

የባዕዳንን የሚያዋርድና አስብቶ የሚገድል ፍልስፍና የተቀበለን ሁሉ በፖለቲካው ተራማጅ ገስጋሺ ይሉታል። በሃይማኖት ደግሞ የእግዚአብሔር ልጅ አድርገው ይሰይሙታል። በፊ ገሊናውን ስለልነቃ የሚታረድበትን ቀን አያውቀውም እንደሚባለው ጉልበት እያለው ጉልበት እንደሌለው አንድ ትንሽ ሰው በጠፍር ጠልፎ ጥሎ የሚያርደው ባለ መንቃቱ ነው። የባዕዳን እምነትና ባሕል በማይታይ የሚያርደው በተሰወረ መሣሪያ ሰርጅቶ እየጣለ ማንነትን አስጥሎ ብዙዎችን ገድሏል። የሱዳን ኑባውያን በዓረብ ባህልና እምነት ተውጠው ማንነታቸውን አጥተው እንደጠፉ እየታወቁ እንደሰመመን የሚወስድ የባዕዳን ባህልና ዕምነት አደገኛ መርዝነቱ እኛንም ወደ ጥፋት እየመራን ነው። ከ1966.9.ም፣ ጀምሮ ያለው አዲስ ትውልድ በከተማ ካለው አብዛኛው ሁኔታው ተምታቶበትና ተዘበራርቆበት የወላጆቹን ባህልና እምነት መያዝ ተስኖት ውኃ በቦይ እንዲመራ የሰበከው ሁሉ ሕሊናውን ማርኮ ወስዶታል።

ኢትዮጵያ ዓለም የሚያውቃት በኦርቶዶክስ ክርስቲያናዊነቱ መሆኑ የታመነ ነው። ከወደ ጎሳ እየተፈለፈሉ የመጡ የተለያዩ እምነቶችና ተከታዮች የወጡት ከእርሷ ነው። ቀደም ብሎ ወደ እስልምና የተለወጡት በኋላም ቀስ በቀስ ወደ ሌሎች የክርስቲያን ማኅበሮች ወደ ካቶሊክና ፕሮቴስታንት ለተዛወሩት እናት ሃይማኖታቸው ኢትዮጵያዊቷ እርቶዶክስ ናት። ኢትዮጵያዊት እርቶዶክስ ለኢትዮጵያዊያን ልዩ መታወቂያቸው ስለሆነች ቅርሳቸው ናትና ሲንከባከቧት ይገባል። እነዚህን ቃላቶች ለመናገር የደፈርኩት ከአንድ ነገር ተንደርድረ ነው።

ከዚህ ላይ ሲነገር የሚገባው አንድ አቢይ ነገር አለ። እርሱም በንቃቱ ላይ ገደብ ያላደረገ እውነተኛ አገር ወዳድ የፈጸመውን ቁም ነገር ምሳሌነቱ ድንቅ ስለሆነ በአጭር እገልጻለሁ። ሐቢቡ ታክለ ይባላል ቤተሰቦቹ የእስልምና እምነት ተከታይ የሆኑ። ትውልዱ ጎንደር ይሁን እንጂ መላ ሰውነቱ ኢትዮጵያዊ ነው። ከዚያም አልፎ አፍሪቃዊነት ያጠቃዋል። በጠቅላላው ለሰው ልጅ ሰላም ደኅንነትንና ብልጽግናን የሚያስብ ሰው አመለካከት ያለው ነው። የራሱን የማንነት ቅርስ ለመጠበቅ የሃይማኖት እምነት የማያግደው መሆኑን መገንዘብ

ያስፈልጋል።

ሐቢቡ ታከለ ሰውነቱን ሲያዩት የዋሕ ምንም የማያውቅ ይመስላል። በእርግጥም ሁኔታውን ለተመለከተ ከአለባበሱና ከጠጉሩ አበጣጠር ጋር ሲያስተያየት ከዚህ ግባ የማይባል ሰው ነው። ዳሩ ግን ሐቢቡ ሰዎች ከሚባሉ አስተዋዮችና አርቆ ተመልካች አንዱ ነው። ብል ከሐት አያርቀኝም። ሐቢቡ ለዚህ ዓለም ኑሮ የማይጨነት ብሩህ ገሌና ያለው በነሣ በቋንቋ በዘርና በወገን የማያምን በዓለም አቀፋዊ አስተሳሰብ የገፋ በመሆኑ ከሌሎች ጋር ተስማምቶ ለመሥራት ችግር አለበት። ዘቢቡ ከባለቤቱ አሜሪካዊት ወይዘሮ ማርታ ጋር ወደ ኢትዮጵያ ሔደው የጎንደርን ደብረ ብርሃን ሥላሴን ጥንታዊ የታወቀ ገዳም ሲጎበኙ የቤተ ክርስቲያኑ ጣራ ተሰነጣጥቆ ዝናብ እያሰገባ ነዋየ ቅዱሳቱንና በግድግዳው ላይ ያሉትን ጥንታዊ ድንቅ ስዕሎችን አበላሰቷቸው በማየታቸው ወድ አሜሪካ እንደተመለሱ ቤተክርስቲያኑ የኢትዮጵያውያን የሁሉም ቅርስ ነውና መጥፋት የለበትም ብሎ ቤተክርስቲያኑን ለማደስ ቪዲዮ እዘጋጅቶ በመሸጥ የገንዘብ አስዋጽኦ ምሽት በማድረግ ገንዘብ እየሰበሰበ በመላክ ለማስጠገን ትልቅ ሙከራ አድርጓል። ያልተገደበ ንቃት ማለት ይህ ነው።

ሐቢቡ በክርስትናው እምነት ውስጥ ባይኖርበትም ለአገር ቅርስ ሲጠፋ ጉዳቱ በአገር ነው። በሚል ተነሳስቶ ነው። የአገር ቅርስ ከሃይማኖት እምነት ጋር ሳያያይዝ ቅርስ የሁሉም የጋራ ሃብት ነው። በሚል መሆኑን ግልፅ አድርጎታል። ስለዚህም ነው ኢትዮጵያውያን ሁላችን ንቃታችንን ሳንገድብ የራሳችን የሆነውን ሁሉ መንከባከብና መጠበቅ ያለብን። ግዳጅ ነው። ኢ አማንያንም ቢሆን ያገር ቅርስ እንዳይጥፋ ተባባሪ መሆን አለበት።

የፍልስፍና ድገነት የተጫናቸው የዋህ አማኞች ሃይማኖት ከፖለቲካ ውስጥ አይገባም ይላሉ። ይህ አባባል ነፍስ ያለ ሥጋ ትኖራለች እንደ ማለት ነው ሥጋ የነፍስ ማደሪያ ናት ነፍስ ማደሪያ ሥጋ ካላገኘች መኖር አትችልም። ነፍስና ሥጋ ተዋሕደው አካልን የሚገነቡ ናቸው። ሃይማኖት የተፈጠረው ሰዎችን ለማገልገል ነውና ጥቃትን ለመከላከል። ሃይማኖታዊ ግዴታዎች ሃይማኖት ለሰዎች ካላገለገለ፣ ሰዎች ለሃይማኖት ምኑ ናቸው፤ አሉበት።

በመሠረቱ የሃይማኖት አፈጣጠር ሰዎችን ከሚደርስባቸው ከማናቸውም ተጽዕኖ ችግርና መከራ አርነት አውጥቶ በሰላምና ፀጥታ እንዲኖሩ ማድረግ ነው። እግዚአብሔር "ሌሎች አግልክት አይኑሩህ ለምሥል አትሰገድ አታምልክ አትግደል አትሰረቅ የባልንጀራህን ቤት አትመኝ" ብሎ አምላካዊ ትዕዛዝ የሰጠው እንደርሱ ሰው ለሆነው ፍጡር ሰብአዊ ክብሩን እንዳይደፈር ቀማኛና ነፍስ ገዳይ ወንበዴ እንዲቃወም በመሆኑ የሃይማኖት መሪዎች ግንባር ቀደም ታጋቶች መሆን ይገባቸዋል።

የእግዚአብሔር ትዕዛዝ ሲጣስ ሃይማኖት አያገባውም ተብሎ እጅ እግርን አጣምሮ መቀመጥ ፀረ ሃይማኖት ነው። ሃይማኖት ሰውን ካላዳነ ለምን ይጠቅማል? የሰው ልጅ መንፈሳዊ ሕይወት የሚኖረው

በሥጋው የተደላደለ ሕይወት ሲኖር ብቻ ነው።

የእህል መያዣው ኅተራ ከተበላሸ በውስጡ ያለው እህልም ይበላሻል። ኅተራው ካልተበላሸ በውስጡ ያው እህልም አይበላሽምና። እንደዚህም የነፍስ ማደሪያ ማገደሯ ከተጎዳ ነፍሱም አብራ ትጎዳለችና የሃይማኖት መሪዎች ሕዝብ ለመብቱ እንዳይታገል ከማስነፍ ይልቅ የግፍ ድርጊትን በማውገዝ የመሪነቱን ሥፍራ በመያዝ የሰማዕቱን የአቡነ ጴጥሮስን አርዳያነት መከተል ይገባቸዋል።

በተቀደሰው መካን በቤተ ክርስቲያንና በመስጊድ ውስጥ ምዕመናን እየተገደሉ ቅዱሱ ቦታ የሰው ማረጃ ቁራ ሁኖ ደም ሲፈስበት በሕይወት ያለ ቀርቶ የሞተ እንኳን አጥንቱ ጋሬጣ ሁኖ የሚዋጋበት ሁኔታ ነው የተከሰተው። ከሞት ይልቅ የእግዚአብሔር ትዕዛዝ የሚበልጥና የሚያስፍራ በመሆኑ ነቢያትም ሐዋርያትም ጳጳሮችም ሞትን ደፍረው የተዋጉት ትዕዛዝን በመፍራት ነው። ከትዕዛዝ የሚበልጥ የሚያስፈራ የለምና።

ሃይማኖትን ከፖለቲካ አያገባውም የሚለው የሠነፎች አባባል መሠረተ ቢሰ ነው። ሃይማኖት የራሱ የሆነ ፖለቲካዊና ርዕዮተዓለማዊ እምርታዎች አሉት። ምንም እንኳ የሰው ልጅ ነፃ ለማውጣት በዲያብሎስ ሠራዊት ላይ የታወጀው የጦርነት አዋጅ። በግብረ አበሮቹ በሰው እምላል በተፈጠሩ ክፉ ሰዎች የዲያብሎስን ምግባር በተከተሉ በጭካኔያቸውና በዘግኖች ድርጊታቸው ከዲያብሎስ ጋር ያቆራኛቸው ስለሆነ በዲያብሎስ ላይ የተሰጠው የጦርነት አዋጅ በነርሱም ላይ ሊፀናባቸው ይገባዋል።

የባሕልና የሥልጣኔ ሃብት ሁሉ መሠረቱና ለዛሬው ሳይንስና ቴክኖሎጂ ምንጩ ሃይማኖት ነው። የመድኃኒት ቅመማ የብረታብረት ሥራዎች ስዕልና ኪነ ጥበባትን እናጸኑትና የቅርፃቅርፅ ሥራዎችን መሠረታቸው ሃይማኖት ነው። ለጠላት አለማንብደድ ለሰብአዊ መብትና ለሕግ የበላይነት መታገል ሕገ ወጥ ድርጊቶችን መቃወም በዕምነት መጽናት የቤተሰብ አስተዳደርና ስነ ምግባር፣ የጋብቻ ሥርዓትና ወግ ልማድ ከሃይማኖት የወጡ ናቸውና አትብላ አትልበስ የሚል ሃይማኖት የለምና የሚለብስና የሚበላ ሁሉ ለመብቱ መታገል ግዴታ አለበት። ባሕል የጎብረተሰብ ራሱን የቻለ ሥርዓት ነው። ሃይማኖትም ከባሕል የወጣ ነው የሽማግሌዎችና የባልቴቶች የቆነጃጅትና የወጣቶች የጋብቻ ወግና ሥርዓት የአረማመድ የአመጋገብና ያጣጣጥ ያለባበስና ያነጋገር ፈሊጥ ከማገበረሰብ ባሕል የሚመነጩ ናቸው። ሱዳኖች በስደት የነበሩትን ኢትዮጵያውያንን ለይተው የሚያውቋቸው ፊት ለፊት መልካቸውን ሳናይ በአረማመዳቸው ኢትዮጵያውያንን መሆናቸውን እናውቃለን ይሉ ነበር።

1. በአገር ላይ ወራሪ ጠላት ሲነሳ መንግሥት "ምን ንጋሪት፣ ከተተ ሠራዊ" "በሽፍትነት በዱር በገደል ያለህ የሠራሽውን ወንጀል ተምረሃል ከባላጋራህ ጋር እየታረቅህ ነፃነትህን የሚገፍ ሃይማኖትህን የሚያረክስ ርስትህን የሚቀማ ጠላት አገርህን ለመውረር ስለመጣ ተስማምተህና አንድም ሆነህ እንድትዘምት።" ተብሎ ሲታወጅ በደም ይፈላለግ የነበረው ሁሉ የዕርስ በርሱን ቅራኔ እርግፍ አድርጎ በመተው

ከደመኛው ጋር አብሮ ተስልፎ ወራሪውን የውጭ ጠላት ይወጋ ነበር።

2. በሰላም ጊዜም ቢሆን አልገዛም ብሎ በመንግሥት ላይ ያመፀ እና ነፍሰ ገደሉ የሸፈተ በድርጊቱ ተፀፅቶ ቤተ ክርስቲያን ገብቶ ከደወለ ከህፃናቱ መደወሉን ለመንግስት ነግረው ያስምሩታል። ቤተ ክርስቲያን ገብቶ የደወለ ሰው በእግዚአብሔር ተማጥኗልና ከቤተ ክርስቲያን ውስጥ ገብቶ የመንግሥት ፀጥታ አስከባሪም ሆነ የግል ባለ ደም አይዙትም። ከቤተ ክርስቲያን ውስጥ የደወለን ቀርቶ የቤተ ክርስቲያኑን ዙሪያ በመላዕኩ ከንድ አርባ ከንድ እርቀት ያለው ዙሪያገቡ የተከበረ ቅዱስ መካን ነው። ዛፋ አይቆረጥም መሬቱ አይታረሰም። እንሰላም አይሰማራበትም ጥልና ክርክር አይደረግበትም። ቅዱስ መካን በመሆኑ ይከበራል። ይፍራልም። ወያኔ ትግራይ ግን የእግዚርን ቅዱስ ቦታ ተዳፍሯል።

3. በዱሮ ዘመን የቤቱ አባወራ የቤት እመቤቷ ስታጠፋ የመቅጣት መብት ስለነበረው የቤት እመቤቷ አጥፍታ ባለቤቷ ሲቆጣ እንዳይመታት ሩጣ ማጀት ውስጥ ከገባች ብርቱ ከባድ ጥፋት እንኳ ብታደርግ ተከታትሎ ገብቶ ማጀት ውስጥ አይመታትም። ማጀት ለሌሎች የተቀደሰ መቅደሳቸው ነበርና። ወንበዴ ቀማኛ ሽፍታ እንኳ ማጀት ውስጥ አይገባም ነበር። ለወንጀለኞችም መማጠናቸው ቤተ ክርስቲያን ነበረች።

4. በአገሩ ጠላት ሲነሳ የማይዘምት ርስቱን ይነጠቃል። ከማገበረ ሰቡ ጥቅምች ሁሉ ይገለላል።

5. ከጦር ሜዳ የሸሸ ፈሪ ተብሎ ግንባሩ በጉባ ይተከሳል በጉባ የተተከሰው ሰው ቁስሉ ሲድን ፈሪ የሚለው ጽሕፈት ስለ ሚነበብ ያለፈ ያገደመ እየሳቀበት ዕድሜ ልኩን ተሸማቅ ስለሚኖር ይህ አይነት ችግር እንዳይደርስበት ወንጀል ከመሥራት ይጠነቀቃል።

ከቡር አምባሳደር ብርሃኑ ድንቄ "አልቦ ዘመድ ጊዜ ተዋርዶ" በሚለው መጽሐፋቸው በገጽ 5 ባህልን በግዕዝ "ሓሪሶት" ብለውታል። ሓሪሶት የሌለው ሰብዓዊ ክብር ምን እንደሆነ ማወቅ አይችልም። ዛሬ የኢትዮጵያ ሕዝብ ያጋጠመው ዋናው ፕሮብሌም ይህ ነው። ለመግባባትም የማይችሉት በትምህርት ጉድለት አይደለም።

(They are the product of Ph. D) ብለዋል።

ይህን ለምሳሌ ያህል ጠቀስኩት እንጂ ኢትዮጵያዊያን የብዙ ባህል ባለፀገች በመሆናቸው በትንሿ አረፍተ ነገር የሚወሰን አይደለም። ከዚህ ላይ ባሕልን ያነሳሁበት ዋናው ምክንያት ተነግሮ የማያልቅ የትግራይ ወያኔ የፈፀመውን ጉድ ለመግለጽ ነው። የእግዚአብሔርን ቅዱስ መካን በማርከስ የህዝብን ባህል በመናቅ ቤተ ክርስቲያንና መስጊድ ውስጥ ገብቶ ምዕመናንን በጥይት በመግደል የሰው ማረጃ ቄራ አድርጎታል። በጎንደር አደባባይ ኢየሱስ በአዲስ አበባ እስጢፋኖስ ቤተ ክርስቲያንና አንዋር መስጊድ የተገደሉት መነሳትና ምዕመናን ደም እየጮኹ ነው።

ወያኔ ትግራይ የኢትዮጵያን መሠረቷን ታላቂቱን የባሕረ ነጋሽ ምድርን በአቤቱታ አስገንጥሎ ሻዕቢያ ከድንበር አልፎ ከትግራይ የበሬ

ግንባር የምታህል መሬት በመያዙ የኢትዮጵያ ሉዐላዊነት ተደፍሯል እያለ ጨካኝነትና አራታውን እያሰማ በሌላ በኩል ደግሞ ብሔራዊ እርቅ አላደርገም አሻፈረኝ የፍለገ ይታገል ያልፈለገ ይተወው የሚል የተለመደ ዛፋውንና ትዕቢቱን አሰምቷል።

ተቃዋሚው ኃይል ምንም እንኳ የኤርትራን መገንጠል ባያምንበትም ኤርትራውያንን እንደ ውጭ ጠላት አይቆጥራቸውም። ሻዕቢያን ከወያኔ ለይቶ አያየውም የትግራይን ክፍለ አገር ድንበር ሲደፈር ሲወርድ ሲዋረድ በመጣው ባህል መሠረት ለመታገል ፍላጎት የነበረው ሁሉ ወያኔ እንዳይታገል አድርጎታል።

የኢትዮጵያ መንግሥት ዙፋኑ ከመንበሩ ሳይወርድ ሕዝቡ ነፃነቱን ሳይገፈፍ፣ ብሄራዊ መብቱ ሳይገደልበት እምስት ሺህ ዓመት በነፃነት የኖረው መደበኛ የጦር ኃይል እየተከላከለለት ሳይሆን የአገሪቱ ዜጋ በሙሉ ዘበኛ ሁኖ በመጠበቁ ነበር። በጠቅላላው ሕዝቡን ለውጊያ የሚያሰልፈው አዝማቼ ርስት ሲሆን ዋናው አዋጅ ጀኔራል ደግሞ ሃይማኖት ነበር።

ይህን ዝንተ ዓለም ፀንቶ የኖረን ዋና የመከላከያ ኃይል ርስትን ደርግ ሲወርስ ኢትዮጵያ ዋና የመከላከያ ኃይሏ ያን ጊዜ ነው የተደመሰሰው። ደርግ ሃይማኖትን እያረከሰ እንዲታፈርበት እያደረገ ወደ እምነት አልባነት (ATHEIST) በመምራቱ ወኔና ሞራል ተያይዘው ሞቱ። ኢትዮጵያን ያለ ገፈና ቀስቃሽ ኃይል ባደዋን አስቀርቶ ያሠለፈው ግዙፍ ሠራዊት ሕሊናዊ ዝግጅት ያልነበረው ነው። በመቶ ዘጠና (90%) ያህሉ መጻሰፍ ማንበብ በማይችል ሕዝብ ማርከስ ዝምንና ሌኒንዝም እንዲሸከም የተጣለበት ግዴታዊ ሥርዓት እንደ ርስትና ሃይማኖት መንፈሳዊ ሕይወት ሠርዖ ገብቶ ወኔና ሞራልን መገንባት አልቻለም።

ደርግ በዝባኸ ጨቋኝ አድጋሪ ነፍሰ በላ እያለ ይረግማቸው የነበሩት ነገሥታትና መሳፍንት የሕዝብን ስነ ልቦና ጠንቅቀው ያውቁ ስለ ነበር። ሕጥብ አገራ የሚለው ሲወርድ ሲዋረድ የመጣለትን በውርስ ያገኘውን ርስቱን መሆኑን ነፃነት የሚባለው ደግሞ በየ አሉበት በየ ሰበካው ቤተ ፀሎት ሠርቶ መንፈሳዊ ሕይወቱን የሚያረካ በት ቤተ ክርስቲያንና መስጊድ በመሆኑ ርስቱንና ሃይማኖቱን ያከብሩለት ነበር።

ወራሪዋን ኢጣሊያንን አምስት ዓመት በአርበኝነት የተዋጋው አገራ ለሚለው ለርስቱና ለሃይማኖቱ እንጂ የመንግሥቱን ዙፋን ግንጉሠ ጥለውት ሐደዋል። መሳፍንቱና መኳንንት ባለርስቱ ባለአገር መኳንንቱም በአርበኝነት አልተዋጉም። በአርበኝነት የተዋጋው ባለርስቱ "ባላገር" ነበር። ደርግ የሕዝብን ሥነ ልቦና ሳያውቅ ሁኔታዎችን በሚገባ ሳይመረምር በሰሜት ተገፍቶ የወሰደው ርምጃ ፍጹም ስህተት ነበር።

ደርግ የገደለውን ርስት ወያኔ ትግራይ ደግሞ ገንዞ ቀብሮታል። ደርግ ሆነ ወያኔ፣ በመንግሥት ዙፋን ላይ ተቀምጠው የጦር መሣሪያ ለመሸመት ከመራራጥ ይልቅ በደቡብ ክፍል ያለውን ጢሰኛን አስወግደው እያንዳንዱ ኢትዮጵያዊ ዜጋ የመሬት ባለቤት ቢያደርጉትና የሰሜኑን ክፍል በርስቱ እንዳለ ቢተውት ያገሩን ዳር ድንበር ለማስከበር በፈቃዱ እየዘመተ በቆራጥነት ይዋጋ ነበር።

ወደፊትም ቢሆን ኢትዮጵያ ከብሯን እንደ ጠበቀች በነፃነት እንድትኖር ከተፈለገ እንደ ዘመናዊ አገር አቋራጭ ኒዩክሊየር መሣሪያ ሁኖ ሊያገለግል የሚችል እያንዳንዱ ዜጋ የመሬት ጌታ የርስት ባለቤት ሲሆን ብቻ ነው። አገር ወዳድነትም የሚያስገኘው ከርስት ነው።

የግል ጥሪትን የሚቃወመው የኮምፎኒስት ዓይነት ሥርዓት የግሪክ ፈላስፋችም፣ የኢየሱስ ክርስቶስ ሐዋርያትም በገዳም የሚኖሩ ኢትዮጵያውያን መናኞችም፣ እንደ መርፌ ለሁሉም፣ ሁሉም በእንድ መርፌ ይጠቀሙ በሚል በጋርዮሽ ሥርዓት ይገፉ ነበር። ሁኖም በዛሬው ዑደቱ ንዋይ በመሆኑ ንዋይ በሚሸከረከርበት ዘመን እያንዳንዱ የኔ ነው የሚለው ለኑሮው ዋስትና የሚሰጠው በፈለገበት ዘመን ርስቱንም የከተማ መሬትና የሠራውን ቤት መንጠቅ ሕዝብን አገር የለሽ ተነቃናቂ ዘላን ማድረግ ነው። ኢትዮጵያውያንን ከሌሎች ልዩ የሚያደርጋቸው ለዝንተ ዓለም ቋሚ ሁነው በርስት መተዳደራቸው ነው።

የሱዳንንና የሶማሊያን ርስት አልባውን የዘላን ሕዝብ እንዳየነው የግል ርስት ስለሌለው አገሪ ነው የሚለው የለውም። ዘላኑ ህዝብ የሚዋጋው በሃይማኖት ጉዳይ ብቻ ነው። ለሃይማኖትህ ስትዋጋ ብትሞት ገነት እየተባለ ስለሚሰበክለት ገነት ትገባለህ ስየተባለ መስዋዕትን ደፍሮ ይዋጋል። በሃይማኖት ጉዳይ ከሆነ አድርግ ያሉትን ያደርጋል።

ኢትዮጵያውያን ለምድራዊ ኑሮ ርስትን ካጡ ለሰማያዊ ኑሮ መንፈሳዊ ሕይወት ከሌላቸው መቅደሳቸው ከተደፈረ በእምነታቸው እንዲያፍሩበት ከተደረገ ምንይዘው መስዋዕት ይክፈሉ። ለማንሰ ጥቅም ብለው ይዋጉ?

ማናቸውም ሰብአዊ ፍጡር ጉልበቱንም ሆነ ሕይወቱን የሚሰጠው ጥቅም አገንበታለሁ በሚለው ብቻ ነው። ለዓለማዊ ለምድራዊ ኑሮው፣ ለመንፈሳዊ ሕይወቱ፣ ለሰማያዊ ኑሮው ታምናበት ደፍሮ ይታገላል። ከነዚህ ነገሮች አንዱን ካጣ ለመኖር ተስፋ የቆረጠ ከርታታ ለምንም ነገር ግድ የሌለው ይሆናል። በሌላውም አኳያ ባሕልና ታሪክ የሌለው ሕዝብ እንዳለ አይቆጠርም። ሕዝብ ተብሎም አይጠራም።

በአሁኑ ጊዜ የኢትዮጵያ ሕዝብ የኔ ነው የሚለው ተስፋ ስለ ሌለው ከዜግነት ውጭተደርጓል። ምክንያቱም መብቱ በሕግ አይከበርለት ንብረቱ በሕግ አይጠበቅለት ከርስቱ ተነቅሏል። ልጆቹን ተቀምጧል። በበሽታ ይቋል። በኑሮው ሁሉ ተጎሣቂሏል። ለሕይወቱ ዋስትና የሌለው በወያኔ የጎሣ ጅራፍ እየተገረፈ ነው። የኢትዮጵያ ሕዝብ በአምስት ሺህ ዓመታት ታሪኩ እንደ አሁን ያለ መንፈሳዊ ሕይወቱና ማኅበራዊ ኑሮው የተቃወሰበት ጊዜያት ፈጽሞ የለም።

ክፍል አንድ
የዓፄ ኃይለ ሥላሴ ዘመነ መንግሥት

ምዕራፍ 1
የዓፄ ኃይለ ሥላሴ አስተዳደር

ዓፄ ኃይለ ሥላሴ ፈላጭ ቆራጭ ቢሆኑም አቋማቸው ሁሉንም ብሔረ ሰቦችን ያጠቃለለ ነበር። ከየትኛውም ብሔረሰብ የወጡ አልነበሩም። ከአማራ ከጉራጌና ከአሮሞ ብሔረሰብ የተቀላቀለ ትውልድ ስለ ነበራቸው ይሁን ወይም ከተመክሮ ያገኙት ወይም ከንቃተ ሕሊና በነግና ቋንቋ በሃይማኖት ልዩነት አያደርጉም ነበር።

የኢትዮጵያን አርቶዶክስ ተዋሕዶ እምነትን የተከተሉት ጠልቆ ገብቶ በሰረፀ ፍልስፍናዊ እምነት ሳይሆን የሥልጣን ግዴታ የጣለባቸው ይመስላል። ምክንያቱም የአገር መሪ በተለይ ንጉሠ ነገሥት ለሕዝብ አርአያ ለመሆን በእሁድና በበዓላት ቀን ቤተ ክርስቲያን መሳለም ከተግባራቸው አንዱ በመሆኑ ዓፄ ኃይለ ሥላሴ ቤተ ክርስቲያን መሔድ ያዘወትሩ ነበር። እርሳቸውን የሚያጅቡና የሚጠብቁ የክብር ዘበኞቻቸው ቀድመው ቤተ ክርስቲያን ካልተገኙ ቁጣቸውን የሚያበርዱት "እኛ እኛ የለብንም የሕዝቡን ባሕል ለማክበር እንጂ" ይሉ እንደነበር ጠባቂዎቻቸው የክብር ዘበኛ መኮንኖች ይናገሩታል።

የዓፄ ኃይለ ሥላሴ መንግሥት የዓለምን ተጽዕኖ በመሰጋት ይሁን ወይም ጳላ ቀር ተብሎ እንዳይነቀፍ ባዕዳን ሃይማኖታቸውን እንደልባቸው በማስፋፋት አገር በቀል ሃይማኖትን ሲያዳከሙና አገር ወዳድነትን ሲሸረሽሩ ምንም ዓይነት እርምጃ አልወሰደም። ስለዚህም ይመስለኛል የተለያዩ እምነቶች በኢትዮጵያ ሲሰፋፉ ግድ ያልነበራቸው። እንደ አገር አንድ ሃይማኖት የሚለውን የዓፄ ዮሐንስ 4ኛን መርህ ባይከተሉም እንኳ አገር በቀል ያልሆኑ የባዕዳን እምነቶች እየገቡ ሕዝቡን በእምነት አሳበው እንዲከፋፍሉት መፍቀድ አልነበረባቸውም። አገሪቷን ከሕዝቡ ዕድገትና ከተጨባጭ ሁኔታዎች ጋር አላገናከቡም። ዓይነተኛዋ ኢትዮጵያዊቷ ተዋሕዶ ሃይማኖት አገር ወዳዳችን ያፈራች ቤተ ክርስቲያን የነፃነት መሠረት የባሕልና ሥርዓት መፍለቂያ የነበረች ቀደም ብሎ የተቋቋመች ብትሆንም፤ በዓፄ ኃይለ ሥላሴ ዘመን ይበልጃል ተቋቋመች፤ ከመሠረቷም ተናጋች።

ዓፄ ኃይለ ሥላሴ አንዳንድ ተገንጣይ ብሔረተኞች የአማራ ሕዝብ መሪ ያደርጓቸዋል። እንደ እውነቱ ከሆነ በአማራነት ተመክተው የማያውቁ ለአማራ ሕዝብ የተለዩ ነገር ያላደረጉ ጎሳዊ ስሜት ፈጽሞ አልነበረባቸውም። የንጉሠ ነገሥትነት ሥልጣን ከአማራ አስጠጋቸው እንጂ፤ በዘር ሐረግ ተሰበው አይደለም። ዓፄ ኃይለ ሥላሴ ኢትዮጵያዊ ንጉሠ ነገሥት እንጂ የጎሣ ንጉሥ አልነበሩም። እንዲያውም አማራውን በተለይ ጎንደራውን የነገሥታት ዙሩን ቆጥሮ ይቃወመኛል በማለት በባነ ዓይን አይመለከቱትም ነበር።

ዓፄ ኃይለ ሥላሴ በኅዳር ፲፱፻፲፱ ዓ.ም ለገደል ነበሩ የሚያስረዳቸው በመንግሥታቸው መዋቅር ውስጥ ተሰግሰገው የነበሩ የብሔረ ሰቡ ተወላጆች ነበሩ። እንዲያውም በረጅሙ የግዛት ዘመናቸው የአማራ ግህል ልብ ከሚባለው ጎንደር በካቢኒያቸው ውስጥ በሚኒስትር ደረጃ ኑሮ አያውቅም። ኢርትራ 13 ሚኒስትር 10 ጀኔራሎች። ኦሮሞ 6 ሚኒስትር 9 ጀኔራሎች ነበሯቸው።

አማራ አንድ ወጥ ጎሣ ሳይሆን የብዙ ጎሣዎች ከምችት መሆኑ የሚያጠራጥር አይደለም። አማራ መሠረቱ አገው ይሁን እንጂ ትግሬውና ጋላው አፋሩ ወላይታው ከፈው እናራያው ጃንጆሮው ኩናማው ጉሙዙ የተቀላቀለበት በመሆኑ አማርኛ ተናጋሪው ሁሉ ኢትዮጵያዊ ነው ማለት ያስችላል። ሁሉን ጎሣዎች አጠቃሉ በመያዙ አማራው ሠፊ አመለካከት ያለው ከዚህ የተነሳ ነው።

ዓፄ ኃይለ ሥላሴም ከጎሣ ወጥመድ ሊያመልጡ የቻሉት በአማርኛ ተናጋሪነታቸው ነው። ከዚህም አኳያ ነው አማርኛ ቋንቋ የአገሪቱ የሰነ ጽሑፍ ቋንቋ የሕዝብ መገናኛ የሆነው። አማርኛ ግዕዝን እየዋጠ በመሔድ የተሰፋፋና ያደገው በተጽዕኖ ሳይሆን ጉሮሮን የማያንቅ በቀላል የሚገባ ልሳን በመሆኑ ነው። እንደዚሁም ቋንቋውን ተናጋሪዎችንም ከሌላው ጋር እንዲግባቡ ልሳናቸውን ገርቶታል።

ቋንቋን እንደ ዘር ሐረግ መቁጠር ታላቅ ስህተት ነው፤ ለምሳሌ ጋላ የሚለው ስም ባረብሻ "ጋል - ላ" "አይደለም ወይም እቢ አለ" ሊሆን ይችላል የሚሉ አሉ። ሌላም ትርጉም ሊኖረው ይችላል። አንድ ጊዜ በታሪክ የታወቀን ስም መለወጥ ከንቃት ጉድለት ካልሆነ መጠሪያ ስምን መለወጥ ታሪክን ማጥፋት ካልሆነ በስተቀር ሰዎችን አይለውጣቸውም። ይልቁንም ጋላ በሚለው ስም ጋሎች ብዙ ታላላቅ ስራዎችን ያበረከቱበት ሰማቸውን መለወጥ ታሪካቸውንም እንደ መደምሰስ ያህል ነው።

ይኸው ጋልነት አሳፍሮአቸው ኦሮሞ መባልን የሚመርጡ ጋልኛ ተናጋሪ የነበረውን ሁሉ ከአንድ ማኅፀን የወጣ ዘር አድርገው በኢትዮጵያ ኦሮሞ ይበዛል ባዮች ናቸው። በመሬቱ ላይ ያለውን ሕዝብ አሠፋፈርና አቀማመጥ ፍልሰቱና ኗሪነቱ በሚገባ መሠረታዊ ጥናት ሳይደረግ ቋንቋውን የዘር መለኪያ ማድረግ የመመራመር ጉድለት እንዳ ለበት በግልጽ ያሳያል።

የድሮው ጋላ የዛሬው ኦሮሞ ግራኝን ተከትሎ መጣ የሚባለው ከ1520 ዓ. ም. እስከ 1535 ዓ.ም በዓሉት ዓመታት ውስጥ እስከ ሰሜን ጫፍ አዘዘ ራያ እስከ ምዕራብ ዳርቻ ወለጋና ኢሉባቦር በደቡብ እስከ ቦረና ነገሌ በምሥራቅ እስከ ጅጅጋ ተሰፋፍቶ ሠፈረ ማለት የማይታመን ነው። ምንም እንኳ እንደ አሸን ፊላ ቢባል በ15 ዓመታት ሠፊውን ምድር ሊሸፍን አይችልም።

እረ ለመሆኑ በምዕራብ በወለጋ በኢሉባቦር በሊሙና ጅማ የነበሩት አናሪያዎች በሰሜን አዘዘ ራያዎች በድቡብ በነገሌ በምሥራቅ ባሌ አርሲና ሐረርጌ የነበሩት የጥንት ኗሪዎች የት ደረሱ? ምን

ዋጣቸው በጦርነት ተገደሉ እንዳይባል የሚያመለክት ምንም ዓይነት ፍንጭ ወይም ፈለግ የለም። የግህል አገሩም የደቡብ ሸዋ እንደዚያው ነው።

ምናልባት ግራኝን ተከትለው የመጡ ኦሮሞዎች ወይም ሌላ ስም ይኑራቸው በጋልኛ ተናጋሪው ኗሪ ሕዝብ ላይ ሰልጥነውበት ወይም እነርሱ ከኗሪው ሕዝብ ተቀላቅለው በኗሪው ሕዝብ ቋንቋና ባህል ተውጠው ይሆናል። በዚያን ግራኝ መዕከላዊውን የልብን ድንግልን መነግሥት ባጠቃበት አካባቢ የነበሩ ጀሱዊቶች በመጽሐፋቸው ያረጋገጡት በምዕራብ ጅባት ላይ ቤተ መንግሥታቸውን ያደረጉ ኗሪዎች የራሳቸው የሆነ ራስ ገዝ የሆነ መንግሥታዊ ሥርዓት እንደ ነበራቸው ገልጸዋል። እንደዚሁም ባሌ በፋሲል ተራራ ትግሮኛ ተናጋሪዎች ይኖሩ እንደ ነበር አብራርተዋል።

መቼም ከመሬቱ ጋር አብሮ የተሠራውን ሕዝብ እንደ ሰደምና ጎሞራ ከሰማይ የአሳት ዲን ወርዶ አላጠፋቸውም ወይም እንደ ፈርአን የውኃ ማዕበል አላሰጠማቸውምና የጥንቱም ኗሪው ሕዝብ ከወላዋ ከሲዳሞ ከአፋር ከሶማሊያ ከኢናሪያ ከከምባታ ከከፋ ከአማራ ከትግሬው ወ.ዘ.ተ. ተቀላቅሏል። ለምሳሌም የሰሜንን ክፍል ተወላጆች ከመቶ ዓመት በፊት አራት ትውልድ መሆኑ ነው በምዕራብ ደቡብና ምሥራቅ ለአገር ጥበቃ የተሠማረው (ነፍጠኞች) በየተሰማሩበት የአካባቢውን ቋንቋ ይናገራሉ ይትባሉንም ይከታተላሉ ብዙኃኑን ሕዝብ መስለው ይኖራሉ።

ኦሮምኛ ወይም ጋልኛ ተናጋሪውም አንድ ወጥ ዘር ሳይሆን እንደ አማራው የብዙኃን ጎሣ ቅይዮ በመሆኑ ኢትዮጵያዊ እንጂ ከየትም የመጣ ልዩ ዘር አይደለም። ስለዚህ ዓፄ ኃይለ ሥላሴን የኢትዮጵያ ንጉሠ ነገሥት የሚያሰኛቸው ከአንድ ጎሣ ነዋሪው የመጡ ባለመሆናቸው ነው። እንዲያው በሰሜን ተነድቶ ኢትዮጵያዊነቱን መግፈፍ የአማራ ቅኝ ተገዥነህ ማለት የኦሮሞን ሕዝብ ከብር ማዋረድና መብቱን መንፈግ ይቅርታ የማይደረግለት ብርቱ ወንጀል ነው።

እነ ወሬኛ ፋሲልን እነ ጎበናን እነ ሃብተ ጊዮርጊስን የመሳሰሉ የፈጠረ ኦሮሞ በንጉሠ ነገሥት ሲመሩት የነበሩት ኃይለ ሥላሴን ያሰገኘ ኢትዮጵያዊ ካልሆነ ማን ትዮጵያዊ ሊሆን ነው? የሥልጣን ጥም ያንገብ ገባቸው የኦሮሞ ነፃ አውጭ ነን ባዮች በቅዠት ጎዳና ተጉዘው ሠፊውን ኦሮምኛ ተናጋሪውን ሕዝብ ኢትዮጵያዊነቱን ለማስካድ የሚያደርጉትን መርዘኛ ፕሮፓጋንዳ አስወግደው በኢትዮጵያዊነት ጸንተው ለሥልጣን ቢወዳደሩ ሠፊው ሕዝብ ይቅርታ ሊያደርግላቸው ይችላል ይሆናል።

ምድርን የፈጠረ እግዚአብሔር ነው። ሰው ምድርን መፍጠር አይችልም። ሁኖም ቀድሞ በምድር ላይ የሠፈረው የባለቤትነት መብት ይኖረዋል። ከሌላ አካባቢ ፈልሶ የገባ ነባሩን ኗሪ ምድሩን ከቀማው ወራሪ ይባላል። ይሁን እንጂ በጉልበትም ይሁን በስምምነት በምድር ላይ ብዙ ዓመታት ከኖሩበት ጋላውም የሐበሻውን ምድር ይውረር ምኒልክም የኦሮሞውን ምድር ይውረር ብሎ በአለፈ ጊዜ ከማቀንቀን

ይልቅ በአሁኑ ሳይንሳዊ ዘመን የሚያዋጣው ተስማምቶ አብሮ መኖር ብቻ በው።

ደግሞም የቅኝ ገዥነት ታሪክ ከተነሳ የገሙ ጎፋው አባ ባሕሪ (BAHREY) እና ጀሲዊቱ ሞናአል ዴ አልሚዳ (JESUIT FATHER Monoel. de ALMEIDA) በጻፉት የጋላ ጎሣዊና ፖለቲካዊ እንቅስቃሴ በወራሪነት እንደት እንደ ተስፋፋና በተለይም በፃፂ ልብነ ድንግል ዘመነ መንግሥት ከ1508 እስከ 1540 በ32 ዓመታት የግራኝ ወራሪ ጦር ተከትለው ከሰማሌ በረሃማ ምድር ወደ ደጋው ኢትዮጵያ እንደ መጡ ያስረዳል። ይህም ማለት አሁን ጋሎች ያሉበትን ምድር ወረው ያዙ ማለት ነው። እንዲሁም ከሆነ ወራሪው ተወራሪውን ቅኝ ገዥ ሲል ነገሩን የፈኛጅራ አያደርገውም ወይ? በሁኔታዎች በመጠቀም ጎሣዊ መስፋፋት ሊኖረው ይችላል። አንዱ ጎሣ የሌላውን ምድር በዓመፅ መያዙ ተስፋፊነት እንጂ ቅኝ ገዥነት ሊሆን አይችልም። መንግሥት አልባ የነበረውም የዘላኑ ጋላ ሕዝብ እንቅስቃሴ ከገጠሽ ጋር የተያያዘ እንጂ ፖለቲካዊ አልነበረም ማለት ይቻላል።

በፃፂ የሐንስ 4ኛው ዘመን መንግሥት የሸዋው ንጉሥ ምኒልክ ወደ ደቡብ ምሥራቅና ምዕራብ ኢትዮጵያ አስተዳደር ዘርግተው አፍሪካን ሊቀራመቱ የተነሱትን የአውሮጳ ቅኝ ገዢዎችን ወረራ መከላከላቸው የወገን አዳኝነት እንጂ ቅኝ ገዥ አያሰኛቸውም።

በሥርዓት አልባነት የተበታተነውን ዘላን ሕዝብ በመዕከላዊ አስተዳደር እንዲመራ በማድረጋቸው ምኒልክን የሚያስመስገን ነው። እኔ ምኒልክ ሕዝቡን በማዕከላዊ አስተዳደር ሥር በማስገባታቸው ኢትዮጵያን ተከፋፍሎ ለመያዝ አሰናበፎ የነበረውን ቅኝ ገዥ ቅስም ሰብረዋል። ለመላው ጥቂር ሕዝብ ድል ያስገኘውን የ1888 ዓ.ም. የአድዋው ጦርነት በኢትዮጵያዊያን አቸናፊነት የተደመደመው መላው የኢትዮጵያ ሕዝብ በማዕከላዊ አመራር ሥር ኃይሉን በማስተባበሩ ነበር። ዓፄ ምኒልክ በጠባብ ክልል ውስጥ የነበረውን ወደ ሠፊ ምድር ያዘገጡ ስለሆኑ ሊመሰገኑ ይገባቸዋል።

ከጋላ ወረራ በኋላ ደብዛው ከጠፋው የእናሪያ መንግሥታዊ አስተዳደር በቀር ሌሎች የወላሞ የከፋ የአፋር የፋዲያ ሕዝቦች ዳግግዊ ዓፄ ምኒልክ የኢትዮጵያን ማዕከላዊ መንግሥት እስከ አጠናክሩበት ድረስ በራሳቸው መንግሥታዊ ሥርዓት ሲስተዳደሩ የነበሩት በኢትዮጵያ አንድነትና ሉዓላዊነት ጠንካራ አቋም ሲይዙ፣ አንዳንድ በእነግ ውስጥ የተሰባሰቡ አሮሞዎች የመገንጠልን ዓላማ ይዘው የሚንገታገቱ ታሪክን ወደ ጎላ መለስ ብለው አለማየታቸውን ያረጋግጣል።

ልጅ ኢያሱን ከሥልጣን አውርደው ራስ ተፈሪ መኮንን እንደራሴ አድርገው ወይዘሮ ዘውዲቱ ምኒልክን ያነሱ አሮሞዎች እነ ፊታውራሪ ሃብተ ጊዮርጊስ አይደሉም? የሚገርመው የእነግ መሪዎች ምንም ዓይነት መሠረት ሳይኖራቸው አሮሞን የአማራ ኮሎኒ ማለታቸው ነው። የኮሎኒን ጽንሰ ሃሳብ የተረዱት አይመስሉም። ኮሎኒ የሚለውን ቃል ያለአግባብ ተጠቅመውበታል። የቅኝ ግዛትን ፍልስፍና

ቢረዱት ኑሮ እኔ ኃይለ ሥላሴን አሮሞነታቸውን ከደው በአማራ ቅኝ ገዢነት አይሰይሟቸውም ነበር።

የእነግ መሪዎች አሮሞን ከቅኝ ግዛት ነፃ ማውጣት አለብን ብለው በሚያደርጉት እንቅስቃሴና ፕሮፓጋንዳ ቀደም ብሎ በደረግ ቀጥሎም በወያኔ የብዙ አሮሞዎች ሕይወትና ንብረት ጠፍቷል።

በንቃታቸው ላይ ገደብ ያላደርጉት የአሮሞ ልጆች እነ ሎሬት ጸጋቱ ገብረ መድሐን የመሠሉት ከኢትዮጵያ አልፎ ለመላው አፍሪካና ለሰው ልጅ ሁሉ በጠለቀ ቅኔአዊ አመለካከት ሰላምና ጤና ያስባሉ። በዛሬው ሳይንሳዊ ዘመን ያለውን ፖለቲካዊ፣ ኢኮኖሚያዊና ማኅበረ ሰብአዊ እምርታዎች በአንድነት መተሳሰር መሆኑን ተረድተው ሕሊናቸውን በክልል ሳይወስኑ ዓለምን በሙሉ ይዳስሱታል። ከድንቁርና የተላቀቀ ምሁር በጠባቡ የራስ ቅሉ ውስጥ ተወስኖ አይንፈራፈርም። ምሁር ተራራ ሠንጣቂ ውትያናስ ሰርጋጅ ነው። ሁሉንም ጠቅጥቆ ያልፋል። ምሁር በንቃቱ ላይ ድንበርና ክልል አያበጅለትም። በነጠኞችና በዘረኞች መፈናፈኛ በሌለው ወህኒ ቤት ገብቶ አይታሰርም።

ምዕራፍ 2

የዓፄ ኃይለ ሥላሴ ደካማና ጠንካራ ጎኖች

ሀ. ደካማ ጎን

1. ማንም ሰው ብርቱና ጠንካራ ጎን አለው። ሥጋ ለባሲ ፍጹምነት ያለው ሰው አይገኝም። ዓፄ ኃይለ ሥላሴም እንደ ማንም ሰው ድክመት ነበረባቸው። ማንኛውንም ሰው ትልቅ ትንሿ ሳይሉ ሁሉንም ይጠረጥሩ ነበር።

2. በሥልጣን ላይ ያለ ሰው መታማትም መመስገንም ያለ ነው። ዓፄ ኃይለ ሥላሴ ግን ማንም ሰው ስክሮ ወይም የሆነ ነገር ደርሶበት ተበላጭቶ ቢያማ ጆሮ ጠቢዎች ሐሜቱን ሲያቀርቡላቸው ንቀው አይተውትም የፈለጉትን ዓይነት ቅጣት ይቀጡ ነበር። ከንቱ ውዳሴም ያጠቃቸው ነበር።

3. ዓፄ ኃይለ ሥላሴ የራሳቸውም የቤተሰባቸውም የአገራቸውም ጠላት ነበሩ።

ሀ. ለቤተ ሰቦቻቸው ጠንካራ ለልጅ ልጅ የሚተላለፍ መሠረት ያልጣሉ።

ለ. ታሪካቸው በእምነ በረድ ተቀርጾ ለዘለዓለም እንዲኖር ያላደረጉ ሐ. አገራቸውን በነፃነትና በአንድነት በማይበጠስ ጽኑ ሰንሰለት አያይዘው የሚኖሩበትን ሥርዓተ ማኅበር አለመዘርጋታቸው።

4. ዓፄ ኃይለ ሥላሴ ተበቃይ ሰው ነበሩ። ርኅራሄ አልነበራቸውም።

5. ዓፄ ኃይለ ሥላሴ "ሳንጠዮቅ በፈቃዳችን ሕገ መንግሥት ሰጠን" በሚሉት በምዕራፍ 1 አንቀጽ 4 "ንጉሠ ነገሥቱ የነጋሚ ዘር በመሆኑና ቅብፀ መንግሥት በመቀባቱ ከብሩ የማይቀነስ ማዕረጉ የማይገሠሥ ሥልጣኑ የማይደፈር ሁኖ በቆየው ልምድ በአዲሱም ሕግ በሚገባው ከብር ሁሉ ይከበራል። ከብሩን ለመንካት በድፍረት የሚነሳ ማንም ሰው በሕግ እንዲቀጣ ተወስኗል።" ይላል ንጉሡ ሲያጠፋ የማይጠየቁ ሲጠየቁ ከብር ነክ እያሉ የሚቀጡ በመሆኑ ዲሞክራሲያዊ መብትን በሕገ መንግሥት ታችው አፍነው በቆራጭ ፈላጭነት በማይደፈር በማይገሰስ ሥልጣናቸው ጨቁነው በመግዛታቸው።

6. በዚህ ሕገ መንግሥታቸው ምዕራፍ 1 ቁጥር 6 "በማኅጸን ያለ ልጅ ዘውድን ለመውረስ መብት ከተሰጣቸው ሰዎች መካከል ገብቶ ይቆጠራል። ሕፃኑ እንደ ተውለደ በዘውዱ አወራረስ ተራ ገብቶ ወዲያውኑ ተገቢ ሥፍራውን ይይዛል" ይላል። ንጉሡ በሚገባ ላላመቻቸው ዘውድ ከእርሳቸው እልፈት በኋላ ስለሚሆነው የዘውድ አወራረስ ሲደነግጉ ከልጆቻቸውና ከልጅ ልጆቻቸው እንዳይወጣ በሕይወት ያለ ልጅ ቢጠፋ በማገፀን ያለ ገና ያልተወለደ ጭንጋፍ ይሁን ሰው መሆኑ ያልታወቀ እንዲወርስ፣ ከአብራካቸው የወጣ ካልተገኝም ከሳህለ ሥላሴ ዘር መውጣት እንደሌለበት ቢወስኑም ዘውዱ ተፃራሪ በዝቶበት ሕልውናውን እስከ ማጣት ድርሷል።

ዓፄ ኃይለ ሥላሴ ዘውዱን እንደ ግል ሃብት በጽንሰ ውስጥ ላለ ሽል ከማውረስ ይልቅ ዘውዱ ፀንቶ የሚኖርበትን መመሥረት ነበረባቸው። ዘውዱ የኢትዮጵያ ቅርስ እንጂ ግለ ሰብ የሚያዝበትና የሚናዝዝበት አይደለም። ዘውዱን እንዲጠላ ያደረገውም የዓፄ ኃይለ ሥላሴ መንግሥት አስተዳደር እንጂ ቅርሱን አልጠላም ነበር። ቅርሱን የሚጠላ ካለም ማንነቱን የሚጠላ ነው።

የኢትዮጵያ ሕዝብ ለዙፋኑ የሰጠው ልባአዊ አክብሮት ዘላቂ ሆኖ በታሪካዊ ቅርስነቱ እንዲጠበቅ በቤተ መንግሥቱ በኩል አልታሰበበትም። በአለፈው መለኮታዊ መብት የተባለው የዘውድ ቴዎሪ የተሳሳተ መሆኑን ቢረዳውም ሕዝብ ዘውዱን ታሪካዊ ሲምቦል ወይም ምሳሌ አድርጎ በክብር ሊያኖረው ሲፈቅድ ወደ መለኮታዊ መብት አስተያየት እንደገና እንዲመለስና ታሪካዊ ስደት እንዲደረግ ማስገደድ በልክ ዘውዱን በማስረገጥ ካልሆነ በስተቀር ሌላ አይገልገልብህ ብለው አምባሳደር ብርሃኑ ድንቄ አሳስበው ነበር።

ንጉሠ ነገሥቱ የነጋሲ ዘር መሆን አለበት ከተባለማ የንጉሥ ሳህለ ሥላሴ ዘር ከዘውድ አወራረስ ተራ ውስጥ ገብቶ ለመወዳደር ከንግሥት ሳባ ከተወለደው ከቀዳማዊ ምኒልክ ተያይዞ በነጋሲነት ከውረደው ሥርዎ መንግሥት ትውልድ የላቸውም። አንዳንድ ደብተራዎች ለመወደድ ዓፄ ልብነ ድንግል ከመንዝ ባላገር አቤቶ ያዕቆብን ወልደውታል ብለው ልብ ወለድ ጽሑፍ ያቀረቡትን ከንግሥት ሳባ ጀምሮ ሲያያዝ ከመጣው ሥርዎ መንግሥት ከዓፄ ልብነ ድንግል የተወለዱት ንግሥት በግዜው ተቃውመውታል። የዘውዱ ሕጋዊ ወራሾች ከተዳከሙ በኋላ ተደቀለ የተባለው ዘርች ዕድል ቀንቷቸው

ነግሠው ዘውድ ቢጭኑም ኢትዮጵያዊያን እስከ ሆኑ ድረስ የአገራቸውን ሉዓላዊነት አስከብረው ሕዝብን በፍትሐዊ መንገድ ከአስተዳደሩ ሥራቸው ሊያስመርጣቸው ይችላል። ማንም ይጫነው ማንም ዘውዱ የኢትዮጵያ ቅርስ ነው የሚል ሲሆን፣ ከትቢያ የተነሱት ታላቁና ብልህ መሪ ዳግማዊ ቴዎድሮስ ለኢትዮጵያ አንድነት የደከሙ መሪ በመሆናቸው መኳንንቱ ተመክክረው ውለታ ለመክፈል "ከርስዎ በኋላ ዘውዱ ለልጅ ልጆችዎ እንዲተላለፍ ልጅዎን መሸሻን ወራሴ መንግሥት (አልጋ ወራሽ) አድርገው ይሸሙልን" ብለው ጥያቄ ቢያቀርቡላቸው፣ "አገሪ ችሎታና ብቃት ላለው እንጂ በውርስ አትሰጥም" እንዳሉት፣ ዓፄ ኃይለ ሥላሴም የቴዎድሮስን አርአያ መከተል ሲገባቸው በማገፀን ላለ ሺል የመውረስ መብት መደንገግ ከእርሳቸው በኋላ ለምትኖር አገር አላሰቡላትም ነበር። ይህ ትልቁ ድክመታቸው ነበር።

7. ለአገራቸው በታገሉ ዓርበኞች ላይ ልዩ ልዩ በደል ፈጽመዋል። ምክንያቱም በዓርበኝነት ሲታገሉ ለሞቱ ዓርበኞች ልጆች እንዲረዱ አላደረጉም። በሕይወት ለነበሩ ዓርበኞችም ለአገራቸው ሲታገሉ ንብረታቸው ወደሞ ትዳራቸው ተፈትቶ ጥሪት አልባ ለሆኑ ዓርበኞች መቋቋሚያ እንዲሰጣቸው ባለመደረጉ በጉስቁልና ኑሮ በችግር ሲያልቁ ምንም ዓይነት ርዳታ አልተደረገላቸውም።

8. የአገራቸው ወደ ኋላ መቅረት ያሳዘናቸው ንቃታቸውን ያልገደቡ ሰብዓዊ መብት ይከበር ዲሞክራሲ ለሠፊው ሕዝብ ይፈቀድ በሕግና ሥርዓት ፍትሐዊ አስተዳደር ይመሰረት የሕዝብ ኑሮ ይሻሻል ብለው ሃሳብ ያቀረቡ በተቃዋሚነት እየተፈረጁ ተጨባጭ ማስረጃ ሳይቀርብባቸው እየተያዙ በሞትና በልዩ ልዩ ማስቃያ እንዲቆጡ ተደርጓል።

9. ለአገራቸው ተቆርቋሪ የነበሩትን መሳፍንትና መኳንንት በስልታዊ ዘዴ መገፈላቸውን አኮላሽተዋል።

10. በብዙ ሚኒስትሮች ተከፋፍሎና ተቋቁሞ የነበረው መንግሥታቸው ለይስሙላ እንጂ ሥልጣኑን ሁሉ ሰብስበው የያዙት እርሳቸው ብቻ ነበሩ። ማንኛውም ጉዳይ በእርሳቸው በኩል ማለፍ ስለ አለበት ጉዳዩን ከብዛቱ የተነሳ መወሰን እየተሳናቸው በተለይ ፍርድና አስተዳደርን በተመለከተ እሳቸው እስኪያዩት በውዝፍ ስለሚቀመጥ ባለ ጉዳዩ ከዛሬ ነገ ይወሰንልኛል እያለ በዙፋን ችሎት ዙሪያ እየተሰለከለ ዓመት ሁለት ዓመት በመጉላላቱ ያሰማው ጩኸት ለመንግሥታቸው ውድቀት ምክንያት ከሆነው አንዱ ነው። ለዚህም ነው "ጃንሆይ ዘውድ አስተዳደር ሕግ አውጭ ዳኛ፣ ምስለኔ፣ ፖለሲ፣ ጭቃ ሹም፣ ሆኜ ልሥራ ሲሉ በ20ኛው ክፍለ ዘመን የሚገኝ ሕዝብ ይህን መብት አጠቃሎ በፈቃዱ ለዘውዱ ብቻ ይለቃል ማለት የማይታመን ነው" ይሉና

በመቀጠል" መቼም እየተደጋገመ የሚሰጠው ምክንያት ሕዝቡ ኃላፊነት ለመቀበል አልደረሰም" የሚል መሆኑን በየጊዜው ሰምተናል። የማሰብ የመምረጥ የማመዛዘን የመፍረድ ሴንሰ አልተፈጠረበትም ማለት ነውን? እንደዚህም ከሆነ በ3ሺህ ዘመን ውስጥ ለዚህ ህዝብ ጭንቅላት ሆኖ ያሰበለት ዓይን ሆኖ ያየለት ጆሮ ሆኖ የሰማለት የዛሬው ዘውድ ነው ማለት ነዋ!

ይልቁንም ጃንሆይ የሕግ ጠባቂነትን ልብሰ ተነናጽፈው በዚህ መንፈስ ፍትሕን ከሚያንድሉ ሥልጣኑን ለሕዝብ ሰጥተው እርሱ ቢጨነቅበት እንደሚሻል ጥርጥር የለውም። "አለዚያ ለሰማቸው እንኳ ስፍራ ለመስጠት ዋጋ የሌላቸው ሕሊና ቢሰጥ የሚያቀርቡልዎትን ደኅና ታይቷል እያሉ ፍትሕን ለግል ስሜት መውጫ ማድረግ የቱን ያህል ለትውልድ መተዛዘቢያ ሆኖ እንደሚኖር የተሰወረ ሊሆን አይችልም" በማለት አምባሳደር ብርሃኑ ድንቄ ግንቦት 25 ቀን 1957 ዓ.ም. ለንጉሡ በጻፉት ደብዳቤ ገልጸውላቸዋል ነበር። ያሻሻሉት ግን አንድም ነገር አልነበረም። ባለ ሥልጣኑ በየዕለቱ ጧት ማታ አንድም ነገር አልነበረም። ባለ ሥልጣኑ በማድረጋቸው የጣዖትነት ጠባያቸው የባለ ሥልጣኑን የሥራ ጊዜያት በመሻማቱ በማጎብረድ ግዜው ሁሉ እየባከነ የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች የሥራ ቅልጥፍና የአመራር ብቃት አይታይባቸውም ነበር።

12. የመደራጀትና ሃሳብን በነፃ የመግለጽ ደሚክራሲያዊ መብቶችን ዘግተው ከብረ ነክ ዘለፋ እያሉ አንደበትን አፍነዋል።

13. የሳንሱር መሥሪያ ቤት አቋቁመው መጽሐፍም ይሁን መጽሔት ጋዜጣም ሳይመረመር እንዳይታተም በአዋጅ በማገዳቸው ስነ ጽሁፍ እንዳይዳብር ዕውቀት እንዳይሥፋፋ አድርገዋል።

ከጳጳሶች ጋር አብረው እየዋሉ
ከብረ ነክ ዘለፋ ዓፍ ይጽም ይላሉ።
ሥልጣን ከልጅ ልጆች አያልፍም እያሉ
በውዳሴ ከንቱ በዝቶ መሸንገሉ
በማገፀን ያለ ሳይወርስ ቀረ ሽሉ። እስከ መባል

ደርሰዋል።
ዓፄ ኃይለ ሥላሴ የሚታወቁት በራስ ወዳድነት ነው። በእኔ አስተሳሰብ ግን እራሳቸውን ቤተሰቦቻቸውንና አገራቸውን የጠሉ ሰው ነበሩ እንጂ ራሳቸውን ወዳድ አልነበሩም። መገምገሙና ሁሉን ለእኔ ማለት " አልጠግብ ባይ ሲተፋ ያድራል" እንደሚባለው ራሱን ለአደጋ ማጋለጥ እንጂ ራሱ ወዳድነት አይደለም። ራሳቸውን የወደዱ ቢሆንም ስርዎ መንግሥታቸው ሉዓላዊ ክብሩን ይዞ እንዲዘልቅ ሁኔታዎችን ማመቻቸት ነበረባቸው። ራሳቸውን የሚወዱ ቢሆንም ሁሉን በእኩልነት ለሚያራምድ ደሞክራሲያዊ ሥርዓት የመናገርና ሃሳብን የመግለጽ ግላዊና ማሳበራዊ ነፃነቶች ያለ ገደብ መስጠት ነበረባቸው። ልክለክሉን

አሉባልታ ከብረ ነክ ዘለፋ በማለት እያፈነፈኑ ትልቁን ከብራቸውን በየፍርድ ቤቱ አያስቸረቸሩም ነበር። ሁሉን ለእኔ የሚል ራሱን የጠላ እንጂ የወደደ አይደለም። የግል ሃብት ያልነበራቸው የዱር ነገሥታት ራሳቸውን የሚወዱ ነበሩ።

የወሎውን ንጉሥ ሚካኤልን እገሌ የሚባል ሰድቧቸዋል ብሎ ፍርድ ቤት ከሰሰ። ሰድቡን እያጋነነ ያልሰማ እንዲሰማ እያደረገ መግቱን ቀጥሎ በመጨረሻ ፍርድ ቤቱ ጉዳዩን ወደ ንጉሡ ችሎት አቅርቦት በሚተችበት ግዜ ራሳቸው ንጉሥ ሚካኤል እኔን ሲሰድብ ካንተ ሌላ ሰው ነበር ወይ? ብለው ለከሳሹ ጥያቄ ቢያቀርቡለት ለእኔ ብቻ ነው የነገረኝ ሌላ ሰው አልነበረም" ብሎ ስለመለሰ ንጉሡም "እርሱ የነገረህ ሳንተ ብቻ ከሆነ አንተ ፍርድ ቤት ከሰሰ ሰው ሁሉ እንዲሰማ ያደረግህ ተሳታፊ አንተነህ" ብለው ከሳሹን ከዚያው አደባባይ አስገረፉት። ተከሳሹ ግን በነፃ ለቀቁት እየተባለ ይነገርላቸዋል።

ዓፄ ኃይለ ሥላሴ ግን በራሳቸው ባለመታግመናቸው ጥቃቅን ነገር ሁሉ ንቀው አይተውም። ማንም የቸገረው ሰው ሹመት እንዲሰጠው በየመጠጥ ቤቱ ስካራው የሚነግረውን እየለቀመ ንጉሡን ዘልፏል ከብራቸውን ነክቷል እያለ ተቆርቋሪ መስሎ ፍርድ ቤት ከሰሰ እያስቀጣ ይሾም ይሸለም የነበረው ብዙ ነው።

ይህን ተራ አሉባልታ ኮሎኔል ወርቅነህ ገበየሁ በካቢኔው ውስጥ የጸጥታ ክፍል ኃላፊ በነበረ ግዜ ማንም ሰከሮ የሚናገረውን ከብረ ነክ ዘለፋ እያሉ የሚከሱትን ሰዎች ከሰ ፍርድ ቤት መቀበል አይገባውም። ከሚዎድዎት ሕዝብ ሆን ብለው ሊለይዎት ነው ያሰቡት። ሰዎች መጠቀሚያ አድርጎታል። ብሎ ያቀረበላቸውን ንጉሡ ተሰማምተው የዘለፋና የክብረ ነክ ከሰ ተዘግቶ ነበር። ከታላላሁ መፍንቅለ መንግሥት መከራ በኋላ ግን በከፋ መልኩ ቀጥሎ ነበር።

ከቡር አቶ ብርሃኑ ድንቄ በዩናይትድ ስቴት ኦፍ አሜሪካ የኢትዮጵያ ባለሙሉ ሥልጣን አምባሳደር ሆነው ተሾመው ዋሽንግተን ዲሲ በነበሩበት ግዜ በኢትዮጵያ ስለነበረው ብልሹ አስተዳደር ለዓፄ ኃይለ ሥላሴ በግንቦት 25 ቀን 1957 ዓ.ም. የጻፉላቸው ትንቢታዊ ደብዳቤ እንዲህ የሚል ነበር። "በጎብረት ለመሥራት ካልሞከርን ታላቅ ብጥብጥ እንደሚያስከትልብን ከታሪክ መማር ካልቻልን ከተከታዩ መቅሰፍት የምናመልጥበትና የምንከለልበት ሰው ሠራሽ ዘዴ ይገኛል ብሎ ራሱን መደለል በሕልም ዓለም ውስጥ ለመኖር እንደ መፈተን ይቆጠራል። በፈጽሞው ስህተት ታሪክ ምሕረት ሊያደርግልን ፈጽሞ አይችልም።

ጽሁፋቸውን በመቀጠል " በብርቱ የሚያሳስብን ስገልጽ " አንዳንድ ሰዎች አንተን ምን አገባሕ " በማለት በጉዳዩ ባለቤትነት ክፍያ ድርሻችንን ለማሳከስ ቢሞክሩም በኢትዮጵያዊነት ትክክለኛ መብት ላይ አጥብበው ያሰመሩበትን የወሰን ክልል አሜን ብሎ ለመቀበል ከቶ ስለሚያስቸግር እያንዳንዱ ኢትዮጵያዊ ኃላፊነቱን የማሰወገድ ተግባር እንዳለበት አይካድም። በአሁኑ እያያዝ እንዲቀጥል የተተወ እንደሆነ በኢትዮጵያ የወገን መለያየትና የደም መፋሰስ

እንደሚያሰጋ የመላው የኢትዮጵያዊያን ግምት የወደቀበት ነው። መቼም እያንዳንዱ ኢትዮጵያዊ በሚመስለውና በሚያምንበት ረገድ መልሱን ለመስጠት ሞክሯል። አሁንም የነደለ መስሎ የሚታየው ከዙፋኑ በኩል የሚጠበቀው ብቻ ነው።" ብለው ገልጸውላቸው ነበር። ይህን መሳይ ምክር ተቀብለው ከማሻሻል ይልቅ በጥፋት ገፉበት።

አፄ ኃይለ ሥላሴ በረጅሙ የግዛት ዘመናቸው ብዙ ፈተናዎች አሳልፈዋል። ወራሪውን የኢጣሊያ ሠራዊት በጦር ግንባር ተሰልፈው ተዋግተው አምልጠዋል። በአገር ውስጥም የራሳቸው ክብር ዘበኞች የአካላቸውን መፈንቅለ መንግሥት ከሸፍላቸዋል። ከተቀናቃኞችም በየጊዜው ከተወጠነባቸውም ሄራ ለማምለጥ የቻሉት የእግዚአብሔር ፀጋ ስለ አልተለያቸው ነበር። በራሳቸው ድካሙት ግን ከፈተና ላይ ወደቁ ማስጠንቀቂያውንም ልብ ብለው አላስተዋሉም።

ታኅሣሥ ወር 1953 ዓ.ም. በክብር ዘበኛ መፈንቅለ መንግሥት ሙከራ ዙፋናቸው ተደናጅ ሬሳ ከሰቀሉ በኋላ ቅዱስ መንፈስ ሲለያቸው እርኩስ መንፈስ ተተክቶ ነበር። ቤተ መንግሥታቸው ከተደፈረ በኋላ ያ አስፈሪው ግርማ ሞገስ አብሯቸው አልነበረም። ከሥዩመ እግዚአብሔር ወደ ሥዩመ ጣዖት ከተሸጋገሩ በኋላ መላውና ድፍረቱ ሲሰወርባቸው ማንኛውም ድርጊት "ብለዋል" በሚል በቀላጢ መሠራት ጀመረ። አፄ ኃይለ ሥላሴ በመጨረሻ ሁሉም ነገር ተጨፍናባቸው ያጥፈዎቻቸውን ምክር በመቀበላቸው መጥፈያቸው ሆነ። ቅዱስ መንፈስ ሲርቅ አጥፈው ነገር ሁሉ ደገና መስሎ ይታያል። ለክብር ቤትወደድ ዘውዴ ገብረ ሕይወት አንድ ጥያቄ አቅርቧላቸው ነበር ጥያቄውም። "የአስተዳደሩን ብልሹነት ለንጉሠ ነገሥቱ ባለመንገራችሁና ስሕተቱን ሁሉ በመደበቃችሁ ኢትዮጵያን ለአደጋ አጋለጣችኋት" የሚል ነበር። እርሳቸውም ሲመልሱልኝ "ሌላውን እንተወው በመጨረሻ የሆነውን ልንገርህ ሚኒስትሮችና ሌሎችም ከፍተኛ ሥልጣን የነበራቸው ሁሉ ቤተ መንግሥት ተጠርተን ሐደን እጃችሁን ለደርግ ስጡ ብለው ንጉሡ ሲያዙን ጠቅላይ ሚኒስቴር አክሊሉ ሃብተወልድ "ጃንሆይ እኛን እጃችንን ሰጥተን እንታሠር ለርሶም አይቀርልዎት" ብሎ በድፍረት በመናገሩ በሕይወቱ አንድ ቀን አንበሳ ሆኗል" ብለው ነገሩኝ። ዓፄ ኃይለ ሥላሴ ስህተት የሚነግራቸውን በበጎ ዓይን አይመለከቱትም ነበር። እንዲያውም አንዳንዱን ከሥልጣን አውርደው ደጀ ጠኝ ወይም አምባሳደር አድርገው ወደ ውጭ ይልኩት ነበር፤ እንጂ ያቀረበውን ሃሳብ አይቀበሉትም።

ዓፄ ኃይለ ሥላሴ በቆየው ልማድ መሠረት ሌሎች ነገሥታት ባለፉበት ሥርዓት ተጉዘዋል። የእርሳቸውን ከሌሎች ልዩ የሚያደርገው አንደኛ የግል ገንዘብ በማካበት ሁለተኛው መንግሥታቸውን ሥልጣን ጠቅልለው በመያዛቸው ነው። የድሮ ንግሥታት የግል ርስትና ገንዘብ አልነበራቸውም። የመንግሥት ሥልጣንንም ለጠቅላይ ገዥዎች ያካፍሉ ነበር። የዱሮ ነገሥታት መንግሥቱን በበላይነት ቢመሩትም ገንዘብ በባንክ ቤት አያስቀምጡ፤ የባላገሩን መሬት ቀምተው ቤት ርስት እያሉ ለግል አይወስዱም ነበር።

የአፄ ኃይለ ሥላሴ መንግሥት የተመራበት የተፈሪ መኮንን ብልጠት ተንኮልና መሠሪነት ሐደቱን ጨርሶ ጸጋው በመገፈፉ የተነሳውን ቀውስ ለማስወገድ ምንም ዓይነት መላና ዘዴ ሊከሰትለት አልቻለም።

ዓፄ ኃይለ ሥላሴ "ሕይወቴና ርምጃዬ" በሚለው መጽሐፋቸው የሰሜን ክፍላት አገርን የጎንደርን የሳስታን የትግሬን የነጃምንና የወሎን አገር ወዳድ መሳፍንት የሚተካ ሳያዘጋጁ ሥልጣኑን ማለት ዘውዱን ይቀናቅኛል በሚል ሥጋት አጥፍተው "ፊውዳሎችን አስወገድሁ ብለው ተመፃድቀዋል። ኢትዮጵያ ውስጥ አገር ወዳዶች እንጂ ፊውዳሎች አልነበሩባትም። የፊውዳሊስት መሠረት የጣሉና ብዙ መሬት ቤተ ርስት እያሉ ያጋበሱ የበጎ አድራጎት ድርጅት ብለው ገንዘብ የሰበሰቡ ዋና ፊውዳል እራሳቸው ነበሩ። እንደ እውነቱ ከሆነ የፊውዳል ምንጠራው ከሳቸው መጀመር ነበረበት። በውቅቱ ፊውዳሎች ተብለው የሚታወቁት የራሳቸው ምልምሎች ነበሩ። ይኸውም በከፋ - በኢሉባቦር በወለጋ፣ በሲዳሞ፣ በባሌ፣ በሐረርጌና ምዕራብ ሸዋ መቶ ሺህ ጋሻ መሬት የነበራቸው በዙሪያቸው አስልፈዋቸው የነበሩት ናቸው።

ይህን መሳይ ስግብግብነት ለማስወገድ ነበር በንቃታቸው ላይ ያልተኙ አገር ወዳዶች ሲታገሉ የታሠሩና የተገደሉት። እነዚያ አጠፋጃቸው የሚሏቸው አገር ወዳድ መሳፍንትም ከሕዝቡ ጋር ትውልድ ቆጥረው የሚካፈሉት የዘር ርስት ካልሆነ ሌላ የሕዝብን መሬት ቀምተው የያዙት አልነበራቸውም። በአፄ ኃይለ ሥላሴ ፊውዳል ተብለው የሚጠሩት የሰሜን ኢትዮጵያ መሳፍንት ኢትዮጵያ ሣትደፈር በነፃነት እንድትኖር ያደረጓት መስዋዕት እየከፈሉ ያቆይዋትን ኢትዮጵያን ማጥፋት መሆኑን በሥጋት የታወረው ሕሊናቸው ሊያስተውለው አልቻለም። አገር ወዳድ መሳፍንትን አጥፍተው አገሪቱን ያለ ተቆርቋሪ በማስቀረታቸው ዘውዱ በቅርስነት እንዳይቀጥል አድርገውታል።

የኢትዮጵያ የዘውድ ቅርስ ከክርስቶስ ልደት በፊት 4400 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በኋላ 2000 ዓመት በድምሩ 6 ሺህ አራት መቶ ዓመት የቆዩና በዓለም ተወዳዳሪ ያልነበረውን ዘውድ አምባሳደር ብርሃኑ እንዳሉት በእልህ አስረግጠውታል።

ዛሬ እንግሊዞችና ጃፓኖች እንደ ኢትዮጵያ ስድስት ሺህ አራት መቶ ዓመት ዕድሜ ባይኖራቸውም በየዓመቱ የዘውድ በዓላቸውን ሲያከብሩ እያዩ የአንድነት ምልክት የዕምነት መሠረት የነበረው የኢትዮጵያ ዘውድ አለመከበሩ የሚቆጫቸው ብዙዎች ናቸው።

አብዛኛው የኢትዮጵያ ሕዝብ ዘውዱ እንዲኖር የሚፈልገው ለቅርስነቱ እንጂ በዘውዱ ጥላ ሥር ፈላጭ ቆራጭ ሥርዓት ነግሶ ለሕዝብ ማስቃይ መሣሪያ እንዲሆን አልነበረም። ረጅም ዕድሜ ያለው የኢትዮጵያ ዘውድ ቅርስነቱ ለኢትዮጵያዊው ብቻ ሳይሆን ለአፍሪካዊው ሁሉ መኩሪያና (በቅርስነቱም) መመኪያ በመሆኑ አሁን ያለውም ሆነ ቀጣዩ ትውልድ ሊያስብበት ይገባል። ዘውዱ የረጅም ዘመናት ቅርስ

በመሆኑ እንደ ተራ ነገር የሚታይ አይደለም።

ለ. ጠንካራ ጎን

ከአንደኛው የዓለም ጦርነት በኋላ በ1920 ዓ.ም. እ.ኤ.አ. ጀኔቭ በተቋቋመው ሊግ ኦፍ ኔሽን ኢትዮጵያ ከሺህ ዘመኝ መቶ ሃያ ሦስት ዓ.ም. ጀምሮ አባል የነበረችበት ወራሪነትንና አጥቂነትን በሕብረት በመቋቋም ለዓለም ሠላምና ጸጥታ መረጋጋት የተቋቋመ በመሆኑ ኢጣሊያ የማህበሩን ደንብ ጥሳ ኢትዮጵያን በመውረሯና በመርዝ ጋዝ ያለልዩነት ሰላማዊ ሕዝብና እንሰሳ በመግደሏ ንጉሠ ወደ ጀኔቭ የተጓዙት የግፉን ድርጊት ለማህበሩ አስረድተው ወራሪዋ ኢጣሊያ እንድትወገዝና ተጽእኖም እንዲደረግባት ለመጠየቅ እንደነበር ይታወቃል።

ትላልቅ መንግሥታት ትናንሽ መንግሥታትን መውረር ለዓለም ጸጥታ አስጊነቱን በመግለጽ በወራሪዋ ኢጣሊያ አስፈላጊው እርምጃ ካልተወሰደ ዛሬ በትናንሽ መንግሥታት የተካሄደው ወረራ ነገ በትላልቅ መንግሥታት በየአንዳንዱ ላይ የሚደርስ መሆኑን አሳስበዋል። በማህበሩ ስብሰባ ላይ የተናገሩት ራዕይ ትንቢቱና ማስጠንቀቂያው ሳይዘገይ ደርሶ ሁለተኛው የዓለም ጦርነት ፈንድቶ ለ 50 ሚሊዮን ሕዝብ እልቂትና ለብዙ ንብረት መውደም ምክንያት ሆነ።

ንጉሡ ውጭ አገር በሥደት ቢቀመጡም በጽሑፍ በማበረታታቸውና በማጽናናታቸው አለኝታና መኩሪያ በመሆን ለዓርበኛው ከፍተኛ የሞራል ብርታት ሰጥቷል።

ጠላት ድል ሆኖ ወደ ዙፋኖቸው ሲመለሱ ዓርበኛውን፣ ሥደተኛውንና ለጠላት አድሮ ባንዳ ሆኖ ያገለገለውን አስማምተው ምንም ዓይነት ግጭት ሳይኖር ደም ሳይፈስ የተበታተነውን ሕዝብ በዓንድ ላይ አጠቃለው በመምራታቸው ተደንቀውበታል። የመንግሥታቸው መዋቅርም ሁሉን ብሔረሰቦችና ዜጎች ልዩነት ያላደረገ ዕኩል ያቀፈ መንግሥት በመመስረታቸው አገሪቱ ፈጥና እንድትቋቋም አስችሏታል።

ምንም እንኳን የሥልጣኔ ግፊት ቢሆንም የዓፄ ኃይለ ሥላሴ መንግሥት ዘመናዊ ትምህርት ቤቶችን ከፍቷል፤ ዘመናዊ የጦር ኃይል አቋቁሟል፤ የየብሰና የአየር የቱሌኮሙኒኬሽን መገናኛዎችን ዘረገቷል፤ እንዲሁም ማዕከላዊ መንግሥትን አጠናክሯል።

የሥልጣን ብልግናና ንቅዘት

"እኔ እግዚአብሔር ለሰው ሁሉ እንደ መንገዱ፤ እንደ ሥራው ፍሬ እሰጥ ዘንድ ልብን እመረምራለሁ፤ ኩላሊትንም እፈትናለሁ።" (ኤር.17:16)

የዓፄ ኃይለ ሥላሴ መንግሥት ባለሥልጣን ሁሉ በጥፋት ላይ ተሰግርቶ ነበር። ዓለም በሥልጣኔ በሚገሠግሥበት ሳይንሳዊ ዘመን ያሉ አይመስሉም ነበር። ከሕዝብ ጋር ምንም አይነት ግንኙነት ያልነበረው የጦር ሠራዊቱ ሳይቀር አጋጣሚ ሲያገኝ ያጭበረብር ነበር። በጦር ሠራዊቱ ውስጥ 22 ዓመት ሳገለግል አብዛኛውን ጊዜያት ከነቀዞች ጋር በመዋጋት ነበር።

ከዚህ ላይ የግሳስበው ከአጥፊዎቹ ወይም ከነቀዞቹ ጋር ያደረገውን ትግል ለመግለጽ እንጂ የግል ታሪኬን ለማንጸባረቅ እንዳልሆነ ይታወቅልኝ። በእየዕለቱ ከሕዝብ ጋር የሚገናኙ ነቀዞች ሲሆኑ፣ ቅንቅሮች ደግሞ ከፍተኛ ሥልጣን ላይ የነበሩ ናቸው።

በ1934 ዓ.ም. ሚጄር ፒ.ጂ. ሪንግሮስ ከኢጣሊያ ሠራዊት ጋር በተደረገው ጦርነት ከንጉሡ ከዓፄ ኃይለ ሥላሴ ዘንድ አቅርበው ሰላደረገው ትግል የምስክርነት ቃላቸውን ስለ ሰጡ ንጉሡም አመስግነውን ሥራ ይሰጣችኋልና ተጠባበቁ ብለውን ባልደረባም ተሰጥቶን ነበር። እኔ ግን ወደ ጎንደር ወዲያውኑ በመመለሴ ጓደኞቼ ሥራም መሬትም የተሰጣቸው መሆኑንና እኔም እንድቀርብ መታዘዘን ስለ ጻፋልኝ ወደ አዲስ አበባ ጉዞ ቀጥቶ ደሴ ሰደርሰ የትግራይ ምሥራቁ ክፍል በብሉጽ ኃይለ ማርያም መሪነት ወይና ስለ ነበር እንድዘምት ተገደድኩ። ንጉሡ አስጠርተውኝ ወደ አዲስ አበባ መሄዴ ነው ብልም ሰሚ አላገኘሁም።

በግዳጅ የተሰበሰበው ከ130 በላይ ስለ ሆንን የአንድ ሻምበል ጦር ሞላን። የሻምበል አሃዥ ሆኖ የተሾመው የሻምበል ማዕረግ ተሰጥቶት ይግም ብሩ የተባለ ሰው ነበር። ይግም ብሩ የደጃዝማች ብሩ ቃሲም ልጅ በመሆኑ እንጂ የውትድርና ችሎታ አልነበረውም። ማዕረግም የሰጡት ልዑል አልጋወራሽ አስፋው ወሰን ይሁን እንጂ ኮርስ ወሰደ የተመረቀ መኮንን አልነበረም፤ በአርበኝነትም አልታገለም። የጦቱ አለትነት ማዕረግ እየተሰጣቸው በሻምበሉም ውስጥ የተደለደሉት የጦቱ አለቃ ዘለቀና የጦቱ አለቃ ናቂ ባሕሩ መጻፍና ማንበብ የማይችሉ መሃይሞች ነበሩ።

እኔ በግዳጅ በዚህ ሻምበል ውስጥ ተመድቤ ስዘምት እንደ ሌሎቹ ካልጋወራሽ ቀርቤ ማዕረግ ይሰጠኝ ብዬ አልጠየቅሁም። ብጠይቅ ኖሮ ይሰጡኝ ነበር። ዱሮ በጦር ሚዳ ስታገል በተሰጠኝ የግምሳ አለትነት ማዕረግ ዘመትሁ። እንደ አጋጣሚ ሆኖ እኔ ያለሁበት ሻምበል ጦር የመቀሌ ከተማን በፖሊስነት እንዲጠብቅ ተደረገ ጦሩም በላስት የፖሊስ ጣቢያዎች ተከፍሎ እንዲጠብቅ ሲደረግ እኔ የሻምበሉ ጦር ጸሐፊ ሆኜ ተመድብኩ።

የጣቢያ አዛዦች ሆነው የተሾሙት የመቶ አለቃ ዘለቀና የመቶ አለቃ ናቂ መሃይሞች ነበሩ። የመቶ አለቃ በለጠ በመጠኑም ቢሆን ራሱን ያወሳፃ ነበር። የሆነው ሆኖ በጽሕፈት ሥራ በኩል ያለውን እኔ እረዳቸው ነበር። አራት ወር ያህል የከተማውን ጸጥታ ስናስከብር ቆይተን ከአራት ወር በኋላ በራስ አበበ አረጋይ ይመራ ለነበረው በሻለቃ ደሴ ጉልቱ ለሚታዘዘው ጦር አስረክበን ወደ አዲ ግራት እንድንሔድ ተደረገ።

ከተማውን ለቀን በምንሔድበት ማታ በጥበቃ ተሠማርቶ የነበረው ጦር ከተማውን በሙሉ ወረረው። ሲነጋ የመቀሌ ከተማ ሕዝብ ተወረርን ብሎ በሠልፍ ወጥቶ በግራዝማች ወልደ አረጋይ አማካኝነት አቤቱታውን በማቅረቡ ከደሴ የሔዱ ዳኞች ተቀምጠው ግልብጥ ብሎ የወጣው የከተማው ሕዝብ ከዳኞች ኋላ ቁሞ ወታደሩ በዳኞች ፊት አንድ በአንድ ሲያልፍ የተዘረፈው ሰው ይህ ነው የወሰደብኝ እያለ ሲያጋልጥ ወታደሩ የወሰደውን እንዲመልስ እየተደረገ ከመቶ በላይ ከሚሆን ወታደር እቃውን እያስመለሰ ወሰደ።

በመጨረሻ ከሰቆጣ ማር ይዘው የመሉ ነጋዴዎች ማራቸውን ተዘርፈው አቤቱታ ለዳኞች በማስማት ላይ እንዳሉ ከተሰረቀው ሰባት አቅማዳ ማር ውስጥ አንድ አቅማዳ ማር ለመቀሌ ነጋዴ ተሸጦ ኑሮ ነጋዴው የተሰረቀ መሆኑን ሳያውቅ ገበያ አውጥቶ ሲሸጥ የማሩ ባለቤቶች አግኝተው ስለ አስያዙት ሰውዬው ተይዞ ወደ ዳኞች ቀርቦ ማሩን የሸጠልን እገሌ የሚባል ወታደር ነው። በማለቱ ወታደሩ ተፈልጎ ስለ ጠፋ በምትኩ አስር አለቃው ይታሠር ተብሎ ጋይንቲው የ10 አለቃ በማያውቀው ነገር ያለ አበሳው እንዲታሠር ተደረገ።

የሻምበሉም ጦር ከአዛዦቹ ጀምሮ አንድ በአንድ ከዳኞች ፊት እየቀረበ የወሰደውን ዕቃ ሲመልስ በዝርፊያው ተከሰን ያልቀረብን እኔና ከእኔ ጋር አብሮኝ ይሠራ የነበረ ዕንቁ ኃይለ መስቀል ብቻ ነበርን። የተረካቢው ጦር አዛዥ ሻለቃ ጉልቱ ደሴ የሻምበሉ ጦር በሙሉ ሲከሰስ ሁለት ሰዎች ብቻ ሳንከሰስ በመቅረታችን ተገርሞ እንዴት እናንተ አልተከሰሳችሁም? ከሻምበሉ አዛዦቹ እስከ ተራ ወታደሩ በዝርፊያ ተሰማርቶ የወሰደውን ዕቃ ሲመልስ ሁለታችሁ ባለ መከሰሳችሁ ገርሞኛል አለን። ሕዝብን እንዲጠብቅ የተሠማራ ጦር የሚጠብቀውን ሕዝብ ራሱ ሲዘርፍ ሰሚን የሚያስገርም ነው።

የተዘረፈው ዕቃ ከተመለሰ በኋላ ከዝርፊያው ተካፋይ ያልሆነ አስር አለቃ በጠፋው ወታደር ምትክ መያዣ ተሰጥቶ ወደ አዲግራት በመኪና ተሳፍረን ጉዞ ጀመርን። ከተማውን ጨርሰን ከደጃዝማች አብርሃ (ቀይህ) አርአያ ሕንፃ አጠገብ ስንደርስ የጠፋውን ወታደር ከመንገድ ዳር ቁሞ አገኘነው። አንተ በሰረቅኸው ማር ምክንያት አስር አለቃህ ተይዞ ወሀኒ ቤት ገብቷል ብዬ የክፍል አለቃው የመቶ አለቃ ዘለቀ ወደ ኋላ ቀርቶ ስለነበር የማሩን ሌባ ወታደር አስረክቦህ የአስር አለቃውን አስፈትተህ እንድታመጣው ብዬ በዘበኛ ላክሁለት።

እኛም ጉዞአችን ቀጥለን የመቀሌን አካባቢ ጨርሰን ኩሃ ስንደርስ ወደ ኋላ የቀሩትን ስንጠባበቅ የመቶ አለቃ ዘለቀ ማር ሠረቀ

የተባለውን ወታደር ሳያስረክብ ይዞት ስለ መጣ ምንው የመቶ አለቃ ዘለቀ ሌባውን ወታደር አስረክቦህ ለምን አስር አለቃውን አስፈትተህ ይዘህ አልመጣኸም? ብዬ ብጠይቀው እኛን የተረከበው የሻለቃ ጉልቱ ጦር ሊተኩስብን ስለሆነና ለማስረከብ ባለመመቸቱ ይገዢው መጥቻለሁ። ዓዲ ግራት ስንደርስ 10 አለቃውን ተጻጽፈን እናስፈታለን የሚል መልስ ሰጠኝ።

ለካሰ ማሩን ያሰረቀው የመቶ አለቃ ዘለቀ የጣቢያው አዛዥ ኑሯል። የተሠረቀውም ማር ሰባት አቀማዳ ማር ነበር። ወታደሩ የሸጠው ከሰባቱ አንዱን አቀማዳ ማር ነው። የመቶ አለቃ ዘለቀ ሰባቱን አቀማዳ ማር አሸክሞ የወሰደው በሰባት ወታደሮችና በሁለት የ50 አለቆች ነበር። ከከተማው ወጣ አድርገው እንዲጠብቅ የተደረገው ወታደር ሲፈልግ የጠፋው ነው። የመቶ አለቃ ዘለቀ የፖሊሱን ጣቢያ አስረክቦ ጉዞውን ሲቀጥል የተደበቀውን ስድስት አቅማዳ ማር በተማፈረ በት መኪና ጭኖ አምጥቷል ብለው በዓይናቸው ያዩ ወታደሮች ነገሩኝ።

እኔም ያልሰረቀ ንጹህ ሰው የ10 ዓለቃ መያዣ ሁኖ በመታሠሩ በጣም አዝኜ ስለ ነበር ለጦሩ አዛዥ ለሻምበሉ ይማም ብሩ የተሰረቀውን ማር የመቶ አለቃ ዘለቀ በመኪና ጭኖ አምጥቶታልና ማሩ ይያዝ ብዬ ብነግረው። "አውቁ ጠባቂ አድርጌበታለሁ አለኝ።" በሁኔታው ተጠራጥሮ በሾርኒ የሚመለከቱ ሰዎች አድርጌ ወደ አዲ ግራት ጉዞ ቀጠለን። ድግዝግዝ ሲል ዓዲ ግራት ከተማ ደርሰን። ከዚያ የኢጣሊያ ጦር ሠፈር ወደ ነበረው ካንዲ ግራት ከተማ ሰሜን ምሥራቅ ሔደን ሠፈርን።

ዓዲ ግራት በገባን በሳምንቱ ከመቀሌ አሳፍሮ ያመጣንን ኢጣሊያዊ መኪናውን ወደ ጦር ሠፈሩ እንዲያመጣ አድርገው ማሩን መጫናቸውን እንዲጠባበቁ ያደረጓቸው ወታደሮች ነገሩኝ። ወዲያውኑ በፍጥነት ሔጀ አዲ ግራት ከተማ የምገዛው እቃ ስላለኝ ፍቀድልኝ ብዬ ሻምበሉ ይማምን ብጠይቀው የደጃዝማች ኃብተ ሥላሴ ጦር ከተማውን ስለረበሸ ማንም ሰው ከተማ እንዳይሄድ ተከልክሏልና መሄድ አትችልም አለኝ።

ወደ ከተማ መሔድ የፈለግሁበት ዋንኛው ምክንያት የተሰረቀውን ማር ወዴት እንደሚወስዱት ለማረጋገጥ ነበር። ከኔ ጋር በጽሕፈት ሥራ የሚረዳኝ 10 ዓለቃ ዕንቁ ኃይለ መስቀልን ይገዢ ማሩ የተጫነበት መኪና ጉዞውን ሲቀጥል መንገዱ ኮርኮንች በመሆኑ መኪናው ቀስ ብሎ ነበር የሚሔድና ሁለታችንም ከመኪናው ተንጠሳጥለን ወጥተን ማሩን እያየን አብረን ተጓዝን። ሻምበሉ ይማም ብሩና የመቶ አለቃ ዘለቀ ከፊት ከጋቢና ውስጥ ተቀምጠው ስለነበር አላዩንም። ማሩን የጫነው ኢጣሊያዊ ዓዲ ግራት ከተማ ውስጥ ከጠጅ ኮማንዶ ቤት ሲያራግፍ እኔና የ10 ዓለቃ እንቆ ኃይለ መስቀል ከነሱ ተለይተን ሔድን።

ወዲያውኑ ለተሰረቀው ማር መያዣ ሆኖ የ10 አለቃው መቀሌ ወሀኒ ቤት ታስሮ እየማቀቀ ማሩ መሸጥ የለበትምና እንዲያዝ ባይያዝ

ግን ለበላይ አመለክታለሁ የሚል ደብዳቤ ጽፌ ለሻምበል ይማም ብሩ በ10 አለቃ እንቆ እጅ ላከሁ። ሻምበል ይማም ብሩ ደብዳቤው እንደደረሰው ዓዲ ግራት ከከተማው ማሕል ከአደባባይ ቆሞ አስጠርቶኝ ሔድኩ፤ እሣት ጎርቦ እሳት ለብሶ ከጥቁረቱ ላይ ጥቁረት ጨምሮ በጣም ተናዶ "አንተ እኔ ይማም ሌባ ነኝ፤ ደማም ለበላይ አመለክታለሁ የምትለው አሁን ሂደህ አመልክት ብሎ ገሰጸኝ።"

ወዲያውኑ ከዚያው ከከተማው እንዳለሁ ሁለት የሃምሳ አለቆች አንድ መቶ አለቃ ምሥክር አስፈርሜ ለከቡር ራስ አበበ አረጋይ ሁኔታውን በመዘርዘር ጽፌ አቀርብኩ። በዚያን ጊዜ አዲስ የተቋቋመውን ጦር ሻምበል ለገሰ ወልደ ሃና በበላይነት ይቆጣጠሩት ስለ ነበር ጉዳዩን በምርመራ አጣርተው እንዲያቀርቡ ከቡር ራስ አበበ አረጋይ አዘዋቸው፤ ምርመራውን በመቀጠል ሻምበል ይማም ብሩና የመቶ አለቃ ዘለቀ የእምነት ክህደት ቃላቸውን እንዲሰጡ ቢጠይቋቸው ሻምበል ይማም ብሩ አንተም ሻምበል እኔም ሻምበል ልትጠይቁኝ አትችልም ቃሉን ለአንተ አልሰጥም አሻፈረኝ በማለቱ በቁጥጥር ስር እንዲውል ተደረገ።

እኔ ያቀረብኩት ጽሑፍ ዋና ማሰረጃ ሆኖ በተጨማሪ 7ቱን አትማዳ ማር የተሸከሙ 7 ወታደሮችና 1 ሃምሳ አለቃ ማሩን ተሸከመን ወስደናል። ከማሩም ሽያጭ አንዳንድ አንድ ማርያ ትሬዛ ብር ተሰጥቶናል ብለው እረጋገጠው የምስክርነት ቃላቸውን ሰጡ። በመካከሉ መያዣ ሆኖ መቀሌ ወሀኒ ቤት የቀረው የአሥር አለቃም ባጃቢ ዓዲ ግራት መጥቶ ተጨማሪ ማሰረጃ ሆነ።

በዚያም ጊዜ እኔም ተሳስቻለሁ ምሥክሮችን ለማስፈረም ከመሯሯጥ ይልቅ ማሩ ከኮማንዶ ቤት እንደተራገፈ እጅ ከፍንጅ ማስያዝ እችል ነበር። የሆነ ሆኖ ወንጀሉ በበቂ የሰው ምሥክር ስለ ተረጋገጠ ሻምበልና የመቶ አለቃው ማዕረጋቸው ተገፍ ሦስት፤ ሦስት ዓመት እንዲታሰሩ፤ የማሩን ዋጋም እንዲከፍሉ ስለተፈረደባቸው፤ ማዕረጋቸው ተገፍ ታሠሩ። ሰባቱ ወታደሮች ለተሸከሙበት ዋጋ አንዳንድ ብር ቢሰጣቸውም በትዕዛዝ የተሸከሙ በመሆኑ በነፃ ተለቀቁ። ተባባሪ የነበሩ ሁለት የሃምሳ አለቆች ከሰራዊቱ እንዲባረሩ ተፈረደባቸው።

ልዑል አልጋ ወራሽ አሰፋው ወሰን በነዚህ ሰዎች ላይ ሲፈረድባቸው ከዚያው ዓዲ ግራት ከራስ አበበ ጋር አብረው ስለነበሩ ወደ ደሴ ሲመለሱ እነ ይማም ብሩን ከስር ቤት አስወጥተው ወደ ደሴ ይዘው ሒደው ለይማም ብሩ የሻምበልነት ማዕርጉን መለሱለት ሲሉ ሰምቻለሁ።

ምን ጊዜም ቢሆን ሕጉን የሚጥሱ ከሁሉ በላይ ነን የሚሉ ባለሥልጣናት ናቸው። ስልጣናቸውን መከታ አድርገው የሚያጭበረብሩ እየተቀጡ መቀጣጫ መሆን ሲገባቸው የመኳንንት ልጆች ከሆኑ ጥፋት ሲያደርጉ አይቀጡም ነበር። ሕጉ የሚከመረው በድሆች ትከሻላይ ነበር። በዓፄ ኃይለ ሥላሴ መንግሥት የመኳንንትና የባለሥልጣን ልጅ አጥፍቶ ሲቀጣ አላየሁም። ለይማም ብሩም የረዳው

የደጃዝማች ልጅ መሆኑ ነው። በሻምበል ይማም መሪነት የሚጠበቀውን የመቀሌን ከተማ የወረረ ጦር ወደ ሌሎች የሻለቃ ጦር እንዲበታተን ተደረገ። እኔም የወያኔ ጦር እንደተደመሰሰ ተገድጄ ነውና የዘመትኩ ልቀቁኝ ብዬ በዚያን ጊዜ የራሼን ሐዛዥ ለነበሩት ለኮሎኔል አበበ ደገፋ ባመለከት አይሆንም ብለው በሻለቃ ጌታሁን አስፋው ለሚታዘዘው ለ19ኛ ሻለቃ ጸሐፊ አድርገው ደለደሉኝ።

ሻምበል ይማም ብሩና የመቶ አለቃ ዘለቀ ማዕረጋቸውን ተገፈው ሦስት ሦስት ዓመት እሥራትና የማሩን ዋጋ እንዲከፍሉ በከቡር ራስ አበበ የፍርድ ጉባዔ ሦስት ዓይነት ቅጣት ስለተፈረደባቸው ሻለቃ ጌታሁንና ሻምበል በዕደማርያም አመዴ እኔን እንዲበቀሉላቸው መማገጻቸውን ሰማሁ። እነዚያ ወንጀለኞች በትክክል ቢያስቡ ኖሮ ጠላታቸው እኔ ሳልሆን እራሳቸውን በራሳቸው መወንጀላቸውን ይረዱት ነበር። ምክንያቱም የሚጠብቁትን ሕዝብ ከመዝረፍ የበለጠ ወንጀል የለምና።

እኔም ሥራዬን በጥንቃቄና በድፍረት መሥራት ቀጠልኩ። የረፍት ጊዜዬን ሁሉ በስራ ላይ አውለው ነበር። የሻለቃ ሐዛዥ ጌታሁን አሰፋው በሥራዬ እየወደደኝ ምናልባት ብሳሣት በነይማም ብሩ ላይ ያደረሰውን በኔም ላይ ያደርስብኛል ብሎ ይሠጋ ነበር። የሆነ ሆኖ እውነት የያዘ ሁልጊዜም አቸናፈ ነውና ሻለቃ ጌታሁን የዓመት እረፍት ወስዶ ለአንድ ወር ያህል ፍቃድ ሲሔድ የወከለው ሻምበል በዕደማርያምን ነበር።

በዚያን ወቅት እኔ የዱሮው የሃምሳ አለቅነት ማዕረግ ይኑረኝ እንጂ የምሥራው በሻለቃ ረዳት መኮንንነትና የምጃ ቤትንም ሥራ ደርቤ ነበር። የሥራዬን ትጋት ተመልክተው ሻምበል በዕደማርያም አመዴ በዚያች የሻለቃ ጥብቅ ሐዛዥ ሆነው በሠሩባት አጭር ጊዜ "እንዳት ትጉህ ጎበዝ ሠራተኛ አላየሁምና የያዝከው የመቶ አለቅነት እንዲሰጥህ ደብዳቤውን ጽፈህ አምጣ አሉኝ። እኔም በበኩሌ ዛሬ ነገ ተሰናብቼ እሄዳለሁ የሚል ሃሳብ እንጂ በጦር ሠራዊቱ ውስጥ በውትድርና አገልግሎት መኖርን አልመኝም ነበር።

ሆኖም እኔን ለማጥቃት አደራ የተባሉት ሻምበል በዕደማርያም እኔን ለመርዳት በቅንነት ሲያስቡልኝ አልፈልገም ማለቱ ሸክም ሆነብኝና የሃምሳ አለቃ አስናቀ የ19ኛ ሻለቃ ረዳት መኮንን ቦታውን ይዞ የሚሠራ ስለሆነ የመቶ አለቅነት ማዕረግ እንዲፈቀድለት የሚል ጽፌ አቅርቤ ሻምበል በዕደማርያም አመዴ ፈርመውበት ዓዲ ግራት ወስጄ የሁለተኛ ረዥማ ሐዛዥ ለነበሩት ለኮሎኔል አሳይያስ ገብረ ሥላሴ (ሴ/ጀኔራል) በእጃቸው ሰጠኋቸው። እሳቸውም በሻለቃው እረዳት መኮንንነት ሥራ እየሠራህ ለምን ኮሎኔል አበበ ደገፋ ማዕረጉን አሳስፈቀደልህም አሉኝ። "እኔ በጦር ሠራዊቱ ውስጥ ለመኖር ፍላጎት አልነበረኝም የመጣሁትም በወያኔ ዘመቻ ተገድጄ ነው። ኮሎኔል አበበ ደገፋንም ጦሩን በአዲስ መልክ ሲደለድሉ አሰናብቱኝ ብዬ ጠይቄአቸው ነበር። እርሳቸው ግን አይሆንም ብለው አዲስ

ለሚቋቋሙ ለ19ኛ ሻለቃ ጸሐፊ አድርገው መደቡኝ ብዬ መልስ ሰጠኋቸው።

የማዕርግ እድገት እንዳገኝ ሻምበል በዕደማርያም አመዴ እንደ ጻፉልኝ በ15 ቀን ውስጥ የሻለቃ ጌታሁን ተመልሶ እንደመጣ ሳይውል ሳያድር ለኮሎኔል ኢሳይያስ የማዕረግ እድገት እንዲሰጠኝ እሱም ጻፈልኝ። ኮሎኔል ኢሳይያስም ማዕረግ እንዲፈቀድልኝ ለክቡር ራስ አበበ የጦር ሚኒስትር ጽፈውልኝ በግርማዊ ቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ መልካም ፈቃድ በያዝከው የረዳት መኮንንነት ሥራ የሙሉ መቶ አለቃነት ማዕረግ ተፈቅዶልሃል የሚል በሚያዚያ ወር 1937 ዓ.ም. የተጻፈ የማዕረግ የምሥክር ወረቀት ሲደርሰኝ የእግዚአብሔርን ድንቅ ሥራ አደነቅሁ። እነዚህ ማዕረግ እንዳገኝ ተራ በተራ የመስከሩልኝ እኔን ለማጥፋት አደራ የተባሉ ነበር።

ከፍ ብሎ የተመለከተውን እንድገልጽ ያስገደደኝ ቀጥሎ የተመለከተው ጉዳይ ነበር። የመቶ አለቃ ኃይለ ማርያም በ19ኛ ሻለቃ ውስጥ የነበረ፤ በሰው ላይ ተንኮል በመተብተብ የሚደሰት ሰው ነበር። ኃይለ ማርያም ተንኮል እየፈጠረ የማጣላት ሱስ ነበረበት። በዚሁ ብልሹ ጠባዩ ከ19ኛ ሻለቃ ውቅሮ ወደ ዓዲ ግራት እንዲዛወር ተደርጎ ነበር። በ19ኛ ሻለቃ ውስጥ በነበረ ግዜ እርስ በርስ የሚያጣላ መሆኑን በሚገባ ስለአወቅን የሱን ነገር እንዳንሰማ ከሻለቃ ጌታሁን ጋር ተወያይተን ነበር።

የ19ኛ ሻለቃ ጦር የሁለት ዐውላዕሎን አውራጃ ጸጥታ የመጠበቅ ኃላፊነት ስለነበረበት የሻለቃ ጌታሁን ሽፍቶች አሉ ወደ ተባለበት ሃውዜን አካባቢ ሔደ የተባለውን ቦታ አስሶ ሲመለስ በጠባይ ብልሹነት ተዛውሮ ወደ ዓዲ ግራት የሔደው ኃይለ ማርያም ለነገር ሥራ ወደ ውቅሮ ተመልሶ ለሻለቃ ጌታሁን እንደ ዘመድ ሆነው ለሚያገለግሉት ወታደሮች የሻለቃ ጌታሁንና እኔን የሚያጋድል ነገር ሰርቶላቸው ይሔዳል። የነገራቸውም ወታደሮች ለሻለቃ ጌታሁን ሲነግሩት የሻለቃ ጌታሁን ያደረገውን ያውቃልና ነገሩን መርምሮ እርግጠኛውን ሳያውቅ በእኔ ላይ እርምጃ ለመውሰድ ይወስናል። ሻለቃ ጌታሁን ለአስሳ ከሔደበት ምን አድርጎ እንደተመለሰ ለበላይ መሥሪያ ቤት ሪፖርት አላቀረበም። እኔም አብራው ስለ አልሔድኩ የማውቀው ነገር አልነበረኝም። በወሬ ደረጃ ግን ለአስሳ ከሔደበት ከሕዝብ ጠመንጃ ቀምቶ ለዘመዶቹ ወደ ሸዋ ልኳል የሚል ጭምጭምታ ይሰማ ነበር። የተላከው ጠመንጃ ዓይነትና ብዛት አይታወቅም ነበር። ጉዳዩን ሥራዬ ብሎ የተከታተለው አልነበረም።

ይህ በዚህ እንዳለ ከዕለታት አንድ ቀን ከምሽቱ ሦስት ሰዓት ገደማ ለመተኛት ከባለቤቴ ጋር ከአልጋ ላይ ገደም እንዳልን ያለሁበት ቤት መዝጊያ በጅ በምብ ተመትቶ ፍንጣሪው በመዝጊያው ስር ገብቶ በአልጋው ሥር አልፎ ግንቡን ጫጫረው። መዝጊያውን ከፍቼ ስወጣ አንድ የሻለቃ ጌታሁን የቅርብ ሰው የነበረ ከወለሉ ላይ ወድቆ ሲያቃስት እየሁትና ሰዎች ጠርቼ እንዲነሳ አድርጌ ለህክምና ወደ ዓዲ ግራት ተላከ። ለካስ እኔን ለመግደል የጣለው በምብ ፍንጣሪ ሰውነቴን

በሳስቶ ክፉኛ ጎድቶታል። ማነው በምቡን የጣለብህ ተብሎ ሲጠየቅ የአሥር አለቃ ዕንቁ ኃይለ መስቀል ብሎ ተናግሮ ነበር። ዓዲ ግራት ከደረሰ በኋላ ግን የማይተርፍ መሆኑን ሲያውቅ በምቡን እኔ ራሴ ነኝ የጣልኩ ብሎ ተናገረ ሞተ።

ይህ ሁሉ ሲሆን በምቡን የጣለው ሰከሮ ይሆናል የሚል ግምት ነበረኝ እንጂ እኔን ለመግደል የጣለው አልመሰለኝም ነበር። ከበምቡ አደጋ ባመልጥም ሌላ የግድያ ሙከራ የተጠነሰሰልኝ መሆኑን ያወቁ በእድሜ ገፋ ያሉ ሻምበል በየገንባታው የተባሉ ደግ ሰው ሃውዜን የተገንጣይ ሻምበል አዛዥ የነበሩ በሌሊት ከሃውዜን ተነስተው ወደ ውቅሮ በመምጣት ገና ሌሊቱ ሳይነጋ በመኝታዬ ላይ እንዳለሁ መርዶ እንደሚያረዳ ሰው ያን በምብ ፍንጣሪ የተበሳሳ መዝጊያ አንኳኩ። ማነው ብዬ ተነስቼ መዝጊያውን ከፍቼ ብወጣ ሻምበል በየገንባታው እንተን በማየቴ በሌሊት ምን አስጓዝዎት ብዬ ጠየቅኳቸው። እርሳቸውም አንተን ለማዳን ነው የሚል መልስ ሰጡኝ። ከዚያም ትረካቸውን ቀጠሉ፤ በሌሊት ተጉገሮ የመጣሁት ሕይወትህን ለማዳን ነው። እኔም ምን ሆኜ ነው ሕይወቴን የሚያድኑኝ አልኳቸው። የሻለቃ ጌታሁን ሊገድልህ ተዘጋጅቷል፤ ከዚህ በፊትም በምብ አስጥሎብሃል እግዚአብሔር ግን አድናሃል። አሁንም አላረፈልህም ሊያስገድልህ እየተሰናዳ ነው አሉኝ። ያ በመዝጊያው ላይ የተጣለ በምብ እኔን ለመግደል መሆኑን ያወቅሁት በዚያን ግዜ ነበር። በእርግጥ ሻምበል በየገንባታው መርዶ ነው ያሰሙኝ። የሚገርመው የሻለቃ አዛዥና እኔ ከአንድ አጣሊያ ከሠራው ሕንፃ ውስጥ ነው የምንኖረው። የሻለቃ አዛዥ ጌታሁን ከፎቄ ላይ እኔ ምድር ቤት ከጽሕፈት ቤቱ ጎን ነበርኩ።

እረ ለመሆኑ ጌታሁን እኔን ለመግደል በምብ ያስጣለብኝ ምን አደረገኝ ብሎ ነው? ብዬ ጥያቄ አቀረብኩላቸው። ሻምበል በየገንባታው ሲመልሱልኝ የሃውዜን አካባቢ ሰዎች ጠብመንጃ ቀምቶ ወደ ሸዋ ለዘመዶቹ ልኳል ብለህ ለረጅማው አዛዥ ለኮሎኔል ኢሳይያስ ደብዳቤ ጽፎ ልኳልና ማዕረጌን ከሚያስገፍፈኝ ልቅደመው ብሎ ነው አሉኝ።

ይህን ቃል ስሰማ ለብዙ ደቂቃዎች ነገሮችን በማሰባሰል ሕሊናዬን አስጨንቄው ነበር። የዓለም ከንቱነት እየታየኝ አሁኑኑ ወደ ምንና ልሔድ የሚል ቅፅበታዊ ግፊት ደረሰብኝ፤ ለሻምበል በየገንባታው ሳልመልሰላቸው ብዙ ደቂቃዎች ካለፉ በኋላ ወደ አእምሮዬ ተመልሼ የኔን ሕይወት ለማዳን ስላደረጉት ጥረት አመሰግናለሁ፤ የሕይወት ጌታ እግዚአብሔር እንጂ ጌታሁን አይደለም፤ አሁን አልከሰሰኩም ብል የሚያምነኝ የለም፤ እርግጠኛውን ነገር ለማግኘት ኮሎኔል ኢሳይያስን መጠየቅ ይሻላል አልኳቸው።

የሻለቃ ጌታሁን ጠመንጃ ከባላገሮች መቀማቱንም ሆነ ለዘመዶቹ መላኩን አላውቅም፤ ተጠባጭ መረጃ ሳይኖረኝ በማላውቀው ለሉባልታ ከስ ባቀርብ መልሶ እኔን ያስቀጣኛል እንዲያው በማላውቀው ነገር ንጹሕ ደም ለማፍሰስ መመከሩ የጤና መታወክ ነው ብዬ መለስኩላቸው።

ሻምበል በየገንባታው ለሁሉም ነገር ተገናኝታችሁ በውይይት ፍቱት ብለው አገናኙን። እኔም ምን በድዬህ ነው እኔን ለመግደል በምብ

ያስጣልኩብኝ በማለት ጠየቅሁት። ሻለቃ ጌታሁን የበምቡን ማስጣል ሳያስተባብል ለምንድነው ጠመንጃ ከሃውዜን ባላገሮች ገፍ ወደ አገሩ ልኳል ብለህ የከሰሰከኝ ብሎ መለሰልኝ። እኔም ጠመንጃ ከሕዝብ መውሰድህንም ሆነ ወደ ዘመዶችህ መላክህን አላውቅም እንዴት በማላውቀው ነገር እከሰሃለሁ? ለመሆኑ የክስ ወረቀት ጽፏል ያለህ ማነው ብዬ ጠየቅኩት።

ደብዳቤውን ከኮሎኔል ኢሳይያስ ከቢሮአቸው አይቻለሁ ብሎ የመቶ አለቃ ኃይለ ማርያም ለእኔ ሰዎች ነግሯቸው እነርሱም ለኔ ነገሩኝ የሚል መልስ ሰጠኝ። እኔም ከዚያው ቀጠል አድርጌ ተናጋሪው ኃይለ ማርያም ከሆነ እንዴት አመንከው፤ ከዚህ በፊት ኃይለ ማርያም ሰውን የሚያጣላ ተንኮለኛ በመሆኑ የርሱን ነገር እንዳንሰማ ተማምለን አልነበረም ወይ? ብዬ ብጠይቀው እርሱንም ብዬ ይኸው ቀርቦን እየተወያየን ነው አለኝ። ምን ማለትህ ነው እኔን እኮ አስገድለኸኛል፤ ከሞትኩ በኋላ ነው የምትነግረኝ፤ እንዲያው በከንቱ በማላውቀው ነገር እኔን ማስገደል ምን ይጠቅምሃል፤ በል የሆነው ሆኖአል ዓዲ ግራት ሒደን ኮሎኔል ኢሳይያስን እንጠይቃቸው አልኩትና አብረን ሄደን እንድንጠይቅ ተስማማን። በዚያን ጊዜ ኮሎኔል ኢሳይያስ ወደ አዲስ አበባ ስለ ሔዱ በተመለሱ ጊዜ አብረን እንድንጠይቅ ተስማምተን ተለያየን።

ሻለቃ ጌታሁን በቂ መረጃ ሳይዝ እንድንገደል ያደረገው መከራ እኔን በመግደል የሠራው ወንጀል የሚሸፈንለት መስሎት ነው። ወንጀል ሰው በመግደል ተሸፍኖ ሊቀር አይችልም። ይህ ሰው የሁለት ዐውላዕሉን ሕዝብ ጸጥታ እንዲጠብቅ ኃላፊነት የተሰጠው ሲሆን የሚጠብቀውን ሕዝብ እራሱ በመዝረፉ ሕሊናው እየታወከበት በመንፈስ ጭንቀት ተጨማሪ ወንጀል ከማድረግ ወደ ኋላ አላለም። ወንጀሉን ባይሰራ ኖሮ እኔን ለመግደል አያስብም ነበር። እነ ይማም ብሩን የከሰሳቸው የራሳቸው መጥፎ ምግባር እንጂ እኔ አልነበርኩም። የሚጠብቁትን ሕዝብ ባይዘርፉ ኖሮ ወንጀለኛ ሆነው አይከሰሱም ነበር። ማንኛውም ሰው ጥፋት ሲሰራ የሚከሰው የራሱ ወንጀል ነው።

ወንጀል ሲሠራ የሚያዩ ሰዎች ደግሞ ለማጋለጥ ኃላፊነትና የሞራል ግዴታ አለባቸው። አንድ ሥርዓት የሚበላሽ ከላይ ባመራር ላይ ያሉ ባለሥልጣናት በጥፋት ላይ ሲሰማሩ ነው። የዓፄ ኃይለ ሥላሴ መንግሥት ንቅዘቱ ሁሉንም መንግስታዊ መዋቅር ያዳረሰ ነበር። በጦር ሠራዊት ሳይቀር በንብረትና በገንዘብ ከፍል ተመድበው ይሥሩ ከነበሩት የበታች መኮንኖችና ከፍተኛ እዛዥ መኮንኖች እምነት በማጉደል ከበደሉት አንዳንዶቹን እጠቅሳለሁ። ሻለቃ አንበርብር አበበ የዓፄ ኃይለ ሥላሴ ዝምድና አለኝ ይል ይነበረ የሁለተኛ ክፍለ ጦር ስንትና ትጥቅ ኃላፊ የነበረ በ1951 ዓ.ም ለሠራዊቱ የተላከውን ስንት በትክክል ያላካፈለ በመሆኑ ዘይትና ደቂት የመሳሰሉ አጉድሎ ጥፋቱ ሲደረሰበት ከጥፋቱ ለመሸሽ ሃላፊነቱን ጥሎ ሸሽቶ ተደብቆ ይኸንኑ ለበላይ መሥሪያ ቤት አመልክቼ እንዲፈለግ ትዕዛዝ ወጥቶ ነበር። የወሬው ትኩስነት ከበረደ ከሦስት ወር በኋላ በፋሲካ ሰሞን አማላጅ ይዞ

ከራሱ አበበ ጋር ቀርቦ ፋሲካን ከቤቱ ይዋል ተብሎ ሳይታሠር ተለቀቀ። ይህ ሰው ሦስት ወንጀሎችን ፈጽሟል። አንደኛ የጦሩን ስንት ሸጧል ሁለተኛ ነጋዴዎችን የፅህፈት ዋጋ እከፍላችኋለሁ ብሎ በውሸት እህላቸውን ወሰደል። ሦስተኛ የክፍል ሃላፊ ከፍተኛ መኮንን ሆኖ ሥራውን ጥሎ ጠፍቷል። የተደራረበ ጥፋት ያደረገ ሲሆን ጌታዋን የተማማኝነት በግ ላቷን ውጭ ታላድራለች እንደተባለው ሆነና ነገሩ ፋሲካን ከቤቱ ይዋል ተብሎ ተወሰነለት፤ ፋሲካም ካለፈ በኋላ ተገቢው እርምጃ አልተወሰደበትም። በዚህ ዓይነት ነበር ነቀዞች እየበዙ የሄዱት።

ለሠራዊቱ ያልተጣራ ምግብ እየቀረበ ጉዳት ስለደረሰበት ከኮንትራት አቅራቢዎቹ ከአቶ ደሳለኝ ታዩና ሐጂ አብዱ ሰመድ ኢብራሂም ከነሱ ተወስዶ የውጭ አገር ዜጋ የሆነ አርቲዎሊ የተባለ ኢጣሊያዊ እየሸመተ እንዲያቀርብ ኮንትራት ተሰጠው። ለአርቲዎሊ በአስተርጓሚነትና በጸሐፊነት የሚረዱ አቶ አርጋዶም ጎሹ የተባሉ የኮሎኔል ተክሌ ጎሹ ወንድም ተመደቡ። አርቲዎሊ እንደ ተቀጣሪ በደሞዝ እንደ ኮንትራተኛ በትርፍ እንዲሠራ ሲደረግ ከ 100.000 ብር በላይ ትርፍ ካስገኘ ከመቶ 25% እንዲሰጠው ትርፉ ከመቶ ሺህ ብር በታች ከሆነ በወር 2000 ብር እንዲከፈለው ከምድር ጦር ከነ ኮሎኔል ተክሌ ጎሹ ጋር ተዋውሎ ሥራውን ቀጠለ።

በዚያን ጊዜ ለአንድ ወታደር በነፍሱ ወክፍ የተፈቀደለት ለምግብ መግሃ 8 ብር ብቻ ነበር። ያ ስምንት ብርም ለምግብ መግሃም ከጠረፍ እስከ ጠረፍ ምግብ ለማጓጓዝም ይበቃል ተብሎ የተተመነ ነበር። ይኸም የሚያመለክተው ሠራዊትን ጎድቶ ሸርርፎም አዋብርብሮና አትሮፎ ለመጠቀም በሠራዊቱ ሕይወት ላይ መነገድ ከመሆኑም በላይ የትላንቷ ኢትዮጵያን የወረረች ጣላት ኢጣሊያዊ ዜጋ አዋብርባሪና ራሴ ቀጥሮ ማንም ሊያውቀው የማይገባውን የጦሩን ምስጢር፤ አሠፋፈር፤ ብዛትና ሞራል እየገመገመ የሚወስድን መቅጠር ወታደራዊ ስትራቴጂን በገበያ እንደ መቸርቸር ይቆጠራል።

ወደ ሥራው ዝርዝር ሲገባ፤ ማንኛውንም ለሠራዊቱ የሚቀርበውን ሥንት ከኢትዮጵያ ዝግያዎች ጥራውን እህል ሸምቶ አርቲዎሊ ለስንት ደጋ ሲያቀርብ ጥራቱ በመርማሪ መኮንኖች እየተመረመረ በእህል ግበጠሪያ እየተበጠረ ደጋው ወደየ ጦር ክፍሉ ይልክ ነበር። ይኸው አርቲዎሊ የተባለው ከጓደኛው ፊታውራሪ ኮሚሳል

ኤርትራዊ አንድ ጭነት መኪና ሙሉ ጤፍ ሸምቶ ወደ ስንት ማደራጃ የላከውን ጤፍ መርማሪዎቹ ሲመረምሩ አፈር ገለባና ሟጫራ የበዛበት በመሆኑ ለመቀበል አስቸጋሪ ነውና መጥተህ እንድታይ ብለው በስልክ ነግረውኝ ሐጂ ጤፉን ስመለከተው ጽዳት የጎደለው ሆኖ በማየቱ አንዱን ኩንታል እንዲሰጠር አድርጌ በመቶ አምስት ገለባና ሟጫራ ወጣው። የነጋዴውን ድካም ለመቀነስ በብጣሪ የወጣውን ሂሳብ በመቶ አምስት እየቀነሳችሁ ተረከቡ ብዬ ወሰንኩ።

ፊታውራሪው እህሉን እዚያው ትቶ ወደ ሚተማመንባቸው ኮሎኔል ተክሌ ጎሹ ሒደ አቤቱታ አቀረበ። ኮሎኔሉም ስልክ ደውለው

አንተ ምን አገባህ የተሸመተውን እህል እንዳይገባ የከለከልክ ብለው በኃይል ቃል ገሰጹኝ፤ እኔም እህሉ ጥራት የሌለው መሆኑን መርግሪዎች ስለነገሩኝ አስበጥሬ ባየው ጉድለት ስለአለበት ከመቶ 5 እየቀነሳቸው ተረከቡ ብዬ ወስኛለሁ። አንተን አያገባህም ማለት አይችሉም ብዬ መለስኩላቸው።

ከኩኔል ተክሌ ጎሹ ጋራ ፊታውራሪው ዝምድና ይኑራቸው ወይም በኤርትራዊነት ጎሣዊ ስሜት ሰዓቸው ወይም ሌላ ጥቅም ይኑር አላውቅም። በምንም ተፃምር እህሉን ሊያገቡ ባለመቻላቸው ከምድር ጦር ጠ/መምሪያ በኩኔል በቀለ ወርቁ የሚመራ ኮሚቴ ልከው ጤቶ እንደገና ቢበጠር በመቶ 10 የብጣሪ ቆሻሻ ወጣ በዚህን ግዜ ኮሚቴው ብጣሪው ተቀንሶ ትረከበዋለህ ወይስ አትረከበውም ብለው ጠየቁኝ። እኔም እንደመከንኩ በወሰንኩት እጸናለሁ መንግሥት ይከሰር እንጂ እኔ ቃሌን አላጥፍም የሚል መልስ ሰጠኝቸው። ፊታውራሪው ግን በሙሉ ካልተረከባችሁኝ አላሰረክብም ብሎ ችክ ሰላለ ኮሚቴው የጦር ሠራዊቱን አፈር ካልመገብኩ ብለህ ነው ወይ? በል እህልህን ይዘኸ ሂድ ብለው ወሰኑበት። በዚህ የተነሳ ኩኔል ተክሌ ጎሹና ኩኔል ኃይሌ ባይከዳኝ በእኔ ላይ ተነሱብኝ።

እንዲያውም ኮንትራተኛውን አርቲዮሊን አላሰራው ብሏልና ከሰንቅና ትጥቅ መነሳት አለበት ብለው የምድር ጦር አዛዥ ለነበሩት ለጄኔራል ከበደ ገብሬ ቢያመለክቱ፤ በቂ ምክንያት አላቀረባችሁም ብለው ወሰኑባቸው።

በሰሜን ያለውን ጦር በየሠፈረበት እየሐድኩ የሰንቅ አቅርቦቱን ሁኔታ ከመዝገቡ ጋር ፋክቲሮቹን እያመለከርኩ ስቆጣጠር የጦር ክፍሉ ግምጃ ቤት የተረከበውና ለሠራዊቱ ያከፋፈለበትን ዝርዝር ሰነዶች ሳመዛከር አስመራ ላለው ሠራዊት ይኸው አርቲዮሊ አስረክቤአለሁ ካለው 1000000 ሳሙና ውስጥ ለክፍለ ጦሩ ግምጃ ቤት 200.000 ብቻ ሲያስረክብ ሌላውን 800.000 ሺህ ለአዲስ አበባ አቅርቤአለሁ ካለው ውስጥ 400.000 ብቻ አስረክቦ 400.000 ሣሙና ጉድለት ተገኘበት። እንዲሁም ደግሞ ጎንደር ለጦሩ ግምጃ ቤት አስረክቤአለሁ ካለው 500 ኩንታል ጤፍ አጉድሎ ተገኘ። ለምሥራቁ ጦር ልኬአለሁ ካለው ሰንቅ ውስጥ 1200 ኩንታል ጤፍ የሃሰት ፋክቲር አቅርቦ ገንዘብ ወስዶ ተገኘ። በጠቅላላው የ120.000 ብር የሐሰት ፋክቲር በማቅረብ ገንዘቡን ወስዷል።

ለአርቲዮሊ እንደ ጸሐፊ ሆነው እንዲያገለግሉ ለተሰጡት አቶ አርዓዶም ጎሹ ይህ ኢጣሊያዊ እንዲህ አድርጎ ሲያጭበረብር ለምን ዝም አሉ ብዬ ብጠይቃቸው ጣሊያኑ አያውቁትም ተወው ዝም በላቸው አለኝ ብለው መለሱልኝ። ያ አጭበርባሪ ማፍያ ኢጣሊያዊ አርቲዮሊ ሰንቅን በተመለከተ ይደገፍ የነበረው ቋንቋውን አቀላጥፈው በሚናገሩ የድሮው የኢጣሊያን አገልጋዮች በኢትዮጵያ ሠራዊት ውስጥ የፈለጉትን ያደርጉ ዘንድ በአስተርጓሚነት ከአገለገሉት ውስጥ አንዱ ኩኔል ተክሌ ጎሹና ኩኔል ኃይሌ ባይከዳኝ ብዙ ጥፋት አጥፍተዋል። ሆኖም ግን እጅ ከፍንጅ እየተያዙ ኤርትራውያንን ማስቀየም አይገባም

በሚል ፈሊጥ ይታለፉ ነበር። የፃፄው መንግሥት የአገር ወዳጆችን አፍ ለመለገምና ለማፈን ያን ያህል ከመረረጥ ይልቅ የውጭ አገር ማፍያዎችን የአገር ውስጥ ነቀዞችንና ቅንቅኖችን ቢቆጣጠር ኖሮ እንደዚህ ያለ አወዳደቅ አይወድቅም ነበር።

ማፍያው አርቲዮሊ የባለሥልጣኖች ባለሟል በመሆን እስከ መኝታ ክፍላቸው በመግባት እንጀት ጉበታቸውን ያውቅ ነበር። እንደ እድል ሆኖ መጥፎ ድርጊቶች በሐድኩበት ሁሉ ያጋጥሙኝ ነበር። አንዳንድ ግዜ አስከፊ ንቅዞቶችን እንዳላየሁ ሆኜ ላልፋቸው ከማልቸለው ሁኔታዎች ጋር ያገናኙኝ ነበር። አሻግራ ከማያቸው ንቅዞቶች አልፎ በኃላፊነት በተመደብኩበት ሥራ ላይ ጣልቃ እየገቡ ሲያጭበረብሩ ዝም ብሎ ማለፍን ሕሊናዬ አልቀበለው እያለ በግድ እጋፈጥ ነበር።

ከዚህ ላይ የሚገርመው እኔ ነቀዞችን ስከታተል የፃፄ ኃይለ ሥላሴ ባለሥልጣኖች ደግሞ እኔን መከታተላቸው ነው። የፃፄ ኃይለ ሥላሴ መንግሥት ስለ ቅንቅኖችም ሆነ ነቀዞች ግድ አልነበረውም። እየሰረቀ ንብረት የሚያፈራ ለመንግሥት አደገኛ አይደለም እየተባለ አይተኮርበትም ነበር።

እነዚህ በአስተዳደርና በዳኝነት ሥልጣን ላይ የተቀመጡ በህገ መንግሥት የተደነገገውን በመተላለፍ ባድሎ መፍረድን፤ ፍትሕ ማንደልን፤ ድሃ መበደልን፤ በአስተዳደር ማድላትን፤ መማለጃ ጉቦ መቀበልን፤ ለወገን ማድላትን፤ ገንዘብ ማባከንና ንብረት መዝረፍን፤ እንደ ሕጋዊ መብት ይቆጥሩት ነበር።

ሹመት ሽልማት በሰብቀት፤ ፍርድ በትዕዛዝ

ሁሉም ነገር በእንቅስቃሴ ላይ መሆኑን ተፈጥሮ ግልጽ ያደርገዋል። አሮጌው በአዲስ እየተተካ ዓለም በዘለዓለማዊ ለውጥ እየተሸከረከረች አዲስ ሕይወት አዲስ ሥርዓት ይከሰታል። አሮጌው ያፈጀለት ባዶ ቀፎ በመሆኑ ክርሱ የሚጠበቅ አንዳች ነገር ሊኖር ስለማይችል ለአዲሱ ቦታውን መልቀቅ ይገደዳል።

ወደ ፊት ለመራመድ ዘመኑ ያለፈበትን ጓላ ቀሩን ጸረ ዕድገት የሆነውን ማስወገድ ወንጀል ሳይሆን የአብዮታዊ ለውጥ ሥርዓት ወይም ተፈጥሮአዊ ሕግ ነው። ተፈጥሮ ራሷ አብዮታዊነቷን የምትገልጸው ልጆች ወላጆቻቸውን ጠብተው እንደሚያድጉ አብዮትም ያለፈውን ሥርዓት በልቶ ነው የሚያድገው።

በልጆች ዘመን እድገት የሚያመጡ ልጆች እንጂ ወላጆች አይደሉም። ልጆች የሚወለዱት እኮ አቅም ያጡ ወላጆቻቸውን ተክተው ባዲስ መንፈስ ባዲስ ኃይል ለመራመድ ነው። ማንኛውም ባለበት ጸንተ የሚኖር ቢሆን ኑሮ የሽረት ሕግ ባላስፈለገም ነበር።

ዓፄ ኃይለ ሥላሴ በአልጋ ወራሽነትና በንጉሠ ነገሥትነት ከ1909 ዓ.ም. እስከ 1966 ዓ.ም የሁለት ትውልድ እድሜ በቆራጭ ፈላጭነት ገዝተው ዕውቀታቸውና ኃይላቸው ጥሏቸው ሲሔድ ሥልጣኑን ማስተላለፍ ሲገባቸው እንደ ሙጫ ተጣብቀው አለቅም በማለት የተፈጥሮን ሥርዓት በመጣላቸው ተፈጥሮ አብዮታዊ ሠይፉን መዘባቸዋል።

ንጉሡ በርጅናቸው ምክንያት የመንግሥቱን አስተዳደር ተቆጣጥረው ለመምራት ስለተሳናቸው አገሪቱ ወደ አስጊ ሁኔታ ማምራቷን አዕምሮአችን ተከፍቶ ያየን እየተገናኘን በምንወያይበት ወቅት "በንሠ ነገሥቱ ሕይወት ላይ አደጋ ጥለው የዙፋኑን ተራ ለማፋለሥ ሲያቅዱ ተደርሶባቸዋል" ተብለን "ያሰበ ይሞታል" የሚል ወንጀለኛ መቅጫ ቁጥር 248/1 እና ቁጥር 249 ተጠቅሶ ተከሰን ታሠርን። ከከብር ዘበኛ መፈንቅለ መንግሥት መክራ በኋላ የዓፄ ኃይለ ሥላሴ ቤተ መንግሥት ግርማውና ከብሩ ተገፎ ሥዩመ እንዲሁከረከር የሚለው ከመለኮት ወረደ የተባለው ሥልጣን ቅስሙ ተሰበረ።

ከ1953 ዓ.ም. እስከ 1966 ዓ.ም. የነበረው ሁኔታ የነጻ ስሜት የተነሳሳበት፤ ጎሠኞች የአብዮታዊነት መልክ እያሳዩ ለሕዝብ ተቆርቋሪ መስለው ማዕከላዊውን መንግሥት ለማዳከም ብጥብጥ እንዲነሳ የሞከሩበት፤ የውጭ ኃይሎች ትልቁን ሜራ ሥልታዊ በሆነ መንገድ ያውጠነጠኑበት፤ የመሬት ሳራሹና የብሔር ጥያቄ የተጠነሰሰበት ወቅት ነበር። እንዲሁም ያወቅት ንጉሡ ዓፄ ኃይለ ሥላሴን እርጅና እየተጫናቸው ብልጠታቸው እያከተመ የሔደበት፤ ብለዋል እየተባለ በቀላጤ የተሰራበት፤ ባለሥልጣን እርስ በርሱ የተከፋፈለበት፤ ማዕከላዊ መንግሥት የላላበት፤ የትግራይና የወሎ ክፍላተ አገር ሕዝብ በድርቅ

ምክንያት በረኃብና በበሽታ ያለቀበት፤ እንዲሁም የግብርና ልማት ከምን ግዜውም ይልቅ የተጠጠረበት ወቅት ነበር።

በታኅሣሥ 5 ቀን 1953 ዓ.ም. የከብር ዘበኛ ባልተሳካ መፈንቅለ መንግሥት አከታትሎ ሦስት ቀን በፌዲየ ለኢትዮጵያ ሕዝብ ከገለጸለት በኋላ በጦር ሠራዊቱ ውስጥ የነበረው ጠንካራ ስነሥርዓት (ዲስፕሊን) እየላላ የበታች ለበላዩ ይሰጠው የነበረው አከብሮት እየተቀነሰ ወደ ሥርዓት አልባነት ዕያዝነበለ በያለበት የጦር ሠፈር መብታችን ተጓደለ እያለ ያሜረበትና ያደመበት ወቅት ነበር። ታዲያ እያንገረበበ የመጣውን መቅሰፍት ተመልክቶ መፍትሔ የፈለገ ባለሥልጣን አልነበረም።

መንግሥት ልትገለብጡ አሲራችኋል ተብለን የተከሰሰነው 12 መኮንኖች አንድ ሲቢል በጠቅላላው 13 ነበርን። በአቃቤ ሕግ የተከሰሰነው እንደ ዓይነት አንቀጽ የወንጀለኛ መቅጫ አንቀፅ 248 ተጠቅሶ ያሰበ ይሞታል በሚል ተከሰን ፍርድ ቤት ቀረብን። በዚሁ የሞት አንቀጽ ተጠቅሶ የተከሰሰነው ምንም ዓይነት ለአመጽ የተዘጋጀ የጦር መሣርያ በጃችን ሳይገኝ ማሰብ ከድርጊት ተቆጥሮ ነበር። ኮሎኔል ተፈራ ገ/ ማርያም አቃቤ ሕጉ ከሱን መሰርቶ ለከፍተኛው ፍርድ ቤት ልዩ ችሎት ባቀረበው መሠረት ጉዳዩን ለማየት የተሰየሙ ጻኞች በአቶ ፀጋ ባይነስ ሰብሳቢነት ሌሎች ሁለት ጻኞች አጋፋሪ ፍሰሐ ሳህሉና አቶ.....ከጦር ሠራዊት ብ/ጄ ከበደ ዋጋዬና ኮ/ሎ ከበደ መኩሪያ ተሰይመው ጉዳዩ መታየት ጀመረ። (አባሪ ተመልከት)

እኛም ተስላሾች ጠበቃ ይዘን እንድንከራከር ተነግሮን በጥብቅና የሚሰሩትን የታወቁትን አርበኛ አቶ ሕይወት ጎዳናን ጠይቀናቸው። በፖለቲካ የሚታሠር አስቀድሞ ፍርዱ በትዕዛዝ የሚወስኑት ስለሆነ በትዕዛዝ በሚፈረድበት በሕግ ተከራክሪ ልረዳችሁ አልችልም አሉን። ለግዜው ያገኘነው ከፖለቲካ ሠራዊት ተሰናብቶ በጥብቅና ይሠራ የነበረውን ሻምበል ጌታሁን ሁነኛው ነበር። እኛም የተባለውን ጠበቃ ያቆምነው የፍርድ ቤቱን ውሳኔ ለማክበር እንጂ ዲሞክራሲ በሌለበት ሕግ በማይከበርበት በአንድ ሰው ቆራጭ ፈላጭነት በትዕዛዝ በሚፈረድበት ለይስሙላ በተቋቋመ ፍርድ ቤት ተከራክረን ፍትህ እናገኛለን በማለት አልነበረም። ጠበቃም ያቆምን ለአንዳንድ ጉዳዮች እንዲላከን ብቻ ነበር።

በጠበቃው አማካኝነት የመከላከያ ምሥክር እንድናቀርብ ተነግሮን ቢቀበሉትም ባይቀበሉትም እንድናቀርብ ተስማምተን እያንዳንዳችን የመከላከያ ምሥክሮች አቅርቦን ያቃቤ ሕግ ምሥክሮች የሰጡትን ቃል ውድቅ የሚያደርግ ምሥክርነት ሰጥተው ነበር።

በእኔ በኩል የቀረቡ የመከላከያ ምስክሮች ከሱን ውድቅ አድርገውት ነበር። የአቃቤ ሕግ ምሥክሮች ኮሎኔል አስናቀ እንግዳ ከሐረር ወደ አዲስ አበባ መጥተው እኛን ከሃምሳ አለቃ ከፍ ያለው ተፈራ ቤት ታኅሣሥ 13 ቀን 1957 ዓ.ም አግኝተውን ለአስር

ደቂቃ ያህል አነጋግረውን ሔደዋል። ከዚያም በኋላ አላገኘናቸውም ብለው የሰጡትን ቃል እነርሱ አዲስ አበባ አናገሩን በሚሉበት ታኅሣስ 13 ቀን 1957 ዓ.ም. ሐረር 3ኛ ክፍለ ጦር በሥራ ላይ ሁነው ወደ አጋደን የሚሔደውን ሰንቅ ነጻጅና ጥይት የመሳሰለውን እንድንልክ አዘውን አብረው ከእኛ ጋር ይሠሩ ነበር ብለው 6 መኮንኖች በመመስከራቸው ያክቃቤ ሕግ ምስክሮችን ውድቅ ቢያደርጉትም አቶ ሕይወት ሕፃና እንዳሉት በትዕዛዝ የሚፈረድ በመሆኑ የመከላከያ ምስክር ሁነው የመሰከሩት መኮንኖች አለቃቸው ስለ ነበረ ወደውት ይሆናል፤ እንደም ፈርተው ይሆናል በማለት አቃቤ ሕግ ተቃውሞ በማቅረቡ ለየአንዳንዳችን ከ5 ዓመት እስከ 10 ዓመት እንድንታሠር ተፈርዶባቸዋል ተብሎ ሲነገረን በእኔ ላይ የተበየነው የ 5 ዓመት እሥራት ነበር።

ይግባኝ ብለን ጉዳያችን ወደ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ተላልፎ በም/አፈ ንጉሥ ኃይሌ ወልደ ሚካኤል ሰብሳቢነት ክርክራችንን ቀጠልን። በእኔ የኩል ያክቃቤ ሕግን ምስክሮች በመከላከያ ምስክሮች ውድቅ ሁኗልና መፈታት አለብኝ የሚል ክርክር አቅርቤ በእርግጥ ጥር 13 ቀን 1957 ዓ.ም. ሐረርጌ የነበርክ መሆኑን አለቃህ ጀኔራሉ ከመሰከሩ በነጻ ትለቀቃለህና በሚቀጥለው ቀጠሮ ጀኔራል ደግነህ ጉግሳ ቀርበው የምስክርነት ቃላቸውን እንዲሰጡ መጥሪያ እንላክላቸው ም/አንጉሥ ኃይሌ ወሰኑ። የሚቀጥለው ቀጠሮ ወደ 1958 ዓ.ም. መሰከረም ወር መተላለፉን በበቀጠሮ ተነግሮን ተለያየን።

በተለይ እኔ መንግሥት ለመገልበጥ ተሰብስበው መከረዋል በተባሉትና እኔም ተናግሯል በተባልኩበት ቀን ሐረር በሥራ ላይ እንደ ነበርኩ ሰድሶት መኮንኖች አረጋግጠው ሲመሰከሩ፤ የአቃቤ ሕግ ምስክር ሁነው የቀረቡት ግን በቤጌምድርና ሰሜን ክፍለ አገር የሰሜን ክፍለ አገርን ሕዝብ የሚወክል በመንግሥት ከፍተኛ አመራር በካቢኔ ውስጥ የለም፤ የቤጌምድርና የሰሜንን ሰው ምን ቢማር በሲቪል ከአውራጃ አስተዳዳሪነት በወታደር ከኮሎኔልነት አያልፍም፤ የሚሾሙት የሸዋን ሰው ብቻ ነው፤ የዚያን የጀግና የቴዎድሮስን አገር የይሁዳ ወንድም ይጫወትባታል በሚል እና እናንተ የአገሪ ልጆች ቆራጦችና ታማኞች ስለሆናችሁ ወንድሞቻችሁን አሳልፋችሁ አትሰጡም ብለሃል የሚል ነበር።

በተከላከላችሁ ላይ ለምስክርነት የቀረቡት የሃምሳ አለቃ ንጋቱ ከበደ ትውልዱ ላሰታ ጎንደር የኖረ፤ የሃምሳ አለቃ ፍልፍሉ ትውልዱ መርሐ ቤቱ፤ የአሥር አለቃ ሙሉጌታ ኃይለ ማርያም ትውልዱ ሰሜን፤ ሁሉም ጎንደር 8ኛ ብርጌድ የ1ኛ ሻለቃ ባልደረቦች የነበሩ በታኅሣሥ 1953 ዓ.ም. በክብር ዘበኛ መፈንቅለ መንግሥት አንደኛ ሻለቃ ከጎንደር ወደ አዲስ አበባ ተዛውሮ በአዲስ መልክ በተዋቀረው ክብር ዘበኛ ተመድቦ በነበረው ውስጥ ሲያገለግሉ የነበሩ ናቸው። በ1958 ዓ.ም. በቀጣዩ ቀጠሮ ም/አፈ ንጉሥ ኃይሌ ወልደ ሚካኤል በጡረታ ተገልለው በሳቸው ምትክ ዋና ዳኛ በሆነው በከበደ ከልል ሰብሳቢነት በተሰየመው ጠ/ፍቤት ክርክራችንን ቀጠልን። ጀነራል

ደግነህ ጉግሳ የ3ኛ ክፍለ ጦር ም/አዛዥ በቀጠሮው ቀን ጠቅላይ ፍርድ ቤት ቀርበው ጥር 13 ቀን 1957 ዓ.ም. ሐረርጌ እንደ ነበርኩ የምስክርነት ቃላቸውን ሰጡ። ጥር 13 ቀን 1957 ዓ.ም. ኮሎኔል አስናቀ ሐረር ስራ ላይ እንደነበረ በምን ያስታውሳሉ የሚል መስቀለኛ ጥያቄ ቀርቦላቸው የማስታውሰው ጥር 11 ቀን 1957 ዓ.ም. የጥምቀት በዓል ጥር 12 ቀን የቃና ዘገለላ በዓል መሥሪያ ቤት ተዘግቶ ቆይቶ ጥር 13 ቀን 1957 ዓ.ም. መሥሪያ ቤቱ ሲከፍት ከመሥሪያ ቤት ስለአገኘሁት አዲስ አበባ ለሥብሰባ ሔደን ስለነበር ፈቃድ ጠይቆኝ ፈቅጄለት ነበርና ጥር 13 ቀን 1957 ዓ.ም. መሥሪያ ቤት ገብቶ ስለአገኘሁት "ፍቃድ ጠይቀኸኝ ሰጥቼህ ነበር መቼ መጣህ? ብዬ ጠይቄው ወዲያውኑ ነው የመጣሁት በዓሉንም ከቤቱ ከልጆቼ ጋር ከዚህ ነው ያሳለፍኩት ብሎ ስለ ነገረኝ በዚህ አስታውሰዋለሁ ብለው መሰከሩ።

ቀደም ብለው ምክትል አፈ ንጉሥ ብላታ ኃይሌ ወ/ሚ የአቃቤ ሕግ ምስክሮች ሰባቂዎቹ ኮሎኔል አስናቀ ተናገረ የተባለውን የክብር ዘበኛ አዛዥ በዕለቱ ተናገረው የተባለውን በመዝገብ ላይ የሠፈረ ከሆነ መዝገቡን የክብር ዘበኛ አዛዥ እንዲያቀርብ ወሰነው ስለነበር ክብር ዘበኛ የመዝገበው ነገር ባለመኖሩ በፍርድ ቤቱ ቀጠሮ ቀን በዚያን ግዜ የክብር ዘበኛ አዛዥ የነበረው ጀነራል ደበበ ኃይለ ማርያም ራሱ ጠ/ፍርድ ቤት ቀርቦ በዝግ ችሎት ከዳኞች ጋር ተነጋግሮ ወጣ፤ ምን እንደተናገረ ቀርቦን ባንሰማውም ወሬኞች ያቀረቡትን አሉ ባልታ የተመዘገበበት መዝገብ ባለመኖሩ በነፃ እንዳንለቀቅ በመስጋቱ በዳኞቹ ላይ ተጽዕኖ ለማድረግ እንደ ነበር ከቶ አያጠራጥርም። ምክንያቱም ያለ ሥራው በስለላ ተሰማርቶ አባላቸውን አሉባልታ እየለቃቀሙ እንዲያመጡለት ያሰማራቸው እሱ በመሆኑ ጉዳዩ እንዳይከሸፍበትና በፍሬ ከርሰኪ አቅራቢነት ተነቅፎ የፈለገው ጥቅም እንዳይቀርበት ያለ በቂ ተጠባቂ መረጃ በጭፍን እንዲፈረድብን ከፍተኛ ጥረት አድርጓል።

ከቆራጭ ፈላጩ ከዓፄ ኃይለ ሥላሴ ሹመትና ገንዘብ የሚያስገኝ አሉ ባልታ፤ ርካሽ ወሬ ማቅረብ መሆኑን ጀነራል ደበበ ኃይለ ማርያም የልፍኝ አስከልካይ ሳለ ደህና አድርጎ ያውቀዋል። ልዩ ጥቅም የሚገኘው ወፍ ጥሬ እንደምትለቅም ሥራዬ ብሎ ከሰው አንደበት የሚወጣውን ቃላት እየለቀመ ማቅረብ በመሆኑ ጀነራል ደበበ ኃይለ ማርያምም የክብር ዘበኛ ክፍለ ጦር አዛዥ በመሆኑ የአገሪቱ ሉዓላዊነት የሚጠበቅበትን ዕቅድና ስልት እያጠና ከማቅረብ ይልቅ ከንጉሡ ፍርፋሪ ለማግኘት የሆነ ያልሆነውን ወሬ እየለቀመ ማቅረብን እንደትልቅ ሥራ የቆጠረ ሰው ነበር።

ሌላው አቃቤ ሕግ ሁኖ ይሞግተን የነበረው ኮሎኔል ተፈራ ዝ/ማርያም የተባለ የፖሊስ ሠራዊት ባልደረባ፤ የለዩለት አጭበርባሪ ለተመደበበት ሥራ ያልታመነ ክብሩን በጉቦ እየተደለለ ቸርቻሪ ሰው ነበረ። የወንጀለኛ መቅጫ ሕግ አንቀጽ 248 "የሰበ ይምታል" በሚለው ተከሰን ወህኔ ቤት ከነበርነው 10 መኮንኖችና 1 ሲቪል መካከል አንዱ

የመቶ አለቃ ነጋሽ ተሰማ ለአቃቤ ሕጉ ለኮሎኔል ተፈራ ገ/ማርያም ጉቦ ከሰጠው በነፃ እንደቀረጸና ገንዘብ አዋጥተን እንሰጠው ብሎ አማከረን። እኛ ግን የመንግሥቱን የሥልጣን ብልግና፣ ንቅዛቱንና ሙሰናውን እየተቃወምን የጥፋቱ ተባባሪ በመሆን ጉቦ ሰጥተን ከመፈታት ይልቅ የፈለጉትን ይፍረዱብን ብለን መታሰርን ወይም ሌላ የሚወስድብን ርምጃ ለመቀበል የወሰነው ኮሎኔል እምሩ ወንድ ኮሎኔል አሰፋ አንዳርጌ ኮሎኔል አስናቀ እንግዳ ሻለቃ ታደሰ አሊ ሻምበል ዘውዴ ወልደ ቂርቆስ ሻምበል ጥላሁን ዳምጠው ሻምበል ፋንቱ በቀለ ሻምበል ሽፈራው ከበደ ሻምበል ደገፋ ማሪ አቶ በቀለ ሥዩም ነበርን። የመቶ አለቃ ነጋሽ ተሰማ ግን ቀደም ብሎ እንደ ተናገረው በሚሰቱ በኩል ለኮሎኔል ተፈራ ገ/ማ ጉቦ ሰጥቶ ከ3 ዓመት እሥራት በኋላ በነጻ ተለቀቀ።

የዓፄው መንግሥት የተበላሸ እንደነበረ ከዚህ አቃቤ ሕግ ከተባለው ሰው ሥልጣኑን በጉቦ እየተደለለ ከሚቸረቸር መረዳት ይቻላል። ሰብሳቢ ዳኛ ሁኖ አዲስ የተሰየመው ከበደ ክልል ለሹመት የቋመጠ ነበርና በእኛ ላይ ፈርዶ ለመሸም ሲል ከፍተኛው ፍርድ ቤት በልዩ ዝግ ችሎት የወሰነብን የእሥራት ቅጣት ማዕደቅ ወይም መሻር ወይም መቀነስ ሲገባው እኛ ተከላሸቼ ያለአገባብ ተፈርዶብናል ብለን ባቀረብነው ይግባኝ (ምንም እንኳ የወጣው ሕግ በትክክል በሰራ ላይ ባይውልም) ከሕጉ ውጭ በከፍተኛው ፍ/ቤት 5 ዓመት በተፈረደብን ላይ ሁለት ዓመት ጨምሮ 7 ዓመት፣ 7 ዓመት በተፈረደብን ላይ 3 ዓመት ጨምሮ 10 ዓመት፣ 10 ዓመት በተፈረደብን ላይ 5 ዓመት ጨምሮ 15 ዓመት እንድንታሰር ፈረደብን።

ከበደ ክልል እኛን እንደ ፍሪዳ አርዶ እንደ ጣለ ወዲያውኑ ም/አፈ ንጉሥ ሁኖ ተሾመ። በኛ ላይ ለመሰከሩት የም/መቶ አለቅነት ማዕረግ፣ የከተማ ቦታና አሥር ሺ (10.000) ብር ለያንዳንዳቸው ተሰጣቸው። በዚህ ዓይነት ሲደለል የኖረ የዓፄ ኃይለ ሥላሴ መንግሥት ኢትዮጵያን ይዟት ጠፋ። ዓፄ ኃይለ ሥላሴ በከንቱ ውዳሴ እየተደለሉ አገራቸውን እራሳቸውን ቤተሰቦቻቸውን ጭምር ይዘው ጠፉ።

እኛ መንግሥት ለመገልበጥ አስባችኋል ተብለን በወንጀለኛ መቅጫ ሕግ አንቀጽ 248 "ያሰበ ይሞታል" በሚለው ተከሰን መታሰራችንና መሸሚያ መሆናችን አላሳዘነንም። ያሳዘነን ነገር ቢኖር የፍርድ ቤቱ ችሎት ተዘግቶ ግልጽ ባለመሆኑ ያገሪቱ ንቅዛትና የሥልጣን ብልግና እንዲሁም ኢ ፍትሐዊ አስተዳደርንና ፍርድ መዛባትን ለሰፊው ሕዝብ ግልጽ አድርገን ባለ መናገራችን ብቻ ነው። ለሕዝብ ማናቸውንም ድርጊት ገልጸን የፈለጉትን ቅጣት ቢወስኑብን ገድ አልነበረንም። ምክንያቱም ማንኛውንም መስዋዕት ለመቀበል ቆርጠን ነበርንና።

የዓፄ ኃይለ ሥላሴ መንግሥት ከላይ ይዞ እስከ ታች በንቅዛት ጋብቻ በየዘርፉ በመደረግ ላይ የነበሩትን እውነተኛ ድርጊቶች ተጨባጭ ማስረጃ አድርገን መከላከል ሲገባን ሕሊናችን ሳይፈቅድ የሰው መከላከያ እንድናቀርብ የተገደድንበት ዋና ምክንያት ፍርድ ቤቱ በዝግ

በማስቻሉና እውነትን መናገር ብርቱ ወንጀል በመሆኑ ሃሰት በነገሰበት፡ ጥፋት ማደት በሚያስቀጣበት ሕሊናዊ ነፃነት በተዳፈነበት ተናግረን የማንሰማ በመሆናችን ነበር። እንደ ንጉሡ አገንብሎ የሚለውን ተከትለን ይቅርታ መጠየቅ አልከጀልንም። እምነት እስከ ሞት ነውና በእምነታችን ጸንተን መቆምን መረጥን።

ተከላካይ ጠበቃችንም ሻምበል ጌታሁን ሁነኛው ለፍርድ ቤቱ ያዘጋጀው የመፋረጃ ጽሑፍ አሳይቶን ተሰማምተንበት ነበር። ለፍርድ ቤቱ ያቀረበው ግን ሰግቶ ይመስላል የተሰማማንበትን ሳይሆን ሌላ አዘጋጅቶ ነው። በፊት አዘጋጅቶት የነበረው የሚለው "ተከላሸቼ ላመጽ የሚውል የጦር መሣሪያ በእጃቸው አልተገኘባቸውም፤ የጽሑፍም ሆነ ሌላ ግዙፍ ማስረጃ አልቀረበባቸውም፤ መንግሥት በትንፋሽ ይወድቅ ይመስል ተናግራችኋል በሚል ብቻ መታሠር አይገባቸውምና በነፃ ይለቀቁ የሚል ነበር"

በእርግጥ የዓፄ ኃይለ ሥላሴን መንግሥት ጥላው ሲያስበረግገው የኖረ ነው። "ነፍሰህም ታመነታለች ሌትና ቀንም ትፈራለህ በሕይወትህም አትተማመንም" (እ.ዘ 28 ፣ 66) ሲፈጽመው በኖረው ሕገ ወጥ ድርጊት መንፈሱ እየተሸበረ ሕሊናው እየታወከ በመሸታ ቤቱና በየድግስ ቤቱ በሌሎች በሕዝቡ ባሕላዊና ማሕበራዊ ስብሰባ ሁሉ ሰው ጠጥቶ ሞት ሲለው የሚለፈልፈው፣ የቆጥ የባጡን እየለቀሙ የሚያመጡለትን ሃሜትና አሉ ባልታ ከመንግሥት ግልበጣ ጋር በማያያዝ የግፍ እርምጃ ይወስድ ነበር። ተንቆ የሚተው አልነበረም። እውር ሊሸፍት ነው ቢባልም ይያዝ ማለታቸው አይቀርም።

መንግሥት ይገለብጣሉ ወይም የንጉሡ ነገሥቱን ሥልጣን ይቀናቀናሉ ብሎ በሚጠረጥራቸው ታዋቂ አርበኞች ቤት ሰላዮችን ሠራተኛ አሸከር አድርገው በማስቀጠር በየዕለቱ የሚሠራውን የሚቆጣጠር ያስቀምጥ ነበር። እንደዚሁ ሰላይ በቤታቸው ከሚያስቀምጡባቸው አንዱ ታዋቂው ሥመ ጥሩ ጀግና ዓርበኛ ክቡር ራስ አበበ አረጋይ ነበሩ። ክቡር ራስ አበበ አረጋይ በጦር ሚኒስትርነት ብዙ ዓመታት የሠሩ በምሥራቅ ትግራይ በብላታ ኃይለ ማርያም መሪነት በ1935 ዓ.ም. ተነሳሰቶ የነበረውን የመጀመሪያውን ወያኔያዊ ዓመፅ ሠራዊት አዝምተው በማክሸፍ ታማኝነታቸውን በተግባር ቢገልጹም ጥርጣሬውን ሲያስወግድላቸው አልቻለም ነበር። እንዲያውም በመኖሪያ ቤታቸው ወሬ አቀባይ ወጣት የፖሊስ መኮንን ከገጠር የመጣ ተራ ሰው መስሎ በሎሌነት እንዲቀጠር ተደርጎ በቤት ውስጥ እያገለገለ ወሬ ሲያቀብል ተደርሶበት በመባረሩ ያንድ ሰሞን የሕዝብ መወያያ አርሶበት ሁኖ ነበር።

እንደዚሁም የታወቁት ጀግናው ዓርበኛ ራስ (አሞራው) ውብነህ ተሰማ ያምጻሉ ተብለው ተፈርተው ከቤቴምድርና ሰሜን ጠ/ዛዛት ዋና ድሬከተርነት ወደ አዲስ አበባ ተጠርተው ከሄዱ በኋላ ወደ ጎንደር እንዳይመለሱ ተከልክለው አብዛኛውን ግዜአቸውን ያሳለፉት አዲስ አበባ በግዞት ነበር። ለይስሙላ የራሱነት ማዕረግ የተሰጣቸው ከሸመገሉና ከደከሙ በኋላ ነው። እነዚህ ሁለት ታላላቅ አገር ወዳድ

አርበኞች ለምሳሌ ይጠቀሱ እንጂ ብዙ አርበኞች እየተፈሩና እየተጠረጠሩ ሥልታዊ በሆነ ዘዴ ግዞት ሲግቡቁ ኑረዋል። አርበኛው ደጃዝማች ነጋሽ ወርቅነህ በግዞት አዲስ አበባ እንዳሉ ሞተው ቀርተዋል።

ዓለም በየዓመቱ በየቀኑ በየ ሰዓቱ በደቂቃና ሰከንድ ሥጋዊና መንፈሳዊ ሕይወቱን እያደላደለ በሳይንስና ቴክኖሎጂ ወደፊት በመገስገስ ላይ መሆኑ በግልፅ በሚታይበት ጊዜ ላለመበለጥ ሕዝቡን በአገር ፍቅር እያነጹ በጉልበትና በእውቀት እየገነቡ ወደ ፊት ማራመድ ሲገባ አንዳንዱ ባለሥልጣን አገርን ማሳደግ ከኋላ ቀርነት ለማሳቀቅ ከመጣር ይልቅ እርስ በርስ የሚወዳደረው ለንጉሠ ጠዋት ማታ ወሬ በማቅረብ ብቻ ነበር።

ባለሥልጣኑ ሁሉ ለንጉሠ እጅ ሳይነሳ የዕለት ሥራውን አይጀምርም። ከጅ መንሳቱ በኋላ ቁም ነገር በማይሠራበት ስም ብቻ በዚያ መሥርያ ቤት ተገብቶ የበታች አዘጋጅቶ ያቀረበውን ደብዳቤ ፈርሞ ቡና ፉት እያሉ ከወዳጅ ጋር በስልክ ወሬ በመለጠጥ ጊዜው ያልፋል። ወሬውም ቁም ነገር ያለው ሳይሆን እርስ በርስ ለመሰረጃጀት ምቀኝነትና ቅናትን በማስተጋባት ነው።

ዓፄ ኃይለ ሥላሴ ከሥደት ከተመለሱ በኋላ (ከ1933 - 1966) 33 ዓመት በቆራጭ ፈላጭነት ገዝተዋል። በዚህ ዓመታት ውስጥ የወሬ እንዲሰትሪ ማቋቋሙን ትተው አገሪቱ የምታድግበትን መርሃ ግብር ዘርግተው ቢመሩ ኑሮ ጃፓን በሃያ ዓመታት ውስጥ ተአምራዊ ዕድገት እንዳሳየች ኢትዮጵያም በሕዝቧ ብልህነት ከፍተኛ ደረጃ ላይ ትደርስ ነበር። ዳሩ ግን ከሞት ተሸሽጎ ያመለጠ እንደሌለ እየታወቀ ሕግና ሥርዓት ጠፍቶ በጆሮ ጠቢ የተዋቀረው መንግሥት መውጫ ወደ ሌላው ጉድጓድ ወረደ።

የዓፄ ኃይለ ሥላሴ መንግሥት በሌሎች መበለጡ ቆጭቶት አስልጣኞችን ከውጭ አገር ቀጥሮ በማስመጣት ልዩ ልዩ የሙያ ትምህርቶችን በአገር ውስጥ በመቆጣጠር እንዲሰጥና በማድረግ ለሳይንሳዊ ዕድገት ከመጣር ይልቅ ኢትዮጵያን የሚያፈራርስ የሰለላ ተልዕኮ ያላቸው ፒስኮርን የመሳሰሉ በማስገባት አሲድ ነስንሰው ውስጧን በርብረው አሁን ለተከሰተው ጎሣዊ እንቅስቃሴ መሠረት የጣሉ ናቸው።

ሌላው ኢትዮጵያ የሃይማኖት ችግር ያለባት ይመስል የኮሎኒያሊስቶችና የኢምፔሪያሊስት ልዑካን ሚስጥናዊያን በማስገባት ብዙ ወጣቶችን ለአገራቸው ነጻነትና ሰብአዊ መብት እንዳይታገሉ ወኒያቸውን እየገደሉ አገር ወዳድነትንና በራሳ መመካትን ከሕሊና የሚያጠፉ ትምህርት እየሰጡ በጀግንነት ባሕል ላይ በረዶ አስገብተው ኢትዮጵያን የወላድ መካን አድርገዋል። የአነሱ ግርፍ የሆኑና እምነታቸውን የተቀበሉ ለዲሞክራሲያዊ መብት መታገልን ይኮንናሉ።

ወደ ስለላው ስንመለስ ደግሞ በኢትዮጵያ ማህበረሰብ ሲወርድ

ሲወረድ የመጣው ሥነ ምግባርና ወግ አንዱን ከሌላው ጋር የሚያጋጭ የሰማውን ሰማሁ የአየውን አየሁ ብሎ እንዳያወራ ወላጆች ለልጆቻቸው ያስተምሩ ነበር። ወሬ እያመላለሰ የሚያጣላ ሸካካ ጆሮ ጠቢ ቀጣፊ አላቢላ ተብሎ ይገረፍ ነበር። በዘመን ዓፄ ኃይለ ሥላሴ ግን መሾሚያና መሸለሚያ ሆኑ።

አሳዛኙን የሰላዮች የጭካኔ ተግባር እንመልከት። ገሰሎኔል ወርቅነህ ገበየሁ ይመራ በነበረው በንጉሠ ካቢኔ የጸጥታ ክፍል በፀረ መረጃ (በሰላይ ሰላይነት) ተመድቦ ይሠራ የነበረው ንቁው አገር ወዳድ ሻምበል ከበደ ተሰማ በክብር ዘበኛ በ1953 ዓ.ም. መፈንቅለ መንግሥት አለበት ተብሎ በእስር ቤት ተሰቃይቶ ከተፈታ በኋላ ከትትል ስለበዛበት የሚወዳትን አገሩን ጥሎ በመውጣት የሱዳን መንግሥትን የፖለቲካ ጥገኝነት ጠይቆ ካርቱም ውስጥ በፖለቲካ ሰደተኝነት ከሚኖርበት ሰላዮች ነፍሰ በላ ቡድን ልከው እጅግ በሚዘገንንና በሚያሰቅቅ ሁኔታ ገደሉት።

አገር ወዳድ ሻምበል ከበደ ተሰማን ሰላዮቹ እኔ ነኝ እኔ ነኝ ያስገደልኩ በመባባል ከንጉሠ ፊት ቀርበው ተነታርከውበታል። እነርሱም ኮሎኔል ሰለሞን ከድር የጉምሩክ ዋና ድረከተር የነበረ ከምድብ ሥራው ሌላ ከአፍ ወሬ የሚለቅሙ ልዩ የሰለላ ቡድን አቋቁሞ ለንጉሠ በሰለላ ያገለግል የነበረ ሲሆን ሌላው ደግሞ ኮሎኔል ይርጉ እንዳይላሉ የተባሉ ኮሎኔል ወርቅነትህ ከሞተ በኋላ በሱ ምትክ የካቢኔ የጸጥታ ክፍል ኃላፊ የነበሩ ናቸው።

አገሩ ኢትዮጵያ ወደ ኋላ በመቅረቷ የሕዝቡ ኑሮ ጉስቆልና አሳዝኖት አስተዳደሩን ተቃውሞ የተሰደደን ኢትዮጵያዊ በጭካኔ አስገድለው ከንጉሠ የሥልጣን ፍርፋሪ ለማግኘት ነፍሰ ገዳይነት እንደ ትልቅ ጀብድ ቆጥረው ተካሰውበታል።

በአጠቃላይ መልኩ ሲታይ ተዘርግቶ የነበረው የሰለላ መረብ የንጉሡን አመራርና ጣዖትነት የሚቃወምን ለመጥለፍ እንጂ ለአገር ጉዳይ እንደሚጠቅም ሁኖ አልተዘጋጀም። ለነገሩም በአገር ግዛት ሚኒስቴር ውስጥ በምክትል ሚኒስቴር የሚመራ የጸጥታ ክፍል ነበር። ይሁን እንጂ ይህ መሥሪያ ቤት የአገር ደኅንነት (ጸጥታ) ጥበቃ ስምን ቢይዝም በአመዛኙ ሥራው ንጉሡን ይቃወማሉ ተብለው የሚጠረጠሩት ኢትዮጵያውያን ግለ ሰቦችን መከታተል ማደን ነበር።

እያንዳንዱ ሚኒስትር በንጉሠ ለመወደድ በግሉ ያቀርበው የነበረው በአገር ግዛት ሚኒስቴር በኩል ከሚቀርበው አሉባልታ የተለዩ አይደሉም። ልዩነቱ እያንዳንዱ በግሉ የሚያቀርበው በአልባሽ በብላታ አድማሱ ረታ በኩል መሆኑ ነው።

የውሎና የትግራይ ሕዝብ በዝናብ እጥረት ምክንያት በረኃብና በሽታ ሲረገፍ እርዳታ እንዲያገኝ ችግሩን የገለጸ ባለሥልጣን ባለ መኖሩ የውጭ አገር ሰው እስቲያጋልጥ ድረስ የተደረገ አንድም ነገር አልነበረም። ንጉሡ ታሙ አስተዳደራቸው ተነቀፈ የሚለውን ግን ከየትም ቃርመው ዕለቱቱ ያቀርቡታል።

የአገሪቷ ሃብት ያለአግባብ በግለሰቦች ሲመዘበር አስተዳደርና

ፍትሕ ሲጓደል ሕዝብን በማሰቃዩት መሬቱን ሲቀማ ከመሬቱ ላይ ያሉ ሰዎች ተገድደው ሲባረሩ ሰላዮችም ሆኑ የዓፄው መንግሥት የሚወስደው ርምጃ አልነበረውም። የውጭ አገር ሰላዮች በሥራ እያመካኙ አገር ውስጥ ዝብተው ታቦት እየሰረቁ ሲወስዱና የአገሪቷን ቅርሳ ቅርሶች ሲለቃቅሙ ተከታታይ አልነበረባቸውም።

ጆሮ ጠቢ ትልቅ ጀብድ እንደሠራ ተቆጥሮ የተሸለመና የተሸመ በኢትዮጵያ ታሪክ በዓፄ ኃይለ ሥላሴ መንግሥት ብቻ ነው። የዓፄ ኃይለ ሥላሴ መንግሥት ግድግዳው የተማገረበት ጣራው የተዋቀረበት በሰብቅና በአዋባርባሪነት ነበር።

ባላምበራስ ገብሬ የዓፄ ኃይለ ሥላሴ የመጀመሪያው ሉሊ፣ የአቶ ለገሠስ ገብሬና የኮሎኔል ክፍሌ ገብሬ አባት፣ የዚህ ዓለም ሩጫቸውን ጨርሰው ወደ ማይቀሩበት ሞት በሚሄዱበት አካባቢ የግራ አዝማችነት ማዕረግ እንደት እንደተሰጣቸው በ1956 ዓ.ም. ሐረርጌ በጉርብትና ስንኖር የነገሩኝን ከዚህ ላይ ባወሳው የሰብቀትን ጉዳይ ግልጽ ሊያደርግ ይችላል።

ባላምበራስ ገብሬ እንዲህ ይሉ ነበር። የመጀመሪያ ሉሊ ነበርኩ መጽሐፋቸውን ይዤ በሔዱበት ሁሉ አብሬ እየሔድሁ አልለይም ነበር። ሲዳሞን ተሾመው ሲሔዱ አብሬ ሔጃለሁ። ሐረርጌን ተሾመው ሲሔዱም አልተለየሁም አብሬ ሔጃለሁ። ከእኔ በኋላ ሉሊነት የገቡትና እኔን ሁላችንም በሐረርጌ የአውራጃ ገዥ ሁነው ለተሾሙት እንድ ስልል ጸሐፊ አድርገው መደቡኝ። እኔ የተመደብኩት የወበራ አውራጃ ሁኖ የተሾመውን እንድሰልል ነበር።

እኔ ግን ከደጃዝማች ተፈሪ መኮንን ጥቅም ለማግኘት ብዬ ሕሊናዬንና ሰብዕናዬን የሚጎዳ ማድረግ ስለቀፈፈኝ የተሰጠኝን የጸሐፊነት ሥራ ብቻ በመሥራት ጸናሁ። በአውራጃ ገዥው ላይ ባለማሳበቁ ከኋላዬ ለገቡት ሰባቂዎች ግን እስከ ደጃዝማችነት ማዕረግ ሲሰጡ ከልጅነት እስከ ዕውቀት ዕድሜ ልኪን በታማኝነት ላገለገልኳቸው ከባላምበራስነት ማዕረግ እንዳላልፍ አድርገው አቆይተውኝ አሁን በምሞትበት ጊዜ የግራዝማችነት ማዕረግ ሰጡኝ። የዱሮው ተፈሪ መኮንን የዛሬው ቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ የሚሾሙትና የሚሸልሙት በአገልግሎትና በችሎታ ሳይሆን ነገር ለሚያቀብላቸው አሸኩሟኪ ነው ብለው ቅሬታቸውን ነግረውኛል።

አኒሁ ሰው ቤተ ክርስቲያን ዕሁድ ሟት ሔደው ከቤተ ክርስቲያኑ ውስጥ ዳዊታቸውን እየደገሙ በጸሎት ላይ እንዳሉ ሳይታመሙና ሳይሰቃዩ ከዚያው ሽልብ ብለው ወደ ማይቀረው ዓለም ተሸኙ። የጸድቅ አሟሟት ነው።

አዲስ አበባ የዓለም በቃኝ ወህኒ ቤት ትዝታዎች

የአዲስ አበባ ከተማ እስር ቤት አቃቂ ወህኒ ቤት ይባላል። የወህኒ ቤቱ ሞዴል ንጉሥ ተፈሪ መኮንን አልጋ ወራሽ በነበሩ ጊዜ አውሮፓን ሲጎዘገዙ ከዚያ ያመጡት ነው ይባላል። በተለይም የዓለም በቃኝ ሕንፃ ሞዴል ግለት ነው።

የጎቃቂ ወህኒ ቤት በሦስት የተከፈለ ነው። ነፍሰ ገዳይና በፖለቲካ ተጠርጥሮ የሚታሠርበት ነፍሱን የተቀማ ዛሬ ነገ እንደላለሁ እያለ ሕይወቱን እንዳልሆነች እያሰበ የሚኖር እስረኛ ያለበት ነው። እኛ በፖለቲካ የታሠርን ተፈርዶብን ፍርደኛ ወደ ተባለው ክፍል እስከን ሔድ ዓለም በቃኝ አንድ ዓመት ያህል በነበርንበት ጊዜያት 450 ያህል እስረኞች ውስጥ እንደ ሰርዲን ታቁቀውበት ነበር።

በዓለም በቃኝ ውስጥ 57 ትናንሽ ክፍሎች አሉ። በአንድ ክፍል ውስጥ ተጨናንቀው ሰባት ሰዎች ይኖራሉ። በክፍሉ ውስጥ አልጋም ሆነ ፍራሽ የለም፤ እስረኛው በሲሚንቶ ወለል ላይ ተጣቦ ይተኛል።

የሞት ፍርድ የተፈረደበት ንጉሠ ነገሥቱ ካላጸደቁት በስተቀር ፍርዱ አይፀናም። ከንጉሡ ችሎት አቅርቦ ለማስወሰን ረጅም ዓመታት ይወሰዳል። አንዲት ባሏን ገድላለች የተባለች የከምባታ ተወላጅ ሴት 19 ዓመት ከ 6 ውር ከታሠረች በኋላ የሞቱ ፍርድ ጸድቆባት ወደ ከምባታ ተወስዳ ተሰቃላለች። ሃያ ዓመት ቢሞላት አትገደልም ነበር ይላሉ። ሁኖም 6 ወር ሲቀራት ተሰቀለች።

ብዙ ዓመታት ወስዶ የፍርዱ ውሳኔ ጸደቀ ተብሎ በሞት አስፈጻሚው በግራዝማች አየነው አዳል እጅ ሲላክ እሥረኛው ሁሉ በየክፍሉ ይገባል። የወህኒ ቤቱ የሲኦል ዘበኞችም ክፍሉን ሁሉ በውጭ ይቆልታል። እስረኞች ማን እንደሚሰቀል ስለማያውቁ ሲሰቀሉ ሆዳቸው ላልቶ እንዳይሰቱ ከባት ጋር የሚጣበቅ ሱሪ ሁሉም ይለብሳሉ።ከዚያም የሚገደለው ሰው ተለይቶ እስኪታወቅ ድረስ 450 እስረኛ በየለአለበት ሕሊናው ይሞታል።የሲኦል ዘበኛው በሩን ከፍቶ የሚሰቀለውን ወይም ወደ እሥራት ዘመን የተለወጠለትን ሲጠራ ሕይወት የሌላቸው እስረኞች እኔ እወጣ እወጣ እያሉ ከበሩ ላይ ደመ ነፍሳቸውን ይተናኙታሉ። የሲኦል ዘበኛው የሚገድለውን ሰው በስሙ ጠርቶ ያወጣና መዝገያውን በውጭ ቆልፎ ሲሔድ በክፍሉ ውስጥ የቀሩት ለብዙ ዓመታት አብሮኝቸው ለኖረው ሊገደል ለተወሰደው ሰው ኃዘንተኛ ሁነው ይቀመጣሉ። በሩ ሲከፈት ከሌላ ክፍል ያሉት እየሔዱ ያጽናኛቸው ነበር።

የሲኦል ዘበኛው ጠርቶ ከክፍል ውስጥ ያወጣውን ሰው ዘበኞች ተሰባስበው እጁን በሞካኔ የኋሊት በኃይል በመጠምዘዝ በሰንሰለት ያስሩታል። በሪ በመጫኛ እንደሚጣል ግለት ነው። አንዳንዱ በኃይል ከንዱ ሲጠመዘዝ ይሰበራል። ከዚያም ከዓለም በቃኝ አውጥቶ ከሞት አስፈጻሚው ከግራዝማች አየነው አዳል ይቀርባል። አየነው አዳል

የፍርዱን ውሳኔ እንብቦ እንዲሰቀል ያደርጋል። ሞት የተፈረደበት ከተሰቀለ በኋላ የወህኒ ቤቱ ዶክተር መርዝ ወግቶ መሞቱን በጽሁፍ ያረጋግጣል። ሊገድሉ ሲወስዱ ከመቶ ዘመናው አልገደልም በሐሰት ምስክር ነው ይሉ ነበር። አንዳንድ ከዓለም በቃኝ ከንዱ ተጠምዝዞ ከወጣ በኋላ በዕድሜ ልክ ወይም ወደ ረጅም ዓመት እሥራት የተለወጠለት ወደ ፍርደኛ ክፍል ይሔዳል። ይሁን እንጂ ከዓለም በቃኝ ሲያወጡት ከንዱን ያለ ርገራጌ በኃይል ሲጠመዘዙት እጁ እየተሰበረ ከሞት የከፋ ችግር ይደርስበታል። እጃቸው ተሰብሮ አካለ ጎድሎ ሆኖ ከመኖር ሞትን ይመርጡ ነበር። እድሜ ልክ ወይም ወደ ረጅም ዓመት እሥራት የተለወጠለት ወደ ፍርደኛ ክፍል ይሔዳል።

የሚገርመው ከሞት ደገና ነገር ይገኝ ይመስል የሚገድለውን ሰው ለመውሰድ በሩ ሲከፈት ለመሰቀል እኔ ልውጣ እኔ ልውጣ እያሉ ከበሩ ላይ መተናነቃቸው ነው። ምክንያቱም በዚያ አየር በማይገባው ጠባብ ክፍል ተጨናንቆና ተደራረቦ እየተራቡና እየተራቆቱ ከመኖር ሞት ይሻላል ብለው ሞትን መምረጣቸው ነው። በእርግጥም ለረጅም ዓመታት በዚህ ዓይነት ከመኖር ሞት የሚያስመርጥ ነው። ሞት ራሱ ፈልጎ ሲመጣ እንጂ ሲፈልጉት ባለ መገኘቱ ካልሆነ በስተቀር ብዙዎቹ የዓለም በቃኝ እስረኞች ሞትን ይፈልጉት ነበር።

ሁለተኛው የዘመን እሥራት የተፈረደበት እሥረኛ ፍርዱን ጨርሶ እስከሚወጣ የሚኖርበት ፍርደኛ ይባላል። የዘመን እስራት የተፈረደበት እስረኛ በአንድ ትልቅ አዳራሽ ተጨናንቆ ይኖራል። ከሰው ብዛት የተነሳ እግሩን ዘርግቶ መተኛት አይቻልም። አንዳንድ ጊዜ እስረኛው ሲበዛ ሥፍራ እየጠበበ አናሂ እንጨት ጠርቦ እንደሚያሳካ በሁለቱ ሰዎች ራስ መካከል የሌላው ሰው ይሰካል ያም ሁኖ እግሩን ኮርትሞ ነው እንጂ እግሩን ዘርግቶ የሚተኛማ የታደለ ነው። በተለይ አዲስ የሚገቡ እስረኞች ካፓ ለተባለው ገንዘብ ካልሰጡ የመጸዳጃው የሽንቱ ክርፋት ከሚያውድበት ጎን ያስተኛቸዋል። እስረኛው ሰው ይላቸው ጊዜ ከዚያ ከቆዩ ከመክርፋቱ ሌላ ከዓይነ ምድር በሚተላለፉ ልዩ ልዩ በሽታዎች እየተጠቃ ይሞታል። መቃብር ውስጥ እንኳን ለሬሳ የእግር መዘርጊያ አለ፤ በዓቃቂው ወህኒ ቤት ግን የእግር መዘርጊያ ማግኘት ብርቅ ነበር። ይህ ዓይነት እስከ 1962 ዓ.ም. ድረስ የነበረ ነው።

ሦስተኛው ቀጠሮ እየተባለ የሚጠራው ነው። በሆነ ጥፋት ተከሶ እስከፈረደበት ድረስ የሚቆይበት ነው። በቀጠሮ ያለው እስረኛ ፍርደኛ ካለው የሚለየው አንድ ፍርደኛ ኢንዱስትሪ ከሚሉት /ወርክ ሾፕ/ ሒዶ አለመስራቱ ነው። ሌላው እግር ዘርግቶ መተኛት ይችላል። ከነዚህ በቀር በሌላው ረገድ አንድ ዓይነት አስተዳደርና አመጋገብ ነው የነበረው፤ ልዩነት አልነበረም።

በዓፄ ኃይለ ሥላሴ መንግሥት የፖለቲካ እስረኞች የሚባሉት አብዛኛው ከብረ ነክ ዘለፉ ንጉሡን ዘልፈሃል የንጉሡን ክብር ነክተሃል የሚል ሲሆኑ፤ ሌላው ንጉሡን ለመገልበጥ አሲረሃል የሚል ነበር።

የኢኮኖሚ ጥያቄም ወደ ፖለቲካ የተደመረበት ጊዜ ነበር። ለምሳሌ የጦር ሠራዊት በጠረፍ ጥበቃ የተሠማራው በምግብ እጥረትና በመኖሪያ ቤት እጦት ይሰቃይ ነበር። በነገሌ ቦረና በደውሎ ከሶማሌ ጋር በሚያገናኘው ወሰን ሠፍሮ የነበረው የኢትዮጵያ ጦር በአንፃሩ የነበረው የሶማሊያ ጦር ድንኳን ተተክሎለት ውኃና ምግብ እየቀረበለት በደገና ሁኖቱ መያዙን ያይ የነበረ የኢትዮጵያ ሠራዊት በምግብና በውኃ አቅርቦት የተበደለ በመሆኑ ከዕለታት አንድ ቀን አስር አለቃ ኃይለ ማርያም የተባለ አዲስ ዘመን ጋዜጣ ሲያነብ በጋዜጣው ላይ የንጉሡን የዓፄ ኃይለ ሥላሴን ፎቶ ግራፍ አይቶ አንተ እኮነህ የምታሰቃየን ብሎ ዓይኖቸውን በጣቱ ጠንቁሎ በመቅደዱ የንጉሡን ዐይን አጥፍቷል ተብሎ ተከሶ ከነገሌ አዲስ አበባ ዓለም በቃኝ ታስሮ ማስረጃ እስከቀርብ በቀጠሮ ፍርድ ቤት ሲመላለስ ከቆዩ በኋላ ዓይነ ጠፍቷል የተባለው ጋዜጣ ለዳኞች በጃኖ ተሸፍኖ ቆርቦ ዳኞቹም ጃኖውን አስገልጠው ጋዜጣውን ሲያይዙ አረ ዓይኖቸውን አጥፍተዋል" ብለው አማትበው አምስት ዓመት ጥብቅ እስራት ፈርደውበት ነፍሰ ገዳይ ከተባሉት ጋር ዓለም በቃኝ ውስጥ ታስሮ ነበር።

በጋዜጣ ላይ ያለ ፎቶ ግራፍ ዓይን አጥፍቷል ተብሎ በከፍተኛ ፖለቲካ ከሰሶ የሚያስር መንግሥት ነው የነበረው። ጋዜጣ የትም ቆሻሻ ቦታ የሚጣል የሚረገጥ የሚፀዳዱበት መሆኑ እየታወቀ አወዳሾችና ተመጻፋቂዎች የንጉሡን ዓይን አጥፍቷል ብሎ የሚፈርድ ምን ዓይነት የዳኝነት ሥርዓት እንደነበር ከዚህ ድርጊት መገንዘብ ይቻላል።

ሌላው ደግሞ ጽጌ ውልደ ማርያም የተባለ እስፖርተኛ የነበረ አቶ ይድነቃቸው ተሰማን " እንኳን ለእስፖርት ኢትዮጵያን ለመምራት ይችላል" ብለህ ተናግረሃል ተብሎ ወህኒ ቤት ታስሮ ነበር። የአቶ ይድነቃቸውን ችሎታ በመስከረ እንደ ፖለቲካ ተቆጥሮበት መታሰር ቀርቶ ሊያስከስሰው ይገባል ወይ? የዲሞክራሲን መብት አፍኖው በመያዝ ሕዝብን እንዳይተነፍስ አድርገው በመለገማቸው እንደ እሳተ ገሞራ ፈንድቶ ይኸውና አገሪቱ ለአደገኛ ሁኔታ ተጋለጠች።

ወደ አቃቂ ወህኒ ቤት ልመለስና በዚሁ መፈናፈኛ በሌለው ጠባብ ክፍል ውስጥ አንዳንድ እግሩ በከባድ እግር ብረት /እግረ መቅ/ ይሉታል ይታሠራል። እንዲያውም አንዳንድ ጊዜ በውኃ ቀጠነ እጅን ከእግር ጋር አጣጥረው በሰንሰለት ያስራሉ/እጅ ከፍንጅ ይሉታል።

በጠቅላላው በአቃቂ ወህኒ ቤት ለታሠረው እስረኛ 120 ግራም የሚመዝን ጧት አንድ ማታ አንድ ሁለት ዳቦ በቀን ይሰጣል። 220 ግራም ማለት ነው። ወጥ ተብሎ የሚሰጠው ቢጫ የሚመስል ጣዕም ፈጽሞ የሌለው ሽሮ ከመሰለ ነገር ጋር የተበጠበጠ ውኃ ነው። ቡና ተብሎ የሚሰጠው የቡና ጣዕም ሆነ ሽታ የሌለው ካርቦን የመሰለ ውኃ ነበር። የወህኒ ቤቱ ዶክተር ቸዝ ይህን ብቻ እየተመገበ ብዙ ዓመት ከታሠረ ከፍርድ ውሳኔው በፊት በምግብ ማነስ ብቻ ይሞታል ብሏል።

በአቃቂ ወህኒ ቤት ባላለፍናቸው 5 ዓመታት የፍትሕ ሚኒስቴር ባለ ሥልጣን ወይም ያገር ግዛት ሚኒስቴር የእስረኞችን አያያዝ የነበኚ

አንድም አልነበረም። በዚያው ጭካኔ በሚካሄድበት ወህኒ ቤት በነበርኩበት ጊዜያት ለምግብ ለአንድ እስረኛ የተፈቀደው በቀን 25 ሣንቲም ብቻ ነበር። ከዚህ ውስጥ ምግብ አቅራቢው ኮንትራተኛ አስረኝ ሳንቲም ይወስዳል። ለእስረኛው ምግብ የሚቀርበው በአስራ አምስት ሣንቲም ሲሆን ከዚያም ውስጥ ምግብ አቅራቢው ለማትረፍ ይቀነጣጥታል። ዘመድ ያለው እስረኛ ዘመድ ከሚረዳው ምግብ እያሳተፈው ሕይወቱን ያቆያል እንጂ በወህኒ ቤቱ አመጋገብ ቢሆን 15 ዓመት በሕይወት ሊኖር ቀርቶ ሁለት ዓመት እንኳ የመኖር ዕድል አያገኝም ነበር። ደግነቱ ምግብ ከዘመድ የሚመጣለት ሰው ብቻውን አይመገብም፤ ጠያቂ ለሌላቸው ያካፍላል። እስረኛው እርስ በርስ ይተዛዘናል።

ሰው በምግብ አይቀጣም። የዓፄ ኃይለ ሥላሴ መንግሥት አስተዳደር ግን የሕግ እሥረኛ ብሎ ያሠራቸውን በረሃብ ይቀጣ ነበር። እኛ ከወህኒ ቤት ከወጣን በኋላ ለአንድ እሥረኛ በቀን 50 ሣንቲም ተመድቦ ነበር የሚል ሰምቻለሁ። እሱም ቢሆን በቂ አልነበረም።

በፖለቲካ ታስረን ለነበርነው በየቀኑ ከቤታችን ትኩስ ምግብ ይመጣልን ስለነበረ ብዙ ዓመታት ታስረው ኑሮአቸውን የረሱ እስረኞች የወጡ ሽታ ሲያውዳቸው የዱሮ ኑሮአቸውን ትዝታ እየቀሰቀሰባቸው የወጡ ሽታ በአምሮት ሊገድለን ነውና በዓለም በቃኝ ውስጥ የውጭ ምግብ እንዳይገባ ብለው አቤቱታ አቅርበው ነበር። በእርግጥ የሚገባ አቤቱታ ነበር። ምንም ዓይነት ወንጀል ቢፈጽምም በምግብ መቅጣት ተገቢ አልነበረም። ድርጊቱ የሚያሳየው የአስተዳዳሪዎችን ፍጹም የሆነ ጭካኔና ርገራጌ ቢሰነት ነው። ወህኒ ቤት ጠባይ ማረቂያ፣ ማገበራዊ ኑሮንና ሕሊናዊ ሁኔታዎችን ማስተካከያ መሆኑ ቀርቶ ወደ ክፋ አውራጎች የሚለውጥ ነው።

ከሁሉም በላይ የሚዘገንን ጭካኔ በዓለም በቃኝ ውስጥ ሲፈጸም አይተናል። አንድ ዕድሜው 30 እና 40 መካከል የሚገመት መካከለኛ ቁመት ያለው ቀይ ዳግ መልክ መልካም የመርሃ ቤቱ ልጅ ስሙን አሁን ዘንግቼዋለሁ በነፍሰ ገዳይነት ተከሶ ዓለም በቃኝ ውስጥ በፎቄ ካሉት ክፍሎች በአንዱ ውስጥ ታስሮ የፍርዱን ውሳኔ ይጠባበቅ ነበር። እሁድ ከቤተሰብ ጋር በእሩት የመተያያ ቀን በመሆኑ ጠያቂ ከውጭ ሲመጣ የሚጠይቀውን ሰው እያሰመዘገበ የወህኒ ቤቱ /የሲኦል/ ዘበኛ ተራ በተራ እየጠራ ለተወሰነች ደቂቃ ከጠያቂዎቹ ጋር ያስተያያዛል። የተጠቀሰው ሰው በእግር ብረት ታስሮ ስለነበር በመሰላጨቱ እርሱን ሊጠይቁ የመጡ እናቴን እንዲያይ ቢጠራ በእግር ብረት ታስሮ እናቴን ለማሳዘን አልወጣም በማለቱ የወህኒ ቤቱ/የሲኦል/ ዘበኞች ተጨማሪ ኃይል ከፍርደኛ ክፍል አስመጥተው ሁለት እጆቹንና እግሮቹን በእግር ብረት አጣምረው አስረው ከፎቄ ወደታች በደረጃው እየጎተቱና እየደበደቡ ወደ

ዋናው በር ሲወስዱት ድብደባው በዝቶበት ቢሮኽ የዋናው በር በውጪ በእኩል መቀርቀሪያ/መሸጋሪያ ብረት በአፋ ውስጥ አስገብተው አሹት። ነፍሱን ስቶ ሲዘረር ሆስፒታል እንደ ተወሰደ ሕይወቱ አለፈች።

የወህኒ ቤቱ የጥበቃው ኃላፊ ሻለቃ በላይ (ሌ/ኮ) ዓለም በቃኝ መጥተው አሳዛኝን ሁኔታ ተመልክተውታል። በጭካኔና በግፍ የተገደለው የዚያ ወጣት ደም በከንቱ ፈሰሶ ቀረ እንጂ ገዳዮቹ ለፍርድ አልቀረቡም። ይኸው የግፍ ትያትር በሚታይበት ጊዜ ሚስተር ገበል የተባለ ጀርመናዊ ሰው በነፍሰ ገዳይነት ተከሶ ዓለም በቃኝ ውስጥ ነበረ። ሁኔታው እየዘገነነው ለብዙ ቀናት ይንቀጠቀጥ ነበር። የዚህ ወጣት የግፍ አገዳደል ባጭሩ ይገለጽ እንጂ በዚያን ጊዜ አገሪቱን ያስተዳድር የነበረው የዓፄ ኃይለ ሥላሴ መንግሥት ባለሥልጣኖች በተለይም የፍትሕ ሚኒስቴርና የአገር አስተዳደር ሚኒስቴር ባለ ሥልጣኖች ከነፍሰ ገዳዮች ተለይተው አይታዩም። ምክንያቱም በሆነ ባልሆነ ነገር ለሚታሰሩ ኢትዮጵያውያን ሕይወት ደንታ አልነበራቸውምና።

በሕግ ተይዘው ለታሠሩ እስረኞች ለገላቸው መሸፈኛ ልብስ፣ ለእግራቸው መጫሚያና ለብሰውት የሚተኙት ብርድ ልብስና አንሶላ አልነበራቸውም። ዓቃቂ ወህኒ ቤት እየተባለ በሚጠራው ብዙ የግፍ ሥራዎች ተፈጽመዋል። እኛ በፖለቲካ ታስረን የነበርነው 10 መኮንኖችና አንድ ሲቪል "ያሰበ ይዋቃል" ተብሎ ከተከሰሰንበት ወንጀለኛ መቅጫ አንቀፅ 248 ከሞት ወደ ዘመን እሥራት ተለውጦ ከዓለም በቃኝ ወጥተን በክሊኒኩ ውስጥ አልጋ ዘርግተን በፍራሽ ላይ በመተኛታችን ከሌላው እሥረኛ ጋር ሲነፃጸር የእኛ እጅግ የተሻለ ነበር። ከዓለም በቃኝ በመውጣታችንም የብዙ ዓመታት እሥረኞች "ወጣችሁ እየሸተተ በአምሮት ልትገድሉን ነው" ከሚሉበት ሕይወታቸውን ከተቀሙ ፍጡሮች ሮሮም ከመሰማት ተላቀቅን።

የዓቃቂ ወህኒ ቤት አስተዳዳሪ የነበሩት ሻለቃ ብርሃኔ (ሌ/ኮ) ሕወሶ ጠባይ ነበራቸው። በውጭ ገጽታቸው በጣም ሲበዛ ትሁትና ትእግስ ተኛ ሁሉን አከባሪ ወጣቶችን ሳይቀር አንቱ የሚሉ አንተ ብለው የሚጠሩት አልነበረም። የሚሠሩትን በግልፅ የማያሳዩ ሲጥሉ እንጂ ሲቆርጡ የማይታዩ ልዩ ሰው ነበሩ። እሥረኛው መረጃ ናቸው እያለ ያማቸው ነበር። ሌላው ሻለቃ በላይ (ሌ/ኮ) የወህኒ ቤቱ የጥበቃ ኃላፊ ነበሩ። እኒህ ሰው ትሁትና ግልጽነት የሚታይባቸው ዓይነ አፋር ቢጤ ነበሩ። የሚያደርጉትን ፊት ለፊት እንጂ የሰው ሥራ ሣሠሩ አልታዩባቸውም።

መንግሥት ልትገለብጡ አሲራቸዋል ተብለን በዓለም በቃኝ ታስረን የነበርነው 10 መኮንኖች አንድ ሲቪል ነበርን።

1. ኮሎኔል እምሩ ወንዴ ከባሕር ኃይል /የዱሮው ክብር ዘበኛ/አለ
2. ኮሎኔል አሰፋ አንዳርጌ ከጦር ሠራዊት አዲስ አበባ
3. ኮሎኔል አሰናቀ እንግዳ ከጦር ሠራዊት ሐረር 3ኛ ክ/ጦር
4. ሻለቃ ታደሰ ዓሊ " " " ጎደ
5. ሻምበል ፋንቱ በቀለ " " " አዲስ አበባ

6. ሻምበል ዘውዴ ወ/ቂርቆስ ከክብር ዘበኛ/አዲስ አበባ
7. ጥላሁን ዳምጠው " " አዲስ አበባ
8. ሺፈራው ከበደ ከፖሊስ ሠራዊት " "
9. ደገፋ ማሬ " " "
10. መ/አ ነጋሽ ተሰማ ከመር ሠራዊት አ/አ
11. አቶ በቀለ ሥዩም ከሲቪል 5 ዓመት ወህኒ ቤት የታሰረ
12. ሻምበል ታምሬ ገ/የሰ ጦር ሠራዊት ከታሰረ በኋላ መሳርያ ከቤቴ አለና ላስረከብ ብሎ ሒዶ አጃቢዎቹን ገድሎ ተሰውቷል።
13. ሻምበል በቀለ ሰጉ ከባህር ኃይል /የዱሮ ክብር ዘበኛ/አአ ተይዞ ከታሰረ በኋላ ከ3ኛ ፖሊስ ጣቢያ በቤት ጣራ ላይ ወጥቶ አምልጦ አስር ዓመት ከአንድ አስር አለቃ ቤት ተደብቆ ያሳለፈ
14. የ50 አለቃ ከፍያለው ተፈራ በሌለበት ቤቱ በመበርበሩ ሳይያዝ አምልጦ ሰሜን አውራጃ ዓዲአርቃይ አካባቢ ታሞ የሞተ፤
15. አቶ አቤ ንበኛ ከእኛው ጋር ተጠርጥሮ ተይዞ ወደ ኢሉባባር ግዞት የተላከ፤ ዓለም በቃኝ ያልገባው ጀኔራል መርዕድ መንገሻ ተከላክለውለት ነው ተብሏል። ሌሎችም መንግሥት ልትገለብጡ አሢራችኋል ተብለው ዓቃቂ ወህኒ ቤት የታሠሩ የተለያዩ ክፍሎች ነበሩ።

- በፊታውራሪ ደስታ ፍስሐ ጦና መሪነት የወላይታን ሕዝብ ለዓመፅ ቀስቅሳችኋል የተባሉ 13 ሰዎች
- እነ ፊታውራሪ ገብረ ጊዮርጊስ አላላ።
- እነ ቀኝዝማች ፍሬው አላላ
- እነ ቀኝዝማች ዋደን የመሳሰሉ።

እንደዚሁም የኦሮሞን ሕዝብ ለዓመጽ ቀስቅሳችኋል የተባሉ የሚጫና ቴለማ ማኅበር አባሎች ኮሎኔል አለሙ ቂጪላ፤ አቶ ኃይለ ማርያም ገመዳ፤ ጀኔራል ታደሰ ብሩ፤ ጀኔራል ዳዊት አብዱ፤ ቀኝዝማች መኮንን ወሰኑ፤ ልጅ በቀለ መኮንን፤ የመሳሰሉ 11 ያህል ነበሩ። ከነዚህ ውስጥ አቶ ኃይለ ማርያም ገመዳ ፍርድ ቤት የሚቀርቡት በዊል ቸር ነበር፤ በኋላ ግን መቀመጥ አቅቷቸው በቃሬሃ ላይ ተኝተው ነበር ፍርድ ቤት የሚቀርቡት።

በ1943 ዓ.ም. መፈንቅለ መንግሥት ልታደርጉ አድማችኋል የተባሉ እነ ክቡር ቤትወደድ ነጋሽ ከበደ /በዛብህ/፤ አለቃ ፈጠነ፤ የመቶ አለቃ በቀለ አናሲሞስ፤ ዮሐንስ ረምሣ፤ አቶ አካሉን ከመሳሰሉት የመቶ አለቃ በቀለ አናሲሞስ ብቻ በዚህ ወህኒ ቤት ውስጥ ነበሩ።

በክብር ዘበኛ መፈንቅለ መንግሥት መከራ ተካፋይ ነበሩ ከተባሉት የክብር ዘበኛ መኮንኖች ሻለቃ ተፈራ ወልደ ትንሳኤ፤ ሻለቃ ተሰማ ዋቅጅራ፤ ሻምበል አስራት ደፈረሱ ይገኙበታል።

ከ.ቀ.ኃ.ሥ (አዲስ አበባ) የኒቨርስቲ የተማሪዎች ንቅናቄ መሪ ናቸው ተብለው ከታሰሩት መካከል ብርሃነ መስቀል ረዳ፤ ዘሩ ከሸን፤ ፋንታሁን ጥሩነህ፤ ማለደ ዘውዱ፤ ታምራት ከበደ፤ ሄናክ ክፍሌ፤ መለስ ተክሌ፤ ዋለልኝ መኮንን፤ ዱላ አብዱ ይገኙበታል።

ከልዩ ልዩ ክፍል በፖለቲካ ተጠርጥረው የታሠሩ፤ ቂስ መቶ አለቃ ዘውዴ (ከነ ክቡር ደጃዝማች ታክለ ወልደ ሐዋርያት ጋር መንግሥት ለመገልበጥ አሲረሃል የተባሉ) እና አቶ ዓለም ሰገድ ገብረ አግዚአብር (ፓርላማ የነበሩ በፖለቲካ የተጠርጥረው)።

የሻዕቢያ አባላት መሐመድ ኪዳኔ፤ መሐመድ እድሪስ የተባሉ .በጀኔራል ተሾመ እርጉቱ ላይ በምብ ጥላችኋል የተባሉ

ኤርትራውያን መሐመድ ሐሰኖና አብደር ሁማን የተባሉ/የተረሸኑ/

.ከጀኔራል ተድላ ዕቁቢት ጋር አባሪ ናቸው የተባሉ ሻለቃ በላይ

ሻምበል ፀሐይና ሻምበል ዓረፈ ዓይኔ፤ስሙን የማላስታውሰው ኤርትራዊ። ለኤርትራና ለአጋዴን አማጽያን በአሜሪካ ኤምባሲ በኩል የጦር መሣርያ እያስመጣችሁ ትልካላችሁ ተብለው የታሠሩ አቶ በቀለ ብርሃኔ ከአሜሪካ ኤምባሲ የሚሠሩ የዓድዋ ተወላጅ፤ አቶ ኃይሌ መከታ ነጋዴ የኤርትራ ተወላጅ፤ አቶ ተውፊክ ሸሪፍ ነጋዴ የአደሬ ተወላጅ ታስረው በዓቃቂ ወህኒ ቤት ነበሩ።

.በ1941 ዓ.ም. በጎጃም ቀላድ አይጣልም ብለው ተቃውመው በጦር ኃይል ተከበው ተይዘው የታሠሩ በክቡር ደጃዝማች አበረ ይማም፤ ታላቁ አርበኛ፤ መሪነት ፊታውራሪ አያሌው ይማምና ሌሎችም በንቅናቄ ውስጥ የነበሩ የሚጫ (ባሕር ዳር) ተወላጆች አስራ ዘጠኝ ዓመት ያህል በዚህ ወህኒ ቤት ታስረዋል።

- በ1954 ዓ.ም. በፊታውራሪ ኃይሉ ክብረት አስተባባሪነት መንግሥት ልትገለብጡ አሲራችኋል ተብለው ተይዘው የታሠሩ ክቡር ፊታውራሪ ኃይሉ ክብረት የአምስቱ ዓመት አርበኛ ከሲቪል፤ የመቶ አለቃ ናደው ዱሮ ክብር ዘበኛ ባልደረባ የነበሩ። የ10 አለቃ ማሞ ታደሰ፤ የ 10 አለቃ ማሞ ገብረሚካኤል፤ የሻምበል ባሻ ገብረ ጸድቅ፤ የመቶ አለቃ ሙሉጌታ አብርሃም ከመር ሠራዊት፤ ከሲቪል 4 የጎጃም ተወላጆች እነ ጫኔ በዚህ ወህኒ ቤት ታስረው ቆይተዋል። በ1962 ዓ.ም. ሲፈቱ ክቡር ፊታውራሪ ኃይሉ ክብረትና የመቶ አለቃ ናደው ቀደም ብለው በስቅላት ተቀጥተዋል።

በአጠቃላይ በፖለቲካ ተጠርጥረው ታስረው የነበሩ ሰማቸው የተጠቀሱትና ሌሎችም በ1962 ዓ.ም ምክንያቱን ባላወቅነው ምህረት ተደርጎላችኋል ተብለን በዋስ እንድንፈታ ሲደረግ፤ በተለይ የጦር ሠራዊት አባሎች በገደብ ስንፈታ ምንም ዓይነት የመንግሥት ሥራ እንዳንሰራ ብሔራዊ መብታችን ተገፍ ነው።

በአጠቃላይ መልኩ በዓለም በቃኝ ወህኒ ቤት ይሁን በሌላው አካባቢ የእሥረኛው አያያዝ ሰብዓዊነት የጎደለው ጭካኔ የሞላበት ስለ ነበር የግፉን ተግባር ለመግለጽ ቃል ያጥረኛል። እንዲህ ተነካክቶ በአጭር የሚቀር አይደለም በሠፊው ሊጻፍ የሚገባው ነው።

በዓቃቂ ወህኒ ቤት አምስት ዓመት እስረኛ ሁነን ያየነው ግፍ የሚፈጸምበት በደህው እስረኛ ላይ ብቻ ነው። ቢታመም ውጭ ወጥቶ

ሆስፒታል አይታከም፤ እግሩን ዘርግቶ የሚተኛበት ቦታ የሌለው የሚራብ የሚጠግ የሚታረዝ ድኃው እስረኛ ነው። ገንዘብ ያለው ጉቦ እየሰጠ በወህኒ ቤት ውስጥ ተከብሮ ይኖራል። መጠጥ ያስገቡለታል። ከቤቱ ሄዶ ይንፈሳል። ሥራውን ይቆጣጠራል ህክምና እንደሌለ ያገኛል። ወህኒ ቤቱ ግደሪያው እንጂ መዋያው አልነበረም። ለምሳሌ ያህል አንድ ሰው ቢጠቀስ አቶ ማጥ (ካቻ) ይንበርበሩ የተባሉ ሰው አቶ መላኩ የተባሉትን ሰው አስገድለዋል ተብለው በነፍስ ገዳይነት ተከሰው ዓቃቂ ወህኒ ቤት ገብተው ነበር። ከዚያው ከወህኒ ቤቱ ወጣ ብሎ የአውቶሰቻቸው መጠገኛ ጋራዥ ስለ ነበራቸው ከዚያው እየሐዱ እየተቆጣጠሩ ያሠሩ ነበር። እንዲያውም ልጁ ገረድ አጭተው በሠርግ አግብተው ልጅ ወልደዋል።

ከዚህ ላይ ልብ ብለን ልናስተውለው የሚገባ ለአቶ ማጥ ካቻ ለምን በጎ ነገር ተደረገላቸው ሳይሆን ሌላው እስረኛ ሆስፒታል ሐዶ ለመታከም ብዙ ውጣ ውረድ ያለበት ሲሆን አቶ ማጥ ካቻ ከወህኒ ቤት እየሐዱ መዋሽር ሕጉ በድኃ ላይ እንጂ በከበርቱ ላይ የማይሠራ መሆኑ በድርጊት ይታይ ነበር። "በሕግ ፊት እኩልነት" የሚለው ዓረፍት ነገር በድኃና ሃብታም እኩል አይሠራም ነበር። በወረቀት ላይ እኩልነት በተግባር ልዩነት ይታይ ነበር።

ለወህኒ ቤት እስረኛ እንዲጠብቁ የሚደረጉት አስቀድሞ የእስረኛ ጥበቃና አያያዝ ትምህርት ስላልተሰጣቸው፤ ባለግወቅም ወይም በግደሊሽነት የሚፈጽሙት ግፍ እሥረኛውን ወደ አውራጃነት የሚለውጥ እንጂ አስር ቤቱን የጠባይ ግረሚያ የጥሩ ዜጋ ግንጫ አያደርገውም። በነፍስ ገዳይነት ተጠርጥሮ የሚታሠር በፍርድ ተገቢውን ብይን እስከሚሰጥበት ድረስ ሰብዓዊ መብቱ ሊከበርለት ሲገባ በዚያ ዓለም በቃኝ ተብሎ በሚጠራው መስኮት በሌለው ግንብ ውስጥ የታሠረን በውኃ ቀጠነ እጅና እግርን ከአንድ ላይ አጣምሮ ማሠር የለየለት ጭካኔ ነው። በጅራፍ መግረፍና በልዩ ግሰቃያ ክፍል አስር የቁም ፍጻ ማስቆጠር ሕሊናን ዘግናኝ ነበር።

የዓቃቂ ወህኒ ቤት የጠባይ ግረሚያ መሆኑ ቀርቶ የጠባይ ግበላሻ ነው። በኢትዮጵያ ማኅበረሰብ ውስጥ ያልነበረ መጥፎ ጠባይ ማሰራጫም ነው። በአገሪቱ ውስጥ ሥራ ፊት ስለሚበዛ በተለይ በማደግ ላይ ያሉ ብላቴኖች በየደረጃው የሚያድሩ ክረምት ሲመጣ ዝናቡንና ብርዱን ለመከላከል የሚያሳልፉት በወህኒ ቤት ውስጥ ነበር። ሰው እያያቸው በግልጽ እጃቸውን ከሰው ኪስ ወስጥ በማስገባት ገንዘብ ለመውሰድ ይተናኑቃሉ፤ የሴቶችን ቦርሳ ከእጅ ይነጥቃሉ። ይህን የሚያደርጉበት ዋነኛው ምክንያት በሌላነት ተይዘው ወህኒ ቤት እንዲገቡ ቡና ሶስቱን የክረምት ወራት በወህኒ ቤት ለማሳለፍ ሆንብለው የሚያደርጉት ነበር። ታዲያ በእነዚያ ብላቴኖች በተራ ሌላነት ሶስት ወር የበለጠ አይፈረድባቸውም ነበር። አንዳንዶቹ ከወህኒ ቤቱ ሲወጡ በኢትዮጵያዊያን ዘንድ የማይታወቅ፤ እጅግ ጸያፍ (የሚያስገድል) የሆነና የተነወረ የግብረ ሰዶማዊያን ባህል ቀስመው በመውጣት ጎብረተሰቡን

ለመጥፎ ባህል አጋልጠውታል።

ሌላው አዲስ እስረኛ ወደ ዓቃቂ ወህኒ ቤት ሲገባ ነባሮቹ እስረኞች የሚሰጡት "ብትክድ መዳንህን ብታምን መዋትህን ዕወቅ" ብለው ከሀደት ያስተምሩታል። በኢትዮጵያዊያን ዘንድ "እውነት ተናግሮ ከመሸበት ያድሯል" የሚለውን የታማኝነት ባህርይን እንዲፃረር ያደርጉታል። እነዚህን የመሳሰሉ ለጎብረተ ሰቡ የሚተላለፍ ጠንቅ ነገሮች በወህኒ ቤቱ ሊኖሩ የቻሉት በወህኒ ቤቱ አስተዳደር ብልሹነት የመጡ ናቸው።

በወህኒ ቤቱ ውስጥ ለእስረኛው ግብረ ገባዊነት ሰነ ምግባር የሞራል ትምህርት አይሰጥም። የሕሊና ምግብ የሆነ መጽሐፍት ጋዜጦች መጽሐፍት በወህኒ ቤቱ ውስጥ አይገቡም። ራዲዮውም ስሙም አይነሳ። በተለይ የፖለቲካ እሥረኛ ሁሉ መናው ይፈተሻል። ምንም ነገር አይገባለትም።

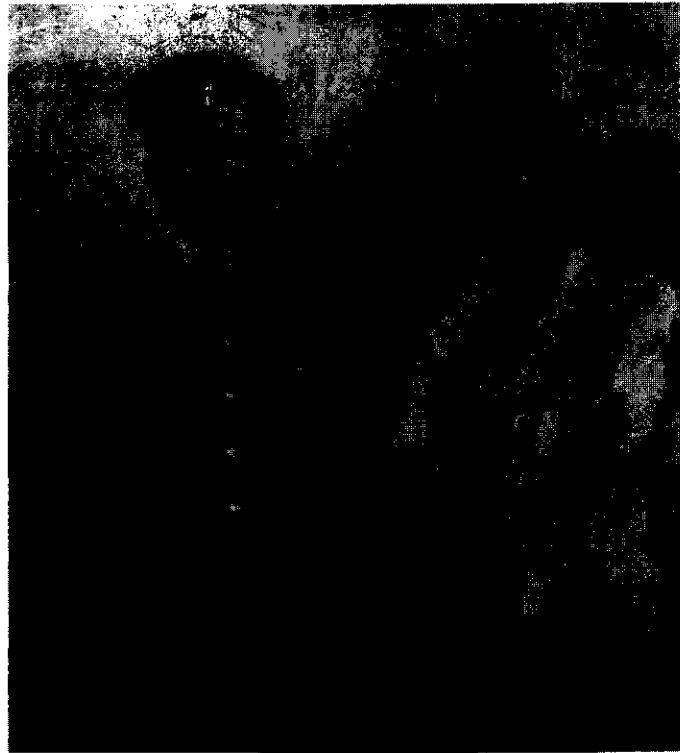
የፖለቲካ እሥረኛ በወህኒ ቤት ውስጥ ካለው ልዩ ልዩ ሥራዎች እንዲሠራ አይፈቀድለትም። እንደሚመስለኝ ወህኒ ቤት ውስጥ ያለውን እስረኛ እየሰበከ ያነቃዋል አንድም ከዘበኞች ሊያመልጥ ይችላል ከሚል ሥጋት አንፃር ሳይሆን አይቀርም። የፖለቲካ እሥረኛውን ጥላውን ሁሉ ይፈሩት ነበር። ገንዘብ ግን ሁሉን ይዝ ነበር። ገንዘብ ከተሰጠው አለቃውም ሆነ ጭፍራው ይታለል ነበር።

በፖለቲካ እሥረኛውና በሕግ እሥረኛው መካከል ጥሩ ግንኙነት ነበር። የሕግ እሥረኞች ለፖለቲካ እሥረኞች መልካም አስተያየት ነበራቸው። ለእሥር የዳረጋቸው የምንግሥቱ ብልሹ ሥርዓት በመሆኑ መንግሥታዊ የሥርዓት ለውጥ ለማምጣት የሚታገሉትን የፖለቲካ እሥረኞች ማክበር ብቻ ሳይሆን ዓቅማቸው በሚፈቅደው መሠረት ሊረዱ ይፈልጉ ነበር።

ምንም እንኳ የፖለቲካ እሥረኞች ከሕግ እሥረኞች ጋር ያላቸው ግንኙነት የጠበቀ ቢሆንም በአጭር ጊዜ ግንኙነትም ቢሆን አንዳንድ የፖለቲካ እሥረኞችና የሕግ እሥረኞች ችግር የሚቃለበትን ምክር በመስጠት ማስተማርና ንቃተ ሕሊናቸውን በማዳበር ይረዱ ነበር።

የዓፄ ኃይለ ሥላሴ መንግሥት ለቤተሰብ አኗኗርና ሕይወት ደንታ አልነበረውም። አንድ ሰው በፖለቲካም ሆነ በሌላ ልዩ ልዩ ምክንያት ቶች ተጠርጥሮ ሲታሠር በእርሱ ኃላፊነት ይተዳደሩ የነበሩ ቤተሰቦች ማለት በዕድሜ የገፉ ወላጆች ለሥራ ያልደረሱ ልጆች በምን እንደሚተዳደሩ አይታሰብላቸውም ነበር። የዕለት ጉርስ የዓመት ልብስ እያጡ በረኃብና በሽታ እየማቀቁ ያለቁና ቤተሰባቸው የተፈታ ብዙ ናቸው። ብዙ የቤተሰብ አባውራዎች ሲቀጡ በአኳያው አያሌ ሥራ መሥራት የማይችሉ ሕፃናትንና በዕድሜአቸው ምክንያት ከቤት የዋሉ ወላጆች ከወንጀለኛ ባልተለዩ ሁኔታ በኑሮአቸው ይቀጡ ነበር።

በዚሁ ቤተሰብን አብሮ በመቅጣት መመሪያ በእኔና በሻለቃ ታደሰ ዓሊ ቤተሰብ ላይ ደርሷል። እኔና ሻለቃ ታደሰ ዓሊ የዓፄ ኃይለ ሥላሴን መንግሥት ለመገልበጥ አሲራቸዋል ተብለን ከሐረርጌ ተይዘን በአዲስ አበባው ዓቃቂ ወህኒ ቤት ስንታሠር እኔ ለእህል ያልሰነፋ ለሥራ



ከተማሪ አያሌው በዛብህ ጋር

ነሐሴ 10 ቀን 1953 ዓም ከአዲስ አበባ ወደ ሐረር ተወሰደ ስታሰር ሊጠይቅን በመጣበት ወቅት

“ወዳጅ በዘመኑ ሁሉ ይወለዳል፤ በመከራ ጊዜ ግን ወንድም ይወለዳል።” ምሳሌ 17/17

እኔ በፖለቲካ ተጠረጥሬ ስታሠር ወዳጆቼ የነበሩ ልጆቼንና ባለቤቴን መረዳትና ማበረታታት ሲገባቸው እንዲያውም እንደተላላፊ በሽታ በሩቅ ይሸጃቸው በነበረበት በዚያ አስተዋዛዪ ወቅት የእህቴ ልጅ አያሌው በዛብህ አደጋ ይደርስብኛል ብሎ ሳይፈራና ሳይጠራጠር በድፍረት ባለቤቴንና ልጆችን ይረዳና ያበረታታ ነበር። በዚህ ፎቶግራፍ የሚታየውን የቁርጥ ጊዜ ወንድሜን ከልብ አመሰግናለሁ። አክብረዋለሁ።

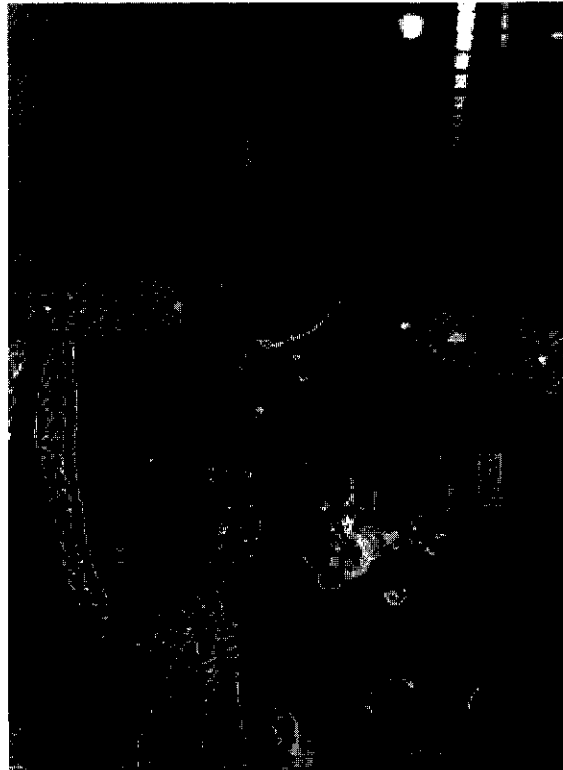
የሚገርመው፡ የደፈረ ሳይሞት፤ የሞት አደጋን የፈሩ እነዚያ ልጆቼን ሲያዩ ይበረግቱ የነበሩ ሁሉም ቀድመው ወደ መቃብራቸው ተዘዘዋል። ሞትን ቢደፍሩትም ያለ ጊዜው አይመጣም፤ ሞትን ፈርቶ ቢሸሹትም አፈንፍኖ መምጣቱ አይቀርም። ይልቁንም “እየአንዳንዱ የባልንጀራውን ጥቅም እንጅ አንድስ እንኳ የራሱን ጥቅም አይፈልግም” ተብሎ የተሰጠውን ትዕዛዝ መፈጸም ከፀፀትና ከመሸማቀቅ ያድን ነበር። በጦርነትና በተለያዩ በሽታዎች ከሚሞተው ይልቅ በፍርሀትና ድንጋጤ የሚሞተው ሳይበልጥ አይቀርም። ልጅ አያሌው የወሰደው ቆራጥ ርምጃ የሚያስመስግን ለፈሪዎች ትምህርት የሚሆን አርአያ ነው።

ያልደረሱ 6 ልጆች፤ ሻለቃ ታደሰ ዓሊ ደግሞ 8 ልጆች ነበሩን። ደሞዛችን እንዳይከፈለን ሲደረግ ልጆቻችን በምን እንደሚተዳደሩ አልታሰብንም ነበር።

ሥራ ያልነበራት ባለቤቴ ወይዘሮ አበባ ንጉሤ የልጆቿን ሕይወት ለማቆየት እህል በርካሽ ወደሚገኝበት ከአዲስ አበባ ወጣ እያለች ወደ ገጠር ገበያዎች እየሔደች በብዙ ድካምና እንግልት እየሸመተች በማትረብ የልጆችን ሕይወት ለማቆየት ከፍተኛ ጥረት አድርጋለች። የእህል መሸመቻው ገንዘብ ባጠረበት በዚያን ክፉ ወራት ልጅ አያሌው በዛብህና ጀኔራል ነጋ ተገኝ በደግነታቸው የገንዘብ ዕርዳታ ስለአደረጉላቸው (መልካም ወገናዊ ፍትር) ከፍተኛ ምሥጋና ይገባቸዋል። በፖለቲካ ምክንያት በመታሰራችን ወዳጆቻችንና ጓደኞቻችን ቤተሰቦቻችን ሲያዩ በሩቅ በሚሸሹበትና ማንም እንደ ግል ጠላት በሚያያቸው በዚያን ጊዜያት ዕርዳታ ማድረግና ማጽናናት ቀላል አልነበረም። ስለሞን በምሳሌው “ወዳጅ በዘመኑ ሁሉ ይወለዳል፤ በመከራ ጊዜ ግን ወንድም ይወለዳል” (ምሳሌ 17- 17) እንዳለው ለእውነት የቆመ መከራና ችግር ፈርተው አይሸሹም። ሰው ምንነቱ የሚፈተነው በችግር ጊዜ ነው። እነዚያ የፖለቲካ እስረኞችን ቤተሰቦች እንዳይገናኙ ፈርተው ይሸሹ የነበሩ ሰዎች ያ ይፈሩት የነበረው መከራ ስቃይ እስራትና ሞት ሁሉንም በአንድ ጊዜ ተከታትሎ አብዮት በልቷቸዋል። ቋያ ያልፈሩት ቆራጦች ግን እስከ ዛሬ በሕይወት አሉ።



የሞት መድኃኒት በችግር ጊዜ የሚገኝ ወዳጅ።



እኒህ በፎቶግራፉ ላይ ስዕላቸው የሚታዩው ጀኔራል ነጋ ተገኝ ለሰው የሚያገዙ ርገሩን፣ ራሱን ላስቀድም የማይሉ ምቀኝነት የሌላቸው ተግባሪ ደግ ሰው ናቸው። የ3ኛ ክፍለ ጦር አዛዥ በነበሩበት ጊዜ በሠራዊቱ የተወደዱ ጨዋ ጠፍ ያሉ ያልተልከሰሱ መኮንን ነበሩ።

ጀኔራል ነጋ ተገኝን ያወቅዳቸው በ1953 ዓ.ም. በፖለቲካ ተጠርጥረው በእስር ወደ ሐረር ሰላክ ድሬዳዋ ከባቡር እንደወረደን ከነ ጠባቂዬ መኮንን ሆኔል ቤት ምሳ ጋብዘውን ነው ለመጀመሪያ ጊዜ ያየኋቸው። ከዚያ በፊት አላውቃቸው ነበር። ከዚያም ሐረር በ3ኛ ክፍለ ጦር ወታደር ፖሊስ ስታሠር ምግብ ያለ ማቋረጥ ይልኩልኝ ነበር።

በድጋሜ በ1957 ዓ.ም. ስታሠር “ከእናንተ እየአንዳንዱ የባልንጀራውን ሽክም ይሸከም፤ እንዲሁም የክርስቶስን ሕግ ፈጽሙ” (ገላ 6/2) በሚለው ትዕዛዝ መሠረት ቤተሰቦቼን በገንዘብ በመርዳት አምላካዊ ትዕዛዝን በትክክል የፈጸሙ እጅግ የማከብራቸው ሰው ናቸው። “ከወንድም በላይ አብልጦ የሚወደድ ወዳጅ አለ ።” (ምሳ 18/24) የሚለውን ጀኔራል ነጋ ተገኝ በትክክል ፈጽመውታል።

ምዕራፍ 6 የኢትዮጵያ ኅሳዎች ኅብረታዊ መሠረት

የሰው ልጅ ቅድመ ታሪኩ እንደሚታየው አንድ ሕዝብ ነበር። እየተዋለደና እየተራባ ሲበዛ በነገድ ተከፋፈለ፤ ነገዱም እየበዛ ሲሔድ የኅዛ ማኅበርን ፈጠረ። ኅብረሰቡም በኅዛ ማኅበር መንግሥታዊ ሥር ዓት ሳይኖረው በዘልማድ ብዙ ሺህ ዓመታት ተጉዞአል።

እንደ ጥንተ-ነገሮች ተመራማሪዎች (Anthropologist እና Archeologist) የዛሬው ሥልጣኔ ከተጀመረ 10 ሺህ ዓመት መሆኑን ይገልጻሉ። የሰው ልጅ በረጅሙ በዘገምታ (Evolution) እየዳሽ የተጓዘው አንድ ወጥ ሁኖ አይደለም። በኅዛና ነገድ ተከፋፍሎ እርስ በርስ እየተባላና እየተጋጨ ነው።

ምድራዊ ሰው በማኅበራዊ ኑሮ እየተጠጋጋ የሔደው ሥልጣኔ ጨለማውን ድንቁርናን እየገፈፈ ወደ ብርሃን ከመራው በኋላ ነው። የከብት ጭራ ተከትሎ ግጦሽ ወደ አለበት ከአገር ወደ አገር መንከራተቱን እየተዎ በአንድ አካባቢ እንዲረጋ ምክንያት የሆነው የማምረቻ መሣሪያዎች ከተፈለሰፉ በኋላ ነው። አብዛኛው ወደ ግብርና ሲዛወር ከተሞችንና መንደሮችን እየሰራ መንግሥታዊ ሥርዓት እያቋቋመ በሕግና ሥርዓት መተዳደሩን የቀጠለ መሆኑን ታሪክ ያስረዳል።

ቅድመ ሥልጣኔ በኅዛውና በነገዱ ተከፋፍሎ የነበረው ዘላን ሕዝብ በጥንት ዘመን ከቦታ ቦታ ለመዘዋወር የሚገታው ክልል አልነበረም። ሁሉም በየፊናው ተነቃናቂ በመሆኑ የኔ ነው ባይ በሌለበት ምድር በነፃ የመንቀሳቀስ ዕድል ነበረው። በኋላ ግን ምድር በአገር ከተከፋፈለች ወይም ከገላባቱ ጋር በመጋጨት ከአንዱ አገር ወደ ሌላው አገር የመዘዋወር እድል እየጠበበ ሔደ።

ከአገር በቀል ነገዶችና ኅዛዎችም በተጨማሪ በየዘመኑ ከውጭ ወደ ኢትዮጵያ የከብት ጭራ በመከተል ግጦሽ ፍለጋ ወደ ኢትዮጵያ ይገቡ እንደነበር ይታወቃል። ኑሮአቸው በዘላንነት ከቦታ ቦታ በመንቀሳቀስ ነበር። ከነዚያ የዘላን ማኅበረ ሰብ ውስጥ ወደ ደጋው ኢትዮጵያ የዘለቁት አብዛኛው ክፍል ዘላንነቱን እየተወ ወደ ግብርና ተለውጧል። በቆላማው አካባቢ የቀሩት ግን እስከ ዛሬ ድረስ በዘላንነት የሚኖሩ ናቸው። የእኔ ነው የሚሉት የግል እርስት የላቸውም። የሰፈሩበትን አካባቢ ለግጦሽ በጋርዮሽ ይጠቀሙበታል።

በኢትዮጵያ የታወቀ መንግሥት ከተቋቋመ 5 ሺህ ዓመታት አድርጓል። ከክርስቶስ ልደት በፊት 3 ሺህ ዓመት፤ ከክርስቶስ ልደት በኋላ 2 ሺህ ዓመት ነው። (ይህም ታሪክ መጻፍ ከተጀመረ ወዲህ ያለው እስከ ንግሥት ሳባ 2 ሺህ ዓመት ከንግሥትሳባ እስከ ኢየሱስ ክርስቶስ ልደት 1 ሺህ ዓመት ከክርስቶስ ልደት ወዲህ 2 ሺህዓመት መሆኑ ነው።)

በድሮው ዘመን የሰለጠነው የኢትዮጵያ መንግሥት መንግሥታዊ መዋቅሩን የዘረጋው።

የባህሪ መድኃኒት በችግር ጊዜ የሚገኝ ወዳጅ።



- 1/ ትምህርት ቤቶችን በማቋቋም
- 2/ የሃይማኖት ቤት ጸሎቶችን በመስራት
- 3/ የዕደ ጥበብ ሙያዎችን የብረታ ብረት ሥራዎችን በማስፋፋት
- 4/ ለማኅበረ ሰቡ መተዳደሪያ ሕጎችንና ደንቦችን በማዘጋጀት ፍትሐ ነገሥትን የመሳሰሉ፤
- 5/ የአስተዳደርና የዳኝነት ስነ ሥርዓት አፈጻጸሞችን
- 6/ የሕዝብ ምክር ቤት ሸንጎን የመሳሰሉትን በማቋቋም በዘመኑ ተራማጅ ሥልጡን መንግሥት መሠረተ።

ከአክሱም የተጀመረው ሥልጣኔ ሲበፋም ሲጠብም በጦርነት ሲዳከም ደብዛው ጨርሶ ሳይጠፋ አዝማሚያ። በአንዳንድ የዓለም ክፍል ሥልጣኔ ሳይገታና ሳይቋርጥ ዕድገቱን እየቀጠለ ሲጓዝ የሥልጣኔ ጀመሪ የነበረችው ኢትዮጵያ የእርስ በርስ ጦርነት አጫጭቷት የኋላ ተጓዥ ወይም ሥልጣኔ ተመልሶች አድርጓታል። ዛሬ ወያኔ ትግራይ የሚያፈራርሳት ኢትዮጵያ በአንድ ግዜ እንደ እንጉዳይ ቱግ ብላ ያደገች አይደለችም። በየዘመኑ በነሣዎችና ነገዶች ተገንብታ ያደገች ናት።

የእርስ በርስ ጦርነትን ለማስወገድና የኢትዮጵያን ሉዐላዊነት ለመጠበቅ ብዙ መሳሪያ ተከፍሏል። ታላቋ ኢትዮጵያ በየዘመኑ ሳይቋርጥ በተደረገባት ተጽዕኖ ብዙ ተጋድሎ አድርጋለች። በተለይ በ 7ኛው ምዕተ ዓመት በቁጥጥሯ ሥር ከነበረችው ከጎረቤት ከሳውዲ አረቢያ (በ7ኛው ምዕተ ዓመታ) እስልምና ከተፈጠረ ጀምሮ ሰላም አግኝታ አታውቅም። በ1400 ዓመታት ያሳለፈችው በጦርነት ቢሆንም በአንፃሩ ሥልጣኔን በማስፋፋት ተራምዳለች።

1/ ኢትዮጵያውያን አገራቸው በጎሣና ቋንቋ በሃይማኖትና በዘር እንዳትከፋፈል ብርቱ ተጋድሎ አድርገዋል።

2/ የድን የቅኔና የዝማሬ እንዲሁም የስነ መንግሥት ትምህርት ቤቶችን ከፍተው በማስተማር ድንቁርናን ለማጥፋት ብዙ መሳሪያ ከፍለዋል።

3/ በራሳቸው የፈጠሩ ሥራ ፈደላትን ቀርጸው ድንገትን ቅኔን ደርሰው ስነ ጽሑፍን በማስፋፋታቸው በራስ መመከትን አስተምረዋል።

4/ በእደ ጥበብ ብረታ ብረትን ሠርተው የእርሻ መሣሪያዎችንና የጦር መሣሪያዎችን ጎራዴና ጦርን የመሳሰሉ በማምረት በራሳቸው የፈጠሩ ሥራ ተራምደዋል።

5/ የሕዝብን የኑሮ ደረጃ ከፍ ለማድረግ ልብስ የሚሠራ ሸማኔን፣ ቁርበት የሚያለሰልስ ፋቂን፣ ጌጣጌጥ የሚሠራን አንጥረኛን፣ ቤት የሚሠራ አናጺና ግንበኛን፣ ብረታ ብረት የሚሠራ ቀጥቃጭን፣ ቅርፃ ቅርጽና ሰዕልን የሚሠሩ ኪነትን፣ ታሪክ የሚጽፉ ጸሐፊ ትዕዛዛትን በየሙያው ከፍለው በማቋቋም ቀዳሚ ነበሩ።

6/ አንድ ሕዝብ ነፃነት አለው የሚያሰኘው የእኔ ነው የሚለው ርስት ሲኖረው፤ መሬት ተከፋፍሎ በርስትነት በመያዝ እያንዳንዱ መብቱንና ነፃነቱን ሳለማስደፈር አገሩን በትጋት ይጠብቃል። በደጋ ኗሪ የሆነው ሕዝብ ከመሬት ጋር ተቆራኝቶ የሚኖር በመሆኑ ርስቱን በትጋት ይጠብቅ ነበር። ብቁላ ኗሪ የሆነው ዘላኑ ሕዝብ ደግሞ ሕይወቱ ከከብት ሕይወት ጋር የተያያዘ በመሆኑ ከብቱን በትጋት ይጠብቅ ነበር ይህም የታመነ እውነት ነው።

አገሪቱ ሉዐላዊነትዋን ጠብቃ በሥልጣኔ ወደፊት ለመራመድ ምን መደረግ አለበት ብለው የሚጠይቁ ብዙ ናቸው። ኢትዮጵያ አንድነቷን ጠብቃ ወደፊት መራመድ የምትችለው ከጠመንጃ አገዛዝ ስትላቀቅ ነው። ይኸውም!

1/ ሕዝቡን ያለ ልዩነት በእኩልነትና በወንድምአማችነት አቅፎ የሚይዝ ሕገመንግሥት በሕዝብ ተሳትፎ ጸድቆ ሲወጣ።

2/ የመንግሥት ሥልጣን የሕዝብ መሆኑ በተግባር ሲረጋገጥ

3/ እያንዳንዱ ዜጋ አገሪቱ ከምታፈራው ሃብት እኩል ተካፋይ ሲሆን።

4/ ብሔራዊ ሸንጎ ሕዝብ በመረጣቸው እንደራሴዎች ሲመራ።

5/ በመጻፍና በመናገር በሕሊናዊ ነፃነት ላይ ገደብ ባለማድረግ።

6/ ማኅበር ለማቋቋም፤ ለመሰብሰብ፤ ሠላማዊ ሠልፍ ለማድረግ ሥራ ለማቆምና ዴሞክራሲያዊ መብቱን ሲጠይቅ አፈና አለማድረግ።

7/ ፍትሕን በተመለከተ ዳኝነትና አስተዳደር ያለ አድልዎ በትክክል ሲመራ።

8/ ብሔራዊ አርማ ሰንደቅ ዓላማ ከሁሉ በላይ ሲከበር።

9/ ለብሔራዊ ቅርሶች በቂ ጥበቃ ሲደረግና በጥንቃቄ ሲያዙ።

10/ የአገር ፈጠራ በሆነው ግዕዝ ፊደል ትምህርት ሲሰጥ።

11/ ለሁሉም ዜጎች እኩል የሥራ መስክ ሲፈጠር።

12/ የልማትና የማምረቻ መሣሪያዎች በአገሪቱ እኩል ሲኖሩ።

13/ የአገር መከላከያ ኃይል ከጎሣ ድርጅት ወጥቶ ከሁሉም

የተውጣጣ ብሔራዊ ኃይል ሁኖ ሲቋቋምና የጎሣ ድርጅት ሲፈርስ።

14/ በጎሣና ቋንቋ መደራጀት ፈጽሞ ሲቀርና የጎሣ መመሪያ ሲወጣ።

15/ በኢትዮጵያዊያን ደም በእርስ በርስ ጦርነት የድል ሐውልት ማቆም ፈጽሞ የማይፈቀደውን ሕዝባዊ ወያኔ ሐርነት ትግራይ(ሕወሐት) መቀሌ ላይ ያቆመውን የድል ሐውልት ሲያፈርስ።

16/ የዘርና የጎሣ የቋንቋና የሃይማኖት የከፋፍለህ ግዛ (ፖሊሲ) መመሪያ ለምንገዜው እንዳይነሳ ተቀብሮ በመቻቻል ኢትዮጵያዊ የአንድነት ስሜት እንዲበቅል ሲደረግ፤

17/ እንደ ዚሁም ምሁራን ያለ ምንም ተጽዕኖ የምርምር ጥናታቸውን ለማካሄድ ነፃ ሁነው መንቀሳቀስ ሲችሉ ብቻ ነው።

የቀደሙት ኢትዮጵያዊያን አበው አገራቸውን «ማህፋ ገነት ዳሯ አሳት» ብለው የመሠረቱት ይህ ነው የማይባል መሷይት ከፍለው ነው። በአገር ውስጥ ከሥልጣኔ እርቀው ተበታትነው በዘልማድ የሚኖሩትን ከ80 በላይ የሚሆኑትን ጥቃቅን ጎሣዎች ባህላቸውንና ወግ ልማታቸውን እንደያዙ በማዕከላዊ መንግሥት አስተዳደር ውስጥ ሰብስቦ በመያዝ የእርስ በርስ ወረራና ግጭትን አስወግዶ በሕግና ሥርዓት እንዲመራ አድርገዋል።

ነፃነትን የሚገፍ ልዕልና የሚደፍር የውጭ አገር ወራሪ ኃይልን በመከላከል በየዘመኑ ያላቋረጠ ትግል በማድረግ የገነቧት ኢትዮጵያን በጎሣና ቋንቋ መከፋፈል ለዘመናት የተደረገውን ትግልና የተከፈለውን መሷይት ከንቱ ማድረግ ነው።

በሌላውም አኳያ ሲታይ ለዝንተ ዓለም በአንድ ላይ የኖረን ሕዝብ በጎሣና ቋንቋ መከፋፈል በጋራ የተሠራውን ታሪክ እንዳልነበረ አድርጎ ማጥፋትና ታሪክ የለሽ ሕዝብ ማድረግም ነው።

አለቃ ታዩ ገብረ ማርያም በጻፉት የኢትዮጵያ ታሪክ የመጀመሪያ ኗሪዎች የሰሜን ማዕከላዊ ኢትዮጵያ ኗሪ የነበሩትን የ22 ነገዶች ታሪክ በዝርዝር ጽፈውታል። የሌሎቹን የ58 ያህል ነገዶችን ታሪክ አቀነባብሮና መርምሮ ለማቅረብ በነበረባቸው የሃይማኖት ተጽዕኖ ምክንያት ሁኔታው ባያመቻቸውም ጠቅለል በአለመልክ ለመግለጽ ሞክረዋል።

በ16ኛው ምዕተ ዓመት የገሙ ጎፋው አባ ባህሬና ጆስቲዎች እነ አላ ሜዳ የጋላን አነሳስና መስፋፋት በሚገባ ገልጸውታል። የኢትዮጵያ ጥንታውያን ነገዶችን ዛሬም በኢትዮጵያ አንድነት ጽኑ እምነት ያላቸውን የወላሞን የከፋን የእናሪያንና የአዳሎቹን የሌሎቹንም የጥቃቅን ጎሣዎች

ታሪክ ሲጽፉ ከማዕከላዊ የኢትዮጵያ መንግሥት ጋር የተያያዙ እንደነ በሩ ከታሪካዊው የግራኝ ወረራ ጋር በማነፃፀር ጽፈውታል።

ኢትዮጵያ የአንድ ወጥ ብሔር ወይም ጎሣ አገር ሳትሆን የብዙ ነገዶችና ጎሣዎች አገር ናት። ለምሳሌ አማራን ብንወስድ አማርኛ

ተናጋሪው የ22 ልዩ ልዩ ነገዶች ጥርቅም ነው። በአማራ ሕብረተሰብ ውስጥ የሌለ ነገድ ይሁን ጎሣ የለም። ስለዚህ የኢትዮጵያ ሕዝብ በዘር በባህል በታሪክ የተያያዘ በመሆኑ በጎሣ መለያዩት እጅግ ብርቱ ጥፋት ነው። የእግዚአብሔር መንፈስ የተወሰደበት በድን አካል የሚያደርገውን አያውቅም። እግዚአብሔር ቅዱስ መንፈሱን ከወንጀለኞች ሲወስድ መላው ሁሉ ይሰወራል። እውነት ሁሉ ይርቃል። ጥፋት ብቻ ይታያል።

ብሔሮች እስከ መገንጠል መብት አላቸው የሚለው የማርክሲስት ቴወሪ ለጎሣዎች ተለዋጭ አይታይም እንጂ በአፈጻጸም ረገድ ብዙ ችግር አለበት። በእርግጥ ማርክስ ስለ ሰው ልጅ መብትና ፍትሕ ጩኔ። ማርክስያሊዝም ጭቁን ሕዝብ እንዲኖርባት በተሰጠው ምድር ተዝናኝቶ ያለ ፍርሃት ጭቆናና ብዝበዛ አስወግዶ በሰላምና በእኩልነት እንዲኖር ትምኔት ነበረው። ዳሩ ግን በጭቆናና ብዝበዛ ላይ የተሰማሩ አድገሮት ኃይሎች የማርክስን ሃሳብ የዕብድ ሃሳብ ነው ብለው ተጻፈውታል።

ስለሰው ልጅ መሠረታዊ መብቶቹና እኩልነት የሚያንፀባርቀው ማርክሲዝም የጭቁን ጎሣዎችና ነገዶች ዋና አካል ነው። ማርክሲዝም የጭቁኖች ብለት የሚያንፀባርቅ ቴወሪ በመሆኑ ማራኪና አስደሳች ነው። ማርክሲዝም ጭቆናንና ብዝበዛን የሚቃወም ለእኩልነትና ፍትሕዊ አስተዳደር መመሪያ ሁኖ በጥብቅና እንዲሟገት የተቀመረ ቴወሪ ነው። ይሁን እንጂ በአንፃሩ አገር ከፋፋይ የጎሣ በሽታን የፈለፈለ የሥልጣኔ ቀላፊ በመሆኑ ከጥቅሙ ይልቅ ጉዳቱ ያመዘነ ነው ተብሎ በኢምፔሪያሊስት ኃይሎች ተፈርጅል።

ማርክሲዝም ከሐዝብ ንቃት የቀደመ ግንዛቤዎቹ ተራ ሰዎችን የሚፈለፍሉበት የችግኝ ማፍያ መደብ ከመሆን አልፎ ለሠፊው ጭቁን ሕዝብ የሰጠው ጥቅም የለም። ያልነቃን ጎብረተሰብ በመደብ ከፋፍሎ የለየው ሰው ሠራሽ ትልቅ መቅሰፍት ነው ተብሎ በተቃራኒዎቹ በኢምፔሪያሊስት ኃይሎች ተነግሯል።

ማርክስዝም ባልነቃው ሕዝብ አኳያ ሲታይ "ከባል በፊት ልጅ ይሰጠኝ" የሚለውን አባባል የተጋራ ነው። ምክንያቱም ብሔሮች እስከ መገንጠል ያላቸውን መብት በትንታኔው የገለጻቸውን መሠረት በማድረግ ንቃታቸው ዝቅተኛ አቅማቸው ደካማ የሆኑ የአእምሮ ድሆችን አርቆ ማሰብ የማይችሉትን በጠባብ አስተሳሰብ የተወሰኑትን ጭፍን አግኝት በሰሜት ገንፋዮችን በየነጡ ፈልፍሎ እያወጣ ሠፊውን ሕዝብ ማርክሲዝም በከፈተው የብተና በር እየመሩ ወደ ሲኦል አውርደው ስለ ጣሉት ኢምፔሪያሊስት ኃይሎች መደብ ሠርተውበታል። ማርክሲዝም ቴኦሪ ውስጥ ገብቼ ለመቀባጠር ሳይሆን ጎጠኞች መመሪያ አድርገው የተነሱበት መሆኑን ለመግለጽ ያህል ነው።

ዛሬ በዓለም ዙሪያ ጥቅማችን እናስነካም የሚሉ አገር ወዳደሮች እንደ አውራ እየታደኑ በመጥፋታቸው ኢምፔሪያሊስት ኃይሎች የእጅ አዙር ቅኝ ግዛት የዘረጉት የዓለም ባንክና የዓለም የገንዘብ ድርጅት ብለው በሰየሙት ሥልታዊ መሣሪያ ምንም ዓይነት ገች ኃይል

ሳይገጥማቸው እሻንጉሊቶቻቸውን በመሪነት ላይ እያስቀመጡ ጭቆናውንና ብዝበዛውን ተያይዘውታል።

የኢምፔሪያሊስት ኃይሎች በ3ኛው ዓለም የነቃ ዕውቀት ያለውን ሰው ከማዕድን ብዝበዛ ባላነሰ ሕሊናውን ሰልበው አገልጋይ አድርገውታል። አልበገርም ያላቸውን ግትር አገር ወዳድ ባሻጥር ያስገድሉታል። የ3ኛው ዓለም አገሮች በኢምፔሪያሊስት የሰለላ መሪዎች ተጠልፈው የተያዙ በመሆናቸው ከወጥመዱ ለማምለጥ ረጂም ጊዜ ይወስዳል።

የኮምዩኒስቱ የብሔር ጥያቄ በኢምፔሪያሊስት ኋላ ቀር የጭቆና አገዛዝ ሥር ያሉትን ብሔሮች ነፃ ሕይወት እንዲኖራቸው ከሰብአዊነት አንፃር የተነደፈ ጽንሰ ሃሳብ መሆኑን ቴወራው በዝርዝር ያስረዳል። የኢምፔሪያሊስት አገሮች ግን የ3ኛው ዓለም አገሮችን በተለይም ብሔራዊ ጥቅማቸውን አናስነዝም የሚሉትን በነሣ ከፋፍለው ማዳከምን የብዝበዛ ስትራቴጂቸው አድርገው፤ በከፋፍለህ ግዛ፤ በከፋፍለህ በዝብዝ ፖሊሲያቸው እየተራመዱ ነው። አገር የማጥፋት ዘመቻቸውን ያካሂዱት።

ከዚህ አንፃር ነበር፤ ታላቁንና ኃይሉን የሶቪየት ኅብረትንና የዩጎዝላቪያን ፌዴሬሽን ብዙ ትራሊዮን ዶላር ከሰከሰው ያፈራረሱባቸው። ኢትዮጵያም ጥቅሟን አሳልፋ የማትሰጥ አገርና አገር ወዳጆች ያሉባት በመሆኗ የኢምፔሪያሊስት ሰለባ ሁኖለች። ደርግም ጭፍን አገር ወዳድ በመሆኑ በር አልከፈተላቸውም ነበር።

ኢትዮጵያ አንድ አገር አንድ ሕዝብ አንድ ብሔር ሁና የኖረች ጥንታዊት አገር መሆኗ እየታወቀ ዛሬ በመንግሥትነት የማይታወቁ አካሏን በነሣ እየከፋፈሉ የመንግሥት አቋም እንዲይዙ የሚሸርቡት ሄራ ነሣዎችን ለመጥቀም ሳይሆን በራስ መመካትንና አገር ወዳድነትን ለማጥፋት ነው። የቀደሙ ወላጆች ሕይወት ያለበትን ታሪክ እንዳልነበር አድርጎ ማጥፋት የሚረው አንዱ ክፍል መሆኑ ግልፅ ነው። ግንጠላን የሚያራምዱት የኢምፔሪያሊስት ቅጥረኞች የሕዝባዊ ወያኔ ሓርነት ትግራይ መሪዎች የኤርትራ ትግል ከዩት ወደ ዩት በተሰኘው መጽሐፋቸው (ክፍል 1. ገጽ 2 1979 ዓ.ም) "ድሮ ጀምሮ ኤርትራ የኢትዮጵያ አካል ነበረች ማለት የአማራው ብሔር የገዥ መደቦች ቡችላ የሆኑ የታሪክ ጸሐፊዎቻቸው በታሪክ ስም የሚያቀርቡትና የሚዘረጉት አፈ ታሪክ ቁጥሩ የማይናቅ ሕዝብ እንደ ትክክለኛ ሐቀኛ ታሪክ አድርጎ ይቀበለዋል። ዳሩ ግን ይህ ከአንድ ተራ አፈ ታሪክ በምንም ዓይነት መንገድ የማይለይ ፍፁም በሃሰት ላይ የተመሠረተ አባባል ነው።" ይልና በገጽ 29. ለላይ ደግሞ" የኢትዮጵያ የገዥ መደቦች ሆነ ብለው የሚያስፋፉት የውሸት ታሪክና አጉል ፕሮፓጋንዳ ሠፊው የኢትዮጵያ ሕዝብ የኤርትራ ሕዝብ ጥያቄ ትክክለኛ ፀረ ኮሎኒያሊዝም ትግል ጥያቄ መሆኑን እንዳይረዳና እንዳይገነዘብ አድርገውታል (ሐ.ወ.ሓ.ት.) እምነቱና ዓላማው ሁኖ ያካሄደውና ለወደፊቱም ቢሆን በከፍተኛ እምነት የሚቀጥልበት ተግባሩ ሁኖ

የሚከራበት ነው" ብሏል። ደንፊው ወያኔ ቡድን ገንጣይነቱን እንደ ትልቅ ጀብድ ቆጥሮታል።

ወያኔ የመንግሥት ሥልጣን ከያዘም በኋላ በመጽሐፉ ያሠፈረውን በመርህ ደረጃ ቀጥሎብታል። ኤርትራን ካስገነጠለ በኋላም ለሌሎችም ነሣዎች ባወጣው ወያኔአዊ ሕገ መንግሥት ብሔሮች እስከ መገንጠል መብት አላቸው ብሎ የመገንጠሉን መንገድ ጠርጎላቸዋል። መቼም ሰው ከአበደ የራሱንም ሰውነት በሰለት ይቆርጣልና የኢምፔሪያሊስት ጉዳይ አስፈጻሚዎች የወያኔ መሪዎች የራሳቸውን አገር ቆርጠዋል። ሲወርድ ሲዋረድ የመጣውን የራሳቸውንም የ 5ሺህ ዓመታት ታሪክ ክደው በአንድ መቶ ዓመት ወስነዋል። ታዲያ እነዚህ የወያኔ መሪዎች ከሕሊናቸው የተሰናበቱ ጤናቸው የታወከ መሆኑን የሚያስረዳው ሥልጣን ከመያዛቸው በፊት የጻፉትና ሥልጣን ከያዙም በኋላ በተግባር ላይ ያዋሉት ነው።

ኢትዮጵያ የልዑል እግዚአብሔር ማደሪያ እንጂ የከሃዲ ደም አፍሳሽ ተገንጣዮች መፈንጫ አልነበረችም፤ ሁኖም አታውቅ። የፈጣሪያቸውን የእግዚአብሔርን ኃይል (የማያውቁ) የካዱ ጥራዝ ነጠቆች የእግዚአብሔርን መንበር በመርገጥ በማርክሲዝም እያመለከቱ "መቅደሴ ነው" የሚለውን ሕዝብ በጎሳና በቋንቋ በመደብ እየለዩ ጨፍጭፈዋል። ቅዱስ ጳውሎስ በመልዕክቱ "ማንም የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ ቢያፈርስ እግዚአብሔር እሱን ያፈርሰዋል። የእግዚአብሔር ቤት በመቅደስ ቅዱስ ነውና ያም እናንተ ናችሁ።" (1. ቆሮንቶስ 3. 16 - 17) ስለሚል ሰው የእግዚአብሔር ማደሪያ መቅደሱ በመሆኑ ሰውን ያለ ፍትሕና ሕግ የገደለን ከመሠረቱ ያፈልሰዋል። ሲያፈልሰውም እየታዩ ነው።

ኢትዮጵያ ነሳዎችን አሰባስባ የያዘች አንድ ብሔር እንጂ የብዙ ብሔሮች አገር ሁኖ አታውቅም። በውስጧ ያሉት ነሳዎች በብሔር ደረጃ የሚያቆማቸው የተግሉ ሁኔታዎች ፈጽሞ የላቸውም። እውነት የሚናገር ነቢይ የለም። ታሪክም ተረት ተብሎ ተናቀ። ሥልጣኔም ተዳፍና ጨለማ ዋጣት። የጨለማ ኃይል ሰለጠነ። እውነት ሕይወት አጣች ሐቀኛና ትክክለኛ አብዮትም አልተከሰተም የሚሉ ሮሮን ያዘሉ ጥያቄዎች ይሰማሉ።

ጥያቄዎችን ለመመለስ ግልጽ ሁኔታዎች አሉ ወይ? ወይስ በጭቆና አገዛዝ የተፈለፈሉት ጽኑዕ በሽታዎች ንቃትን የገደሉ በሽታዎች ማለት ድንቁርና የፈለፈላቸው ያፈና ቡድኖች ኃጢአት ወለድ ይመልሱታል። ንቃት ማለት እውነት ነው። እውነትም ሥልጣኔ ነው። ንቃት ኃይል ፈጥሮ እንዳይፈወስ ድንቁርና ሕሊናን በጨለማ ዘግቶታል። ንቃት ነሳዎች የተከተሉትን መንገድ አጥብቆ ይቃወማል። የኅብረተሰቡን ሕይወት ለማገልገል ዘዴ መለወጥ ያስፈልጋል። ያም ሰብአዊ ኃይልን በማሰባሰብ ወገን ከወገን የሚያገናኘውንና የሚያጋጥመውን ትልቁን መገናኛ የታሪክ ድልድይ መፈለግ ተገቢ ነው።

በየትኛውም አካባቢ ችግር ፈጣሪዎች በተለያዩ የሰራ መስክ ወደ

አገር ውስጥ የሚገቡ ሰዎችና የሃይማኖት ሰባኪያን ናቸው። እነዚያው ለልዩ ልዩ ተልዕኮ ወደ አገር ውስጥ የሚገቡ የሚያስረጩትን ከፋጠማማ ከፋፋይ መርዝ የሚነፋትን መንጥሮ ማጥፋት የየአንዳንዱ ዜጋ ቀዳሚ ግዳጅ ሊሆን ይገባል። ይኸንም ለማድረግ ትእዛዝ የሚያስፈልገው አይደለም። ስለ ሕልውና ተብሎ የሚደረግ ጥንቃቄ ነው። እያንዳንዱ በጥንቃቄ ሊሠራው የሚገባው የተበከለውን ግንኙነት ቀጥሎ መፈወስ ነው።

ኅሳና ቋንቋ ራሱ ችግር ፈጣሪ ነው። ኑሮን በሚቃረን አኳኋን እየተንቀሳቀሰ ነው። ምክንያቱም ልቡን ለውጭ አገር ሰዎች ሰጥቶ ተሰልቧልና። የተሻለው ዘዴ የሥህተቶችን ሥር አውቆ ነቅሎ በመጣል ጥሩ ውጤት ለማግኘት መጣር የአገር ወዳጆች ትልቁ ሚና ነው።

ሌላው የኅሳን ንቅናቄ የፈጠረው ማርክሲዝም መሆኑን ብዙዎች ይስማሙበታል። የብሔር ጥያቄን ንድፍ ሃሳብ ተከትሎ ከመንገድ በፊት በቅድሚያ ከሁሉ በፊት የአገዛዝን ዘዴ (ሢስተም) ማጥናት ይገባ ነበር። በማቆጣጠር ያለ ዕድገት አሰናክሎ የጋራ ታሪክን ከደ አንድነትን በሺህ ቦታ መንዝሮ ከአደጋ ላይ ከመውደቅ ይልቅ የአስተዳደሩን ዘዴ ለመለ ወጥ በተባረት መታገል የዕደገቱ እርምጃ ሳይሰናክል ወደፊት መራመድ በተቻለ ነበር። መንገዱን እንደ ዕድገት የሚቆጥሩ የኅሳሥ ጀብደኞችን አስፈሪና አስደጋጭን ቅዠት አስወግዶ ሁሉን አቀፍ ለሆነ የተሻለ ሕዝባዊ አስተዳደር መታገል ይገባል።

ሥልጣኔ በብዙ መንገድ ወደ ጓሳ እየተነተተ በመሔዱ ሰብአዊ ኃይል እየተመጠጠ በመድረቅ ላይ በመሆኑ ሊተው የማይቻለውን ትግል በመታገል እየተቃጠሉ ማብራት ብልህነት (የሕይወት ዋጋ) ነው። ወደ ተስፋው ግብ ለመድረስ መንፈስን (ሞራልን) እንደ በፊት አጠንክሮ ኃይልን በኃይል ለመቃወም የነፃነት ታሪክን በመሣሪያነት መጠቀም መቻል ግብን ያፋጥነዋል።

ነፃ ሁኖ የተፈጠረንና የኖረን ሕዝብ ወደ ጥፋት እየመሩ ዕድገቱን የሚቀጩ ተቆርቋሪ የመሰሉ ጉመደው ወረርሺኝ ያሰራጩ ነጠኛ ቡድኖች ናቸው። መብቱን ተነጥቆ በመፈራረስ ላይ ያለው ማኅበረሰብ ነጠኛ ቡድኖች በሚያሰራጩት በጣጣሽ ስብከት መሆኑ ግልጽ ነው። የሥልጣን ጥም የሚያቃጥላቸው ነጠኛ ቡድኖች ጥማቸውን የሚያረኩት ለማኅበረ ሰቡ በሚያቀርቡት የውሸት ትርኢት (ድራማ) ሰብአዊ ክብር እንደሚጠበቅ የሠፊው ሕዝብ ዕድል በነጠኛ ቡድኖች ጡንቻ እንደሚቃና አድርገው ይሸነግላሉ።

ዛሬ በተለያዩ የዓለም ክፍል የሚኖር ሕዝብ ንቃቱን ከምንግዜውም ይልቅ ከፍ እየደረገ ኃይሉን እያሠባሰበ በመሥራት አገሩን እየገነባ ኑሮውን እያሻሻለ የተገንጣይነት ስሜትን እየጠፋ በመራመድ ላይ ባለበት ወቅት በኢትዮጵያ በውጭ ፕሮፓጋንዳ ዓይኖቸው የተከለለ ሕሊናቸው የማያስተውል ምንም በሌለ ሁኔታ

አገሪቱን በነጥ ከፋፍለው ሕዝቡን ወደ ባለ ችግርና መከራ ሊያገቡት ሲሯሯጡ ይታያል።

አስፈላጊ ያልሆነ ሸክምን ለማራገፍ ብዙ ነዳና መንዝ ይጠይቃል። ያለውን ጥፋት የደረሰውን በደል አስወግዶ ለወደፊቱ የተሻለ ኑሮ በቅድሚያ ራሱን ለኃላፊነት ብቁ ማድረግ ይገባል። ሁል ጊዜ ወደ ጥፋት የሚመራ ከራሱ ጋር የተቆራኝ ከፋ ምኞት ነው። ጥፋት የራሱም የሌሎችም ሊሆን ይችላል። ወሳኙ ግን ንቃት ነው። ስለዚህ ያለው ምርጫ ከፋ ጠላትን ለማስወገድ ራሱን ማደራጀት ነው። ከግናቸውም ከሚታይና ከማይታይ ውስብስብ አስቸጋሪ ጥፋት ለማምለጥ ዋናው ነጥብ ራሱን ታግሎ የራሱን ጠላት አቸንፎ ነፃ መሆን ነው። ማኅበረ ሰቡ ነጠኞችን ባለማወቅ ተጨንቆ በመፍራት ወንጀለኞችን በመደገፉ ሥርዓት አልባነት እየተሰፋፋ ወንበዴ እየበዛ ሁሉንም ባዶ አድርጎታል።

የነጠኞች መመሪያ ሁሉን በዘርና ቋንቋ እየለያዩ በማራራቅ በጠላትነት እንዲተያይ ማድረግ ነው። ከቀድሞ ዘመን ጀምሮ የነበረና ዛሬም በዘመናችን ያለ የማይለቅ ክፉ በሺታ ነው።

ኢትዮጵያን በነሳ እየከፋፈሉ የሚያምኑ የተሰፋፊ ቅኝ ገዥዎችን የሲያይተህ ግዛ ፖሊሲ የሚያራምዱ፣ ሃይማኖትና ቋንቋን ለማስፋፋት የሚጥሩ አንዳንድ የዓረብ አገሮችና በተለይም ኢትዮጵያን ከፋፍሎ በማዳከም እንደፈለገች በዓባይ ወንዝ ለመጠቀም ቀጥታ ባልሆነ መንገድ በእጅ አዙር የምታመሳቅልና የእርስ በርስ ጦርነት እንዲደረግ የምትጥር ግብፅ ናት።

ኢትዮጵያ እነዚህን የዘወትር ጠላቶቿን በመስታወት ውስጥ ታያቸዋለች። እያንዳንዱ ተዋናይ በነሳዎች ጀርባ ታዝሎ ኢትዮጵያን የሚበጠብጥና የሚያጋጭ ነው። ይህም የኤርትራንና የትግራይ ተገንጣይ ነጠኞች የእርስ በርሱን ጦርነት እንዲገፋበት ያለማቋረጥ ሎጅስቲካዊ አቅርቦት በመስጠትና በማማከር ረድተዋል። የተባበሩት የአሜሪካ መንግሥት ኢትዮጵያን ለመከፋፈል ትልቅ ሚና የተጫወተች ናት።

ለውጭ አገር ጥቅመኞች ያመቻቸው በዋናነት ተጠቃሹ ኢትዮጵያውያን የጋራ ችግራቸውን ተስማምተው መፍትሔ ለመውሰድ ባለመቻላቸው ነው። እሁንም ቢሆን ወደፊት ኢትዮጵያዊያን ነሰኝነትን ቀብረው አንድ አገርና አንድ ሕዝብ አንድ መልክእ ምድርና አንድ ታሪክ ብለው በመነሳት ለክብራቸውና ለነፃነታቸው በመቆም ሕሊናቸውን አንታተው የውጭውን ከፋፋይ ሢራ መቋቋም አማራጭ የሌለው ግዴታቸው ነው። ለመኖር መስማማት ለመጥፋት መጣላት ምርጫቸው ነው።

ሰብአዊነት ደግነት የሁሉም ኢትዮጵያዊያን ድርሻ ነው። ሁኖም ገርነት እያስጠቃን ነው። ታላቂቱ ኢትዮጵያ ዙርያዎን ታጥራ መውጫ መግቢያ ቀዳዳ መተንፈሻ የሌላት ሁኖ በሥልጣኔ ዘመን እንደ እንሰላ በብረት ሳጥን ውስጥ ታሸጋ እንደት አገር ሁኖ ትቆማለች? ሌላው ቢቀር በዚህ ሳይንሳዊ ዘመን ቀናናዊነትና ጠባብነት አስወግዶ

ለመልካሙ የጋራ ኑሮ ኃይልን በአንድ ላይ አሰባሰቦ በሙሉ እግር መቆም ከምን ጊዜውም ይልቅ አስፈላጊ የሆነበት ወቅት አሁን ነው።

በቅርብ ጊዜ በተጀመረው ዕድሜ በሌለው ተሰባባሪው ጎሣዊ ስሜት በተደረገው እንቅስቃሴ የተከፈለው መሲዶት ያስገኘው ውጤት ግዙፉ ችግርን ረታብ ጦርነት በሽታንና ስደትን ነው። አንዱ አገር ወዳድ በትግል ላይ ስለመቅላላው የአገር ሉአላዊነት ለሕዝብ የኑሮ እድገት ሰላምና ነፃነት ሲያስብ ሌላው ደግሞ እንደ አድሞ ነፃነት ግንባር (አነግ) ያለ ስለ መከፋፈልና ግንጠላ ስለጦርነትና የእር በርስ ብጥብጥ ያስባል። በ3ኛነት ዋና ተጠቃሽ ደግሞ ወያኔ በጎሳ መሐንዲስነት በዘርና ቋንቋ መከፋፈልን የሕዝብን ዲሞክራሲያዊ መብት ማፈንን ንብረት መዝረፍን ገንዘብ መሰብሰብን የግል መንደር ማልማትን የመሳሰሉ ዘረኛ ጉዞውን ተያይዞታል። በዚህ ዓይነት በቡድኖች መካከል አንድ ዓይነት ራእይ የለም። በአንድ አገር እርስ በርሳቸው የሚጋጩ የተከፋፈሉ ሃሳቦች ተንጸባርቀዋል። ከአንደኛው በቀር ሁለቱ ጎጠኛ መሥመር የያዙ ናቸው። እነዚህ በዓላማና በአመለካከት የተለያዩ ቡድኖች በ20ኛው ምዕት ዓመት መገባደጃ በ30 ዓመታት ውስጥ በኢትዮጵያ የፈጸሙት ግፍ ምንግዜም የማይረሳ አስቃቂ ታሪክ ነው።

በእርስ በርስ ግጭት የከፋ የጦርነት ታሪክ፣ የረታብና የጉስቁልና ታሪክ፣ የመበታተንና የስደት ታሪክ፣ የውርደትና የበሽታ ታሪክ፣ በጎሳና ቋንቋ የመከፋፈል ታሪክ፣ የመልቲነትና የክህደት ታሪክ፣ የአፈናና የንብረት ዝርፊያ ታሪክ፣ የግዕዝ ፊደል ግዞትና የቅርሳ ቅርስ ዝርፊያ ታሪክ ሥርዓትና ሕግ የጠፋበት ታሪክ፣ አንድ ጎሣ በቆራጭ ፈላጭነት የነገሠበት ታሪክ፣ በእርስ በርስ ጦርነት የድል ሐውልት የቆመበት ታሪክ፣ የኢትዮጵያ ጠላት ኢጣሊያዊ የላቲን ፊደል መማሪያ የሆነበት ታሪክ፣ አገር ገንጥሎች ተብሎ የተጻፈበት ታሪክና፣ አገር ወዳዶች የተጋዘቡበትና የተገደሉበት ታሪክን፣ ነው ወያኔዎች ያስመዘገቡት።

ኢትዮጵያን በዘመናዊ ሥልጣኔ አራምዶ የሕዝቡን ኑሮ ለመገንባት የሚንቀሳቀሱ አገር ወዳድ ኃይሎች በቅድሚያ የሚጠበቅባቸው በ30 ዓመታት ውስጥ የተበከለውን ታሪክ ለማደስ በአጭርበሪዎች የተወናበደውን ሕዝብ አንቅጥና አደራጅቶ መሠረታዊ መብቶቹን እንዲጠይቅ ማድረግ ነው።

በዚያም ሆነ በዚህ ሕዝብ የኑሮን ጣፋጭ ሕይወት በመልካም ለመምራት የሚበጀው በጎሣና ቋንቋ ለመከፋፈል በመካከሉ የተደረደረውን ከፋፋይ አጉራ በጣጥሶ የጥንት ግንኙነቱን አድሶ ለመራመድ ራሱን ማንቃት ይገባዋል።

አበው አንድነት ኃይል ነፃነትና ጎብረት ብርቱ የማይበገር መሆኑን በምሳሌ ሲያስተምሩ፣ የተነጣጠለ ዘንግ አንድ በአንድ እንደሚሰበር ከአንድ ላይ የታሰረ ዘንግ ግን የማይሰበር ከብረት የጠነከረ ኃይል መሆኑን በሚታይና በሚጨበጥ ምሳሌ በማስረዳት ነበር። አንድነትን አጠንክረው በመቆም በተባበረ ክንዳቸው ወራሪ ኃይልን በመቋቋም ከብራቸው ሳይደፈር ነፃነታቸው ሳይገሰስ የኖሩት።

የሌሎችን የአፍሪካ አገሮች ታሪክ ስንመለከት ከአንድ ላይ

ተባብረው ባለመቆማቸው የአውሮጳዊያን ቅኝ ገዥዎችና የዓረብ ተስፋፊዎች ሰለባ ሆኑ። በሰሜን አፍሪካ ኗሪ የነበሩ አፍሪካዊያን ጠፍተው በአሁኑ ጊዜ በምድሪቱ ላይ ያሉ ዓረቦች ናቸው። ከዓረብ ዘር በመቶ ሰባ (70%) ያህሉ የሚኖረው በአፍሪካ ምድር ነው። እንደዚሁም የአውሮጳ አገሮች አፍሪካን ተከፋፍለው በቅኝ ለመግዛት ያስቻላቸው አፍሪካዊያን በጎሣና ቋንቋ ተከፋፍለው በመለያይት እርስ በርሳቸው እየተዋጉ በመዳከማቸው፣ ቅኝ ገዥዎች እየነጣጠሉ በመምታት አብዛኛውን የአፍሪካ ክፍል ቅኝ አድርገው ለመግዛት ተቃንቶላቸዋል። ይህን የመሳሰለው ውድቀትና ጥፋት በአፍሪካውያን ላይ የደረሰው በእርስ በርስ ግጭት መሆኑ እየታወቀ አንዲትን ነፃና ጥንታዊት አገር በጎሣና ቋንቋ መከፋፈል የዕውር ሽፍታ ዓመፅ፣ የደንቆር ነጋሪት መች ነው።

በዚህ በጎሣ ትረካ ላይ ተደጋግሞ እንደ ተወሳው ከውጭ ወራሪ ሜሪና ተንኮል ከአገር ውስጥ የከፋፍለህ ግዛና ጭቆና ነፃ ለመሆን የሚያስፈልገው ትልቁ አስተማማኝ መሣርያ ራሱን ማንቃት ብቻ ነው። የሥልጣኔና የዕድገት ሁሉ መለኪያው ከፍተኛው ደረጃ ንቃት ነው። ንቃት ጎሳኝነትንና ዘረኝነትን ይቃወማል። ንቃት ወገናዊነትንና አድሎኝነትን በብርቱ ይፃረራል። ንቃት ለጎሰኞች ውሻል የሆኑትን ይጸየፋል። ንቃት ሕዝብን ለሚከፋፍል ወንበዴ አያሳበድድም። ንቃት ለሥልጣንና ገንዘብ ራሱን አይሸጥም፣ ለዩሉኝታ አይገዛም። ንቃት ሰው ሠራሽ መሣሪያን አይፈራም፣ ንቃት የማገበረ ሰቡን ሥርዓት ያከብራል። ንቃት የእር በርስ ጥላቻን ይቃወማል። ንቃት ሳገራቸውና ለወገናቸው ዕድገትና መብት የተሰውቱንና በትግል ላይ ያሉትን ያከብራል። ንቃት በሕዝብ የተመረጠ የሕገ መንግሥት ፅውቀት ካላቸው ባለሙያዎች ተዘጋጅቶ በሕዝብ ድምፅ ጸድቆ ያልወጣን ጎጆ ከፋፋይ ሕገ መንግሥት አይቀበልም። ንቃት የአንድን አገር ሕዝብ የሚያስተሳስረውና የሚያጣምረውን አንድ ወጥ እይታ እንዲኖረው የሚያደርግ መሠረታዊ ኃይል ነው።

እነርሱም በአንድ አሸንፋ የሚወርድ የጋራ የኤኮኖሚ ጥቅሞች ባሕላዊ ግንኙነቶች በጋራ የተሠሩ አኩሪ ታሪኮች የጆሉ -ፖለቲካ አቀማመጥ የጋብቻ ግንኙነቶችና የሥነ ልቦና አመለካከቶች፣ የውጭ ወራሪን በአንድ ላይ የታገለ ሕዝብን ታሪክ አያይዞታልና የተነጣጠለ ሕይወት አይኖረውም ብሎ ያምናል።

የኤርትራ ሕዝባዊ ግንባር ሻዕቢያ እና የትግራው ነፃ አውጪ ግንባር ወያኔ በመተባበር የአማራውን ሕዝብ ለማጥፋት በተንኮል ያጠመዱት "ጉድጓድ ለቆፋሪው ፣ እሾህ ሳጣሪው" እንደ ተባለው በተንኮል ያጠመዱት ወጥመድ ወደ ራሳቸው ተመልሶ እርስ በርሳቸው ተጋድለው ገደል ገብተውበታል። የሁለቱም ተገንጣቶች ዓመፅ የጎዳው በአንደኛ ደረጃ ኤርትራዊያን ነው። ተንደላቀውና ከብረው ከሚኖሩባት ታላቋ ኢትዮጵያ ለዘመናት ያፈሩትን ሃብት እየነጠቀ ወያኔ አስወጥቶአቸዋልና፣ በጠፋው ንብረትና ጉዳት ያመፅ ጠንሳሾች ሻዕቢያና ወያኔ እኩል ይጠየቃሉ።

«ከፋ በማድረግ ብልሃተኞች ናቸው በጎ ለማድረግ ግን አያውቁም» (ኢ.ር 4:22) ተብሎ በነቢዩ እንደ ተነገረው እነዚህ እውነት የተሰወረባቸው የሥልጣን በሽተኞች እስከ ዛሬ ፈዋሽ መድኃኒት አልተገኘላቸውም "የሚሮጥ አያመልጥም፤ ጨካኝም አይድንም፤ (ኢ.ር. 46:6) ተብሏልና ውስጥ ለውስጥ የሚሰሩት ተንክል መቀመቅ ያወርዳቸዋል። "በክርስቶስ ያለውን መልካሙን ኑሮአችሁን የሚሳደቡ ሰዎች ከፋን እንድታደርጉ በሚያድሙ ቤት እንዲያፍሩ በጎ ሕሊና ይኑራችሁ" (1ጴ.3:16) "አንተ የምትተኛ ንቃ ከሙታንም ተነሳ" (ሲራ.13-13) ተብሎ ስለ አድር ባዮችም ተነግሯል. "አላዋቂዎችን ከጥበብ መራቅ ይገድላቸዋልና፤ ሰነፍችንም ቸልተኛ መሆን ያጠፋቸዋል"(ሞላ፤ 1:30-32) ተብሎ ለሚሰማ ተነግሯል። በምሳሌዎች እየተደጋገሙ ተነግረዋል። "ኃጢአተኛ ሰው እክህደክ ብሎ ሰይጣንን ቢረግመው ሰውነቱን መርገሙ ነው" (ሲራ.21:27) የተባለው የሠይጣንን ሥራ ለሚሠሩ የወያኔ መሪዎችን ለመሳሰሉ የተነገረ ነው።

አንድ ብሔር አንድ አገር

በመጀመሪያ በአንድ ወንድና በአንዲት ሴት የጋብቻ ግንኙነት የተመሠረተ ቤተሰብ ዘር የማስፋፋት ሒደቱን ቀጥሎ በሚወለዱ ልጆች መካከል ቀዳሚው ኅብረት ተመሥርቶ የራሱን ግንኙነት ይዞ ይቋቋማል። በዚህ ደረጃ በመዋለድ ተራብቶ እየሠፋ ሲሔድ ቤተሰቡ በማኅበር ተያይዞ ሕፃናት በእኩልነት አብሮ መኖርን ይለማመዳሉ። በአደኛ ደረጃ ቤተሰብ በነገድ እየተከፋፈለ ሲሔድ የማኅበረ ሰብ ግንኙነት ይመሠርታል።

በሁለተኛ ደረጃ ሁሉን ብሔረ ሰቦች ወይም ነገዶች አጠቃሎ የሚይዝ ብሔራዊ ሽንገ ይቋቋማል። ብሔራዊ ሽንገም መንግሥታዊ መዋቅሩን ይዘረጋል። ከዚያም የአንድ አገር ሉዐላዊነት ተመሥርቶ ይጠበቃል።

በዚህ ዓይነት በሁለት ሰዎች (በሴትና ወንድ) ግንኙነት የተጀመረው ኅብረት የቤተሰብ ማኅበር እያደገ በመጨረሻ ሕዝብን አጠቃሎ የሚይዝ አገራዊ ወይም ብሔራዊ ማኅበር እየመሰረተ ፍጹማዊ በሆነ አሐዳክዊ ሥርዓት እየተያያዘ በአንድ አገር ሉዐላዊነት ተራምዷል።

ማንኛውም ዜጋ ማኅበረ ሰቡ ለአቆመው ሕግና ሥርዓት እንዲታዘዝ ሞራላዊ ግዴታዎችን በትክክል እንዲፈጽም፤ ወላጆች ልጆቻቸውን በግብረገብ ትምህርት አንጸው በመልካም ጠባይና በፍቅር አእምሮአቸውን ሞልተው የማሳደግ ኃላፊነት የመሸከም ግዴታ ነበረባቸው። እንዲህ እያለ አዲሱ ቤተሰብ በነባሩ ቤተሰብ ተጠቅሞ አድጎ ሲደረጅ የኋላውን ልማድ እያሻሻለ ወደፊት እንዲራመድ ተፈጥሮአዊና ወቅታዊ ሁኔታዎች በአንድነት ተያይዞ እንዲጓዝ አድርጎታል።

የእያንዳንዱ አካል ብልቶች በኅብረት እንደሚሠሩ እንዲሁም እያንዳንዱ ማኅበረ ሰብ ከሌላው ጋር ፍጹማዊ በሆነ ኅብረት ተያይዞ እንዲጓዝ ተፈጥሮአዊና ህሊናዊ ግዴታዎች ናቸው። ምንም እንኳ እያንዳንዱ ሰው ነፃ ሁኖ የተፈጠረ ቢሆንም ተነጥሎ ብቸኛ ሁኖ መኖር ፈጽሞ ስለማይቻል በግድ መያያዝ ይኖርበታል። ያንዱ መኖር ለሌላው ሕይወቱ ነውና።

የአገር ዋና መሠረቱ ምስሰው ቤተሰብ ነው። ቤተሰብ መንደሮችን ሠርቶ በኅብረት ይኖራል። መንግሥትም ከቤተሰብ የመንደር አመሠራረት ተንደርድሮ ትላልቅ ከተሞችን ሠርቶ ሕዝብን በማስፈር ያገኛል። ሰው በተፈጥሮው ከፍላጎት ጋር የተያያዘ በመሆኑ ፍላጎቱን አግኝቶ ሊረካ ይፈልጋል። ያንም በማኅበሩ በኩል ማግኘት ይችላል።

የአድገት ደረጃ እጥፍ ሐደት አለው። የአንደኛ ጎኑ ስዕል የሚያመለክተው የራሱን ጎጆ አሟልቶ ማቋቋም ነው። የሁለተኛው ጎኑ ስዕል የሚያመለክተው የመጣበትንና ያደገበትን ማኅበረ ሰብ የሚደረጅበትንና የሚያድግበትን ዘዴ እየፈለጉና ዕቅድ እያወጡ ማቋቋም ነው። ማኅበረ ሰቡ በሥራዎች ጠባይና በሙያ ዘርፎች የተከፋ ፈለ ቢሆንም ዙሮ ዙሮ በአንድ ዓይነት ስልተ መርት ይያዛል።

ምሁራን በሲቪሉ ማኅበረ ሰብ ውስጥ የቤተሰብ የኑሮ መመሪያ እቅድ እያወጡ ማኅበረ ሰቡን በምርት ግንኙነት እያያያዙ በመምራት በአንዳንድ አካባቢ ትልቅ ሚና ተጫውተዋል። በአንፃሩ በማኅበር ያልተደራጀው ማኅበረ ሰብ ዕድገቱን በተወሰነ ደረጃ ዝቅ አድርጎበት ታይቷል።

ማኅበረ ሰቡ ዝቅተኛውን የመንግሥት አቋም ያያያዘ ነው። በተወሰነ ደረጃ በውስጡ ያሉትን ዝቅተኛ ያስተዳደር ዘርፎችን ለማስተዳደር ኃላፊ ነው። ከፍተኛውን ሥልጣን የያዘ መንግሥት የአራሹ ገበሬ ምርት የሚያዳርስበትን፤ የሠራተኛ መብት የሚጠበቅበትን፤ የልማት አውታሮችን ዘርግቶ ምርት በማስፋፋት የሕዝብን ፍላጎት ማሟላት፤ ነጋዴው ምርቶችን የሚያከፋፍልበትን መመሪያ መስጠት፤ ማኅበረ ሰቡ በያለበት በየአካባቢው በየደረጃው በልማት እየተወዳደረ ዕድገቱን እንዲያፋጥን መገፋፋት፤ ሠራተኛው በሥርዓት እየተመራ በትጋት እንዲሠራ ምርቶችን እንዲያሳድግ እና ቤተሰብ ማኅበረሰብና መንግሥት ተያይዘው እንዲያድኑ መብቱን የመጠበቅና የመንከባከብ ግዴታዎች አሉበት። ሠራተኛው በሦስት ነገሮች ላይ ንቁ ተሳታፊ መሆን ይገባዋል።

1ኛ/ ራሱን አንቅቶ ጓላ ቀር አስተሳሰቦችን አስወግዶ በእእምሮና በጉልበት ራሱን ገንብቶ ጤናማና ጠንካራ አምራች መሆን።

2ኛ/ እእምሮውን በዓላማ ላይ በማተራሰ እየሰሩ መማር እየተማሩ መሥራት በዕቅድና ሥርዓት መመራት ሥራን ማከበር።

3ኛ/ ሕዝብ እንዲያስተዳድር የተሰየመ መንግሥት ሕዝብን ሲያምታታና ሲያጭበረብር በሥልጣኑ ሲባልግ ፍትሕና ርትዕ ሲያጓድል ወገናዊ አድሎኛ ሲሆን አስተዳደሩን ለማራዘም ሕዝብን ከፋፍሎ ለመግዛት በዘርፍ ጎሳ ሲከፋፍል የሕዝብን ሃብት ሲዘርፍ ዴሞክራሲያዊ መብትን ሲያፍን ወ.ዘ.ተ. ጠቅላላውን ሕዝብ ለመብቱና ለነፃነቱ እንዲነሳሳ ቀስቅሶ መብቱን እንዲያስከብር ማድረግ ወይም መሪዎችን ከሥልጣናቸው እንዲወገዱ ለማድረግ መሪ ተዋናይ መሆን ያለበት ሠራተኛው ክፍል ነው። በጎሣና ቋንቋ መከፋፈል ግን የድንጊያ ዘመን የሞኞች ፈሊጥ ነው።

ጉልበቱን ሸጦ የሚኖር ሠራተኛ የሚቀርበት ምንም ነገር ስለሌለ የሚፈራውና የሚያሰጋው ባለ መኖሩ በድፍረትና ቆራጥነት በመታገል መብቱን ለማስከበር የሕልውናው ጉዳይ ያስገድደዋል። በማንኛውም ረገድ ግንባር ቀደም ተዋናይ መሆን ያለበት ሠራተኛው ነው። መንግሥት ከሕዝብ ግንኙነት ርቆ የራሱን ጥቅም ብቻ የሚሠራ እንደ ሕዝባዊ ወያኔ ሓርነት ትግራይ መሳዩ ያገርን ሕልውና ካደጋ ላይ ይጥላል። የሕዝብን ኑሮም ያዛባል። በዚህን ግዜ ነው የአንድነት ዓላማ ይዞ ሕዝብ እንዲቃወም የሚገደደው።

እያንዳንዱ ከሚመኘውና ከሚያስበው የዕድገት ደረጃ ለመድረስ ቀላል ባይሆንም፤ በዋጋ የማይተመን ሕይወትን ከጭጋግና ከከፋ የወንበዴ ሥርዓት ለማላቀቅ ያለው ብቸኛ ዘዴ የከፋፍለህ ግዛ ፖሊሲን ጎሰኝነት፤ የቋንቋና የሃይማኖት ልዩነት ዝባዝነኬዎችን አስወግዶ በጎብረትና በቆራጥ መንፈስ መታገል የመኖር ግዴታ ብቻ ሳይሆን ታሪካዊ ኃላፊነትም ነው።

ለመንግሥት መታዘዝና ለሕግ መግዛት የነበረ የቆዩ ሥርዓት ነው። ዳሩ ግን ሕዝብ ጥቅሙን አጥቶ እየተዘረፈና እየተረገጠ ፍጻሜውን መከራውን እየተቀበለ በስቃይ እየማሰነ ይኑር ማለት አይደለም መንግሥት ማለት የአገርን ነፃነት የሕዝብን መብት እንዲጠበቅ ሕዝብ ያቋቋመው ማኅበር ነው። በዚህ መንግሥት ተብሎ በሚጠራው ማኅበር ውስጥ የሚያገለግሉ እንደራሴዎች በሕዝብ ተመርጠው የሚላኩ ናቸው። ታዲያ አገልጋይ ከጌታው አይበልጥምና የሕዝብ አገልጋዮች ሲሳሳቱ ማረም አስተዳደር ሲያዛቡ ማቃናት ሲያጠፉ መቅጣት ወይም ከአገልግሎት ማስወገድ የጠቅላላው ሕዝብ መብት ሁኖ ሳለ፤ ሕዝብ በመብቱ አልተጠቀመበትም። እንዲያውም መንግሥታዊ ሥልጣን የሕዝብ መሆኑን ባለማወቅ የመንግሥት ሠራተኛ ሁሉ እንደ አምላክ ተፈርቶ ይሰገድለታል።

ስለዚህ ነው ትላንትና ከቀበሮ ጉድጓድ የተፈለፈሉ ተባዮች (ጀርሞች) እየተራራና እየሰፉ ሁሉንም ተራ በተራ በማጥቃት ላይ ያሉት። እነዚህ በኃይለኛ የጥፋት ስሜት የሚገኙሉትን በመተባበር ስለ አልተጠረጉ ነው እየገደሉ መዝረፍን የተያያዙት። በእውር አጥፊ ተባዮች እየተበሉ መንፈስን ማስጨነቅ ከፍተኛ ሞራላዊ ውድቀት በመሆኑ እያንዳንዱ ጎሳ በየጎጡ ማፈንገጡን ትቶ ለራሱ ነፃነትና ሰብአዊ ክብሩ ለማሕበራዊ ኑሮና ለዕድገቱ ብሎም

ለሕልውናው ሲል ተባዮቹን ለማጥፋት ተባብሮ መታገል ግዴታው ነው።

በጊዜአዊ ጥቅም መደለልና በራስ ወዳድነት በስግብግብነትና ባጭበርባሪነት የአስቡት አላማና ምኞት ፈጽሞ ሊቃና አይችልም። ይልቁንም ከመንፈስ ጭንቀትና ከሞራል ውድቀት ላይ ይጥላል። ስለዚህም ቅዱስ መጽሐፍ እንዲህ ይላል " ጥበብን የሚገልጥ መንፈስ ቅዱስ ለሰው ጥበብን የሚሰጥ ትምህርትንም የሚገልጥ ኃይልንም የሚያደርግ የሞቱትንም ሰዎች በእውነት የሚያሰነሳቸው መንፈስ ቅዱስም በእርሱ ፀንቶ ይኖራል"(ሄኖ.13፡21) ይላል።

ይህም መልዕክት ከሕሊናቸው ለአልተሰናበቱ ለሕገ ወጥ ድርጊት ላልተንበረከኩ የጥፋት አገልጋይ ወይም ተባባሪ ላልሆኑ ሰህተትን በድፍረት ለሚያጋልጡ ለሰብአዊ መብትና ለፍትሐዊ አስተዳደር (ለዴሞክራሲ) በሐቅ ለሚታገሉ ለነ ሞት አይፈራ ለቆራጥ አብዮተኞች ነው። ለርገርኖችና ደጎች በመልካም ሥርዓት ለታነጹ መልካም መግባር ላላቸው ነው።

የሰዎችን የተለያዩ ባሕሪያት የዛፎች ምሳሌ ይገልጻል። ከአንድ ዛፍ ቅርንጫፎች ቀጥ ያሉት ለቤት መሥርያ ሳጋ ይሆናሉ። ከዚያው ከአንድ ዛፍ ቅርንጫፍ የሚቀረው ጠማማው ደግሞ ለመጥረቢያ መሰከያ እጅታ ይቆረጥና ወገኑን ዛፍ እየቆረጠ ይጥላል። ዛፍ ሲጎዳ የኖረው ከራሱ በሚወጣ ጠማማ እንደሆነ እንዲሁም ሰዎችን የሚጎዱ ከራሳቸው የሚወጡ ጠማሞች ናቸው።

ከሰዎች መካከል የሚወጡ ክፉ ጠማሞች ነፍስ ገዳዮች ንብረት ዘራፊዎች ወገን ከወገን የሚያለያዩ ሰብአዊ ርኅራኄ የሌላቸው በጭካኔ ተግባራቸው የሚደሰቱና የሚኮሩ ተገንጣይ አስገንጣይ የወያኔ መሪዎችን የመሳሰሉ አሉ። የወያኔ መሪዎች የትግራይን ወጣቶችን ለርካሹ የተገንጣይ ዓላማቸው ጭራሮ አድርገው ማግደው የሞቁ የትግራይን ወጣት ሴቶች (ፍላጎታቸውን ለማሟላት) ለሱዳን ሹማምንት ጉቦ እየሰጡ በማሸርሞጥ ክብረ ንጽሕናቸውን ያስደፈሩ ጨካኝ (ሳዲስት) ሞራለ ቢላች ጸያፍ ተግባር በዘመናችን ተፈጽሞ ታይቷል።

" እርስ በርሳቸው ጠብ ያነሳሉ ሥልጣናቸውም በወንድሞቻቸው ላይ ትጽናለች ባልንጀራ ባልንጀራውን ወንድም ወንድሙን አያውቀውም" (ሄኖ. 15፤ 18) እንደሚለው ቅዱስ መጽሐፍ ኢትዮጵያን ለማጥፋት ያሄሩት የወያኔና የሻቢያ መሪዎች በወገኖቻቸውና በጓደኞቻቸው ላይ ግፍ ፈጽመዋል።

የማኅበረ ሰብ ግንባታና ስነ ምግባር

ማንም ሰው የማኅበረ ሰብ አባል በመሆን ግዴታዎችን ማሟላት አለበት። ማኅበረ ሰብም ዕውቀቱንና ኃይሉን በማጣመር በጎብረት እየሠራ የየአንዳንዱን የኑሮ ችግር የማስወገድ ኃላፊነት ሊሸከም ይገባዋል።

ማኅበረ ሰቡ ለሕልውናው ሲል ራስ ወዳድነትንና የግል ፍላጎትን አራማጅ ተሰፈንጣሪ ብቸኛ ተጓዥነትን እያስወገደ ሕሊናዊ ንቃቱን እያዳበረ በፍቅር ተሳስሮ በጎብረት ከተራመደ የሕይወት ዋስትና የኑሮ ደስታን ያገኛል። በራሱ የሚመካ በግል ኑሮ የሚደሰት ከማኅበረ ሰቡ ያፈነጠ አንዳች ግን መከላከያ መካች ኃይል ስለማይኖረው ፍላጎቱን ሊያገኝ አምሮቱን ሊያረካ አይችልም። በግል ፍላጎት ለመደሰት ወይም የሚያምርን ለማግኘት ከማኅበረ ሰቡ ተነጥሎ መጓተን ካልታሰበ ብርቱ አደጋ ላይ ይጥላል።

ማኅበረ ሰቡ ፍጹም ብዙን የሆኑትን የተምታታባቸውን በኃይል አርቆ በመያዝ ሥርዓት ማስተማር የሰላማዊ ኑሮ ግዴታዎቹ ናቸው። ማኅበረ ሰቡ ከመካከሉ አፈንግጦ የወጣን ስቦ ለማስገባት ኃይል ያለው በመሆኑ በቸልታ ሳያልፈው አስገድዶ ሥርዓት ሊያስይዘው ይገባል። ምክንያቱም የማኅበረሰቡን ሥርዓት የማያከብሩ ግለ ሰቦች የሚያመጡት ጠንቅ መላውን ጎብረተ ሰብ ከብርቱ አደጋ ሲጥል እነሆ ታይቷልና።

ለምሳሌ ሕዝባዊ ወያኔ ሓርነት ትግራይ (ሕወሓት) እና የኤርትራ ሕዝብ ነፃነት ግንባር (ኤሕነግ) በሚል ስያሜ ትግሬንና ኤርትራን ለመገንጠል የታገሉ የወያኔና የሻዕቢያ መሪዎች በአገርና በወገን ፍቅር ታንጸው በስነ ሥርዓት ባለ ማደጋቸው ነው በራሳቸው አገር ላይ አምጸው ወገናቸውን ያስጨጨፉ ታሪካቸውን የካዱ ከንቃት ጉድለት ነው።

ወላጆቻቸው በግብረ ገብ ትምህርት እንጸዋቸው ቢሆን ኑሮ ይህን ያህል ጥፋት በአገር ላይ አያደርሱም ነበር። በራሳቸው ታሪክ ላይም አያምጹም ነበር። ልጆች የሚያድጉት የወላጆቻቸውን ጠባይ ይዘው ነው። ወላጅ አባት ከዳተኛ ከሆነ ልጁም ከዳተኛ ይሆናል። አባቱ አጭበርባሪ መልቲ ከሆነ ልጁም ያኑ ይከተላል። አባቱ ሰካራም ከሆነም ልጁም የአባቱን ዓመል ይከተላል። ልጆች ካደጉ በኋላ ከወላጆቻቸው በውርስ ያገኙትን ጠባይ በሥራ ላይ ያውሉታል። በውጭ አገር ዜጎች በሚሸጉ ትምህርት ቤት የተማሩም ሕሊናቸው በተለያዩ ሰብከት የተሰለበ ስለሆነ ያገርና የወገን ፍቅር የላቸውም። ማንነታቸውንም አያውቁም።

ለአንድ አገር ሕዝብ ዋናው መሠረቱ ቤተሰብ ነው። በመጀመሪያ ወላጆች ልጆቻቸውን በግብረ ገብ ትምህርት እንደ ታሪክና ባሕልን አገር ወዳድነትና ወገን አፍቃሪነትን ለማስተማር በሁሉም ረገድ ራሳቸው መልካም አርአያ መሆን ይገባቸዋል። በነፃነት ተከብሮ ለመኖር ጎብረት አስተማማኝ ዋስትና ሰጭ ብቻ ሳይሆን ለሕይወትም ሕልውና ጋሻና መካች ኃይል ነው። በጎብረት ፀንቶ መኖር የሁሉንም ጥቅምና ፍላጎት የሚያሟላ አስፈላጊ በመሆኑ ጎብረት ከሁሉም በላይ ላቂያ ያለው ነው።

ግለሰብ ጎጠኞች ከሕብረተሰቡ አፈንግጦው በመውጣት በራሳቸው ዕውቀትና ፍላጎት ተመርተው የሚያቀነቅኑትን የግንጠላ አቋምአቸውን እርግፍ አድርገው ትተው ከሕብረተሰቡ ጋር ተገናኝተው

በመወያዩት ያን የሚፈልጉትን ጥቅም (ሥልጣን) በሕጋዊ መንገድ ማግኘት ይችላሉ። በመተዳደሪያ ሕጎችና ደንቦች ስህተት ካለም ስህተቱን እንዲታረም የመጠየቅ መብት አለው። የተቃውሞ ጥያቄ ካላቀረበ ግን ማንቻውንም መመሪያ እንደ ተቀበለው ይታሰባል። በሕጋዊ መንገድ ተቃውሞ ሳያቀርብ እንጠላለሁ ብሎ ያዙኝ ልቀቁኝ ማለት ግን ትልቅ ጥፋትና ድንቁርናም ነው።

ማንኛውም ሰው ፍላጎቱን ለማሟላትና ከአሰበው ለመድረስ ከፍተኛ ንቃት ያስፈልገዋል። የሰውነት ሕዋሳት (አርጋን) በራሳቸው ንቃት በሕብረት በመሥራት ያንድን ሰው ሕይወት ተባብረው እንደሚገነቡና ብልቶች በራሳቸው ሕይወትና በሌሎች ብልቶች መካከል ቅራኔ ሳይፈጥሩ ሰብስቦ ለያዛቸው አንድ አካል ያገለግላሉ፤ ምክንያቱም የሌላው መኖር ለርሱም ሕይወቱ ነውና። እንደዚሁም ግለ ሰብ ያለ ማኅበር፤ ማኅበርም ያለአገር፤ አገርም ያለመንግሥት መኖር አይችልም።

ወደፊት ሠራተኛው ክፍል ሊያደርገው የሚገባው አብዮታዊ ኃይሉን በማስተባበር በጋለ ስሜት በመነሳሳት አመጸኝነትን ችክ ብሎ በመያያዝ በጎብረታዊ አብዮት ጸንቶ መሠረታዊ የአንድነት ጽንሰ ሃሳቦችን ተከታትሎ ከተራመደ ያለ ጥርጥር ግቡን ይመታል። ወንበዴን አስወግዶ ሕጋዊ ዲሞክራሲያዊ መንግሥት ለማቋቋም አብዮታዊ ንቅናቄዎች ሊወሰዳቸው ከሚገባቸው እርምጃዎች ቀዳሚው ተግባር ኃይልን አሰባስቦ እንደ አንድ ሕዋስ ሁኖ መንቀሳቀስ መቻል ነው። ይህም የአብዮታውያን ትልቁ መመሪያና ዓላማ መሆን ያለበት ነው።

በተቃዋሚው ኃይል መከፋፈል ካለና ሁኔታው እንዲጨግግ ከተደረገ የሚቃወሙትን ጠላት ሳያውቁ ማገልገል ይሆናል። ጠላት ከሚጠቀምባቸው ስልቶቹ ዋናው ተቃዋሚውን መከፋፈል ነው። ተቃዋሚውን ኃይል የሚከፋፍል የጎሣ ስሜት የሚቀሰቅሱም ከንቱ ድካም ውጤት የማይገኝበት ኋላ ቀር ነው። በጎሣዊ አመለካከት የሚደረግ እንቅስቃሴ ሥልጣኔን አውዳሚ ሚና (ዕድገትን ቀጭ) በመሆኑ የሚወገዝ ነው።

አገርን ከከፋፋይ አረመኔ መሪዎች ለማዳን ትኩረት ሊደረግበት የሚገባው የተቃዋሚው ኃይል በአንድ ግንባር ተጠቃሎ መራመድ የሠራተኛው ዓድማ እንዲጎለብትና እንዳይከሸፍ ሁኔታዎችንም እንዲያሟላ ሠፊ ዕድል ይሠጣል። ትግሉንም ከግብታዊ እንቅስቃሴ ወደ አብዮታዊ እንቅስቃሴ ይለውጠዋል።

የሠራተኛ ክፍል በአገሪቱ ጠቅላላ ሥራ ለማቆም የሚደረግ ሤራ በአዋጅና በስሜት ግፊት ሳይሆን በነቃ ሕሊና በፍላጎትና በቆራጥነት በፍጹም ዓላማና እምነት ላይ የተመሠረተ ሊሆን ይገባል። የአንድነት መፈክሮችን በማስተጋባት የዓድማ ታሪካዊ መርህን ተከትሎ በወቅትና ሰዓት እየተጠቀሙ ጠላትን እስኪንበረከክ የተቃውሞ ትግልን እስከ መጨረሻው ለመቀጠል በተቃዋሚው የአንድነት ኃይሉ መካከል ጠንካራ የማይበገር ጎብረት እንዲኖር ያስገድዳል።

ከሁሉ በፊት አስቀድሞ ትልቁ ጉዳይና አስፈላጊው ሰብአዊነት (ርገራሄ) ነው። ጠላትን ውልቁን ሊያስቀር የሚችል በአብዮቱ ሠፈር ፍትሐዊነትና ቀና ርቱዓዊ አመለካከትና አሰራር ሲኖር ነው። ጠላት በጭካኔ ሲገፋ ተቃዋሚው ኃይል በሕግና ሥርዓት በትክክለኛነት መራመድ ይገባል። ጠላት የሚወድቀው በጭካኔ አመራሩ ስለሆነ በግፋዊ ሥራው እንዲቀጥልበት መገፋፋት ትልቁ የትግል ስልት ነው።

ተቀዋሚው አብዮታዊ ኃይል ለሕዝብ እንደ አባብ ገላ ለስልሶ ጠላቱን እንደአባብ በመርዝ ነድፎ እንደ ነብር አድብቶ እንደ ወሶ ሸማኔ (ችታ) ጉሮሮውን አፍኖና የሥንቅ መገናኛውን መስመር ቆርጦ አዋክበ ማንበርከክ የሚቻለው እየኝ እየኝ ዕውቁኝ ዕውቁኝ ልታይ ልታይ የሚል የታይተኝነት ጠባይ ሲያስወግድ ብቻ ነው።

የነቃው የሕዝብ ክፍል ያለ ኃይል ተጽዕኖ በፈቃዱ የአብዮቱ ደጋፊ ይሆናል። ያልነቃው ክፍል ግን አብዮቱን የሚደግፈው በሁለት ምክንያቶች ነው። አንደኛው ጥቅም አገኝበታለሁ በሚል ሁለተኛው የኃይል ርምጃ ይወስድብኛል ብሎ በመፍራት በነዚህ ምክንያቶች ብቻ ሊደግፍ ይችላል። ይሁን እንጅ ይህ ክፍል የኃይል ሚዛን ወደ ሚያይለው የሚቀላበስ ነው። በተሰለፈበት ጸንቶ የሚቆም አይደለም። እንደዚህ ያለውን ወላዋይ ክፍል አምኖ አብዮታዊ እንዲሆን በደካማ ጎኑ በኩል ስነ ልቦናዊ ቅስቀሳ ማካሄድ አስፈላጊ ነው። ለምሳሌ ፈሪ እንደሆነ ጀግናነህ ደፋርና ቆራጥነህ ካሉት ጳላ ቀሩን ንቁ ተራማጅ ነህ ካሉት ከመቅጽበት ተለውጦ ተራማጂ አብዮተኛ ይሆናል።

በተቀዋሚነት ከተሠለፉት ውስጥ ጎሰኛ መስመር የያዙ ፀረ አንድነትና ፀረ ሥልጣኔ የሆኑ ከዳተኞች የማገበረሰቡን ዕድገትና ሰላም የሚያውኩ ከዋናው ጠላት የሚከፉ አደገኞች ስለሆኑ ቀዳሚ ርምጃ ሊወስድባቸው ይገባል።

ማኅበረ ሰቡን በዋናነት የሚያገናኘውና የሚያዋህደው እያንዳንዱ በርስቱና በሃብቱ ሙሉ ነፃነት ሲኖረው ነው። በሕይወቱም ሆነ በንብረቱ የሕግ ዋስትና ሲኖረው በፖለቲካና በኤኮኖሚ እኩል ተሳታፊ ሲሆን ለጋራ ጥቅሙ ሲል ይዋካዳል። በተለይም የእኔ ነው የሚለው የሚመክበት አለኝታው ለዝንተ ዓለም ይዞት የኖረው የከተማ ቦታና የገጠር ርስቱ ሲመለስለት ነው። ማኅበረ ሰቡ ጠባብ አመለካከቱን አስወግዶ ለማኅበራዊ ኑሮውና ለዕድገቱ ለጋራ ብልጽግናው ሊቆም የሚችለው የራሱ የሆነ አለኝታ ሲኖረው ብቻ ነው።

የኢትዮጵያ ሕዝብ ለሪጋብና በሽታ የተጋለጠው ርስቱን በመነጠቁ በትጋት ባለ መሥራቱ የምርት ኃይል እያቆለቆለ በመሔዱ ነው። ማኅበረ ሰቡ 3 ጠላቶች አሉበት። እነርሱም

1ኛ/ ስሜተኞች ሁኔታዎችን ሳያጤኑ ወቅትና ጊዜም ሳይጠብቁ በአልረጋ ችኩል መንፈስ የሚወስዱት የስህተት ርምጃ ነው።

2ኛ/ የጎሳ አሸባሪዎች ወቅታዊ ፖለቲካዊና ኢኮኖሚያዊ እመርታዎችን በሚገባ ሳያጤኑ ወደፊት ምን እንደሚያስከትልም ሳይገመግሙ በቡድናዊ ጠባብ ስሜት ተመርተው ተዋሕዶ በፍቅርና

ሰላም የሚኖርን ሕዝብ ያለ ፍላጎቱ በቋንቋና ጎሳ ለመለያዩት የሚጥሩ ጎጠኛ ቡድኖች ጤና መንሳት ነው።

3ኛ/ ለዝንተ ዓለም መፈናፈኛ አሳጥቶ ቀይዶ የያዘ ድንቁርና ነው። ለሰው ልጅ እንደ ድንቁርና ያለ ብርቱ ጠላት የለውም። ድንቁርና ባርነት ነው፤ ብዝበዛ ነው፤ ሰብአዊ መብት መርገጥ ነው፤ መብትን አለማወቅ ነው፤ ለመብት አለመታገል ነው።

ሸክም የማይከብደው ሕዝብ በሙሻ አዙር ውስጥ

በአመለካከት ደረጃ ሠፊው ሕዝብ ሊረካ የሚችለው የማኅበረ ሰቡ መሠረታዊ ፍላጎቶች ሲሟሉ ብቻ ነው በደርግ አመራር የየአንዳንዱን የግል ሃብት የጋራ ለማድረግ በመርህ ደረጃ የተወሰደው ሥር ነቀል እንጂ ማሻሻል አልነበረም እንደ መብረቅ በድንገት ያፈነዱት ነበር። ጊዜ ጠብቆ የሚፈነዳ ፈንጂም አልነበረም።

ያለ በቂ ቅስቀሳና ስነ ልቦናዊ ንቃት በግብታዊነት በቅጽበታዊ ውሳኔ ለሻልስታዊ ሥርዓትን ለማስፋፋት ያፈነዱት በምብ የፖለቲካ ዘዴውን ሲመለከቱት ውኃ በሌለበት ደረቅ መሬት ላይ እህል ዘርቶ ብቀል ብሎ እንደ ማስገደድ ያህል ነበር።

ስሜተኞች በአንድ ጊዜ ሕዝብን በጠመንጃ አፈሙዝ ውስጥ ለማስገባት ቢዋክሩም የጠመንጃው አፈሙዝ ሙሽ አዙር ጠባብና ጠመንጃው በመሆኑ ሁሉንም ሊያስገባ አልቻለም። የክፍለ ዘመኑ ሥር ነቀል ፈላስፎች ሕዝብን በሙሽ አዙር ለማስገባት ከመጣር በፊት ሕዝብን ማንቃት ሲገባ፤ በዕውቀቱ ማለት በንቃቱ ተጠቅሞ በፍላጎቱ ሊግባባበት እንደሚችል ሁኖ የተሰናዳ ቀስቃሽ ቱወሪ አልነበረም።

አብዛኛው የተማረው ክፍል ሁኔታውን ሳያመዛዝንና በሚገባ ሳያረጋግጥ በሰብከት ከፖለቲካ ፓርቲ አዘቅት ውስጥ ገብቶ መደፈቁን አልፈለገም ነበር። ራሱም የሚያምንበትን ቁርጠኛ ርምጃ ሳይወስድ በማህል ሠፋሪነት ሲዋክቅ መልካሙን ጊዜ ገድሎታል። ጥራዝ ነጠቅ ስሜተኞች ለዝንተዓለም ሥር ሰድዶ የኖረን በሽታ ነቃቅሎ ጥሎ ለመፈወስ አስቀድሞ መርፌ ወግቶ ማዳን ያስፈልጋቸው ነበር። በሽተኛው ከተፈወሰ በኋላ እያንዳንዱ በየደረጃው ለጋራ ዕድገቱና ሰላማዊ ኑሮው በንቃቱ ሊወስደው የሚገባውን ርምጃ በማስገደድ፤ በልህ በንቃቱ ላይ እንዲተኛ ማድረግ ትልቅ ስህተትና ኃላፊነት የጎደለው ርምጃ ነበር።

ሰፊው ሕዝብ ጊዜ ወስዶ ቢደራጅ ኑሮ የመንግሥትን መገልገያ መሣርያዎች ለመቆጣጠር ብቁ ችሎታ ይኖረው ነበር። ይሁን እንጂ ሠፊው ሕዝብ ከመንቃቱ በፊት የተወሰደው ተቃውሞ በሠፊው የተዘረጋውን መንግሥታዊ መዋቅር በፍጥነት ለመለወጥ አስቸጋሪ በመሆኑ እርሾ የነበሩ አብዮታውያን ኃይሎች ተጠናክሮ ለማደግ ሳያመቻቸው ቀረ። ለዚህም የማይካድ አንድ እውነት አለ ለጎብረተ ሰብአዊ አብዮት ብርቱ ጠላቱ ድንቁርና መሆኑ ነው።

እንደ ኢትዮጵያ በአሉ አገር በሙቶ ሰማንያ ያህሉ መሃይም በሆነበት ዲሞክራሲ በታፈነበት ነፃ ሁኖ ማገበረ ሰቡን ማስተማር በማይቻልበት አገር፤ ሁለት የገብረተሰባዊ አብዮት ጠላትን በአንድ ጊዜ ለማስወገድ መታገል አስቸጋሪ ነበር። የመጀመሪያው ትልቁ ጠላት ድንቁርና በመሆኑ እርሱን ተዋግቶ በማስወገድ ሕዝብን አንቅቶ መብቱን እንዲያውቅ ማድረግ አይነተኛው የትግል ዘዴ ነበር።

በሁለተኛ ደረጃ የሐቀኛው የገብረተሰባዊ አብዮት ጠላት ወግ አጥባቂውን በሥልጣን ላይ ያለውን ግፊት ጨቋኝ መንግሥት ለማንበርከክ ሁኔታዎችን ማሟላት ተገቢና አስፈላጊም ነበር። ይህ ባለመሆኑ ከዝግጅት ጉድለት የተነሳ በይድረስ ይድረስ በስሜት የተጋፈጠው ትውልድ ለውጥ ሊያመጣ አልቻለም። እነዚያ የለውጥ ሕልም የነበራቸው ጥቂት ወጣቶች የሕዝብን ስሜት ነክተው በማነፃፀር ሳሳት ያደረጉት ሙከራ ከባል በፊት ልጅ ይሰጠኝ ሆነና ሕልማቸው እውን ሳይሆን ቀረ።

ሽክም የማይከብደውን ሕዝብ ከሁሉ አስቀድሞ ምን አንደተሸከመ የማያውቅ በመሆኑ የተሸከመው ነፍስ የሌለው (የሰው ቅርፅ ያለው) ድንጊያ ጀርባውን እንደአጎበጠው ትከሻውን እንዳቆሰለው ቁሰል ፈዋሽ መድጋኒት እንዲፈልግ መሔጃ መንገድ ማሳዩት ይገባ ነበር። ምንም እንኳን ግብታዊ ቀስቀሳዎች በወቅቱ ተቀባይነት ቢያገኙም በየአንዳንዱ ሕሊና የተሟላ ፖለቲካዊ ሕይወት አልነበረውም። ምንም እንኳን በአዲስ አበባና በከፍል አገር ከተሞች አስተዳደሩን የሚነቅፉ ሕቡአዊ መድረኮች ቢኖሩም በምጣኔ ሃብት በኩል ከዕለታዊ የኑሮ ሕይወቱ ጋር የተነፃፀረ ሳይሆን ወደፊት ይገኛል ከሚል ቅዥት ያልተለየ በመሆኑ የዲሞክራሲን መብትና የፖለቲካ ሥልጣን ጉዳይ ቢተርክለት ምን ይገባል።

- ሕዝብ ሰምቶ የሚቀበለው ዓይቶ የሚፈጽመው በድርጊት የተካሄደበትን ግፍ በዓይኑ ያየውን ሕገ ወጥ ድርጊት እያነፃፀሩ ሲነፃፁት ብቻ ነው። ምክንያቱም በአስተዳደር በደል ሲፈጸምበት በዳኝነት አድልዎ ሲደረግበት ከአቅሙ በላይ ግብር ከፈል ሲባል ጉቦ እንዲከፍል ተጽዕኖ ሲደረግበት ያውቃልና ነው።

- ለውደፊቱም ቢሆን ማገበረ ሰቡ ለመብቱና ጥቅሙ ለፍትሐዊ አስተዳደርና ለዲሞክራሲያዊ ሥርዓት ለመታገል የሚችለው ለተራው ሕዝብ ሊገባው በሚችለው በድርጊት ሲፈጸም በሚያዩው በጀርድ በሚሰማው በሚለብሰው በሳጥኑ ውስጥ ካለው ገንዘብ በበረቱ ውስጥ ካለው ከብቱና ርስቱ ጋር እየተነፃፀረ ቢነገረው ሠርዖ ሊገባው ይችላል።

- ገበሬው ያመረተውን እህሉን የአስተዳደሩ ክፍል ነቀዝ ሁኖ ሲበላበት ልብሱን ብል ሁኖ ሲያመሸክበት ከብቱን በሽታ ሁኖ ሲጨረሰበት ጤናው ሲታወክ ሕክምና ሲነፈገው መሬቱን ሲነጥቀው በስዕል ቀርቦ በማሳዩት በአእምሮው ቀርቦ እንዲይዝ ቢደረግ ለመብቱ ይቆማል።

- ነጋዴ በንግዱ ላይ የሚደረግበትን ተጽዕኖ ከገቢው በላይ ቀረጥ እንዲከፍል መደረጉ፤ ሠራተኛው በርካሽ ዋጋ ጉልበቱን ሲበሉት

ለድካሙ ዋጋ በሚገባ የማይከፈለው መሆኑን፤ ተማሪው በትምህርት አስጣጥ አድልዎ የሚደረግበት መሆኑን በግልጽ ማለትም በደሎቹን ሁሉ እየነገሩ ቢቀስቀስ ሁሉም በየአለበት መብቱን ለማስከብር ይንቀሳቀሳል።

- ለምንድ ነው ድጥኝ የሚበዙበት? ወደ ገብረተሰባዊነት በቀላሉ የሚመመዙትስ? የጉልበት ሽያጭ ዋጋው በማነሱ ነውን? ወይስ ብዝሃዊና ጭቆናን ለማስወገድ ለሰብአዊ እኩልነት? ወይስ ከብዙ ከበርቱ በላተኞች ይልቅ በአንድ መንግሥታዊ አስተዳደር መባላት ይሻላል በማለት ነው? በካፒታሊስቱ ሥርዓት ብዙ ከበርቱ በላተኞች ስለ አሉ በየፊናው የሠራተኛውን ጉልበት ሲመጡት መቋቋም እየተሳነው በጉስቁልና ኑሮ የሚሰቃዩው እጅግ ብዙ ነው። በገብረተሰባዊቱ (በሰሻሊስቱ) ሥርዓት ደግሞ በላተኛው አንድ መንግሥታዊ መዋቅር በመሆኑ ከአበላላ ተራፊ ሊኖር ይችላል። ከአንድ ጅብ በላተኛ ግን ትርፍራፊ አይጠፋውም ይህም ማለት ሰሻሊስታዊ ሥርዓት ተመጣጣኝ የጉልበት ዋጋ ባይከፍልም እኩል መቅኑን እየከፈለ ያመነምነዋል እንጂ ለሞት አሳልፎ አይሰጥም።

- መንግሥት አልባው ሥርዓት የለሹ (አናርኪዝም) ያለ ምንም አስፈሪ መንግሥታዊ መዋቅር በቴወሪ ደረጃ በነፃ መኖር የሚቻል መሆኑን ይገልጻል። እንደዚሁም ክርስቲያናዊ ገብረተሰባዊነት የሞራል አቅጣጫን የያዘ በአልነቃው ሕዝብ ውስጥ ሊሠራ አይችልም። የሰው ልጅ ነቅቶ ድንቁርናን ካላስወገደ በቀር። ትክክለኛ ሕዝባዊ ሥርዓት ሊመሰረት አይችልም። በግድ በሥርዓት የሚመራ ተቆጣጣሪ መንግሥታዊ መዋቅር ያስፈልጋል።

የዛሬው ዓለም በሥልጣኔ ከፍተኛ ደረጃ ላይ ደርሶ በሳይንስና ቴክኖሎጂ ተአምራዊ ግሥጋሪ ያደረገው በሠራተኛው የጉልበት ብዝሃ ብቻ ሳይሆን ብዙ ሠራተኞች መመከሪያ እየሆኑ በማለቅም ነው። አብዛኛው የዓለም ክፍል ራሱን የሚያጠፋበት የጦር መሣርያ በገፍ ማምረቱን ሥልጣኔ ይለዋል። ይህም ከንቃት ጓላ ያለ ድንቁርና መሆኑ ነው።

የኢትዮጵያም ሕዝብ ኃላፊነት በማይሰማቸው ሕሊናቸው ባልተገራ የአውሬነት ጠባይ ባላቸው ተራ ሰዎች የመሣርያ መፈተኛ አድርገው እርስ በርስ ያጋደሉት ጉልቆ መሣፍርት የለውም። የነቁና የበቁ ሰዎች አርቆ ማስተዋልና ማዩት ሕሊናቸው ብሩህ የሆነ ሰውን ለማጥፋት የሚደረገው ውድድርና ሩጫ ቁም ለሠላማዊ ኑሮ ጥረት እንዲያደርግ በጉባኤ በመድረክም በጽሁፍም ቢያቀርቡ ተቀባይ አላገኙም። የጥፋት ኃይሎች ሁል ጊዜ የሚታያቸው አጥፍቶ የሚጠፉበት ጎዳና ነው።

እነዚያው ከሕሊናቸው የተሰናበቱ በአጋጣሚ መንግሥታዊ ሥልጣንን የያዙ ያስተላለፉአቸው ግዙፍ መመሪያዎች ከራሳቸው የሥልጣን አኳያ እንጅ ከሰፊው ሕዝብ ጥቅም አንፃር ሲታይ ጥልቀት በሌለው ፖለቲካዊ ቴወሪ መራራውን በጣፋጭ ሸፍኖ በሽንግላ ዋጋ ለመጋት ነው።

ምን ግዜም ቢሆን የሚያስፈልገው ሠራተኛው ክፍል ነቅቶና ተደራጅቶ መብቱን ለማስከበር ያለው ዕድል በአስተዳደር የሚባልጉትን ጭቂኞችና በዝባዦች በማስወገድ ብቻ ነው። ሠራተኛ ክፍል የዜግነት መብቱን በበቂ ሁኔታ አልተጠቀመበትም። በአንድ በተወሰነ ነገር ተጣብቆ ራሱንም ቤተሰቡንም ሳይረዳ እንዲኖር ሲደረግ ከግፋዊ የጭቆና አስተዳደር ለመላቀቅ ቢያምንበትም ባያምንበትም ወደ ኅብረተሰባዊነት መንፈሱ ይከበልላል። ሠራተኛው የሚፈልገው ካልተሟላለት አመፅ ማድረጉን አይተውም። ታማኝነቱም ለአገሩ እንጂ ለጨቋኝ የገዢ መደቦች ወይም ለበዝባዢ ከበርቲዎች አይሆንም። ሠራተኛው ሲያምፅ የሚያዘው አገር እንጂ ሌላ ባለሥልጣን አያዘውም ለአገሩ ክብርና ነፃነት ግን በግንባር ቀደም ተሠላፊ ሠራተኛው ኃይል ነው። ስለዚህም የሚሰዋላት አገሩ ከምታፈራው እኩል ማግኘት ይፈልጋል። ሠራተኛ ተብለው በጥቅል የሚነገርላቸውም በተለያዩ የሥራ ሙያ ተቀጥረው የሚሰሩ ሲቪል ሠራተኞች በእርሻ የሚተዳደሩ ተራ ዝበሬዎችና በዝቅተኛ እርከን ያሉ የጦር ኃይል ባልደረቦች ናቸው።

ራሳቸውን ጣዖት አድርገው የሚያሰግዱ ቀናተኛ ባለሥልጣኖች በሚመሩት አገር ሠራተኛው ነፃ ሁኖ መሥራት ያዳግተዋል። እነዚያው ምርት መጣጭ ባለሥልጣኖች የሠራተኛውን ኅብረትም ሆነ እድገት ሰንገው ይይዙታል። ብዙንነት ጭቆናንና ብዝሃነት ከማግባባት ሰብ ነቅሎ ለመጣል በቅድሚያ ንቃት ያስፈልጋል። ስግብግብ ባለ ሥልጣኖች ኃጢአታቸውን የሚያበዙት በቆሳቆሶች ላይ ወሳኝ ሚና በመጫወት ብቻ ሳይሆን ማግባባት ሰብ ሊያገኘው የሚችለውን ዕድል ሁሉ ለራሳቸው መጠቀሚያ በማድረጋቸውም ነው። እነዚህ አእምሮአቸው ትክክል ማሰብ የማይችሉ ባለ ሥልጣኖች ለጠቅላላው ሕዝብ ጥቅም ይሆናል የሚለውን የአገሪቱን ሃብት ለግላቸው ጥቅም ወይም ለጠባብ ጎሰኛ ዓላማቸው ያውሉታል። ይህን አስደንጋጭ ድርጊት በትግራይ ሕዝብ ነፃ አውጭ ግንባር (ሕ.ወ.ሐ.ት) ወያኔ መሪዎች ተግባራዊ ሁኖ ታይቷል። እንደነዚህ ያሉትን ስግብግቦች ሕዝብ ከፍተኛ ዋጋ ከፍሎ በመታገል የተሸከመውን ጭነት አራግፎ ጥሎ ሕልውናውን ካልጠበቀ በስተቀር ጤናቸው በታወከ ገንዘብ አይተው በማያውቁ ስስታዎች ስግብግብነት እንደ ጥንብ አንሳ አሞራ ያገኙትን ሁሉ በመጋፈፍ በሠፊው ሕዝብ መካከል ከማይታረቅ ቅራኔ ላይ ደርሶ የእርስ በርስ መተላለቅን ያስከትላል።

እያንዳንዱ ግለ ሰብ የኑሮ ዋስትና ከሌለውና የሚፈልገውን ጥቅም ካላገኘ ጥሪት አልባ ከሆነና መገልገያ መሣርያዎችንም ካጣ ምርጫው አጥፍቶ መጥፋት ነው። የዕለት ጉርስ የዓመት ልብስ ያጣ ተስፋ የቆረጠን ሕዝብ ማንኛውም ዓይነት መንግስት ሊቆጣጠረው አይችልም።

ስለዚህ ሠፊው ሕዝብ ሰብአዊ ኃይል ያለው በመሆኑ ለመኖር ያለው ዕድል ጨካኝ መሪዎችን በጋራ ግንባር ታግሎ ማስወገድ ብቻ ነው። ይህ ካልሆነ ለሕይወቱ መሠረታዊና አስፈላጊ የሆኑትን ምችትና

ደስታ ሰላምና ጤና ሊያገኝ አይችልም። ፍላጎቱንም ማሟላት እየተሳነው የረጋብና በሽታ ሰለባ ይሆናል።

ሠፊው ሕዝብ ድሉን ለመሳናፀፍ ብሎም ለሰው ልጅ በጎነትና ለፍትሐዊ ሥርዓት ሕይወቱን ሙሉ ጠንክሮ ቢታገል የሚያገኘው ሽልማት ከሁሉ የበለጠና የላቀ ነው። ሕዝባዊው ትምህርት ተፈጽሞ ግቡን ሲመታ የጨገውና የደነበዘው መብራት ሙሉ ብርሃን መስ ጠቁን ሕፃናት ይዘምራሉ። የወደፊቱም ማኅበረ ሰብ የሚኖርበትን የሚመርጠውን አስደሳች ሥርዓት ያዘጋጃል። ብቃት ባላቸው ምሁራን የሚዘጋጁትን መርሃ ግብር የማስተዳደር ችሎታ ባላቸው ሠራተኞች እየተመራ ቅጽበታዊ የምርት ዕድገት ይገኛል።

የልማቱ አመራር/ማኔጅመንት/ ከመንግሥት ቁጥጥር ውጭ ሁኖ በሲቪል ማኅበረሰብ ሙያተኞች በሆኑ ሠራተኞች ሲመራ ማንኛውም ለኑሮ አስፈላጊ የሆነው ሁሉ እየተሟላ ይሠራል። ዘመናዊ ኅብረተሰብ እያንዳንዱ ክፍልና ሕዋስ በመካከሉ ልዩነት ሳያደርግ ሕጋዊ አንድነቱን አጠንክሮ በሥራ እየተወዳደረ በእምርታ እድገቱን እየገነባ የምርትና የሃብት ክፍያውን እያስተካከለ የግል ብዝሃነት እያስወገደ ጠቅላላውን የማግባባት ሰብን ጥቅም ሊያስከብር ይችላል።

ወደ ጓላ በቀረ አገር አስተዳደር ግብር በዘፈቀደ እየተጨመረ ሁሉም ነገር በሕግ ድንጋጌዎች እየተጣበበና የብዝሃነት ስልቱን እየለዋወጠ የሚሔድን መንግሥት ሕዝብ ከነቃ መብቱን ማስከበር ይችላል። እንዲያውም ዝርዝርነትን ጓላ ቀር መንግሥት አስወግዶ ሁሉንም ዜጎች በተቃና አስተዳደር በሕግና ሥርዓት የሚያስተዳድር ተራማጅ መንግሥት መተካት ይችላል። ወሳኝ ግን ንቃት ነው።

የነቃ ሕዝብ መብቱን እያስከበረ ሳይበዘበዝና ሳይጨቅን ጸጥ እና እርጭ ባለ ሁኔታ ያለ ጥርጥርና ሥጋት በሰላም ይኖራል። ምክንያቱም የሕዝብና የመንግሥት መተዳደሪያ ደንቦች በሕግ ድንጋጌ ተለይተዋልና ሠራተኛውም ከፍተኛ ሥልጠና ተሰጥቶት በአስተማማኝ ሁኔታ ከነቃና ከተደራጀ በዕውቀት እየዳበረ የማግባባት ሰብን ተቋም ያጠናክራል። ሠራተኛው በረጅሙ የሥራ ልምዱ በሚያገኘው ንቃት ከንዱን እያስተባበረ ኑሮውን እያሻሻለ የማግባባት ሰብንም ደገንነት ይጠብቃል። ሠራተኛው መብቱ ሲንደልበት ዓመፅ አያደርግም ብሎ ማመን ሞኝነት ነው። ምክንያቱም መንግሥታዊው አስተዳደር የሠራተኛውን መብት በትክክል ይጠብቃል ማለት ንፋስን በላዳ መስፈር ነው።

ምን ግዜም ቢሆን ሠራተኛው መብቱን የሚያስከብረው ፖለቲካዊ ንቃት ባላቸው ሙያተኞች ትግል ነው። መንግሥት የራሱን ማኔጅሮች ሹሞ የሠራተኛውን ዓለማዊ ፍላጎቱን አድበስብሶ ከአማካኝ የኑሮ ደረጃው ዝቅ ሲያደርግ ሠራተኛውን ፈንቅሎ እንዲወጣ ያደርገውና መደላደሉን በማስፋት ከፖለቲካ ነፃላነት ያመልጣል።

ሠራተኛው ነቅቶ መብቱን ካላስከበረ በሥልጣን ላይ ያለው መንግሥት እንደ አስኘው እያፈለሰ በኃይሉ በመመከት ማንኛውንም እያጋበሰ ብሔራዊ ከበርቱነቱን በግሉ እየያዘ ሲራመድ የሠፊው ሕዝብ ኑሮ ይዳሽቃል። ይጫጫልም።

"ጠቢብ በጥበቡ አይመካ፤ ኃይልም በኃይሉ አይመካ፤ ባለጠጋም በብልፅግናው አይመካ፤ ነገር ግን የሚመካ፤ - ምህረትና ፍርድን ጽድቅንም በምድር ላይ በሚያደርግ እኔ እግዚአብሔር መሆኔን በማወቁና በማስተዋሉ ይመካ፤ ደስ የሚያሰኝኝ፤ እንዚህ ናቸው።" (ኤር. 9፤ 23-24) ይላልና እግዚአብሔር ፈጣሪያችን ጠባቂያችን አለኝታችን መመኪያችን ጋሻችን መከታችንና አዳኞችን ነው። እሱን ከልብ መውደድና ማክበር ሁሉንም ነገር ያሟላዋል።

ምዕራፍ 7

እውን ዜጎች እኩል ናቸው?

ከመለኮት መንግሥት በቀር እኩልነት በሰዎች ዘንድ ኑሮ ያውቃልን? አገር ያለ ዜጋ መንግሥት ያለ ሕዝብ መኖር ይችላልን? መንግሥት ተብሎ የሚጠራው ድርጅት የሚያገለግለው ማንን ነው? ራሱን ወይስ ሕዝብን? መንግሥት ማለትስ ምን ማለት ነው?

እነዚህን ጥያቄዎች ለመመለስ ብዙ ትንታኔዎች ይጠይቃል። ሁኖም እንደ ፖለቲካ ሳይንቲስቱ የቃላት መደብል ሳያስፈልግ በአጭሩ መንግሥት ማለት እረኛ ወይም ዘበኛ ማለት ነው። እረኛ የሚጠብቀውን መንጋ ግጦሽ ወደ አለበት እያሰማራ እንደ ሚመግብ እንዲሁም መንግሥት ለዜጎች ሁሉ እኩል አገልግሎት የሚሰጥ ሕዝብን ወደ ዕድገትና ብልጽግና የሚመራ ዘበኛ ሁኖ የሚጠብቅና የሚያገለግል የሕዝብ ሎሌ ማለት እንጂ ሕዝብን ለማስቃደትና ለመጨቆን መብት የለውም። በሌላ መልኩም መንግሥት ሕዝብ ተሰብስቦ ለመወያየትና ለመመካከሪያ የፈጠረው ድርጅት ወይም ማኅበር ነው። ሕዝብ እንዲያስተዳድር ለመረጠው መንግሥት የበላይ ባለሥልጣኑ ሕዝብ ነው። የሕዝብ እንደራሴዎች መክረውበት ሕዝብ ተቀብሎ ያላጸደቀው ሕገ መንግሥት ዘላቂነት ሊኖረው አይችልም። ሕገ መንግሥት ተብሎ አይጠቀስም።

አንድ ሕዝብ ረግቶና ተስማምቶ በሰላም በዕድገት ጉዞ ላይ ያለን ወደ ጓላ ለመጎተትና ለማደሃታት ሆነ ተብሎ ኃይልን ለመበታተን በተካሄደው ሜራ የራሱን ዕድል በራስ መወሰን ከዚያም አልፎ እስከ መገንጠል ተብሎ በወያኔ የወጣው ሕገ መንግሥት ፀረ ሰላም ፀረ ዕድገት ፀረ ኃይልና ጎብረት ከመሆኑም በላይ አንድን አካል ሰነጣጥቆ ሕይወት ማሳጣት ነው። መከፋፈል ኃይልን ይቀንሳል፤ ዕድገትን ይቀጫል፤ ሥልጣኔን ይጎትታል፤ በሳይንስና ቴክኖሎጂ እንዲበለጠ ያደርጋል፤ በሁሉም መስኮች ደካማና ኮሳሳ አድርጎ ያስጠቃል።

በሕግ ፊት እኩልነት የሚል የአፍ ማሟሻ የልሳን መላሸ አላቸው። በፖለቲካ በምጣኔ ሃብትና በማኅበራዊ ኑሮ መስኮችም እኩል ዜጋዊ ድርሻ መኖሩም በዓፄ ኃይለ ሥላሴ ሕገ መንግሥት መደንገጉ ይታወቃል። ወደ ዜጎች የእኩልነት መብት ከመሻገር በፊት ነፃነት የሚለው ባዶ ቃል ከሠፊው ሕዝብ አንፃር ሲታይ ምን ትርጉም አለው? ዜጎች እንደ ዜግነታቸው የሚታወቁበት የዜግነት ማረጋገጫ ምን አላቸው? ዜጎች ተብለው የዜግነት መብታቸው ተከብሮ የሚኖሩት እነማን ናቸው? መንግሥትና ባለሰባት ነበሩ። በአሁኑ ወቅት ደግሞ ባለ ጠመንጃ ወይስ መሬት የለሹ የሚረገጠው ሠፊው ሕዝብ? የትኛው መደብ ነው የሚለውን ጥያቄ ለመመለስ ረጅም ጉዞ የሚያስኬድ ትንታኔን የሚጠይቅ በመሆኑ "ሸላ በድፍኑ" ብዬ አልፈዋለሁ። ለጊዜው ግን አጠር ባለ መልክ ትንሿ ማስታወሻዬ ከያዘቻቸው አንዳንዱን ባጭር አቀርባለሁ።